

Serveis d'Informació i Atenció a les Dones

-SIADs de Catalunya-

Informe d'avaluació

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

Informe d'avaluació

2014
Octubre

Floridablanca 146, 3er 1era
08001 Barcelona
T. (+34) 93 532 66 66

#1 Ville-Valeix
HT6142 Pétion-Ville, Haití
T. (+509) 1948 3168

Organització del Parc de Recerca de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Crèdits i agraïments

A completar

Glossari d'acrònims

- CDIAP Centres de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç
(Departament de Benestar Social i Família, Generalitat de Catalunya)
- CF Centres Funcionals
- CSMIJ Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil
(Departament de Salut, Generalitat de Catalunya)
- CVM Circuits de Violència Masclista
- EAIA Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència
- ICD Institut Català de les Dones
- PIAD Punt d'Informació i Atenció a les Dones
- SIAD Servei d'Informació i Atenció a les Dones
- SIE Servei d'Intervenció Especialitzada
- VM Violència Masclista

Sumari

1. Introducció	6
2. Metodologia.....	7

BLOC I: Variables Contextuals

1. Introducció a les Variables Contextuals	13
1.1. Definició i construcció de les variables contextuales	13
1.2. Presentació de les variables contextuais	13
2. Presentació dels SIADs	16
2.1. Definició del servei	16
2.2. Desplegament territorial.....	18
2.3. Categories d'anàlisi.....	20
3. Àmbits d'intervenció, entre les polítiques d'igualtat i l'abordatge de la violència masclista (VC1)	21
3.1. Estratègies i actuacions a l'interior del SIAD : l'atenció a les dones.....	23
3.2. Estratègies i actuacions fora del SIAD : la intervenció comunitària i el treball en xarxa	43
3.3. Inversió sobre la població	57
4. Equip professional (VC2).....	59
4.1. Composició i estructura de l'equip	59
4.2. Funcions de l'equip.....	62
4.3. Pressupost i consolidació de l'equip	69
5. L'ens local i el SIAD (VC3).....	72
5.1. Posicionament dins l'organització local	72
5.2. Les polítiques de gènere en l'ens local.....	74
5.3. Relació amb altres serveis i regidories de l'ens local.....	79
5.4. Cofinançament	80
5.5. Optimització dels recursos humans i materials	84
6. La relació amb l'Institut Català de les Dones.....	88
6.1. Les seus territorials de l'ICD.....	88
6.2. Àmbits de coordinació	90
7. Espai, accessibilitat i difusió (VC5)	96
7.1. Espai físic.....	96
7.2. Accessibilitat al SIAD	98

7.3. Estratègies de difusió	102
8. Registre, sistematització i avaluació dels serveis (VC6).....	104
8.1. Registre i sistematització de les dades	105
8.2. Millora dels serveis	108

BLOC II: Tipificació dels serveis

1. Indicadors clau per a les variables contextuales	113
1.1. Construcció dels indicadors clau	113
1.2. Ponderació dels indicadors per a la tipificació dels serveis	116
2. Tipificació dels serveis.....	117
2.2. Tipificació segons equip professional (VC2)	123
2.3. Tipificació segons la relació amb l'ens local (VC3).....	124
2.4. Tipificació segons la relació amb l'ICD (VC4)	126
2.6. Tipificació segons registre i avaluació (VC6).....	130
2.7. Tipificació segons eficiència.....	131

BLOC III: Estàndards de Qualitat

1. Definició i construcció dels Estàndards de Qualitat	132
2. Presentació dels Estàndards de Qualitat	132

BLOC IV: Reflexions finals

1. Conclusions	136
1.1. Impacte	136
1.2. Pertinença	137
1.3. Eficàcia	139
1.4. Eficiència	141
2. Propostes pràctiques d'actuació	142
2.1. Suport en l'atenció i en les tasques pròpies dels SIADs	142
2.2. Millora de l'eficiència dels SIADs i del conjunt de la xarxa.....	145
2.3. Equips professionals.....	150
2.4. Lideratge polític de l'ICD i del Govern de Catalunya	151
2.5. Actuacions en el si de l'ICD per a la millora de les actuacions dels SIADs.....	153

1. Introducció

Els Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (d'ara endavant, SIADs), de titularitat municipal o bé comarcal, ofereixen informació, orientació i assessorament en tots aquells aspectes relacionats amb la vida de les dones: àmbit laboral, social, personal, familiar i altres. Catalunya compta amb 100 SIADs distribuïts per tot el territori, exceptuant el municipi de Barcelona, el qual compta amb la seva pròpia xarxa de serveis, que s'anomenen PIADs. L'Institut Català de les Dones (d'ara endavant, ICD) subvenciona aquests serveis amb diferents quantitats econòmiques en funció del tram de població que han d'atendre en el seu municipi o comarca.

Així mateix, els SIADs formen part de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral, la qual engloba un conjunt de serveis específics per a l'atenció integral de la violència masclista establers per la [Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista](#). El desplegament dels SIADs arreu del territori català s'inicia l'any 2008, arran de la llei i seguint un procés de planificació territorial per al període 2008-2003. Un cop finalitzat aquest període de planificació territorial, l'ICD emprèn una avaluació de la xarxa de SIADs a fi de conèixer els diferents models d'atenció dels serveis i determinar-ne el nivell de qualitat.

El present informe presenta els resultats de l'avaluació de la xarxa de SIADs de Catalunya, tot respondent als objectius plantejats inicialment:

Objectiu general

- Realitzar una diagnosi dels SIADs a fi de conèixer els diferents models d'atenció dels serveis i determinar-ne el nivell de qualitat.

Objectius específics

- Valorar analíticament els elements clau que motiven la qualitat del funcionament dels serveis.
- Catalogar i tipificar els SIADs.
- Proposar uns estàndards de qualitat per a la millora dels serveis.

Així, per tal de donar resposta als objectius descrits, els resultats de l'avaluació es presenten en 4 blocs principals:

1. **BLOC 1: Variables Contextuals.** Descripció analítica de les sis (6) Variables Contextuals que influeixen en el funcionament i la qualitat dels serveis.
2. **BLOC 2: Tipificació dels serveis.** Tipificació dels serveis a partir dels indicadors clau per a l'avaluació del funcionament i la qualitat dels serveis.
3. **BLOC 3: Estàndards de Qualitat.** Definició dels Estàndards de Qualitat que convé fomentar en la gestió dels serveis.
4. **BLOC 4: Reflexions finals.** Conclusions i Propostes de millora.

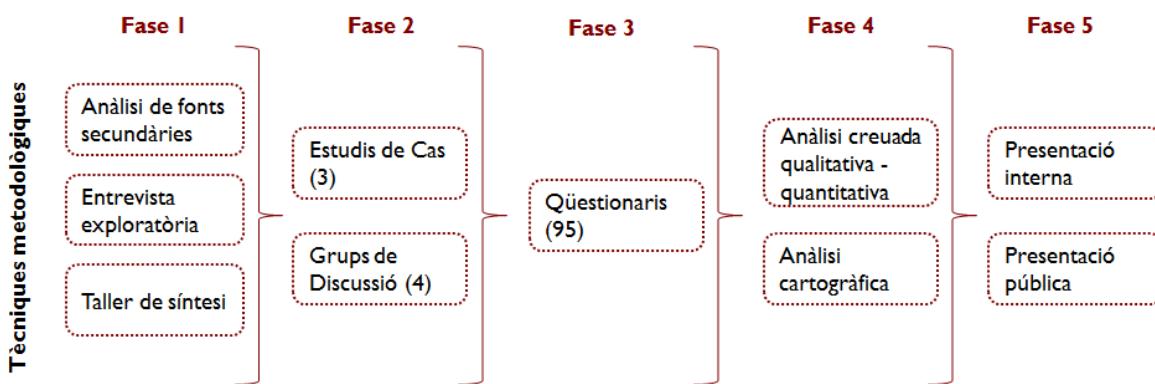
2. Metodologia

La metodologia desplegada per realitzar la present avaliació combina un seguit de tècniques qualitatives i quantitatives, que permeten aprofundir sobre els elements que determinen el funcionament i la qualitat dels serveis. Les eines i tècniques creades amb aquesta finalitat han estat contrastades i validades per l'equip tècnic de l'ICD i de les seves seus territorials, sota una mirada participativa i qualitativa.

Un enfocament qualitatiu

Aquest enfocament és especialment apte per accedir a una millor comprensió de les incidències socials, formatives i organitzacionals que afecten l'execució de les activitats d'un servei. El paper de la persona avaluadora canvia des d'un èmfasi en l'anàlisi de variables prèviament establertes, vers l'anàlisi de les pràctiques, actituds i competències dels equips humans i de les persones involucrades en el desenvolupament dels serveis. L'anàlisi combinada de les dades dures i les pràctiques professionals dels serveis permet conèixer els diferents models d'atenció dels serveis, determinar-ne el nivell de qualitat i elaborar uns estàndards de qualitat que puguin aportar pautes genèriques per a la millora d'aquests serveis. És per aquesta raó que l'enfocament qualitatiu ha guiat tot el procés de la present avaliació, i ha permès identificar els punts forts i els punts febles que operen en el funcionament dels serveis d'acord amb l'experiència, els discursos i les pràctiques de les persones professionals implicades.

La metodologia desenvolupada en aquesta avaliació es desglossa en diferents fases, il·lustrades per l'esquema següent, i que s'expliquen amb més detall a continuació:

2.1.1. FASE 1: Definició d'indicadors inicials

L'objectiu d'aquesta primera fase és realitzar un primer diagnòstic del model de funcionament dels serveis i de les possibles variables contextuales que poden influir en la seva qualitat, a partir de les fonts secundàries disponibles i de l'expertesa de l'equip tècnic de l'ICD i de les seves seus territorials.

1.1. Anàlisi de fonts secundàries. El primer pas és analitzar la documentació disponible i que pugui aportar informació sobre els SIADs i sobre el seu funcionament. La informació analitzada ha estat la següent:

- Informes d'avaluació dels SIADs d'anys anteriors, memòries anuals i informes tècnics del funcionament dels serveis.
- Reglamentació i legislació vigent, així com documentació interna relativa al funcionament dels SIADs i de les seves formes de finançament i gestió administrativa.
- Dades extretes de l'eina Rudel (memòria d'activitats del Departament de Benestar Social i Família).
- Justificació dels pressupostos de cada servei.

1.2. Entrevista exploratòria. Es tracta del desenvolupament d'una entrevista individual i focalitzada amb una persona informant clau i amb l'objectiu d'establir un primer marc de referència conceptual i contextual sobre l'objecte d'estudi i avaluació. La persona entrevistada ha estat la professional tècnica de referència de l'Àrea de planificació i seguiment de l'ICD.

1.3. Taller de síntesi. Amb el marc conceptual i contextual de referència definit, es realitza un taller de síntesi amb les persones informants clau dels equips territorials de l'ICD. L'objectiu d'aquest taller és arribar a un consens sobre quins són a priori els elements que defineixen l'impacte, la pertinença, l'eficàcia i l'eficiència dels serveis per tal d'establir els indicadors clau que caldrà analitzar per a cadascun de les variables contextuales definides.

2.1.2. FASE 2: Aixecament de dades qualitatives

L'objectiu d'aquesta segona fase és el d'obtenir un coneixement acurat i en profunditat sobre els elements que determinen el funcionament i la qualitat dels serveis. Es tracta d'analitzar les experiències d'èxit i el funcionament dels serveis en diferents contexts, per tal de definir les variables contextuales que en determinen la qualitat i establir així un conjunt d'estàndards de qualitat que serveixin com a referència per a un funcionament òptim dels SIADs, a partir de la combinació de dues tècniques qualitatives: els estudis de cas i els grups de discussió.

2.1. Estudis de cas (3). En un primer moment s'analitzen tres casos d'èxit en la gestió del SIAD per tal d'identificar les bones pràctiques i explorar-les, per a una construcció més fina dels estàndards de qualitat. Paral·lelament, es revisen les variables contextuales proposades en la fase anterior per tal de validar-les i ampliar-les. Els 3 SIADs escollits per als estudis de cas responen a 3 contexts diferents:

- Cas 1. SIAD d'una ciutat gran (Terrassa)
- Cas 2. SIAD d'una ciutat mitjana (Gavà)

- Cas 3. SIAD d'una comarca (Montsià)

Les entrevistes que guien l'estudi de cas es realitzen amb les coordinadores dels respectius serveis.

2.2. Grups de Discussió (GD). L'entrevista exploratòria inicial, el taller de síntesi i els estudis de cas permeten conèixer amb detall el funcionament òptim dels serveis, així com les variables contextials que intervenen en el funcionament i la qualitat dels serveis. Així mateix, ens serveixen per definir les qüestions clau a abordar en els grups de discussió i explorar les diferents casuístiques que operen en el conjunt de serveis del territori. Un grup de discussió és una modalitat tipus d'entrevista grupal –entre vuit i dotze persones–, semiestructurada –quant al grau d'estructuració– i en profunditat –quant al grau de directivitat–. En el cas que ens ocupa, l'interès rau en analitzar quins són els discursos explicatius sobre les diferents variables contextials dels SIADs, i en identificar la riquesa de matisos que poden emergir en la discussió entre les diferents persones participants.

Per a la present avaluació s'han realitzat quatre (4) grups de discussió, els quals no s'han distribuït segons demarcacions sinó segons un criteri de selecció prèvia basat en quatre nivells de relació amb la població atesa, els quals poden ser transversals en els diferents territoris:

- SIADs de municipis grans (més de 100.000 habitants), 12 participants.¹
- SIADs de municipis petits i mitjans (entre 20.000 i 100.000 habitants), 12 participants.²
- SIADs de comarques conurbanes, 12 participants.³
- SIADs de comarques rurals, 12 participants.⁴

Un total de 48 coordinadores⁵ de 48 SIADs diferents ha participat en els grups de discussió.

2.1.3. FASE 3: Cartografia dels serveis

L'objectiu d'aquesta tercera fase parteix de la definició dels indicadors clau per a l'avaluació i de la creació d'un qüestionari *ad hoc* que ha permès d'obtenir la informació necessària per al càlcul posterior dels indicadors i la tipificació dels serveis.

3.1. Elaboració del qüestionari. Els indicadors clau predefinits en la fase 2 permeten confeccionar un qüestionari, breu i molt focalitzat, que cerca la informació necessària no proporcionada per l'eina Rudel. En altres paraules, per determinar què és allò que volíem mesurar (anàlisi quantitativa) hem determinat prèviament

¹ SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Badalona, SIAD Sta. Coloma de G., SIAD Tarragona, SIAD Sabadell, SIAD Mataró, SIAD Lleida, SIAD Girona, SIAD Cornellà, SIAD St. Boi de Ll., SIAD El Prat de Ll. i SIAD Manresa.

² SIAD Granollers, SIAD Cerdanyola, SIAD Calafell, SIAD Premià de Mar, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Olesa de Montserrat, SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD Tortosa, SIAD Palafrugell, SIAD Lloret de Mar, SIAD Cambrils i SIAD Masnou.

³ SIAD Maresme, SIAD Alt Camp, SIAD Alt Penedès, SIAD Anoia, SIAD Vallès Occidental, SIAD Vallès Oriental, SIAD Bages, SIAD Vic/Osona, SIAD Baix Camp, SIAD Tarragonès, SIAD Gironès/Salt i SIAD Pla d'Urgell.

⁴ SIAD La Noguera, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Priorat, SIAD Conca de Barberà, SIAD Terra Alta, SIAD Solsonès, SIAD La Selva, SIAD Ripollès, SIAD Pallars Jussà, SIAD La Segarra, SIAD Alt Empordà i SIAD Alt Urgell.

⁵ La gran majoria de professionals que coordinen els SIADs són dones (de les 48 persones que van assistir com a coordinadores dels serveis en els GD només hi havia un home), així com el conjunt dels seus equips professionals, de manera que en el present informe ens referirem a la figura de “la coordinadora” en femení.

què és allò que era significatiu per a la mesura (anàlisi qualitativa). El qüestionari construït ha estat triangulat i validat per l'equip de l'ICD prèviament a la seva distribució entre els SIADs.

- 3.2. Administració qüestionaris (95).** Inicialment, 98 qüestionaris són administrats al conjunt dels SIADs, però trobem 3 serveis⁶ als quals no els és possible omplir-lo. D'aquesta manera, comptem amb 95 qüestionaris omplerts correctament. La informació extreta dels qüestionaris permet omplir els indicadors clau per a l'avaluació i construir una tipificació dels SIADs, a partir dels eixos bàsics definits en l'anàlisi qualitativa preliminar.

2.1.4. FASE 4: Creuament analític i elaboració dels productes

L'objectiu d'aquesta quarta fase és l'anàlisi en profunditat i de forma combinada del conjunt de dades obtingudes mitjançant les diferents tècniques qualitatives i quantitatives. El resultat ha estat l'elaboració de tres productes que inclouen l'anàlisi i els resultats de l'avaluació.

- 4.1. Anàlisi creuada qualitativa – quantitativa.** En un primer moment, i un cop desenvolupada la recollida i buidat de les dades qualitatives, s'ha realitzat una pre-anàlisi qualitativa per tal de construir els indicadors clau per a l'avaluació, articulats amb les variables contextuales definides en les fases 1 i 2. Així, l'anàlisi posterior de les dades quantitatives obtingudes mitjançant els qüestionaris ha permès de conèixer l'abast i la magnitud dels elements que determinen el funcionament i la qualitat dels serveis, així com algunes diferències que existeixen segons el territori, el volum demogràfic de la població diana, o bé les relacions institucionals amb l'ens local.
- 4.2. Anàlisi cartogràfica i tipificació dels serveis.** L'anàlisi i la sistematització dels qüestionaris ha permès desenvolupar els indicadors clau per a l'avaluació, que al seu torn han constituït els criteris bàsics per a la tipificació dels serveis i per a la identificació dels diferents models de funcionament.
- 4.3. Elaboració i primer lliurament dels productes.** A partir de l'anàlisi s'ha generat un informe amb quatre productes principals, i amb els corresponents annexos:
- Producte 1: Informe analític dels punts forts i febles en la gestió dels SIADs, i en relació a les variables contextuales consensuades que determinen el funcionament i la qualitat dels serveis.
 - Producte 2: Sistema de catalogació i tipificació dels recursos, a partir dels indicadors clau per a l'avaluació.
 - Producte 3: Definició dels estàndards de qualitat per a la gestió dels SIADs.
 - Producte 4: Conclusions i propostes pràctiques per a l'operativització de millores.

Aquests 4 productes són integrats en un mateix informe, per tal de generar reflexions finals i propostes de millora a partir d'una anàlisi global.

⁶ Els 3 SIADs pels que no els és possible omplir el qüestionari són: SIAD de Badalona, SIAD d'Olesa de Montserrat i SIAD de Valls.

Finalment, un producte addicional als quatre (4) productes incorporats en el present informe, consisteix en un informe executiu que sintetitza les principals contribucions de l'estudi d'avaluació.

2.1.5. FASE 5. Triangulació i presentació de resultats

El resultat d'aquesta cinquena i última fase és realitzar el tancament final de l'avaluació, a través de la presentació dels seus continguts i de la revisió corresponent per part de l'equip de l'ICD. Aquesta triangulació és integrada en una versió final dels productes.

- 5.1. **Presentació interna i triangulació.** Els quatre (4) productes són lliurats sota la forma d'un únic informe i acompanyats d'una presentació interna per part de l'equip de Spora a l'equip de l'ICD. Seguidament, l'informe és revisat i triangulat per l'equip de l'ICD per tal de fer-ne un retorn amb les consideracions oportunes.
- 5.2. **Elaboració i lliurament dels productes (versió final).** L'equip de Spora integrarà aquests comentaris i lliurà els productes finals.
- 5.3. **Presentació pública.** Una presentació pública tindrà lloc per tal de mostrar i capitalitzar els resultats de l'avaluació.

Nota metodològica:

Les dades quantitatives utilitzades procedents de l'eina Rudel s'han considerat com a no vàlides en les següents ocasions:

- Quan les dades de l'eina Rudel han entrat en contradicció amb les dades obtingudes pel qüestionari elaborat per l'equip de Spora, entenent aquest últim com a una eina fiable atès que les coordinadores participants s'han compromès amb l'objectiu de l'avaluació en el moment de respondre'l. (Per exemple: ens hem pogut trobar que el nombre de derivacions realitzades al SIE, respostes en el qüestionari, sigui superior als casos detectats de violència masclista, declarats a l'eina Rudel).
- Quan les dades de l'eina Rudel han entrat en contradicció amb elles mateixes, és a dir, quan la resposta a un ítem es contradiu amb la resposta a un altre ítem de la mateixa eina. (Per exemple: ens hem pogut trobar que el nombre de dones ateses pels serveis d'assessorament psicològic i assessorament jurídic sigui superior al nombre total de dones ateses pel servei).
- Quan els ítems de l'eina Rudel no han estat omplerts i han quedat, per tant, en blanc i sense resposta. (Per exemple: ens hem pogut trobar que la casella que indica el nombre i tipus de professionals formant part de l'equip romanguï buida).

L'anàlisi de les dades extretes de l'eina Rudel ens demostra certa incongruència en la informació registrada. Aquest fet ha estat confirmat per les coordinadores dels serveis en els grups de discussió, on s'ha posat de manifest que l'eina Rudel en ocasions no s'adqua a la realitat de les intervencions realitzades pels SIADs i a vegades és omplerta de forma poc

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

rigorosa. Tanmateix, i tal i com s'ha consensuat prèviament amb l'equip de l'ICD, en el present informe hem utilitzat aquestes dades per analitzar les activitats realitzades pels SIADs atès que han estat les úniques disponibles i facilitades per l'ICD.

Amb tot, tal i com veurem en l'apartat *Bloc 4. Reflexions finals*, és recomanable dur a terme una revisió en profunditat d'aquesta eina de registre per tal que doni cabuda a la realitat de les atencions i activitats realitzades pels serveis, així com establir uns criteris per al seu compliment que garanteixin la homogeneïtat de les dades i permetin una anàlisi comparativa més acurada.

BLOC I: Variables Contextuals

1. Introducció a les Variables Contextuals

En aquest capítol es desenvolupa la descripció analítica resultant de les dades qualitatives i quantitatives obtingudes en relació a les 7 variables contextuales explicades anteriorment.

1.1. Definició i construcció de les variables contextuale

Les **Variables Contextuals** (VC) són definides com els factors principals que influeixen i determinen el funcionament dels SIADs i, per tant, la seva qualitat. No es tracta de factors únics i aïllats sinó que mantenen relació entre ells i s'influeixen mútuament. Al mateix temps, cada variable es composa de múltiples elements, que en ocasions depenen de la gestió interna del propi servei però que en d'altres ocasions depenen de qüestions alienes al servei, com poden ser el fet de disposar o no d'una xarxa de recursos operativa o bé del suport de les institucions i administracions corresponents.

La identificació i definició de cada una d'aquestes variables s'ha realitzat a través d'un procés de construcció essencialment qualitatiu, a partir del coneixement expert de l'equip tècnic de l'ICD i de l'anàlisi en profunditat dels discursos i les pràctiques que expliquen les experiències de les coordinadores dels SIADs (vegeu l'apartat 2. Metodologia). Així, es tracta de variables identificades, contrastades i validades pel conjunt de professionals participants en aquesta avaluació.

1.2. Presentació de les variables contextuals

Les sis (6) variables contextuals resultants d'aquest procés són les següents:

1. Àmbits d'intervenció
2. Equip professional
3. Relació amb l'ens local
4. Relació amb l'ICD
5. Espai, accessibilitat i difusió
6. Registre, sistematització i avaluació

Cada una d'aquestes variables és descrita a continuació en la *Taula 1.1*, juntament amb els principals elements que s'hi inclouen.

Nom VC		Descripció VC	Principals elements de la VC
1	Àmbits d'intervenció	<p>El desenvolupament de les diferents accions i activitats, l'abast de les intervencions sobre la població diana o les possibilitats de coordinació amb la xarxa determinen l'orientació del servei vers un àmbit d'intervenció o un altre, així com la qualitat de les actuacions. S'analitzen aquí els àmbits d'intervenció dels SIADs i les diferències entre els serveis en l'abordatge i desenvolupament de les actuacions, així com els aspectes que faciliten i que dificulten aquestes intervencions.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Estratègies i actuacions a l'interior del SIAD: atenció generalista i assessorament especialitzat a dones, atenció de les dones en situació de violència masclista. • Estratègies i actuacions fora dels SIADs: intervenció comunitària i coordinació amb la xarxa de recursos. • Inversió sobre la població: impacte del finançament del servei sobre la població diana.
2	Equip professional	<p>Les figures professionals que componen l'equip, les seves funcions i la seva relació laboral són elements clau en el funcionament dels serveis que influeixen també en el tipus d'activitats i intervencions que s'hi desenvolupen. S'analitzen aquí elements com el nombre de persones que componen l'equip, el nombre i el tipus de funcions de la coordinadora, així com altres càrrecs que pugui ocupar en el si de l'ens local, el tipus de relació laboral per a les diferents figures professionals o el gruix que representa l'equip dins el pressupost global del servei.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Composició i estructura de l'equip: perfils professionals i nombre de persones que conformen els equips. • Funcions de l'equip: rols i funcions de la coordinadora, necessitats formatives de l'equip. • Pressupost i consolidació de l'equip: abast del pressupost en relació a les figures professionals i tipus de relació laboral.
3	Relació amb l'ens local	<p>El suport polític, tècnic i econòmic per part de l'ens local és essencial per garantir un bon funcionament del servei. S'analitzen aquí aspectes com el suport de l'ens en les polítiques de gènere, la relació amb les regidories de l'ens, el cofinançament del servei per part de l'ens o bé la gestió de recursos compartits amb altres serveis, com l'espai o algunes figures professionals.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ubicació dins l'organigrama local • Les polítiques de gènere en l'ens local: el suport institucional, el rol del SIAD en els plans de polítiques de dones • Coordinació amb altres serveis i regidories • Cofinançament de l'ens local • Optimització dels recursos humans i materials

4	Relació amb l'ICD	<p>El suport tècnic i institucional de l'ICD també és fonamental per a un correcte funcionament dels serveis. S'analitzen aquí aspectes com la coordinació de l'ICD amb els SIADs i amb els ens locals, les diferents formes de suport de l'ICD de les que es beneficien els SIADs i els espais de coordinació.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Les seus territorials de l'ICD: la coordinació amb els SIADs i la coordinació amb els ens locals. • Àmbits de coordinació: lideratge de les polítiques de gènere, formació i recursos, espais de coordinació i xarxa.
5	Espai, accessibilitat i difusió	<p>L'espai, l'accessibilitat al servei i la difusió del mateix són elements clau per garantir un recurs de proximitat. S'analitzaran aquí aspectes com el fet de disposar dels espais necessaris, la confortabilitat i confidencialitat de l'espai, les dificultats en l'accés als serveis i les possibilitats d'itinerància, així com les estratègies de difusió emprades.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Espai físic: grau de confidencialitat i confortabilitat de l'espai, ubicació física • Accessibilitat: barreres simbòliques, mobilitat de les dones, mobilitat dels serveis • Estratègies de difusió: canals, col·lectius específics.
6	Registre, sistematització i avaluació	<p>La sistematització i avaluació de les activitats realitzades pels serveis són elements clau per a comprendre el funcionament global de la xarxa de SIADs i identificar els aspectes a millorar per garantir-ne la qualitat. Aquí s'analitzen els continguts que es registren i les eines disponibles per a fer-ho, així com l'ús que es fa d'aquestes dades, però també les experiències d'èxit i els aspectes a millorar segons les coordinadores dels serveis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registre i sistematització de les dades: ítems registrats, eines de registre, ús de les dades. • Millora dels serveis: bones pràctiques, principals dificultats dels serveis, elements a millorar.

Taula 1.1. Descripció de les Variables Contextuals

2. Presentació dels SIADs

En aquest primer apartat veurem la definició dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones dins el marc legal, els models de gestió i finançament establerts; i el desplegament territorial que s'ha realitzat durant el període 2008-2013. D'altra banda, es presenten també els principals factors que influeixen en el funcionament dels SIADs i d'on es desprenden les categories d'anàlisi utilitzades al llarg d'aquest capítol.

2.1. Definició del servei

La creació i desplegament de la xarxa de Serveis d'Informació i Atenció a les Dones respon a la voluntat política del Govern de la Generalitat de Catalunya per abordar la violència vers les dones. En aquest sentit, la [Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista](#) especifica els recursos i serveis públics que constitueixen la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral per a les dones que pateixen violència masclista en l'àmbit territorial de Catalunya, així com les funcions i objectius de cada servei i el model de gestió i d'estructura de la xarxa. En relació als Serveis d'Informació i Atenció a les Dones, la mateixa llei estableix el següent:

Article 56. Serveis d'informació i atenció a les dones

1. Els serveis d'informació i atenció a les dones són serveis d'informació, assessorament, primera atenció i acompanyament, si escau, amb relació a l'exercici dels drets de les dones en tots els àmbits relacionats amb llur vida laboral, social, personal i familiar.
2. Els serveis d'informació i atenció a les dones, en tot cas, s'han de coordinar amb els serveis d'atenció especialitzada i han de dinamitzar i impulsar la coordinació i la col·laboració amb tots els agents comunitaris, especialment amb els grups i les organitzacions de dones.
3. Els serveis d'informació i atenció a les dones es destinen a totes les dones, especialment les que pateixen situacions de violència masclista.

Respecte el model de gestió dels SIADs, l'**Article 64** de la mateixa llei estableix el següent: “els municipis tenen la competència per a crear, programar, prestar i gestionar els serveis d'informació i atenció a les dones”. I, més concretament:

Article 83. Competències dels municipis

1. Correspon als municipis: a) Programar, prestar i gestionar els serveis d'informació i atenció a les dones i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes específics per aquesta llei. [...]
2. Els municipis amb una població inferior a 20.000 habitants poden delegar llurs competències a una mancomunitat de municipis o a altres ens locals.

Així doncs, els SIADs es defineixen com a serveis de titularitat municipal/comarcal. El desenvolupament i el finançament dels serveis és regulat a través de la fórmula Contracte - Programa, un instrument jurídic que estableix el marc de relacions de coordinació i cooperació interadministratives entre l'ICD i els ens locals. Aquest instrument estableix els objectius dels programes i dels mitjans necessaris per a dur-los a terme, en relació a les funcions dels SIADs, així com els mecanismes de coresponsabilitat financer i de cooperació entre les diferents administracions –l'ICD i els ens locals–. En aquest sentit, les bases reguladores d'aquest instrument de coordinació i cooperació estableixen una definició de mínims dels objectius i funcions dels serveis, així com dels recursos humans necessaris per a dur-los a terme:

“Aquests serveis d'informació i atenció a les dones (SIAD) han d'oferir informació, orientació i assessorament en tots aquells aspectes relacionats amb la vida de les dones: àmbit laboral, social, personal, familiar i d'altres, fent especial atenció a la detecció de les violències contra les dones i establint els mecanismes d'informació i derivació als serveis especialitzats. També han de contribuir a l'apoderament de les dones i a la sensibilització social.

L'equip professional ha d'integrar com a mínim una persona professional de l'advocacia i una de psicologia, les quals comptaran amb una persona que exercirà la coordinació.” (Bailac, 2008)

Segons aquestes bases reguladores, queda palès que la tasca dels SIADs se centra en dos eixos principals:

- a) l'atenció, orientació i assessorament generalista a les dones, amb especial èmfasi en la detecció i primera atenció de les dones en situació de violència masclista; i
- b) la intervenció per a la sensibilització comunitària en favor de la igualtat entre homes i dones.

Així mateix, s'estableixen d'entrada tres figures professionals com a base de l'equip dels serveis:

- i. una figura coordinadora;
- ii. un/a professional de l'advocacia; i
- iii. un/a professional de la psicologia.

Ara bé, com veurem més endavant i al llarg d'aquest capítol, el desenvolupament d'aquests dos eixos principals i la configuració dels equips professionals prenen formes molt diferents en funció del context i de la casuística associada a cada territori.

Pel que fa al finançament, el Contracte–Programa estableix tres trams de finançament proporcionat per l'ICD a partir de criteris poblacionals:

- Poblacions entre 20.00 i 50.000 habitants: 23.000 € / any.
- Poblacions entre 50.000 i 100.000 habitants: 37.500 € / any.
- Poblacions amb més de 100.000 habitants: 45.000 € / any.

La contribució econòmica dels ens locals, així com per part d'altres administracions, queda oberta i en mans de les pròpies administracions locals. Com veurem, la coresponsabilitat econòmica dels ens locals és altament variable d'una població a l'altra.

2.2. Desplegament territorial

Pel que fa el desplegament territorial de la xarxa de SIADs, el Projecte d'anàlisi del funcionament dels SIADs (Bailac, 2008)⁷ estableix els criteris bàsics per a la planificació territorial dels SIADs durant el període 2008-2013:

Els criteris per a la distribució al territori:

1. Tots els **Consells Comarcals** hauran de tenir un Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) amb itinerància. Hi ha una excepció: el Consell Comarcal del Barcelonès que, per les seves característiques geogràfiques i demogràfiques no requereix de l'existència d'aquest servei amb titularitat comarcal.

En el cas de comarques poc poblatades en què el nº habitants/nº municipis sigui inferior als 20.000 habitants es preveurà que el Servei d'Informació i Atenció a les Dones d'àmbit comarcal estigui vinculat a la capital de la comarca i presti els seus serveis de forma itinerant als diversos municipis, de tal manera que totes les dones de la comarca hi puguin accedir.
2. La ciutat o el **municipi** amb més població de la comarca, si no coincideix amb la capital de la comarca, haurà de tenir un Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD).
3. Aquelles **poblacions** de la comarca **amb més de 20.000 habitants** hauran de tenir un Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) de titularitat municipal.
4. Si la capital de la comarca té una població inferior a 20.000 habitants i coincideix amb el municipi amb major nombre de població es preveu en aquest supòsit la creació d'un Servei d'Informació i Atenció a les Dones de **cotitularitat municipal/comarcal** o bé un Servei conveniat d'ambdues administracions.

⁷ Bailac, S. (2008). Projecte d'anàlisi del funcionament dels SIADs. Institut Català de les Dones.

Segons aquesta planificació territorial, s'estableixen 3 categories de SIADs:

- **Categoría 1: SIAD municipal.** Es tracta d'aquells SIADs gestionats únicament per l'Ajuntament del municipi. Això pot donar-se en cas que el municipi sigui la ciutat amb més població de la comarca o la capital de comarca sempre i quan tingui una població superior a 20.000 habitants.
- **Categoría 2: SIAD comarcal + capital de comarca.** Dins d'aquesta categoria s'engloben aquelles capitals de comarca que tenen una població inferior a 20.000 habitants i, per tant, s'estableix un SIAD de titularitat compartida o conveniat entre l'administració municipal i la comarcal.
- **Categoría 3: SIAD comarcal.** Aquests SIADs són gestionats en exclusiva pels Consells Comarcals. Es dóna en els casos en què la capital de la comarca té una població superior als 20.000 habitants.

A la pràctica, la distribució territorial de la xarxa de SIADs s'ha realitzat en base a aquest plantejament categòric tot i que no ha seguit rigorosament aquesta planificació. Vegem-ho en la Taula 2.1.:

Desplegament territorial de la xarxa de SIADs	Planificació de la distribució territorial (2008)	Distribució territorial efectuada (2014)
Categoría 1 (SIAD municipal)	61 SIADs	59 SIADs
Categoría 2 (SIAD comarcal + capital de comarca)	22 SIADs	2 SIADs
Categoría 3 (SIAD comarcal)	18 SIADs	37 SIADs
NO PREVISTA Categoría 4 (SIAD comarcal + SIAD capital de comarca o “model de fusió”)	0 SIADs	1 SIAD
Total	101 SIADs	99 SIADs

Taula 2.1. Comparativa entre la planificació territorial dels SIADs (2008) i el desplegament efectuat (2014)

Com veiem a la Taula 2.1., els SIADs de titularitat municipal (categoria 1) s'han desplegat de forma força similar a la planificació prèvia, però la tendència no ha estat la mateixa en el cas dels SIADs de titularitat compartida entre la comarca i la seva capital (categoria 2). Observem doncs que la tendència per a les comarques amb una capital amb menys de 20.000 habitants ha estat assumir la titularitat del SIAD (categoria 3), enlloc de d'establir un conveni per a la titularitat compartida entre la comarca i la seva capital. Tan sols 2 SIADs han seguit aquesta lògica (SIAD Berga/Berguedà i SIAD Gironès/Salt), i un d'ells ha establert aquest conveni amb un municipi que no correspon a la capital de la comarca, atès que el servei pertany a un consorci prèviament conveniat (Consorci de Benestar Social Gironès-Salt). D'altra banda, observem una nova categoria no prevista i que compta amb un sol exemple. Es tracta del cas del SIAD Vic/Osona, que ha decidit sumar els esforços i recursos que pertoquen a la capital de la comarca, d'una banda, i al consell comarcal, de l'altra, per

tal d'optimitzar el servei. Com veurem més endavant, aquest nou model l'hem anomenat “model de fusió” (categoria 4).

Cal destacar que, en el procés de desplegament de la xarxa de SIADs, nombrosos municipis i comarques han reconvertit serveis o entitats ja existents el 2008 que desenvolupaven un treball en relació a l'atenció a les dones en SIADs. Trobem que 73 serveis dels 95 enquestats ja funcionaven abans de la creació de la xarxa de SIADs el 2008. D'aquests 73 serveis, 29 eren serveis d'atenció i assessorament a dones; 18 eren serveis d'atenció exclusiva a dones en situació de violència masclista; 16 eren Centres d'Informació i Recursos per a Dones (CIRDs) i 8 eren entitats de dones. Com veurem al llarg d'aquest capítol, l'existència prèvia del servei i el tipus d'activitat que s'hi realitzava abans del desplegament de la xarxa de SIADs és un factor que té una gran influència en l'orientació del servei. Alhora, la diversitat dels serveis originals ha afavorit el desenvolupament i la coexistència de SIADs de caràcter ben divers en l'actualitat.

Aquest factor, juntament amb el context sociodemogràfic local i territorial i la relació política i administrativa amb l'ens local són elements que determinen les característiques del servei. Vegem a continuació la definició d'aquests elements com a categories d'anàlisi indicatives de les diferències entre serveis.

2.3. Categories d'anàlisi

La primera categoria d'anàlisi és la de “**centre funcional**” i està en relació amb la mateixa definició del servei. Tal i com hem vist, el desplegament territorial i administratiu de la xarxa de SIADs no coincideix exactament amb els serveis que funcionen en l'actualitat. A nivell administratiu per part de l'ICD, es comptabilitzen 100 SIADs subvencionables a través de la fórmula Contracte–Programa. Es tracta de 99 SIADs, d'una banda, i del cas especial del municipi de Barcelona, de l'altra. El cas del municipi de Barcelona mereix una menció especial: es comptabilitza administrativament com un SIAD més, atès que rep la subvenció que li correspon a través del Contracte–Programa, però no es tracta d'un servei sinó de 10 PIADs (Punts d'Informació i Atenció a les Dones) que funcionen com a petits SIADs distribuïts pels deu districtes de la ciutat, articulats amb el circuit de violència masclista propi de la ciutat de Barcelona. Així, en termes de població atesa, activitats realitzades, o de l'equip professional, cada PIAD funciona com un SIAD. És per aquesta raó que, alhora d'analitzar el funcionament del conjunt de SIADs, hem considerat el cas especial de Barcelona com 10 serveis més, i no pas un de sol. Paral·lelament, trobem el cas del SIAD de Vic/Osona que respon al “model de fusió”: és entès administrativament com a 2 SIADs diferents (un per al municipi i un per a la comarca) que s'han unit per optimitzar els recursos, però compten amb un sol equip de treball i un sol espai, i en conseqüència és considerat com un sol servei de funcionament actiu. En resum, trobem que administrativament es compten 100 SIADs (99 SIADs + 1 SIAD Barcelona), però que a nivell funcional existeixen 108 serveis operatius (98 SIADs + 10 PIADs) que descrivim com a “centres funcionals” (d'ara endavant, “CF”). En aquest sentit, utilitzarem la categoria CF especialment en l'anàlisi de les intervencions realitzades pels serveis i del funcionament de l'equip professional, per evitar el biaix que suposaria entendre els 10 PIADs com un sol servei.

D'altra banda, hem desenvolupat tres categories d'anàlisi definides com a eixos, en relació als factors principals que determinen les característiques dels serveis:

- **Eix sociodemogràfic:** Es tracta del volum de població al que dóna servei el SIAD i de la relació administrativa amb l'ens local. Així, trobem 4 tipologies possibles dins aquesta categoria:
 - *SIADs de municipis grans* (més de 100.000 habitants): 19 CF (9 SIADs + 10 PIADs).
 - *SIADs de municipis mitjans* (entre 50.000 i 100.000 habitants): 13 CF.
 - *SIADs de municipis petits* (entre 20.000 i 50.000 habitants): 35 CF.
 - *SIADs comarcals* (gestionats pel Consell Comarcal): 40 CF.
- **Eix territorial:** Es tracta de la demarcació territorial a la qual pertany el SIAD. Així, trobem 5 tipologies possibles dins aquesta categoria:
 - *SIADs de la demarcació de Barcelona*: 62 CF (52 SIADs + 10 PIADs).
 - *SIADs de la demarcació de Girona*: 14 CF.
 - *SIADs de la demarcació de Lleida*: 13 CF.
 - *SIADs de la demarcació de Tarragona*: 13 CF.
 - *SIADs de la demarcació de Terres de l'Ebre*: 5 CF.
- **Eix tecnicopolític:** Es tracta de la regidoria municipal o departament comarcal al qual pertany el SIAD. Trobem 3 tipologies principals dins aquesta categoria:
 - *SIADs que pertanyen a la Regidoria de Polítiques de dones o Igualtat*: 43 CF (33 SIADs + 10 PIADs)
 - *SIADs que pertanyen a la Regidoria de Benestar social*: 50 CF.
 - *SIADs que pertanyen a altres regidories*: 11 CF.

3. Àmbits d'intervenció, entre les polítiques d'igualtat i l'abordatge de la violència masclista (VC1)

Les intervencions que es realitzen dins i des dels SIADs tenen un doble objectiu:

- a) **Lluitar per la Igualtat entre homes i dones**, a través l'atenció a dones i per la igualtat d'oportunitats en l'accés als recursos, el desplegament de polítiques de gènere i la sensibilització comunitària sobre aquesta qüestió.
- b) **Abordar les situacions de Violència Masclista**, a través de l'atenció a dones que es troben en aquesta situació, la creació de circuits de violència masclista amb la xarxa local i la sensibilització comunitària sobre aquesta problemàtica.

Així, podríem dir que els àmbits d'intervenció dels SIADs es focalitzen sobre aquests dos objectius, generant dos eixos d'intervenció complementaris però operativament diferenciats: (a) **el treball actiu per la igualtat entre homes i dones** i (b) **la detecció i l'abordatge de la violència masclista**.

Alhora, els SIADs despleguen un seguit d'accions emmarcades dins de dues estratègies principals per tal d'assolir aquests dos objectius:

1. **Atenció personalitzada dins del SIAD.** Es tracta de les accions que es realitzen a l'interior del servei. L'atenció personalitzada pot ser:
 - **Individual**, des de (a) l'atenció i l'orientació a les dones de manera generalista per acostar els recursos a totes les dones, fins a (b) l'atenció específica de dones en situació de violència masclista.
 - **Grupal**, des de (a) el desenvolupament de tallers i activitats obertes a totes les dones de la població segons el seu interès, fins a (b) grups terapèutic d'acompanyament a dones que han viscut situacions de violència masclista.
2. **Abordatge coordinat fora del SIAD.** Es tracta del treball que es fa fora del SIAD, ja sigui per fomentar el treball en xarxa amb el conjunt de recursos del territori, o bé per desenvolupar accions comunitàries i de sensibilització amb el conjunt de la població. Aquest treball fora del SIAD pot centrar-se en:
 - **La intervenció comunitària**, des de (a) el desenvolupament de polítiques de gènere o igualtat i la sensibilització sobre les desigualtats entre homes i dones, com ara la celebració del 8 de març; fins a (b) la sensibilització sobre la violència masclista, com ara la celebració del 25 de novembre.
 - **L'abordatge coordinat amb la xarxa** local i la xarxa especialitzada en violència masclista, pel desenvolupament de polítiques d'igualtat de forma transversal i el suport a les entitats de dones (a) o pel desplegament de circuits de violència masclista (b).

L'anàlisi realitzada permet agrupar les diverses línies i els diferents eixos d'intervenció possibles que es desenvolupen des dels SIADs a partir d'un esquema centrat en àmbits, estratègies i accions. El *Diagrama 3.1* ho il·lustra:

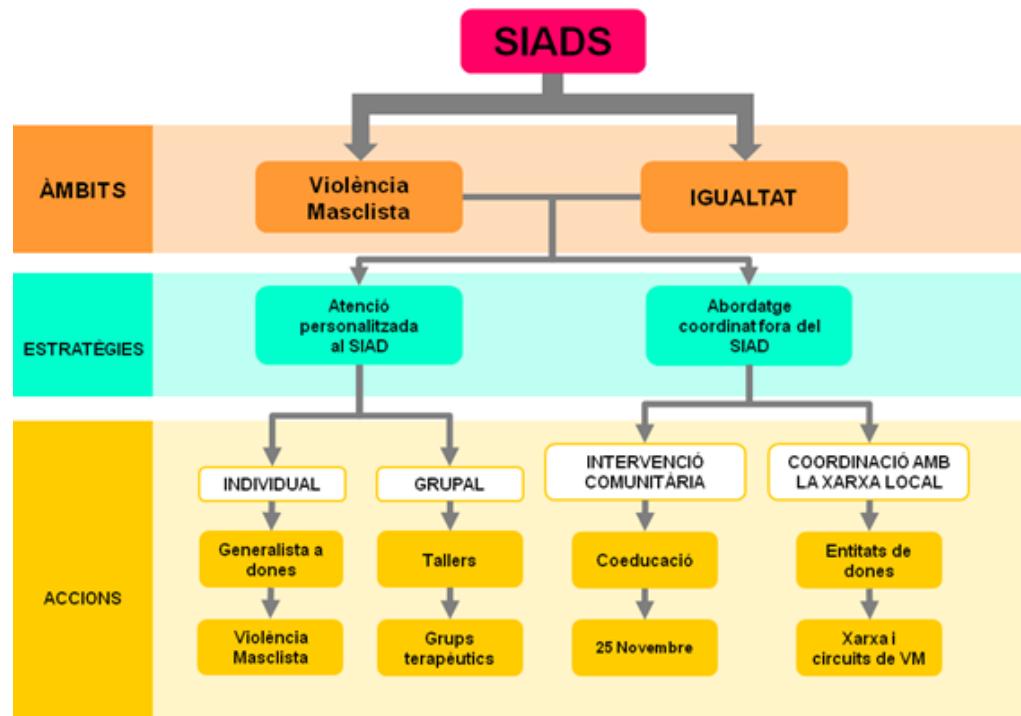

Diagrama 3.1. Àmbits, estratègies i accions dels SIADs

Vegem a continuació com es desenvolupen aquests àmbits, estratègies i actuacions dins i fora dels SIADs amb més detall.

3.1. Estratègies i actuacions a l'interior del SIAD : l'atenció a les dones

El treball a l'interior dels SIADs parteix de l'atenció individual a les dones, i inclou les tasques “d'informació, assessorament, primera atenció i acompañament a les dones en tots els aspectes de la seva vida laboral, social, personal i familiar” (Llei 5/2008). Es tracta de la vessant més assistencial del servei i persegueix un doble objectiu:

- **Acostar els recursos i serveis de la xarxa pública a les dones**, a través l'assessorament que ofereix el mateix servei o bé de l'orientació i la derivació als recursos existents. Aquest objectiu s'emmarca dins la cerca de la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en l'accés als recursos i serveis.
- **Consolidar un dispositiu de detecció activa i primera atenció de les dones que es troben en situació de violència masclista**. En aquest sentit, el SIAD constitueix una porta d'entrada a la Xarxa d'atenció i recuperació integral en matèria de violència masclista.

L'atenció que ofereixen els SIADs inclou un servei d'atenció genèrica adreçat a totes les dones del municipi o comarca, i un servei d'atenció específica psicològica i jurídica adreçat a aquelles dones que ho requereixin o ho sol·licitin. En aquest sentit, l'atenció que s'ofereix acostuma a realitzar-se de forma individual, tot i que bona part dels SIADs també realitza atenció grupal.

El Diagrama 3.2 il·lustra els recorreguts possibles pel treball que es realitza a l'interior dels SIADs:

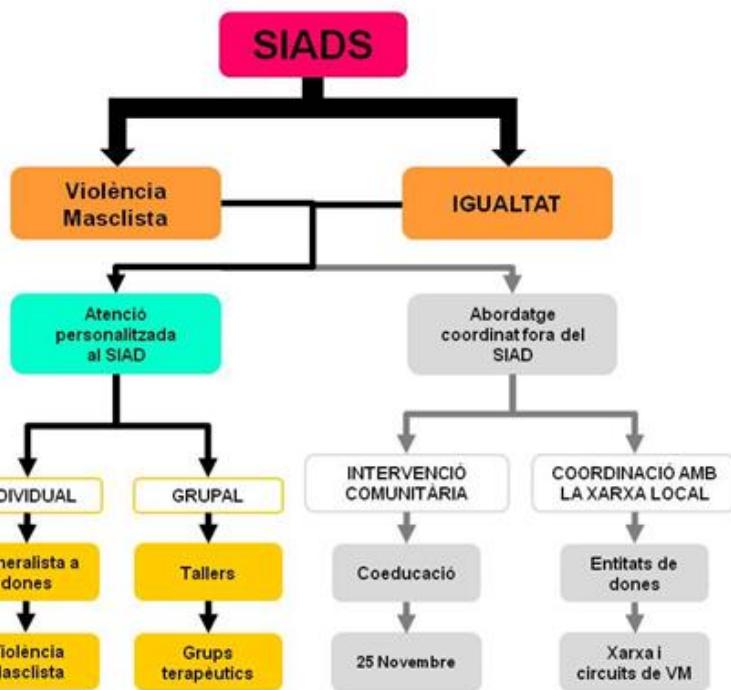

Diagrama 3.2. Àmbits, estratègies i accions del treball a l'interior dels SIADs

3.1.1. Perfil de persones ateses

Tal i com ho aclareix el seu nom, els SIADs són Serveis d'Informació i Atenció a les Dones. Es tracta, doncs, d'un recurs d'atenció específic en què les **dones** en són la població diana. No obstant, alguns SIADs també atenen individualment a **homes i menors d'edat** quan es tracta de qüestions relacionades amb la violència masclista, per tal de realitzar-ne un abordatge integral. L'anàlisi del present treball se centra principalment en les dones adultes com a perfil privilegiat i central del treball dels SIADs. Tot i així, fem un repàs ara de les principals característiques del conjunt de les persones ateses pels SIADs: dones, homes i menors d'edat.

a) Dones

Durant l'any 2013, els 98 SIADs han atès a 25.721 dones majors d'edat, de les quals una tercera part (29%) han estat ateses per qüestions relacionades amb la VM.

Tanmateix, les dades registrades a través de l'eina Rudel sobre les característiques de les dones ateses als SIADs no es troben segregades segons el motiu de consulta de la dona o el tipus d'atenció realitzada, de manera que no és possible conèixer si existeix una varietat de perfils lligada a aquesta variable. Així, les dades amb què comptem responen al conjunt de dones ateses pels SIADs de forma global.

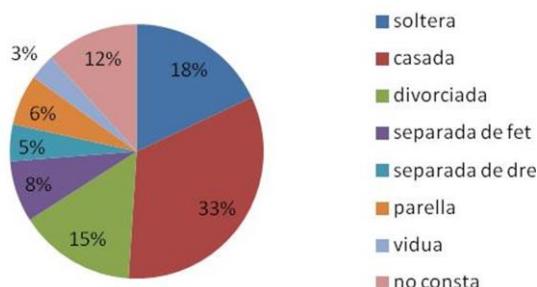
Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

Segons les dades registrades al Rudel, i com podem veure en el Gràfic 3.1, gairebé la meitat de les dones ateses (47%) tenen entre 30 i 45 anys; un terç de les dones (33%) té entre 46 i 65 anys i un vuitè (13%) té entre 19 i 29 anys.

El Gràfic 3.2 mostra el nivell d'estudis de les dones ateses: més d'una tercera part de les dones ateses (36%) té estudis primaris; més d'una quarta part (28%) té estudis secundaris (Batxillerat – Formació Professional) i només una desena part (11%) té estudis universitaris.

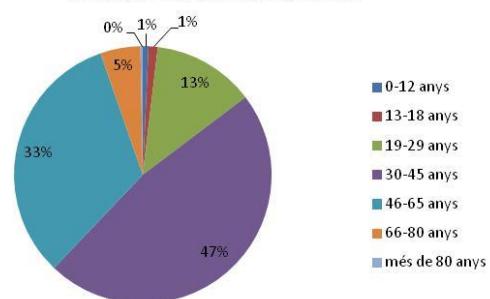
Pel que fa el seu estat civil, el Gràfic 3.3 mostra que un terç de les dones ateses (33%) estan casades, un 18% són solteres i un altre 15% estan divorciades. I pel que fa la seva nacionalitat, veiem en el Gràfic 3.4 que la majoria són de nacionalitat espanyola (76%); seguides de les que compten amb alguna nacionalitat extracomunitària (17%).

Estat civil de les dones ateses

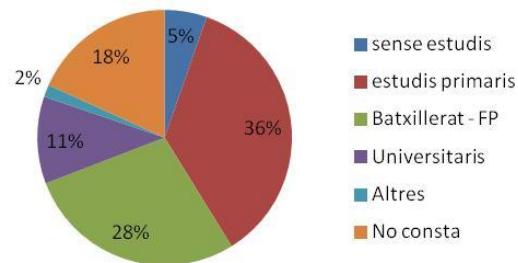
Gràfica 3.3. Estat civil de les dones ateses

Edat de les dones ateses

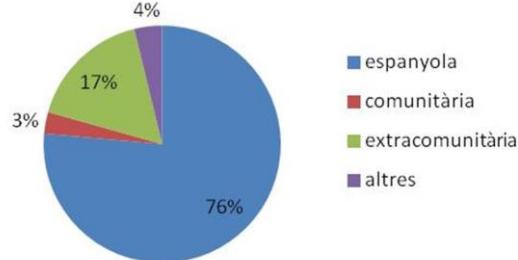
Gràfica 3.1. Edat de les dones ateses

Nivell d'estudis de les dones ateses

Gràfica 3.2. Nivell d'estudis de les dones ateses

Nacionalitat de les dones ateses

Gràfica 3.4. Nacionalitat de les dones ateses

Vistes aquestes dades, si volguéssim fer-nos un retrat dels perfils de dona més habituals que són ateses en els SIADs ens seria útil fer un cop d'ull al següent quadre resum:

El perfil més comú de dona atesa en un SIAD seria:

- Una dona entre 30 i 45 anys (47%), amb estudis primaris (36%), casada (33%) i de nacionalitat espanyola (76%).

Tanmateix, i com hem vist en els gràfics anteriors, ens podem trobar d'altres perfils combinats en un segon ordre de freqüència, com per exemple el d'una dona entre 46 i 65 anys (33%), amb estudis de batxillerat (28%), soltera (18%) o divorciada (15%) i d'alguna nacionalitat extracomunitària (17%). Més enllà, cal fer notar que també podríem trobar d'altres perfils menys freqüents, però també possibles, com el d'una dona gran de més de 80 anys (1%), sense estudis (5%), vídua (5%) i d'alguna nacionalitat comunitària (3%).

b) Homes

Tot i que no es tracta de la població diana del servei, alguns SIADs han decidit incorporar excepcionalment l'atenció a homes per tal d'abordar les situacions de VM de forma integral. De fet, les coordinadores dels SIADs participants als GD descriuen tres perfils diferents d'homes que motiven aquesta intervenció:

- **Homes que declaren patir situacions de violència.** Es tracta de l'atenció a homes víctimes de violència per part de les seves parelles, normalment dones. En aquests casos, el SIAD acostuma a recollir la demanda i atendre-la de la mateixa manera que ho fa amb les dones que es troben en situació de VM.
- **Homes en situació de risc de desenvolupar patrons de violència.** Es tracta de l'atenció a homes en situacions de dificultat social i econòmica, sovint usuaris de la xarxa de Serveis Socials i que reben alguna prestació social, que a partir de l'anàlisi del seu perfil es considera que podrien desencadenar situacions de violència amb les seves parelles i famílies. En altres casos es tracta d'homes que acudeixen al SIAD per propi peu després d'assistir a activitats de sensibilització sobre VM i veure's reconeguts en l'exercici de certes dinàmiques de violència. La intervenció que es realitza és de caire preventiu i pot ser individual o grupal.
- **Homes que exerceixen VM.** Sovint es tracta de les parelles de dones que estan sent ateses en altres serveis especialitzats, com ara els SIEs, i que han mostrat voluntat per treballar la qüestió de la violència exercida, tot acudint al SIAD voluntàriament. En alguns casos, el SIAD recull la demanda i procura derivar l'home a un recurs especialitzat i en d'altres s'atén des del mateix SIAD.

Segons les coordinadores dels SIADs, el fet d'incloure els homes en l'atenció permet un abordatge integral de la VM, ja sigui des d'una vessant preventiva o bé a posteriori, un cop ja s'ha produït un episodi de violència. Alhora, la intervenció que es fa amb els homes dels SIADs respon al fet que existeixen escassos –o nuls– recursos especialitzats en l'atenció a homes arreu del territori català.

En termes generals, gairebé la meitat dels SIADs ha atès a algun home durant el darrer any (40 SIADs). En total, s'han atès 384 homes majors d'edat. Vegem a continuació algunes de les seves característiques sociodemogràfiques:

- **Edat:** un terç dels homes atesos (35%) té entre 30 i 45 anys; una quarta part (24%) té entre 46 i 65 anys; un 9% té entre 19 i 29 anys; i un 5% té més de 66 anys.
- **Nivell d'estudis:** més d'un terç dels homes atesos (41%) tenen estudis primaris; un 22% té estudis secundaris (Batxillerat - Formació Professional); un 11% té estudis universitaris i un 5% no té estudis.

- **Estat civil:** gairebé un terç dels homes (30%) està casat; gairebé un quart (23%) és solter i una desena part (11%) estan divorciats. En menor proporció trobem alguns homes en parella (8%), alguns separats de fet (7%), alguns separats de dret (3%) i altres que són vidus (4%).
- **Nacionalitat:** respecte la nacionalitat, observem que la majoria d'homes atesos són de nacionalitat espanyola (72%); seguits dels extracomunitaris (22%) i dels comunitaris (3%).

De forma general, les característiques sociodemogràfiques dels homes atesos són força similars a les de les dones ateses pels mateixos serveis. Vegem a continuació una síntesi del perfil d'home atès en els SIADs més comú:

El perfil d'home atès més comú seria:

- **Home de 30 a 45 anys (35%), amb estudis primaris (41%), casat (30%) i de nacionalitat espanyola (72%).**

Amb tot, un altre perfil menys freqüent, però també possible seria, per exemple, el d'un home de 46 a 65 anys (24%), amb estudis secundaris (22%), divorciat (11%) i de nacionalitat extracomunitària (22%).

c) Menors

Les noies i els nois menors d'edat tampoc són un col·lectiu típic dels SIADs, i tanmateix trobem un volum elevat de SIADs que atenen menors. De la mateixa manera que amb els homes, els casos de menors atesos/es tenen a veure amb situacions de VM, i en podem diferenciar dos perfils diferents:

- **Fills i/o filles de dones en situació de VM.** Sovint, es tracta dels fills i les filles de les dones ateses pel mateix SIAD. En aquests casos, el servei procura oferir-los atenció o derivar-los al servei més adequat. Trobem alguns SIADs que disposen d'un servei d'atenció psicològica infantil adreçat a tal efecte, tot i que sovint no està cobert pel finançament habitual del SIAD i el servei ha de buscar finançament addicional per mantenir-lo. Altres SIADs han establert convenis amb entitats locals que realitzen aquest tipus d'atenció, tot i que es tracta de casos excepcionals.
- **Noies joves que han viscut o viuen situacions de VM.** Es tracta de noies joves i menors d'edat que han viscut o viuen situacions d'abús o violència, sovint per part de la parella.

La principal raó per la qual els SIADs atenen menors d'edat és perquè consideren que hi ha un buit en la xarxa de recursos especialitzats en l'atenció a la VM adreçats a menors. Dins la xarxa d'Atenció i Recuperació de la VM, el SIE és el servei al que li correspondría realitzar l'atenció i recuperació de la dona i els seus fills i filles a llarg termini, però els SIADs es troben amb què els seus SIEs de referència estan ubicats massa

"De fet, tenim un gran descobert ara mateix, que crec que és emergent a tot arreu, no? Que és el tema, sobretot, dels infants." (GD4 : 1696-1697)

Iluny i a les dones els és difícil desplaçar-s'hi (vegeu apartat XX). Fora de la xarxa de recursos especialitzats en VM, les i els menors podrien ser ateses/os pels EAIs, en cas que hi hagués una situació de risc de maltractament infantil; o bé podrien ser ateses/os pels CSMIJ, si requerissin d'atenció psicològica o psiquiàtrica. Amb tot, es tracta de recursos no especialitzats en la problemàtica de la VM, i per tant sovint estan poc preparats per atendre aquests tipus de situacions, amb la qual cosa els equips dels SIADs poden mostrar-se reaccis a l'hora de derivar-hi les i els menors.

El resultat és que 74 SIADs han atès un total de 608 menors d'edat durant el darrer any, 465 noies i 143 nois de menys de 18 anys. Dels 608 menors, gairebé la meitat (271) tenien menys de 12 anys (176 nenes i 95 nens).

3.1.2. L'atenció generalista en els SIAD

L'atenció generalista que es realitza als SIADs és aquella relacionada amb l'exercici del dret de les dones en tots els aspectes de la seva vida: laboral, social, personal i familiar. Es tracta d'un servei d'informació, orientació i assessorament per donar resposta a les consultes de les dones. Tanmateix, els SIADs disposen també d'un servei d'atenció específica que inclou un assessorament psicològic i jurídic, on professionals especialitzades poden atendre i resoldre les consultes de les dones.

a) Abordatge de les atencions als SIADS

Els SIADs són la porta d'entrada de les dones dins la xarxa local de serveis i dins la xarxa especialitzada d'atenció a les dones en situació de VM, però no són serveis orientats a fer una atenció o tractament de llarga durada. Així, l'atenció que s'hi realitza és més aviat de curta durada i es focalitza en orientar, assessorar i adreçar les dones al recurs més adient.

En la majoria de SIADs, l'abordatge consta de tres moments:

1. **Acoliment i primera atenció:** Es tracta de la primera atenció a la dona, en què es recull la seva demanda i se li procura donar resposta. Aquesta primera atenció acostuma a desenvolupar-se en una o dues entrevistes, o fins i tot telefònicament, i té l'objectiu de determinar les necessitats de la dona i d'establir el procediment per resoldre-les. En alguns casos la dona acudeix al servei pel seu propi peu, mentre que en d'altres ocasions ve derivada per altres serveis de la xarxa local, com ara Serveis Socials. Així mateix, la seva consulta pot ser clara i concreta o bé més inespecífica. La professional que realitza la primera atenció determina quina és la resposta més adequada a les seves necessitats i si se li pot oferir des del SIAD a través de l'assessorament psicològic i/o jurídic o bé cal derivar-la a un altre recurs.

2. **Assessorament personalitzat i especialitzat:** Es tracta de l'assessorament i acompanyament que es realitza des del SIAD i acostuma a ser desenvolupat per part de les professionals especialitzades en l'atenció psicològica i/o jurídica. Aquest assessorament pot estendre's en diverses sessions, tot i que no acostumen a depassar les 3 o 4 visites i, sovint, es realitza en coordinació amb altres recursos.
3. **Derivació.** Algunes vegades, en la primera atenció es determina que el SIAD no és el recurs més adequat per donar resposta a les necessitats de la dona; altres vegades, la dona ha seguit un assessorament personalitzat al SIAD i és recomanable que segueixi sent atesa per un recurs especialitzat. Així, quan el SIAD no pot donar resposta a la demanda de la dona procura coordinar-se amb els recursos corresponents per derivar la dona a tal efecte.

Vegem a continuació el resum de les dones ateses pels SIADs durant el darrer any.

b) Impacte de les atencions realitzades als SIADs

Dades generals

El quadre següent resumeix les dades de les dones ateses pels SIADs durant el darrer any i indica l'impacte que té aquest servei respecte la població total de dones de Catalunya.

Resum de dones ateses pels SIADs (2013):

- **25.721 dones majors d'edat** han estat ateses pels SIADs de Catalunya.
- Gairebé l'1% de les dones majors d'edat de tot Catalunya han estat ateses per un SIAD durant el darrer any.
- Cada SIAD atén, de mitjana, al voltant de 245 dones l'any.

Aquestes dades permeten fer-nos una idea de la magnitud de la tasca realitzada des dels SIADs, però prenen valors molt diferents entre un servei i un altre. Així, no els podem entendre com a serveis homogenis i estàndards, ja que la diversitat de contexts i realitats en què es troben comporten també models de funcionament diferents.

Màxims i mínims

En termes absoluts, trobem que el màxim de dones ateses per un CF⁸ durant el 2013 està en 1.165 dones⁹ (en una població de 102.657 dones majors d'edat) i que el mínim són 26 dones¹⁰ (en una població de 7.707 dones majors d'edat).

En termes relatius, trobem que el màxim impacte és aconseguit per un SIAD¹¹ que ha atès al 7,9% de les dones majors d'edat del seu territori. En canvi, l'impacte mínim es correspon amb un SIAD¹² que ha atès al 0,3% de les dones majors d'edat del seu territori.

⁸ En relació als Centres Funcionals (CF), segons els diferents models descrits en l'apartat 2.3. Categories d'anàlisi, del Bloc I., per als diversos SIADs i per als PIADs.

⁹ SIAD del Vallès Oriental.

¹⁰ SIAD d'Esparreguera.

¹¹ SIAD de l'Alta Ribagorça.

¹² SIAD de Sant Cugat.

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

Com veurem més endavant, a l'hora d'analitzar els perquès d'un nombre reduït d'atencions cal tenir present que aquesta no és l'única tasca que realitzen els SIADs, i es pot veure influenciada per la resta d'activitats que organitza i gestiona el servei.

L'eix sociodemogràfic

Si analitzem aquestes dades segons l'eix sociodemogràfic (vegeu la Taula 3.1), n'obtindrem altres conclusions:

- **SIADs de municipis grans i SIADs comarcals.** Aquests dos grups són els que atenen més dones, en termes absoluts. Els SIADs de municipis grans són el grup amb menys nombre de serveis (19 centres funcionals) i que atén més dones per centre (8.000 dones cadascun de mitjana). Si comparem aquest grup amb els SIADs comarcals observem que 19 CF de municipis grans atenen més dones que 40 CF comarcals. En aquest cas, l'estructura de l'equip i els recursos disponibles (molt majors que la mitjana en el cas dels SIADs de municipis grans, i molt menors que la mitjana en el cas dels SIADs comarcals) són elements cabdals per comprendre la diferència entre ambdós grups.
- **SIADs de municipis mitjans i petits.** En termes relatius, són els SIADs que tenen major impacte sobre la població de dones (atenen al voltant de l'1,4% de la població de dones majors d'edat del seu territori). Es tracta de SIADs que donen servei a una població total molt inferior que la resta: la meitat de la població que els SIADs comarcals i una tercera part de la població dels SIADs de municipis grans.

Impacte de les dones ateses	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (19 CF)	TOTAL SIADs (98 SIADs, 107 CF)
Població de dones majors d'edat	855.806	392.802	338.412	1.156.780	2.743.801
Dones majors d'edat ateses als SIADs	7.585	5.383	4.757	7.996	25.721
Impacte sobre la població de dones majors d'edat	0,89%	1,37%	1,40%	0,69%	0,94%

Taula 3.1. Impacte de les dones ateses, segons la mida dels SIADs

L'eix territorial

La Gràfica 3.5 mostra la distribució de les dones ateses en les diferents demarcacions. En aquest cas, cal fer un cop d'ull especial a la particularitat de la demarcació de Barcelona, que es diferencia de forma prominent de les

altres quatre demarcacions.

- **Barcelona.** La demarcació de Barcelona compta amb poc més de la meitat dels SIADs de Catalunya (53 SIADs), tot i que atén gairebé tres quartes parts de les dones ateses pel conjunt de serveis (72%). Val a dir que aquesta demarcació concentra 7 dels 10 SIADs que es troben a municipis grans i que aquests, com hem vist en l'eix sociodemogràfic, són els qui atenen més dones.

c) Volum d'atencions realitzades en els SIADs

El fet que els SIADs siguin un recurs orientat a la informació i assessorament de curta durada es veu reflectit en el nombre d'atencions que es realitzen amb cada dona. Bona part dels serveis limiten el nombre d'atencions per dona per tal d'evitar la saturació del servei i de les seves professionals. Vegem les dades generals sobre les atencions realitzades pel conjunt de serveis.¹³

Dades generals

El quadre següent mostra un resum de les atencions realitzades pels SIADs el darrer any.

Resum d'atencions realitzades pels SIADs (2013):

- **87.818 atencions** realitzades pels SIADs
- Els SIADs realitzen entre 3 i 4 atencions per dona, de mitjana.

De la mateixa manera que succeeix amb el nombre de dones ateses, el nombre d'atencions realitzades també varia considerablement d'un servei a un altre.

Màxims i mínims

Observem que un dels SIADs¹⁴ es troba molt per sobre de la mitjana atès que realitza al voltant de 30 atencions per dona. En segon lloc, trobem dos SIADs¹⁵ que realitzen al voltant de 9 atencions per dona, seguits d'un altre¹⁶ que en realitza 7. A la cua de la llista, trobem dos serveis¹⁷ que realitzen una única atenció per dona, seguits de 19 altres serveis que realitzen entre una i dues atencions.

L'eix sociodemogràfic

La Taula 3.2 mostra aquestes dades segons l'eix sociodemogràfic. Observem que la mida del SIAD i de la seva població no causa grans diferències entre els diferents grups, la mitjana d'atencions se situa entre 2 i 4 atencions per dona per a tots els grups. Amb tot, destaquen aquí els SIADs de municipis petits amb el nombre més elevat d'atencions per dona (3,9) i els SIADs de municipis mitjans amb el nombre més baix d'atencions per dona (2,5). De fet, amb

¹³ Les dades numèriques generals que es refereixen al volum d'atencions realitzades en els SIADs estan extretes de l'eina Rudel per a l'any 2013.

¹⁴ SIAD de Figueres.

¹⁵ SIAD de Barberà del Vallès (9,6 atencions per dona) i SIAD del Baix Camp (8,8 atencions per dona).

¹⁶ SIAD de Valls.

¹⁷ SIAD d'Esparreguera i SIAD del Gironès/Salt.

una població total similar, els SIADs de municipis petits realitzen gairebé el doble d'atencions que els SIADs de municipis mitjans.

Nombre d'atencions	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (19 SIADs)	TOTAL SIADs (98)
Total de dones ateses	7.774	5.463	4.843	8.106	26.186
Total d'atencions realitzades	25.857	21.342	11.978	28.641	87.818
Mitjana d'atencions per dona	3,3	3,9	2,5	3,5	3,4

Taula 3.2. Nombre d'atencions

d) L'assessorament personalitzat i especialitzat

Tal i com hem vist més amunt en el primer punt d'aquesta secció, la primera atenció dona peu a un segon moment que és l'assessorament personalitzat. **Aquest assessorament cerca donar resposta a les demandes de la dona**, ja sigui a través de la prolongació de l'atenció generalista que acostuma a realitzar la coordinadora del servei o bé a través del servei d'assessoria jurídica o psicològica de què disposa el SIAD, amb professionals especialitzades.

Paral·lelament, **alguns SIADs han optat per incloure altres serveis d'assessorament també especialitzats**, com ara l'assessorament en la inserció laboral, l'assessorament en la diversitat sexual, l'assessorament psicològic infantil, un servei de traducció, etc. En aquests, casos els SIADs no reben una dotació econòmica supplementària i recorren a altres fonts de finançament per tal de suportar els costos addicionals, normalment a través de l'ens local o d'altres institucions.

Dades generals

Tal i com veiem en la Gràfica 3.6, i segons les dades extretes de l'eina Rudel, les demandes de les dones que acudeixen als SIADs s'ubiquen en les següents àrees de consulta: psicològica (29%); violència masclista (22%); jurídica (22%); formació i activitats (11%); serveis socials (5%); laboral (3%), salut (2%) i altres consultes (6%).

Les tres primeres àrees corresponen al

Gràfica 3.6. Nivell d'estudis de les dones ateses

servei d'assessorament psicològic i jurídic, atès que les consultes per VM acostumen a atendre's des del servei d'assessorament psicològic. Vegem a continuació el resum d'atencions realitzades per aquest servei d'assessoria jurídica i psicològica.

Resum d'atencions especialitzades realitzades pels SIADs (2013):

- **Atenció psicològica:**
 - **12.337 dones ateses**
 - **40.496 atencions psicològiques**
 - Entre 3 i 4 atencions per dona, de mitjana
- **Atenció jurídica:**
 - **11.638 dones ateses**
 - **15.422 atencions jurídiques**
 - Entre 1 i 2 atencions per dona, de mitjana

Si bé no hi ha gaires diferències entre el nombre de dones ateses per ambdós serveis especialitzats, sí que n'hi ha en el nombre d'atencions realitzades amb cada dona. Tal i com mostra la Gràfica 3.7, el servei d'assessorament psicològic realitza més del doble d'atencions amb cada dona que el servei d'assessorament jurídic.

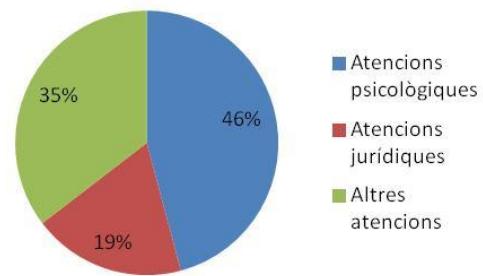
Les dades del Rudel no sempre són clares, i a l'hora d'analitzar les respostes de la Gràfica 3.7 veiem que un rellevant 35% se situen en l'ambigu "Altres atencions". Amb tot, si comparem el nombre d'atencions realitzades segons el tipus d'atenció (Gràfica 2.7) amb les àrees consultades (Gràfica 2.6) veiem que el percentatge d'atencions psicològiques (46%) es correspon amb les àrees de consulta psicològica (29%) i per violència masclista (22%), que unificades en una mateixa categoria engloben un 51% de les àrees de consulta. Les atencions jurídiques (19%) es corresponen amb l'àrea àrees de consulta jurídica (22%). I la resta d'atencions (35%) es corresponen amb la resta d'àrees consultades (formació i activitats, serveis socials, laboral, salut i altres) que sumen un 27% de les àrees consultades.

Però vegem les dades relatives a l'assessoria psicològica i jurídica amb una mica més de detall.

Atenció psicològica

- **Màxims i mínims:** El SIAD¹⁸ que més atencions psicològiques realitza fa 12 atencions per dona, de mitjana. En aquest sentit, trobem 9 SIADs¹⁹ que realitzen entre 7 i 12

Nombre d'atencions realitzades

Gràfica 32.7. Volum d'atencions realitzades, segons el tipus d'atenció

¹⁸ SIAD de Vilafranca del Penedès.

atencions psicològiques per dona. A la cuà hi trobem 2 SIADs²⁰ que realitzen una única atenció psicològica per dona i 20 SIADs més que realitzen entre una i dues atencions.

Atenció jurídica

- **Màxims i mínims:** Trobem 6 SIADs²¹ que realitzen entre 2 i 3 atencions jurídiques per dona, tot i que bona part dels SIADs realitza una atenció o bé entre una i dues atencions per dona.

Les diferències en el volum d'atencions en l'atenció psicològica respecte a la jurídica poden explicar-se a partir del tipus de demanda que motiva aquestes consultes. Així, les consultes en l'assessorament psicològic soLEN comportar la necessitat d'una intervenció psicològica de més llarga durada, mentre que les consultes jurídiques acostumen a ser de caire puntual, per sol·licitar informació sobre tràmits legals i jurídics de més ràpida resolució.

3.1.3. Atenció en Violència Masclista

La detecció i atenció de dones en situació de violència masclista (VM) és un dels objectius principals dels SIADs. Vegem a continuació l'abordatge que es fa d'aquesta problemàtica des dels serveis.

a) Volum d'atencions per Violència Masclista realitzades en els SIADS

D'entrada, vegem les dades extretes a partir de l'eina Rudel.

Dades generals²²

Resum de dones ateses per VM en els SIADs (2013):

- 7.569 dones en situació de VM ateses pels SIADs
- Representa el 29% del total de dones ateses pels SIADs
- Suposa el 63% dels casos de VM atesos a Catalunya
- S'estima que és el 7% del total de dones que es troben en situació de VM a Catalunya

L'eix sociodemogràfic

¹⁹ SIAD de Vilafranca del Penedès (12 atencions); SIAD de la Terra Alta (10 atencions); SIAD del Baix Camp (9 atencions); PIADs de Barcelona (8 atencions); SIAD de Montcada i Reixac (8 atencions); SIAD de Palafrugell (7,5 atencions); SIAD de l'Alt Empordà (7 atencions); SIAD del Vallès Occidental (7 atencions); SIAD del Pla de l'Estany (7 atencions).

²⁰ SIAD de Sant Feliu de Llobregat, SIAD del Gironès/Salt.

²¹ SIAD de Manresa (2,9 atencions); SIAD de l'Alt Camp (2,6 atencions); SIAD del Tarragonès (2,5 atencions); SIAD del Pla de l'Estany (2,4 atencions); SIAD de Sant Andreu de la Barca (2,2 atencions); SIAD de la Vall d'Aran (2,1 atencions).

²² Segons el darrer estudi realitzat per la Unió Europea [FRA – European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). [Violence against women: an EU-wide survey. Main results.](#)], la prevalença de les dones que han patit VM durant els darrers 12 mesos és del 4% entre la població de dones entre 18 i 74 anys. Així, s'estima que a Catalunya hi ha 109.752 dones entre 18 i 74 anys que han patit VM durant els darrers 12 mesos (el 4% de la població de dones de Catalunya entre 18 i 74 anys).

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

La Taula 3.3 mostra un resum dels casos de VM detectats pels SIADs i de l'impacte sobre les dones que s'estima que es troben en aquest tipus de situacions, segons l'eix sociodemogràfic.

- **SIADs de municipis grans.** Són el grup amb menys centres funcionals (19), i que tanmateix detecten un major nombre de casos de VM (2.500). Tot i així, es tracta dels SIADs que atenen la proporció més baixa del nombre de dones que s'estima que es troben en situació de VM (5%), atès que la seva població diana és molt major que en la resta de grups. Així, pel que fa al nombre d'atencions en VM els municipis presenten un gran impacte en termes absoluts però un baix impacte en termes relatius.
- **SIADs de municipis mitjans i petits.** És el grup que atén el nombre més baix de casos de VM, alhora que tenen un impacte major sobre les dones que s'estima que es troben en situació de VM (9% i 10%) atès que la seva població diana és inferior que per a la resta de grups (SIADs comarcals i SIADs de municipis grans). Així, aquí trobem l'efecte contrari al dels municipis grans, ja que aquests presenten un baix impacte en termes absoluts però un gran impacte en termes relatius.

Nombre d'atencions	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (19 CF)	TOTAL SIADs (98 SIADs, 107 CF)
Total de dones entre 18-74 anys	855.806	392.802	338.412	1.156.780	2.743.801
Dones que s'estimen en situació de VM (4%)	34.232	15.712	13.536	46.271	109.752
Dones ateses pels SIADs per VM	2.323	1.388	1.358	2.500	7.541
Proporció dones que s'estimen en situació de VM ateses pels SIADs	7% (6,78 %)	9% (8,83 %)	10% (10,03 %)	5% (5,4 %)	7% (6,89%)

Taula 3.3. Impacte de les atencions, segons l'eix sociodemogràfic

b) Impacte dels SIADs dins la Xarxa Integral d'Atenció i Recuperació de VM

Els SIADs constitueixen la porta d'entrada a la Xarxa Integral d'Atenció i Recuperació de les dones que es troben en situació de VM. La Taula 3.4 mostra l'impacte de la tasca que es realitza des d'aquests serveis en relació a la xarxa específica d'atenció a la VM.

	Dones en situació de VM ateses pels serveis de la Xarxa					
	SIADs	Serveis d'acolliment i recuperació	Serveis d'acolliment substitutoris de la llar	Serveis d'Intervenció Especialitzada (SIEs)	Serveis tècnics de Punt de Trobada	Total
Nombre de dones ateses	7.569 dones	158 dones	73 dones	2.852 dones	1.349 famílies	12.001 dones
Proporció de dones ateses respecte les que s'estima que es troben en situació de VM	6,89 %	0,14 %	0,06 %	2,60 %	1,23 %	10,93 %

Taula 3.4. Nombre d'atencions

Els SIADs atenen el 63% dels casos atesos per la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral (7.569 dones) i, en conseqüència, són el servei que atén una major proporció de les dones que s'estima que es troben en situació de VM (6,89%), ja que atenen el 63% del total de dones ateses per aquesta qüestió.

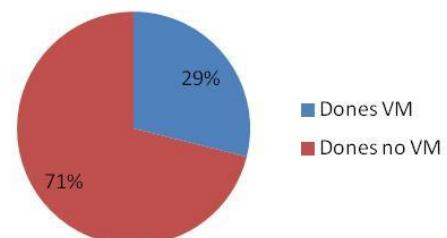
Cal remarcar, però, que el conjunt de recursos de la Xarxa específica d'atenció a la VM atén tan sols el 10,93% dels casos estimats de VM. Aquestes dades il·lustren la magnitud de situacions de VM no detectades, posant en evidència que els casos detectats suposen tan sols la punta de l'iceberg d'aquesta problemàtica.

D'altra banda, els casos atesos per la Xarxa específica d'atenció a la VM representen una part del total de casos atesos a Catalunya, atès que altres serveis no especialitzats també tenen un paper actiu en la detecció i atenció d'aquesta problemàtica. Es tracta dels serveis sanitaris, serveis socials, serveis de les forces de seguretat (Mossos d'Esquadra i Policia Local), serveis judicials, serveis d'informació juvenil, serveis educatius, etc. Malauradament, no disposem de les dades relatives als casos detectats per aquests recursos i no podem treure conclusions sobre el paper dels SIADs en la detecció de situacions de VM pel que fa al total de casos detectats.

c) Grau d'orientació a la violència masclista en l'atenció

Dins l'atenció que es realitza als SIADs, la detecció i atenció de dones en situació de VM constitueix un dels objectius principals i prioritaris. Tal i com mostra la Gràfica 3.8, els casos de VM suposen un 29% del total de dones ateses pels serveis, de mitjana. Tot i així, i com hem vist anteriorment, aquestes dades varien d'un servei a l'altre.

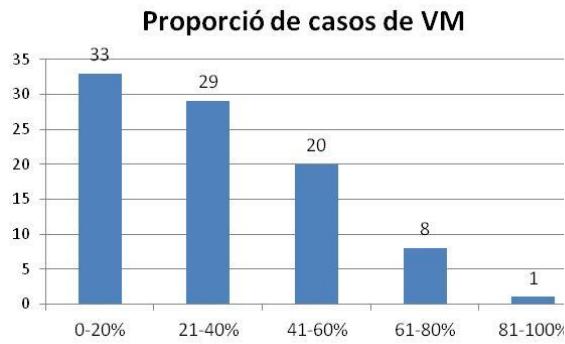
Proporció de dones ateses per VM

Gràfica 3.8. Proporció de dones ateses per VM

- **SIADs orientats a l'atenció en VM:**

Trobem alguns SIADs en què l'atenció es focalitza principalment en la VM atès que els casos de VM suposen la majoria de les dones ateses. Concretament, trobem 9 SIADs²³ en què els casos de VM es corresponen entre el 60% i el 95% del total de dones ateses.

Gràfica 3.9. Proporció de casos de VM

- **SIADs orientats a l'atenció genèrica:**

Contràriament als SIADs orientats a l'atenció en VM, trobem 7 SIADs²⁴ en què els casos de VM representen el 5% o menys respecte el total. Es tracta de serveis completament orientats a l'atenció genèrica, en què els casos de VM són anecdòtics.

La Gràfica 3.9 il·lustra aquesta variabilitat: per a una tercera part dels SIADs (33) els casos de VM suposen un 20% o menys del total de dones ateses, mentre que per a una altra tercera part (29) suposen entre el 20% i el 40% dels casos. Seguidament, observem que hi ha una altra tercera part de SIADs (29) que prioritza l'atenció a la VM davant l'atenció genèrica ja que aquesta suposa més del 40% de total de casos atesos.

En aquest sentit, observem que **els SIADs se situen sobre un continu entre l'orientació a l'atenció genèrica i l'orientació a la VM**, on les diferències en l'atenció que s'ofereix en uns serveis i en uns altres són prou rellevants. Aquestes diferències poden explicar-se a partir de dos elements principalment:

- **Orientació prèvia del servei abans de la creació dels SIADs.** La majoria dels SIADs existien abans de la creació de la Xarxa el 2008, com indica la Gràfica 2.10 i 2.11. Alguns d'ells van ser creats per iniciativa pròpia del municipi o la comarca, d'altres existien com a entitats de dones o com a recursos orientats a les dones. En alguns casos, aquests serveis realitzaven atenció específica a la VM i constitueïen el recurs de referència dins la xarxa local, de manera que la funció del servei i el seu paper dins la xarxa local s'ha mantingut després de la incorporació dels SAIDs.

"Jo crec que això també té importància, dels històrics, d'on venim, no? Perquè, també a l'Alt Empordà va començar sent un servei d'atenció psicològica a víctimes i també ens arriben majoritàriament... no el 99, però sí sobre el 80% de demandes d'ajuda en relació, doncs, a situacions de violència." (GD1 : 207-210)

²³ SIAD del Ripollès (60%); SIAD de la Garrotxa (61%); SIAD de Figueres (62%); SIAD de Manlleu (62%); SIAD de La Noguera (65%); SIAD de Girona (72%); SIAD del Tarragonès (73%); SIAD de Granollers (75%); SIAD de La Selva (75%); SIAD del Segrià (78%); SIAD de Mataró (79%); SIAD de Calafell (95%).

²⁴ SIAD de Sant Feliu de Llobregat (2%); SIAD del Baix Empordà (3%); SIAD de Sant Feliu de Guíxols (3%); SIAD del Gironès/Salt (4%); SIAD de Mollet del Vallès (4%); SIAD de Tarragona (4%); SIAD de Sant Boi de Llobregat (5%).

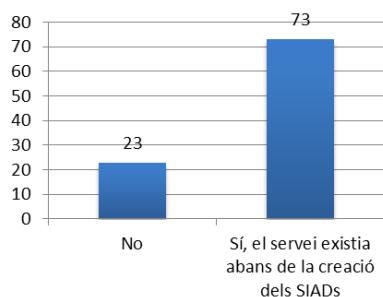
- **Rol del SIAD dins la Xarxa local d'abordatge de la violència.**

La configuració de la xarxa de recursos locals i d'atenció especialitzada a la VM del territori determina les necessitats en el tipus

"El nostre servei és generalista, perquè a dintre de l'Ajuntament tenim el SIAD, però depenent de serveis socials tenim un altre servei que es diu CID que aquest sí que és específic de violència (GD4: 716-718)

d'atenció i modula el funcionament de cada servei. Veiem així que alguns SIADs es troben inclosos dins la xarxa de serveis socials de manera que moltes dones els són derivades des d'aquesta xarxa, especialment quan es tracta de casos de VM, convertint-se així en un servei d'atenció especialitzada. Altres serveis, en canvi, es troben al mateix municipi que el SIE, que és el recurs encarregat de fer l'atenció i abordatge integral dels casos de VM. En aquests casos, pot ser que les dones en situació de VM s'adrecin o siguin derivades directament al SIE i que, per conseqüència, el SIAD s'orienti més cap a l'atenció genèrica. Val a dir que 3²⁵ dels 7 SIADs que realitzen menys atencions de dones per VM es troben en el mateix municipi que el seu SIE de referència, i els altres 4 estan ubicats a la vora d'aquest.

Existència prèvia del servei

Gràfica 3.10. Existència prèvia del servei

Tipus de servei previ al SIAD

Gràfica 3.11. Tipus de servei previ al SIAD

Com hem vist, l'orientació dels SIADs a l'atenció a la VM o bé a l'atenció genèrica està estretament lligada a les funcions i la missió del servei previ al desplegament dels SIADs, en cas que sigui anterior i existís prèviament. En aquest sentit, la Gràfica 3.10 mostra que 73 SIADs confirmen que el seu servei existia prèviament al desplegament dels SIADs i aquests s'ocupaven principalment de l'atenció i l'assessorament a dones (29 SIADs), de l'atenció exclusiva a les dones en situació de VM (18 SIADs), a la informació i recursos per a dones (16 SIADs) i, en menor mesura, es tractava d'entitats de dones (8 SIADs), representat en la Gràfica 3.11.

²⁵ SIAD de Sant Feliu de Llobregat; SIAD del Gironès/Salt (4%); SIAD de Tarragona (4%); SIAD de Sant Boi de Llobregat (5%).

d) Abordatge de les atencions per VM en els SIADs

Dins la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral de VM, els SIADs representen la porta d'entrada de les dones en situació de VM i el recurs on es realitza la primera atenció per després derivar el cas al servei més adequat, normalment el SIE. És per aquesta raó que el nombre de sessions realitzades amb cada dona és limitat, igual que amb l'atenció genèrica, per tal de no saturar el servei ni l'equip professional, i d'acord amb els recursos econòmics disponibles. Ara bé, la coordinació amb els recursos de la xarxa especialitzada en VM no sempre és possible i l'atenció que es fa des del SIAD se'n veu ressentida.

La violència masclista, una atenció limitada

Les professionals dels SIADs afirmen que l'abordatge de la violència masclista als SIADs es veu limitat principalment per dues raons:

- **Dificultat per derivar les dones als recursos adequats.** Bona part dels SIADs es troben amb el problema de no poder derivar els casos de VM al SIE perquè el servei no és accessible, està ubicat massa lluny o està saturat i no pot atendre a més dones. Fora de la xarxa específica de VM, la resta de recursos acostumen a no estar preparats per abordar aquest tipus de situacions, de manera que alguns SIADs acaben per seguir atenent les dones dins el mateix servei.

"Tots els SIADS, jo crec que tots els SIADS ho fem així, però d'entrada, jo me'n recordo que a Girona, com a mínim, ens van dir: "ui... primera atenció psicològica i quan estigui una mica... al SIE"; i ara el SIE ja no els hi pot atendre perquè els han retallat." (GD2: 830-832)
- **Limitació per realitzar un acompañament a llarg termini.** Els recursos econòmics i humans amb què compten la majoria de SIADs no permeten que l'atenció es perllongui en el temps, mentre que l'abordatge de la VM acostuma a requerir d'un acompañament a un cert llarg termini, segons el cas. Aleshores, els SIADs cerquen solucions per no deixar les dones al descobert, però la qualitat de l'abordatge de les situacions de VM es pot veure ressentida.

"Una vegada cada no sé quan, quan aquella dona que l'has començat a treballar, que ja la tens una mica a punt, no? I que després dius: "bueno, mira, jo ja..." com sigui, perquè jo com a coordinadora, he d'anar a la psicòloga i dir-li: "escolta, això, amb aquesta, quant temps fa?" Això t'angoixa una miqueta... "quantes visites té?" "Aquí hauríem de tallar una mica..." Perquè clar, després penses: "farem les estadístiques i aquí sortirà que a una dona l'hem tingut atenent-la set o vuit hores" no? I t'angoixa una mica, dius: "a on la derivem? A particular?" Precisament, les dones que ens vénen a nosaltres no són de poder-se pagar un particular... Van a salut mental i aquella dona doncs allí s'eternitza perquè les visites són cada... cada mes o cada no sé quan.... i això és un problema, que és el que deia a nivell de temps, recursos econòmics... va tot lligat." (GD1: 1157-1166)

La combinació d'ambdós factors esdevé un problema que, en algunes ocasions, acaba de sobrecarregar el servei. Com a conseqüència, alguns SIADs es veuen forçats a centrar la

seva tasca en l'atenció a les dones mentre que la intervenció comunitària passa a ocupar un segon lloc. Amb tot, un bon nombre de SIADs ha desenvolupat estratègies per fer front a aquesta problemàtica i assegurar l'atenció de les dones que es troben en aquesta delicada situació; la més rellevant és l'atenció grupal.

L'atenció grupal, una solució eficient

L'atenció grupal apareix com una iniciativa innovadora que permet optimitzar el servei d'assessoria psicològica i oferir una atenció a llarg termini a les dones que es troben en situació de VM, tot afavorint el seu procés terapèutic. Es tracta d'una iniciativa força estesa entre els serveis, atès que 65 SIADs (74 centres funcionals) han realitzat grups terapèutics o GAMs (Grups d'Ajuda Mutua) durant el darrer any.

Val a dir que, a banda de l'abordatge de la VM, els SIADs també creen grups terapèutics amb altres finalitats, com ara els grups de creixement personal o d'acompanyament a les dones davant de situacions concretes (fer front a les separacions de parella, dones migrades, maternitat, etc.). En qualsevol dels casos, les professionals dels SIADs destaquen els beneficis d'aquest tipus d'intervenció ja que permet mantenir l'acompanyament psicològic i el vincle amb el servei, alhora que afavoreix i reforça la creació d'una xarxa social de proximitat entre les dones.

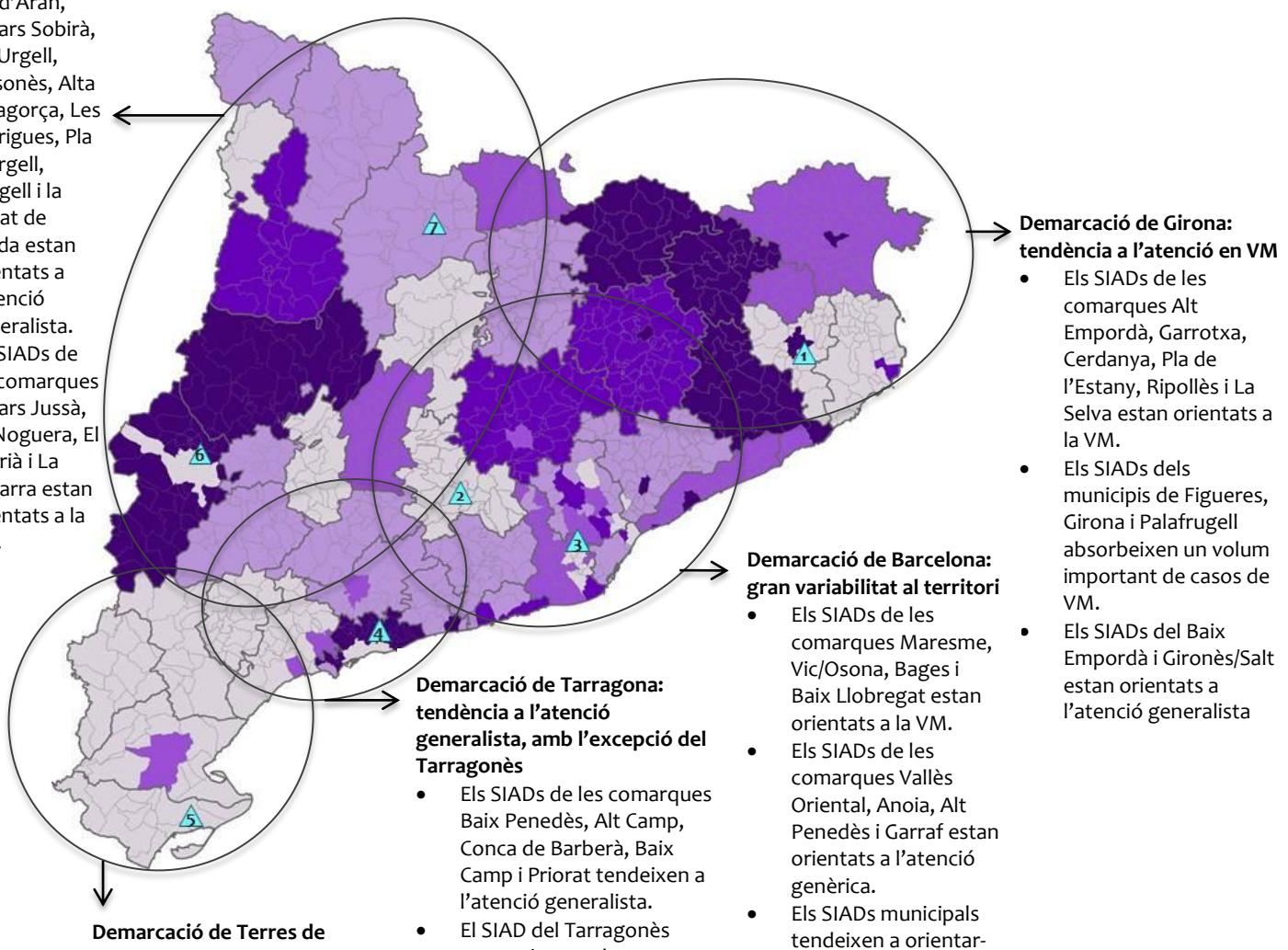
"I... el procés individual, el tractament i la intervenció terapèutica arriba en un món en què el creixement i el canvi es fa molt millor i és molt més beneficiós per les dones, fer-ho de manera grupal. O sigui, això en els... en els grups que nosaltres, amb més experiències, tant els grups que portem exclusivament de temes de violència, com els grups de cultura i demés, la millora i el canvi és... diguem-ne, és molt més profitós i evident." (GD4 : 796-801)

e) Abordatge de la VM al territori

Els dos mapes següents il·lustren la proporció de dones ateses per VM respecte el conjunt de dones ateses, d'una banda, i la proporció de casos de VM derivats al SIE, de l'altra, per tal de facilitar una anàlisi territorial de l'abordatge de la VM.

Demarcació de Lleida: gran variabilitat al territori

- Els SIADs de les comarques Val d'Aran, Pallars Sobirà, Alt Urgell, Solsonès, Alta Ribagorça, Les Garrigues, Pla d'Urgell, l'Urgell i la ciutat de Lleida estan orientats a l'atenció generalista.
- Els SIADs de les comarques Pallars Jussà, La Noguera, El Segrià i La Segarra estan orientats a la VM.

Demarcació de Terres de l'Ebre: Orientada a l'atenció generalista

- Els SIADs de les comarques Ribera d'Ebre, Baix Ebre, Terra Alta i Montsià estan orientats a l'atenció generalista.
- L'únic SIAD orientat a la VM és el de la ciutat de Tortosa.

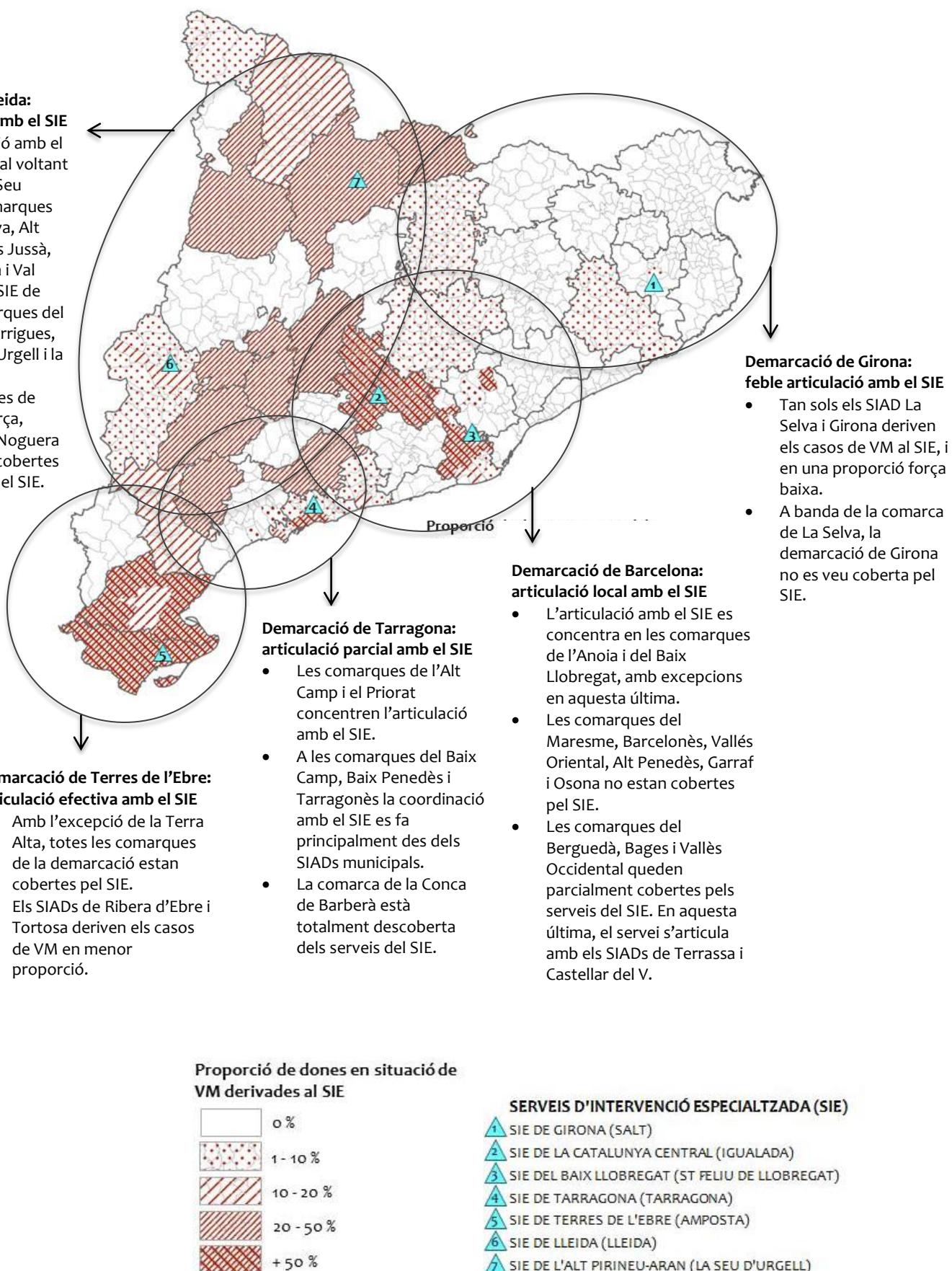
Proporció de dones ateses per VM respecte el total de dones ateses

SERVEIS D'INTERVENCIÓ ESPECIALZADA (SIE)

- 1 SIE DE GIRONA (SALT)
- 2 SIE DE LA CATALUNYA CENTRAL (IGUALADA)
- 3 SIE DEL BAIX LLOBREGAT (ST FELIU DE LLOBREGAT)
- 4 SIE DE TARRAGONA (TARRAGONA)
- 5 SIE DE TERRES DE L'Ebre (AMPOSTA)
- 6 SIE DE LLEIDA (LLEIDA)
- 7 SIE DE L'ALT PIRINEU-ARAN (LA SEU D'URGELL)

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

Mapa 2. Derivacions dels casos de VM al SIE, en el territori

3.2. Estratègies i actuacions fora del SIAD : la intervenció comunitària i el treball en xarxa

La tasca que es realitza portes enfora dels SIADs, és a dir, més enllà de l'atenció, es concentra en dues actuacions clau:

1. **Intervenció comunitària** dirigida a la població general del municipi o comarca per tal de sensibilitzar sobre la qüestió de la desigualtat entre homes i dones i la violència masclista, a través de la realització d'activitats dins i fora del SIAD i la creació d'un espai de referència en matèria d'igualtat.
2. **Coordinació amb la xarxa local**, és a dir, amb l'ens local, els serveis i les entitats locals per a la creació de circuits d'abordatge de la VM i la coordinació de casos, l'enfortiment de les entitats de dones, el desplegament del Pla de polítiques de Dones i el treball en xarxa de forma general.

El Diagrama 3.3 il·lustra els recorreguts possibles en el treball fora del SIAD:

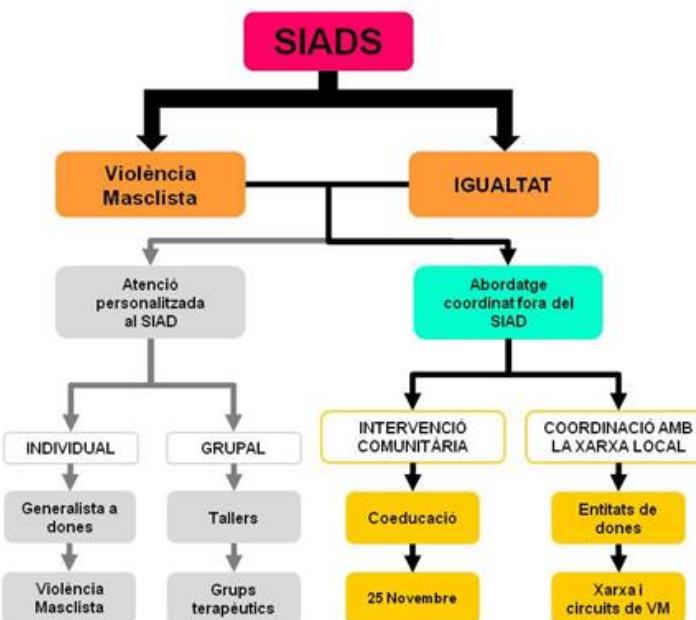

Diagrama 3.3. Àmbits, estratègies i accions del treball fora dels SIADs

3.2.1. Intervenció comunitària

La intervenció comunitària que es realitza des dels SIADs inclou principalment tres tipus d'accions diferents definides per l'ICD, tot i que les formes concretes que puguin prendre aquestes accions són tantes i tan diverses com les que es puguin imaginar des de l'equip del servei.

1. **Actuacions de commemoració de diades significatives.** Principalment s'organitzen actes al voltant del Dia Internacional de la Dona (8 de març) i pel

Dia Internacional contra la Violència vers les Dones (25 de novembre). Tot i així, alguns SIADs també organitzen activitats al voltant d'altres diades, com ara el Dia Mundial de la Salut, etc. Aquests dues primeres dates (8 de març i 25 de novembre) acostumen a anar accompanyades d'actes liderats pel SIAD amb la col·laboració dels recursos i entitats de la xarxa local, ja que es tracta de les dues activitats imprescindibles dins l'agenda d'activitats del servei. Ara bé, la commemoració d'aquestes dates pot incloure actes ben diversos, des de xerrades i conferències a exposicions, cicles de cinema o programes de ràdio, amb la finalitat de sensibilitzar la ciutadania sobre les qüestions de la violència masclista i les desigualtats de gènere.

2. **Accions formatives, saludables i lúdiques.** Es tracta de les activitats organitzades pel SIAD en un sentit ampli. Poden incloure des d'activitats i cursos de formació específics per a dones, fins a exposicions, cicles de cinema i xerrades o excursions obertes al públic en general. Alhora, els objectius d'aquestes accions també són diversos i inclouen tant la formació i la sensibilització de la ciutadania com el fet de facilitar l'accés de les dones a la formació i cursos del seu interès, tot acostant així la població femenina al servei.
3. **Accions coeducatives.** Aquest tercer tipus d'activitats s'adreça als infants i joves, principalment estudiants de primària i secundària, a través de la col·laboració amb les escoles i instituts i les entitats de joves. Inclou tot tipus d'activitats, tallers i xerrades amb la finalitat de donar a conèixer i sensibilitzar menuts/udes i adolescents sobre les relacions desiguals entre homes i dones.

La vessant comunitària del SIAD és valorada com a quelcom molt rellevant per les coordinadores del servei atès que és una estratègia per lluitar contra la desigualtat entre homes i dones i, per tant, també contra la VM.

"Sí, hi ha una part important de la nostra feina que és fer, per exemple, el tema de coeducació, tema de sensibilització, ja sigui a nivell d'igualtat de gènere, organització de cursos per a... per a dones emprenedors. Bueno, diferents activitats, totes relacionades amb la comunitat, obertes al públic en general, normalment." (GD1 : 647-650)

a) Impacte de la intervenció comunitària

Vegem a continuació quin és l'impacte de la intervenció comunitària, segons les dades extretes del Rudel.

Dades generals

El quadre següent resumeix les principals dades relatives a aquestes activitats:

Resum de les activitats de sensibilització i comunitàries (2013):

- 178.000 persones de tot Catalunya han participat a alguna activitat comunitària organitzada pels SIADs, entre elles 120.600 dones
- Més d'un 3% de les dones de Catalunya ha participat a alguna activitat realitzada pel SIADs

Pel que fa a l'impacte de la intervenció comunitària segons el tipus d'activitats realitzades, trobem que:

- 103 centres funcionals (93 SIADs + 10 PIADs) han realitzat **activitats per commemorar les diades significatives** el darrer any. En total s'han realitzat 455 activitats d'aquest tipus, on hi ha participat un total de 112.534 persones.
- 81 SIADs han realitzat **activitats formatives, saludables i lúdiques**, desplegant així 256 activitats on hi ha participat un total de 19.670 persones.
- 71 SIADs han realitzat **accions coeducatives**, englobant un total de 173 accions en què hi ha participat un total de 45.754 infants i joves.

Mínims i màxims

Tal i com passa amb l'atenció, les diferències entre SIADs en relació al desenvolupament d'activitats comunitàries varia de forma important d'un servei a l'altre.

- **Nombre d'accions.** Observem que el SIAD²⁶ que ha realitzat més accions el darrer any n'ha fet 35, mentre qui n'ha fet menys n'ha desenvolupat tan sols una²⁷.
- **Impacte sobre la població.** El SIAD²⁸ que ha tingut més participants en el conjunt d'activitats desenvolupades i en relació a la població del seu territori ha arribat al 27% de la població, mentre que qui ha arribat a menys persones²⁹ tan sols ha arribat al 0,05% de la població del seu territori.

Eix sociodemogràfic

Si filem més prim i analitzem l'impacte de les accions comunitàries segons la mida del territori i la població, veiem que les diferències entre grups són mínimes (vegeu la Taula 3.5):

- Tot i que el total d'actuacions varia d'un grup a l'altre, la mitjana d'actuacions realitzada per cada SIAD es manté constant (entre 8 i 10 actuacions per SIAD).
- Els grups que arriben a una major població són els dels SIADs de municipis mitjans (gairebé 7% de les dones del seu territori i 6% de la població total), seguits dels SIADs de municipis petits (gairebé 5% de les dones del seu territori i 4% de la població total), seguint la tendència observada en l'impacte de l'atenció.

²⁶ SIAD del Vallès Oriental.

²⁷ SIAD d'Esparreguera, SIAD del Baix Llobregat, SIAD de Badalona, SIAD de Sant Pere de Ribes, SIAD del Baix Camp, SIAD del Baix Ebre.

²⁸ SIAD de Rubí.

²⁹ SIAD del Maresme.

	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (19 CF)	TOTAL SIADs (98 SIADs, 107 CF)
Total d'actuacions comunitàries*	316 (40 SIADs)	275 (35 SIADs)	110 (13 SIADs)	183 (9 SIADs + 10 PIADs)	884 (98 SIADs)
Mitjana d'actuacions	8 (7,9)	8 (7,9)	9 (8,5)	10 (9,6)	9
% dones participants	27.075 (2,3%)	26.882 (4,9%)	32.761 (6,9%)	33.935 (2,1%)	120.653 (3,1%)
% població participant	39.774 (1,6%)	39.637 (3,6%)	55.360 (5,9%)	43.187 (1,4%)	177.958 (2,4%)

Taula 3.5. Impacte de les accions comunitàries, segons l'eix sociodemogràfic

*Els PIADs realitzen accions de commemoració de diades i activitats formatives, lúdiques i saludables però no accions coeducatives.

b) Grau d'orientació vers la intervenció comunitària

Tal i com hem vist amb la VM, també hi ha SIADs que dediquen més o menys èmfasi en les intervencions comunitàries. Aquest fet el podem veure a partir de les diferències entre els màxims i els mínims del volum d'accions realitzades o respecte la proporció de la població del territori que ha participat en aquestes activitats.

Tot i així, les coordinadores d'alguns SIADs coincideixen en les dificultats per realitzar aquesta tasca, que sovint es veu limitada per dues raons:

- **Manca de recursos**

econòmics i d'equip professional. Alguns SIADs comenten no disposar de suficients recursos econòmics ni humans per dedicar-se a aquesta tasca com els

"El nostre SIAD és unipersonal. Vol dir que sóc jo, i per tant tinc moltes funcions. És molt complicat dur a terme moltes activitats. Sí que fem el 8 de març, el 25 de novembre, fem una formació professional i sobre demanda. Si ens demanen directament, la fem, però si no..." (GD1 : 799-802)

agradaria. A vegades, la mateixa persona ha d'encarregar-se de l'atenció, del treball en xarxa i de la tasca comunitària, de manera que aquesta darrera se'n veu afectada. Aquesta situació acostuma a ser més freqüent entre els SIADs comarcals, on el pressupost es veu més reduït per la manca de contribució dels ens locals.

- **Priorització de l'atenció**

davant la intervenció comunitària. La casuística associada a

"Nosaltres hem priorititzat l'atenció. Nosaltres la branca de sensibilització i prevenció anem justetes. A mi m'encantaria tenir una agent d'igualtat, perquè penso que és la figura idònia per fer aquesta feina. No n'hem tingut mai." (GD3 : 1755-1757)

l'atenció personalitzada pot comportar una sobrecàrrega de treball que, sumada a una manca de recursos i de personal, va en detriment de la tasca comunitària. Davant d'aquesta situació, alguns SIADs prioritzen l'atenció davant la resta de tasques.

3.2.2. Coordinació amb la xarxa

Els SIADs es coordinen amb els recursos de la xarxa local principalment per dues raons:

- **L'abordatge coordinat de les situacions de VM.** L'atenció integral de les dones que es troben en situació de VM requereix d'una atenció multidisciplinari i coordinada amb les entitats i els recursos de la xarxa local i de la xarxa especialitzada en VM.
- **El desplegament de les polítiques de gènere i les accions per a la sensibilització de la ciutadania.** El treball per la igualtat i les accions coeducatives i de sensibilització ciutadana es desenvolupen de forma transversal i coordinada amb les regidores o departaments implicats dins l'ens local i la xarxa local d'entitats i recursos.

En aquest sentit, les coordinadores dels SIADs consideren fonamental el lideratge actiu del treball en xarxa per facilitar la coordinació entre els diferents recursos i assegurar una relació fluida entre els serveis. D'aquesta manera s'afavoreix l'abordatge coordinat i una correcta derivació dels casos, així com el desplegament d'accions comunitàries transversals.

"Em vaig fer un llistat i vaig anar a presentar personalment el que seria el projecte del SIAD per tothom. Ara, porto com quatre anys, i ara m'he adonat que hauré de fer... no a 60 i pico, evidentment, però hauré de fer una presentació... perquè hi ha gent que encara no acaba d'entendre què és això del SIAD."
(GD4 : 1450-1453)

Vegem com es desenvolupa aquesta la relació entre els SIADs i la resta de serveis amb més detall.

a) Circuits de violència masclista (CVM)

Bona part dels territoris disposen de Circuits per a l'abordatge de la Violència Masclista (CVM), la majoria d'ells creats durant els darrers 10 anys. Els municipis amb més població i, per tant, dotats d'una xarxa de serveis locals consolidada acostumen a comptar amb un **circuit local** (municipal, mancomunat o bé comarcal), especialment en aquells territoris en què hi ha una tradició en l'abordatge de la VM i/o un èmfasi en les polítiques de gènere. Paral·lelament als circuits locals, l'ICD ha impulsat la creació de **circuits territorials** a totes les demarcacions de Catalunya, seguint el model de la demarcació de Girona que fou pionera en la creació d'un circuit d'abast territorial ampli i de referència per a tots els municipis i comarques de la demarcació. Actualment, totes les demarcacions catalanes disposen d'un circuit territorial, amb excepció de Barcelona, on el territori queda – parcialment – cobert pels circuits locals, ja siguin aquests municipals o comarcals.

Els SIADs juguen un paper clau en els CVM, especialment quan es tracta de circuits locals, per dues raons:

- és el servei que actua com a porta d'entrada dins la xarxa específica d'atenció a la VM;
- és l'espai de referència per a les polítiques de gènere d'àmbit local.

Alhora, el grau de relació i la implicació del SIAD dins el CVM pot sers major o menor en funció com es configuri el seu rol dins la xarxa local. En aquest sentit, 48 SIADs afirmen liderar un CVM local, és a dir, la meitat dels SIADs de Catalunya estan liderant la xarxa per a l'abordatge de la violència masclista al seu territori.

Eix territorial

Si filem més prim, podem observar algunes diferències entre demarcacions:

- **El lideratge dels CVM locals és predominant a la Demarcació de Barcelona.** Dels 48 SIADs que lideren un CVM local, 36 pertanyen a la demarcació de Barcelona. Hi ha alguns elements que podrien ajudar a comprendre aquesta situació:
 - Aquesta demarcació sobresurt per ser l'única que no compta amb un circuit territorial impulsat per l'ICD. Aquesta pot ser una raó per la qual bona part dels municipis i comarques hagin pres la iniciativa de desenvolupar el seu propi CVM local.
 - A més, els municipis i comarques d'aquesta demarcació es caracteritzen per rebre un important suport tècnic i econòmic per part de la Diputació de Barcelona que sovint ofereix un important suport al desplegament del CVM.
 - D'altra banda, els municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona han estat pioners en l'abordatge de la VM i els SIADs, o els serveis d'atenció a les dones previs al desplegament de la xarxa, han ocupat un rol central dins aquest lideratge.
- **A la resta de demarcacions, el CVM territorial pren el relleu.** A Girona, Lleida i Tarragona, tan sols una tercera part dels SIADs de cada demarcació lidera els CVM local (4 SIADs de la demarcació de Girona, 4 SIADs de la demarcació de Lleida i 4 SIADs de la demarcació de Tarragona). A Terres de l'Ebre cap SIAD lidera el circuit. Aquesta diferència amb la demarcació de Barcelona s'explica pel model organitzatiu del circuit, atès que en aquestes quatre demarcacions són menys els municipis que compten amb un CVM local, mentre que totes compten amb un CVM territorial que és impulsat i liderat per l'ICD.³⁰ Es tracta d'un model funcional dissenyat des dels òrgans de la Generalitat per donar cobertura a aquells territoris amb menys població i xarxa de recursos, i una tradició incipient en les polítiques de gènere i d'abordatge de la VM.

³⁰ Més enllà del Circuit Territorial de Girona, que és el circuit pioner i primer referent històric a Catalunya, l'ICD va promoure el disseny i desplegament dels Circuits de Terres de l'Ebre (2009), Camp de Tarragona (2010) i Lleida (2010). El disseny i implementació dels CVM territorials, així com la construcció local dels seus instruments operatius, es van construir amb el suport professional actiu de tres entitats catalanes: [Spora Sinergies](#), [El Safareig](#) i [Dones amb Empenta](#).

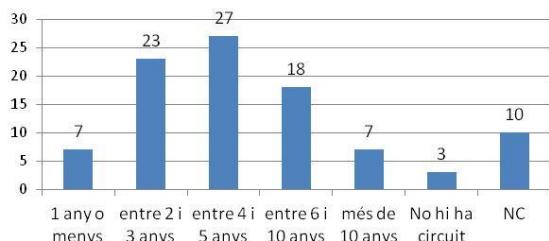
Tradició dels SIADs en els CVM

La Gràfica 3.10 mostra el temps que fa que el SIAD participa en el CVM:

- Més d'una quarta part dels SIADs (25) ja participaven en el CVM abans del desplegament de la xarxa dels SIADs el 2008, com a serveis d'atenció a les dones ja existents.
- Més de la meitat dels SIADs (50) fa entre 2 i 5 anys que participa al CVM.

Podem concloure, doncs, que la participació dels SIADs als CVM és de llarg recorregut i està altament consolidada.

Temps transcorregut des de que el SIAD participa en el CVM

Gràfica 3.10. Temps transcorregut des de que el SIAD participa en el CVM

Participació dels SIADs en el CVM:

- **Els SIADs tenen un lideratge consolidat en la xarxa local d'abordatge de la VM.**
 - La meitat dels SIADs (48) lidera el CVM al seu territori.
- **La participació dels SIADs en els CVM és de llarg recorregut.**
 - Més d'una quarta part dels SIADs (25) participen en el seu CVM des de fa més de 6 anys.
 - Més de la meitat dels SIADs (50) fa entre 2 i 5 anys que participa al CVM

b) Les derivacions de la xarxa local al SIAD

El conjunt de recursos de la xarxa local (municipal o comarcal) deriva les dones al SIAD principalment en dues situacions, que coincideixen amb els objectius de l'atenció que es realitza dels SIADs:

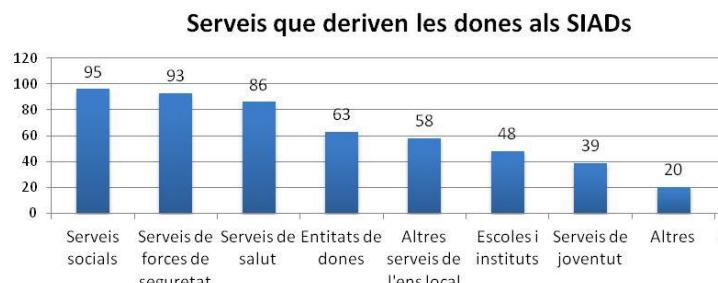
- **Les situacions de VM detectades.** Dins la xarxa local, el SIAD representa el recurs especialitzat en l'atenció d'aquest tipus de situacions. Dins la xarxa específica d'atenció a la VM, el SIAD n'és la porta d'entrada. De manera que esdevé el servei de referència en l'àmbit local per atendre aquest tipus de situacions.
- **Les demandes relacionades amb la vida de les dones,** i davant les quals el SIAD és el recurs més adequat per a resoldre-les, especialment si

"Llavors, amb Serveis Socials hi ha molt bona relació, però ells veuen el SIAD com una altra cosa independent, no ho veuen com a Serveis Socials. Estem trucant a la porta, però ho tenen molt clar que quan hi ha un tema de dona o un d'això, ja te'l deriven." (GD1 : 1723-1725)

requereixen d'un assessorament psicològic o bé jurídic.

La Gràfica 3.11 mostra quins són els serveis de la xarxa local que deriven als SIADs:

- **Serveis Socials** és el recurs que més derivacions realitza. Tots els SIADs afirmen rebre casos d'aquests serveis (95). Cal tenir en compte que bona part dels SIADs es troben directament vinculats a la xarxa de Serveis Socials.
- Els serveis de les **forces de seguretat** deriven a gairebé tots els SIADs (93 SIADs), seguits dels **serveis de salut** (86).
- Dues terceres parts dels SIADs acostumen a rebre dones derivades per recursos propis del municipi/comarca: les **entitats de dones** (63) i els **serveis de l'ens local** (58).
- En últim terme, trobem que els serveis relacionats amb els infants i joves (les **escoles i instituts** i els **serveis de joventut**) són els que menys deriven als SIADs (48 i 39, respectivament).

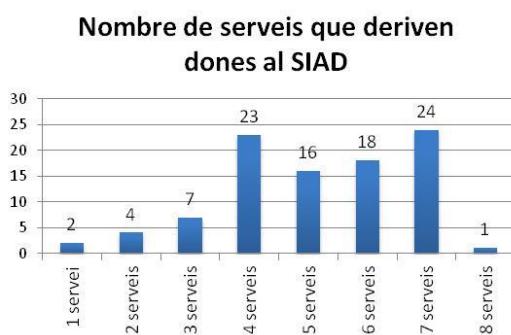
Gràfica 3.11. Serveis que deriven les dones als SIADs

La Gràfica 3.12 mostra que la gran majoria dels SIADs compten amb una xarxa rica que els hi deriva dones de forma habitual. El més habitual és que els SIADs rebin dones derivades d'entre 4 i 7 recursos diferents (81 SIADs). Tan sols 13 SIADs diuen rebre derivacions provinents de 3 o menys recursos.

c) La relació amb els SIE

El Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE) és el recurs d'atenció integral i recuperació dins la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral de violència masclista. Es tracta del servei encarregat d'atendre les dones que es troben en aquestes situacions a llarg termini, i compta amb un equip de professionals especialitzat en atenció psicològica per a dones en situació de VM, atenció psicològica infantil per als fills i filles de les dones, assessorament jurídic i inserció laboral. La xarxa compta amb 7 SIEs distribuïts arreu del territori català, concretament als municipis de Salt, Igualada, St. Feliu de Llobregat, Tarragona, Amposta, Lleida i la Seu d'Urgell.

En la conceptualització estructural de la xarxa, els SIADs representen el recurs que actua com a porta d'entrada de les dones que es troben en situació de VM i és l'encarregat de fer-ne la primera atenció, per després derivar el cas al SIE, que s'encarregarà de conduir el

Gràfica 3.12. Serveis que deriven les dones als SIADs

procés de recuperació a llarg termini. No obstant, les relacions funcionals posteriors al desplegament de la xarxa han reconfigurat la definició d'ambdós serveis.

Motius pels que es deriva al SIE

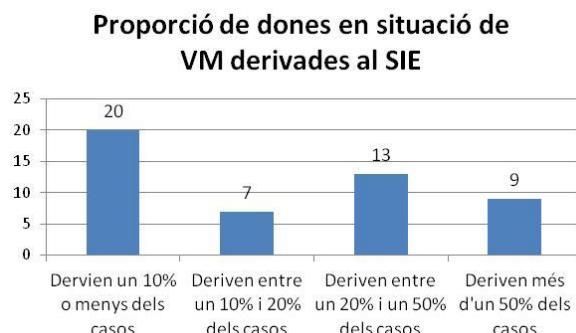
Observem que no tots els casos de VM són derivats als SIE sinó que es prioritzen algunes situacions i perfils:

- **Dones en situació de VM explícita i situacions d'urgència.** Per poder derivar la dona a un recurs específic de VM cal que ella hi estigui d'acord i, per tant, que sigui conscient de la situació en què es troba. D'aquesta manera, només es deriven els casos de VM explícita. D'altra banda, si la dona requereix sortir del municipi i accedir a recursos d'urgència, és preferible coordinar el cas des del SIE.
- **Dones en situació de VM que requereixen d'un assessorament laboral.** El SIE compta amb un servei específic d'inserció laboral, contràriament al SIAD, així que es deriven les dones que necessitin beneficiar-se d'aquest servei.
- **Fills i filles de les dones que es troben en situació de VM.** El SIE compta amb un servei d'atenció psicològica infantil adreçat als fills i les filles de les dones que es troben en situació de VM, i aquest és un dels motius principals pel que els SIADs adrecen els i les menors al SIE.

"Però en general, hi ha molt bona... vaja, nosaltres tenim molt bona percepció del treball que es fa al SIE. I també és veritat que nosaltres... la senyora que no se sent preparada per treballar o identificar la seva violència es queda al SIAD. El temps que calgui. Si un dia decideix anar al SIE... ostres, bé. I si no, doncs no hi acaben anant mai." (GD3 : 168-1772)

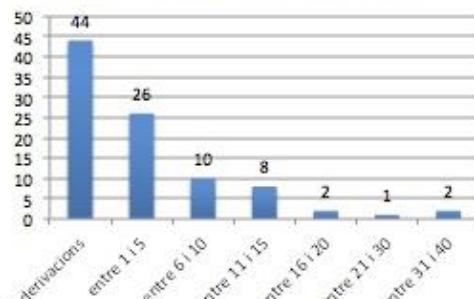
"En els casos que realment una hauria d'estar i el servei on caldria que estiguessin perquè és un servei més integral... per exemple, quan hi ha criatures..." (GD4 : 1633-1634)

Amb tot, bona part dels SIADs expressen tenir importants dificultats per derivar les dones al SIE. La Gràfica 2.14 mostra que gairebé la meitat dels SIADs no deriva cap dona al SIE (44), mentre que una quarta part dels SIADs (26) ha derivat tan sols entre 1 i 5 dones el darrer any. En canvi, existeix una altra quarta part dels SIADs que desplega una coordinació més freqüent amb el SIE ja que ha derivat més de 6 casos el darrer any (23).

Gràfica 3.13. % dones en situació de VM derivades al SIE

Nombre de derivacions al SIE

Gràfica 3.14. Nombre de derivacions al SIE

D'altra banda, el baix volum de derivacions realitzades indica que les derivacions al SIE són més aviat puntuals i en ocasions molt concretes. La Gràfica 3.13 mostra la proporció de dones en situació de VM ateses als SIADs que són derivades al SIE. Veiem, doncs, que dels 51 SIADs que sí deriven casos al SIE, 40 deriven menys del 50% de les dones en situació de VM ateses.

Dificultats en la derivació als SIEs

Les principals dificultats per derivar dones al SIE es relacionen amb les següents situacions:

- **Alguns SIADs no tenen assignat un SIE de referència.** Així ho expressen les professionals d'alguns SIADs.
- **La ubicació del SIE en dificulta l'accés.** Sovint, el SIE es troba a una gran distància del SIAD i la comunicació en transport públic és complicada. Val a dir que algunes dones no tenen vehicle propi ni carnet de conduir, i que per desplaçar-se fins el SIE poden haver d'agafar fins a 3 transports diferents. De vegades, les dones no tenen mitjans econòmics per assumir el cost del viatge. És per aquesta raó que alguns SIADs han buscat estratègies per cobrir el cost econòmic del viatge. Amb tot, aquest és el motiu principal pel que molts SIADs acaben per no derivar les dones al SIE, especialment quan el SIAD no es troba en el mateix municipi que el SIE, essent aquesta una situació ben comú.

"Clar, nosaltres no tenim SIE." (GD2: 834)

"Nosaltres, el nostre SIE per exemple... nosaltres estem ubicats a Vilafranca del Penedès, Sant Sadurní... al Penedès i el nostre SIE és a Sant Feliu de Llobregat. És una altra comarca i una altra realitat completament diferent, per tant enviar una dona de Pontons, que està "donde cristo perdió l'espardenya" fins a Sant Feliu és una utopia. O sigui, no ens serveix com a recurs per a res." (GD3 :1559-1563)

- **La coordinació amb el SIE no és fluïda.** A vegades, en derivar una dona al SIE se li demana de tornar a iniciar el procés des de zero i genera una situació de victimització secundària. Altres vegades, quan els SIADs consideren necessari derivar els fills i filles de la dona en situació de VM, el SIE només accepta de rebre'ls si també assumeix l'atenció de la mare, amb la qual cosa trenca el procés terapèutic i el vincle iniciat pel SIAD. D'altra banda, alguns SIADs

expressen la dificultat per coordinar els casos atesos amb el SIE, ja que quan la dona o els fills i filles passen a ser usuàries del SIE no es comparteixen les dades per raons de confidencialitat.

"Naltros, a veure, que tinguis una dona que ja has treballat amb ella un temps... L'envies allà i la comença a veure la treballadora social, per després passar a la doctora, per dintre d'un any passar a la psicòloga." (GD3 : 1677-1679)

- **El SIE està saturat i no pot absorbir casos nous.** En ocasions, els SIADs es troben amb què els SIEs estan saturats i limiten les derivacions que els hi envien.

"Nosaltres, al Bages, que també estem a prop, ja costa que arribin... Ara l'altre dia em deia la psicòloga "he trucat per derivar un cas i m'ha dit, bueno...". Dos casos que derivem a l'any, que ja si els derives és que realment hi ha molt problema amb la canalla o és una dona que això, que tu ja hi has treballat però que necessita algú més, a vegades costa que te'ls agafin. "Bueno, doncs a canvi te'n torno una altra". Què vol dir això?" (GD3 : 1565-1570)

En aquest sentit, una de les principals demandes que fan les coordinadores en relació als SIEs és que es desplacin a alguns municipis per facilitar l'accés de les dones i convertir el servei en itinerant, especialment pel que fa a les especialitats pròpies d'aquest servei integral i que no disposen els SIADs: el servei d'atenció psicològica a menors i el servei d'inserció laboral.

Coordinació amb el SIE

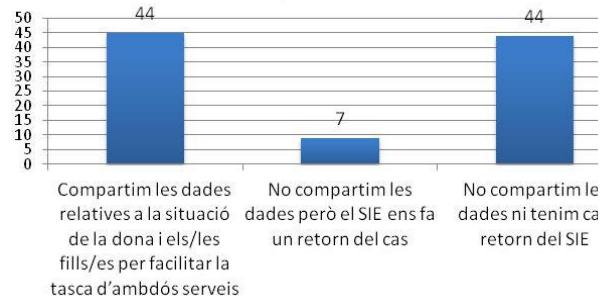
Tal i com indica la Gràfica 3.15, dues terceres parts dels SIADs (59) diuen coordinar-se amb el SIE, ja sigui de forma directa i presencial (17) o bé indirectament a través del telèfon o el correu electrònic (42); mentre que més d'un terç dels SIADs (36) afirma no tenir cap tipus de relació amb el SIE. Pel que fa al fet de compartir dades sobre persones ateses per ambdós serveis (Gràfica 3.16), tots els SIADs que deriven casos als SIEs (51) afirmen obtenir una devolució del cas, ja sigui compartint directament les dades del cas (44) o bé a través d'un retorn del cas però sense compartir les dades (7).

Coordinació amb el SIE

Gràfica 3.15. Coordinació amb el SIE

Dades compartides amb el SIE

Gràfica 3.16. Dades compartides amb el SIE

Si analitzem les dues gràfiques de forma combinada, veiem 3 tipus de relació amb el SIE:

- **SIADs que es coordinen amb el SIE, i que comparteixen les dades dels casos conjunts o n'obtenen una devolució (51).** En alguns casos la coordinació és molt fluïda i facilita tant el treball conjunt de casos com la preparació conjunta d'actes de sensibilització, com per exemple la commemoració del Dia Internacional contra la Violència Vers les Dones, el 25 de Novembre. Fins i tot, alguns SIADs realitzen reunions de coordinació amb el SIE, sovint quan ambdós serveis es troben al mateix municipi o a prop.
En aquestes situacions, els SIADs manifesten un alt nivell de satisfacció amb la tasca realitzada pel SIE i amb la relació mantinguda.
- **SIADs que es coordinen amb el SIE, però que no hi comparteixen dades (8).** En altres casos, la coordinació no és tant fluïda i això pot arribar a dificultar la tasca dels SIADs. El principal problema té a veure amb la dificultat per compartir les dades dels casos atesos per ambdós serveis, ja que representa una travsa en l'atenció integral i coordinada de la situació.
- **SIADs que no es coordinen amb el SIE, ni hi comparteixen informació (36).** Es tracta dels SIADs que no deriven cap dona al SIE i que tampoc s'hi coordinen per altres activitats o qüestions. Alguns d'aquests SIADs afirman no disposar d'un SIE de referència o bé tenir grans dificultats per coordinar-se amb aquest recurs.

“- Jo hi tinc contacte directe, coordinació.
- Però ho tens a prop, clar.
- Sí, sí. Forma part del mateix.”
(GD1: 1008-1012)

“Hi ha un tema molt important que ens trobem amb el SIE, també, i en el tema de menors. I és que mai volen fer cap informe. Llavors, si a mi em ve una dona i té un problema legal, des de... L'altra dia, ahir vaig tenir una reunió a Fiscalia. Si tu, amb un tema de violència psicològica has d'argumentar i has de dir quina és la situació i allà diuen que no fan cap informe..., o l'has d'adreçar a una psicòloga privada o a veure si al CSMJ te l'agafen, la dona.”
(GD4: 1708-1712)

Estratègies i alternatives al SIE

Vista la dificultat de gairebé la meitat dels SIADs per derivar els casos de VM al SIE, alguns serveis han desenvolupat estratègies per afrontar la problemàtica sense que les dones que es troben en aquesta situació se'n ressentin. Aquestes estratègies, però, descarten el SIE com a recurs possible a qui derivar.

- **Atenció a llarg termini a través dels grups terapèutics o de serveis alternatius.** Com vèiem en l'apartat 3.1.3. Atenció en violència masclista, d'aquest mateix Bloc, una estratègia per oferir assessorament psicològic a llarg termini a les dones que ho necessitin és la creació de grups terapèutics, tot optimitzant els recursos humans de què disposa el servei. En altres casos, alguns SIADs han trobat serveis alternatius als municipis grans on derivar les dones.

“Nosaltres, eso, pues fer grups i después allí tenemos concertadas algunas horas de terapia especializada.” (GD3: 1626-1627)

- **Atenció als fills i filles a través de la xarxa local o el propi SIAD.** Alguns SIADs han optat per derivar els fills i les filles de les dones en situació de VM als recursos de la xarxa local, com ara els EAIs dins la xarxa de Serveis Socials, o els CSMIJs dins la xarxa de Salut Mental, malgrat tractar-se de recursos no especialitzats en la qüestió de la VM i, per tant, no ser el més adient. Altres SIADs han buscado finançament addicional a la subvenció atorgada per l'ICD i han establert convenis de col·laboració amb professionals o entitats especialitzades en l'atenció psicològica infantil per incorporar aquest tipus d'assessorament dins el servei, sense necessitat de derivar al SIE.
- **Conversió del servei en un recurs especialitzat en la VM.** Altres SIADs han optat per assumir l'atenció a llarg termini i la recuperació de les dones en situació de VM des del mateix, així com l'atenció dels seus fills i filles. En alguns casos, fins i tot han incorporat un servei d'inserció laboral dins el SIAD. Aquest cas és més habitual en municipis grans, amb un suport institucional i una coresponsabilització econòmica important per part de l'ens local.

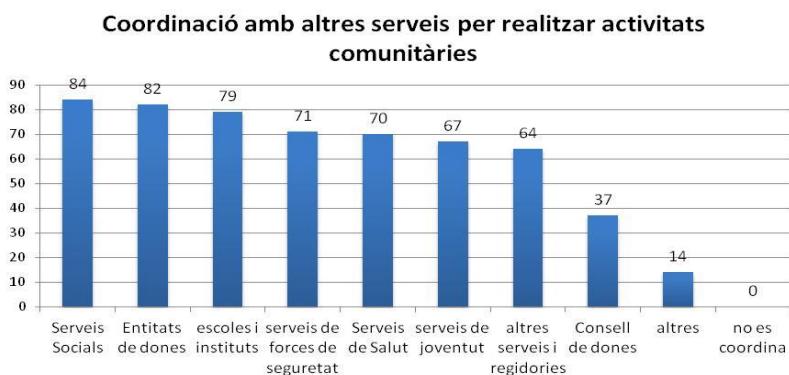
"Doncs nosaltres, la psicòloga nostra, és el mateix. Treballa amb les mares, i llavors m'esparrama els nens al CSMIJ o... o al CDIAP o... al que tens al territori mateix. Però clar, sabem que no faran el mateix treball." (GD1 : 1127-1129)

"Lo que era un servei generalista ara s'està fent un servei especialitzat perquè els SIEs no funcionen, perquè estan lluny, perquè són insuficients, perquè atenen l'atenció psicològica a un mes i... és un servei àgil, i llavors el SIAD està suplint els serveis del SIEs." (GD2: 1262-1264)

Així, s'aprecia una tendència entre els SIADs d'absorbir els casos de VM fins que la dona ho necessiti i convertir-se poc a poc en petites cèl·lules de SIEs funcionals.

d) El suport de la xarxa local en la intervenció comunitària

De cara a les accions comunitàries, la xarxa local de recursos i entitats pot ser de gran suport a l'hora d'organitzar, convocar i realitzar les activitats. Tenint en compte que aquestes accions tenen com a objectiu la sensibilització de la ciutadania, la coordinació amb els serveis i entitats n'afavoreix la diversitat d'activitats, facilita l'impacte sobre la població i la transversalitat de

Gràfica 3.17. Coordinació amb altres serveis per realitzar activitats comunitàries

les actuacions. Vegem a continuació la coordinació que estableixen els SIADs amb la xarxa local amb l'objectiu de desenvolupar les activitats comunitàries.

La Gràfica 3.17 mostra quins són els serveis amb els que els SIADs es coordinen més habitualment:

- **Recursos de la xarxa local.** De la mateixa manera que amb les derivacions als SIADs, **Serveis Socials** és el recurs amb qui hi ha més coordinació (84). Els recursos educatius (**escoles i instituts**) destaquen també per la seva participació en aquest tipus d'activitats (79 SIADs s'hi coordinen per fer activitats conjuntament), especialment pel que fa a les activitats coeducatives i per agrupar una de les poblacions diana de les accions de sensibilització: infants, adolescents i joves. Seguidament, en un nivell similar hi trobem les forces de seguretat (71), els serveis de salut (70), els serveis de joventut (67) i altres serveis propis de l'ens local (64). A vegades, la coordinació passa per organitzar les activitats conjuntament.

Alguns SIADs prenen una programació d'activitats anual junt amb altres recursos del territori. La implicació dels recursos en l'organització de les activitats és valorada molt positivament.

- **Xarxa d'entitats de dones.** És rellevant l'alt nivell de coordinació que s'estableix amb les **entitats de dones** del territori (82), especialment per tractar-se d'entitats que no es troben de forma homogènia arreu del territori català i que no estan regulades institucionalment. En aquest sentit, els SIADs compleixen el seu objectiu de fomentar i donar suport a les entitats de dones del seu territori. El grau de coordinació, en canvi, és menor quan es tracta dels **consells de dones** (37), però cal destacar que no tots els territoris disposen d'aquest tipus de plataforma d'entitats de dones.

La coordinació dels SIADs amb les entitats de dones acostuma a comportar una relació de suport en ambdues direccions. D'una banda, quan les entitats de dones s'impliquen en les activitats organitzades pel servei, la càrrega de feina s'alleugeraix mentre que se'n maximitza la difusió. De l'altra, quan és el SIAD qui dóna suport a les activitats organitzades per les entitats de dones, aquestes troben un recolzament de tipus més institucional i també se'n maximitza la difusió. Aquest benefici és encara més notable per als SIADs comarcals, on la relació amb els ajuntaments de la comarca és més limitada per tractar-se d'ens locals petits i amb pocs recursos.

"Mossos d'Esquadra també col·laboren moltíssim en aquesta programació. Vull dir, ells ofereixen a començaments d'any, quan ens asseiem, i fem també una programació anual. Pienso que és molt interessant." (GD1: 793-795)

"És un treball molt, molt... com a molt actiu. Quan les impliques, elles s'encarreguen de buscar, d'omplir les dades... de tot, no? Incluso tenemos un bloc, dentro del que es la web del consell, que es específico del SIAD. Y ellas vienen porque, de vez en cuando, organizan un viaje de mujeres y se quejan de que no se cumple todo lo que se dice. Entonces, lo hacen allí, las otras asociaciones lo hacen... Y es un trabajo muy, muy... muy dinámico, con las asociaciones." (GD1: 947-951)

Aleshores, les entitats de dones passen a ser-ne el referent. Ara bé, quan en el territori no hi ha gaires associacions de dones, els ajuntaments prenen més protagonisme en la coordinació per a l'organització d'activitats.

Veiem així com **l'articulació i el desplegament de les polítiques de gènere al territori és més exitós quan hi ha una col·laboració directa amb el teixit associatiu local**, més concretament amb les entitats de dones.

Gràfica 3.18. Nombre de recursos amb qui es coordinen els SIADs per la realització d'activitats comunitàries

Pel que fa al volum de recursos i entitats amb les que es coordinen els SIADs, a la Gràfica 3.18 observem que la gran majoria de SIADs (90) es coordina amb entre 4 i 8 recursos o entitats del territori. En aquest sentit, és rellevant el fet que tots els SIADs declaren coordinar-se amb, pel cap baix, una entitat o recurs a l'hora de realitzar activitats de sensibilització i comunitàries.

3.3. Inversió sobre la població

Una forma de valorar l'impacte del cost del servei és a través de la inversió sobre la població, és a dir, conèixer la quantitat d'inversió econòmica que s'inverteix per cada habitant. En el cas dels SIADs, enlloc de referir-nos als habitants de la població resulta més pertinent referir-nos a les dones, concretament a les dones majors d'edat del territori, ja que es tracta de la població diana dels SIADs.

Dades generals

El quadre següent resumeix les principals dades sobre la inversió pública destinada a la població:

Inversió pública en les dones:

- L'Administració pública destina 7.055.075 € a les dones majors d'edat de Catalunya a través dels 100 SIADs
- La inversió pública és de 2,57 € / dona l'any, de mitjana.

Màxims i mínims

Aquesta inversió mitjana varia d'un SIAD a l'altre, ja que tant el finançament com la població de cada territori són també elements diferents entre els SIADs. Observem així que allà on es destina més a les dones de la seva població es fa una inversió de 16,70 € per dona major

d'edat. En canvi, allà on es destina menys es fa una inversió de 0,40 € per dona major d'edat.

Vegem a continuació les diferències observades segons l'eix sociodemogràfic i l'eix territorial.

Eix sociodemogràfic

La Taula 3.6 mostra la inversió pública total per dona, segons l'eix sociodemogràfic.

- **SIADs de municipis petits.** És el grup amb una inversió més forta (5,20 € / dona), ja que compta amb un pressupost inicial similar al dels SIADs de municipis grans, però està destinat a un volum més aviat petit de dones (gairebé tres vegades inferior a la població dels SIADs de municipis grans).
- **SIADs de municipis grans i SIADs comarcals.** Són els dos grups amb menys inversió pública per dona (1,90 i 1,80 € / dona, respectivament). Els SIADs de municipis grans són el grup que compta amb més pressupost en termes absoluts; tot i així, la seva població és llargament superior a la resta de grups (una tercera part més que la dels SIADs comarcals, i tres vegades més que la dels SIADs de municipis petits i mitjans). Els SIADs comarcals, en canvi, tenen un pressupost directe inicial més baix (molt similar al dels SIADs de municipis petits) mentre que tenen un volum de població més elevat (més del doble que els SIADs de municipis petits).
- **SIADs de municipis mitjans.** És el grup més equilibrat (3,80 € / dona). El fet que agrupi un total pressupostari inferior a la resta de grups es compensa amb el fet de cobrir també amb el volum més petit de població, en comparació amb la resta de grups.

	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (19 CF)	TOTAL SIADs (98 SIADs, 107 CF)
Pressupost global	1.536.541 €	2.047.537 €	1.290.015 €	2.180.982 €	7.055.075 €
Total de dones (entre 18 i 74 anys)	855.806 dones	392.802 dones	338.412 dones	1.156.780 dones	2.743.801 dones
Inversió per dona major d'edat	1,80 € / dona	5,20 € / dona	3,80 € / dona	1,90 € / dona	2,60 € / dona

Taula 3.6. Inversió pública per dona, segons l'eix sociodemogràfic

Eix territorial

La Taula 3.7 mostra la inversió pública realitzada per dona, segons les 5 demarcacions del territori català. A diferència de l'eix sociodemogràfic, l'anàlisi de les inversions segons l'eix territorial no mostra diferències significatives entre els grups, tot i que els pressupostos i el volum de població divergeix entre les diferents demarcacions.

- **Lleida i Tarragona.** Cal destacar que la inversió a les demarcacions de Lleida i de Tarragona és superior a la resta de territoris (2,70 € / dona i 3 € / dona, respectivament), tot i que la diferència no és gaire elevada.
- **Barcelona.** La demarcació de Barcelona ressalta en termes absoluts per la seva magnitud, tant pel que fa al pressupost (gairebé 8 vegades superior al pressupost de les demarcacions de Girona o Tarragona i 30 vegades superior al de Terres de l'Ebre) com la seva població (gairebé 8 vegades major a la de la demarcació de Girona i 31 vegades la població de Terres de l'Ebre). Com veiem però, en termes relatius, aquestes diferències desapareixen.

	SIADs de Barcelona (62 CF)	SIADs de Girona (14 SIADs)	SIADs de Lleida (13 SIADs)	SIADs de Tarragona (13 SIADs)	SIADs de Terres de l'Ebre (5 SIADs)	TOTAL SIADs (98 SIADs, 107 CF)
Pressupost global	5.133.618 €	666.152 €	414.267 €	674.074 €	166.965 €	7.055.075 €
Total de dones (entre 18 i 74 anys)	2.040.052 dones	267.225 dones	151.944 dones	219.132 dones	65.448 dones	2.743.801 dones
Inversió per dona major d'edat	2,50 € / dona	2,50 € / dona	2,70 € / dona	3 € / dona	2,60 € / dona	2,60 € / dona

Taula 3.7. Inversió pública per dona, segons l'eix territorial

En aquest sentit, l'absència de diferències significatives en la inversió pública per dona malgrat el gran desequilibri de població i pressupost entre demarcacions és sinònim d'un correcte i equilibrat ajust pressupostari en relació a la població de dones segons territori.

4. Equip professional (VC2)

L'equip professional és la base del treball que es realitza en els SIADs. Ho veiem en la proporció del pressupost total que es dedica a l'equip i també en les explicacions que ens donen les coordinadores del servei, on el fet de tenir més o menys personal o bé personal especialitzat determina la tasca que es fa des del servei.

4.1. Composició i estructura de l'equip

L'equip dels SIADs està format per, com a mínim, 3 perfils diferents: la coordinadora del servei, la psicòloga encarregada de l'assessorament psicològic i l'advocada encarregada de l'assessorament jurídic. Amb tot, a vegades aquests tres perfils són assumits per una única figura amb suport d'una empresa externa i altres vegades són ampliats amb altres especialitats professionals dins l'equip. Com veurem, la configuració dels equips dels SIADs és força diversa.

4.1.1. Perfil professionals

Vegem ara els perfils professionals que configuren aquests equips. L'estructura mínima dels SIADs està composta per 3 perfils:

- **la coordinadora** del servei;
- **la psicòloga**, responsable del servei d'assessorament psicològic;
- **l'advocada**, responsable del servei d'assessoria jurídica.

Tots els SIADs compten obligatòriament amb aquests tres perfils, tot i que a vegades poden distribuir-se en tan sols dues persones (quan la coordinadora és també psicòloga o advocada) i amb relacions laborals temporals i/o externalitzades (el servei d'assessoria psicològica i jurídica pot ser externalitzat a través d'una empresa proveïdora de serveis).

Amb tot, alguns SIADs compten amb altres membres dins l'equip que complementen la diversitat de perfils i de serveis especialitzats, com ara els següents:

- **Un/a auxiliar d'administració (55 SIADs)**, com a suport en la gestió i administració del servei.
- **Un/a psicòloga especialitzada en l'atenció a la VM o a l'atenció psicoinfantil (12 SIADs)**.
- **Una tècnica o agent d'igualtat (10 SIADs)**, encarregada del desplegament de les polítiques locals de gènere i també de la intervenció comunitària, normalment contractada directament per l'ens local.
- **Una treballadora social (8 SIADs)**, encarregada de realitzar l'accolliment o bé de coordinar-se amb Serveis Socials.
- **Una tècnica d'atenció a la diversitat sexual (4 SIADs)**, encarregada de l'assessorament i l'atenció a la diversitat sexual.
- **Una tècnica d'inserció sociolaboral (2 SIADs)**, encarregada de l'assessorament i orientació laboral.

També trobem altres perfils professionals en els equips dels SIADs, tot i que de manera més aviat puntual, com ara tècnics/es informàtics/es, conserves i traductors/es.

4.1.2. Estructura de l'equip

Els equips professionals dels SIADs estan formats per 5 professionals, de mitjana. Ara bé, trobem diferències importants entre els diferents serveis. El servei amb un equip més gran compta amb 22 treballadors/es³¹, i el més petit és un equip format per una sola persona³².

La Gràfica 4.1 mostra la talla d'aquests equips:

- **Equips unipersonals i petits (31 SIADs)**. Un terç dels SIADs compta amb un equip petit, d'entre 1 i 3 professionals. D'aquests equips, 4 són unipersonals (formats per una única persona).

³¹ SIAD del Vallès Oriental.

³² SIAD de Cerdanyola del Vallès; SIAD de Manlleu, SIAD de l'Alta Ribagorça; ; SIAD de La Segarra.

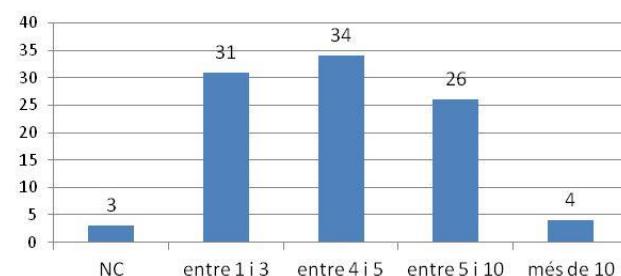
- **Equips mitjans (34 SIADs).**

Un altre terç dels SIADs compta amb un equip mitjà, amb 4 o 5 treballadors/es.

- **Equips grans (30 SIADs).**

Una altra tercera part dels SIADs compta amb equips de més de 5 treballadors/es, tot i que la majoria d'aquests equips estan formats per entre 5 i 10 personnes (26).

Nombre de professionals treballant als SIADs

Gràfica 4.1. Nombre de professionals treballant als SIADs

Vegem a continuació com es configura la talla dels equips segons la variable sociodemogràfica (Taula 4.1):

	SIADs comarcals (37/40 SIADs)	SIADs municipis petits (35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (19 CF)	SIADs municipis grans (9 SIADs) - Sense BCN	TOTAL SIADs (95/98 SIADs, 104/107 CF)
Mitjana de professionals compostos l'equip	4,4 professionals	4,7 professionals	4,6 professionals	4,6 professionals	7,4 professionals	4,6 professionals
NC	3 SIADs	0 SIADs	0 SIADs	0 SIADs	0 SIADs	3 SIADs

Taula 4.1. Magnitud dels equips dels SIADs, segons l'eix sociodemogràfic

D'entrada, les diferències de la talla dels equips professionals entre els grups no són gaire significatives ja que gairebé tots se situen entre 4 i 5 personnes de mitjana. Amb tot, apareixen dos aspectes a destacar:

- **SIADs comarcals, equips petits.** Són el grup amb els equips més petits. Dels 4 equips unipersonals identificats, 2 d'ells corresponen a SIADs comarcals. Alhora, es tracta d'un dels grups amb menor finançament econòmic, la qual cosa repercutiu directament en el nombre de persones que componen l'equip.
- **SIADs de municipis grans, equips grans.** Aquest grup inclou els 9 SIADs de la demarcació de Barcelona més els 10 PIADs propis de la capital, de manera que a nivell operatiu actuen com a 19 centres funcionals. Els equips professionals d'aquest grup estan configurats per 4,6 personnes, de mitjana. Ara bé, és força rellevant el biaix que ofereix de la ciutat de Barcelona en aquests resultats:
 - **SIADs de municipis grans sense els PIADs de Barcelona.** Si observem la composició dels equips dels SIADs de municipis grans sense tenir en compte els 10 PIADs de la ciutat de Barcelona, el resultat és que els equips estan formats per 7 o 8 professionals (7,4 de mitjana). Sens

dubte, aquest és el grup que compta amb més capacitat per articular equips grans i especialitzats.

- **Els PIADs de Barcelona.** En canvi, si analitzem la composició dels equips dels PIADs de Barcelona, observem que aquests estan formats per 2,1 persones. Proporcionalment, són els centres funcionals amb menys personal de tot Catalunya.

4.2. Funcions de l'equip

Les funcions dels i les professionals dels equips dels SIADs vénen marcades per tant per les activitats que es desenvolupen des del servei com per la composició de l'equip i els perfils professionals que el conformen. Vegem a continuació les tasques que desenvolupen aquests equips amb una mica més de detall.

4.2.1. La figura de la coordinadora

La coordinadora, dins l'equip professional dels SIADs, es mereix una menció especial atès que constitueix la base del servei. Acostuma a ser, en major proporció que la resta de professionals de l'equip, la figura amb més dedicació i responsabilitat dins el servei, alhora

que també és qui més càrrega laboral assumeix. **És la cara visible del servei, portes endins i portes enfora**, qui fa les primeres atencions i qui s'encarrega normalment de construir la xarxa amb la resta de recursos i entitats i amb

"Bueno, jo sóc tot perquè jo sóc la coordinadora, sóc l'atenció psicològica i sóc qui dono la cara. Tinc el suport d'un advocat, però no d'atenció directa, m'explico? Si es fa una consulta o una demanda, l'atenc jo i la transmeto a l'advocat..." (GD1 : 799-800)

l'ens local. Podríem dir que el SIAD és allò que és la coordinadora.

a) El rol de la coordinadora

La coordinadora del servei engloba moltes i diverses funcions. Es tracta d'un rol a vegades ambigú ja que no es troba definit sobre el paper, i no existeix un marc de referència que estructuri o determine les tasques d'aquesta figura professional. De manera que a la pràctica, **el rol de la coordinadora s'ha anat definint pel tarannà i les competències de la persona que ha ocupat aquest lloc de treball**, i en conseqüència així ho ha fet el SIAD. Alhora, aquest fet es tradueix en una multiplicitat de rols i competències possibles en funció de la casuística pròpia de cada servei.

"Jo, en el meu cas, vaig tenir l'oportunitat que el SIAD es va iniciar quan jo vaig entrar. Llavors, una mica, jo vaig proposar coses que els hi van semblar bé, i ho van acceptar... I llavors, he creat bastant el SIAD pel que jo pensava que havia de ser un SIAD. Llavors, conformes una mica un lloc de treball aprofitant les teves pròpies capacitats." (GD4: 1083-1086)

No obstant, existeixen una sèrie de funcions compartides per la majoria de coordinadores. Vegem-les a continuació.

Funcions de la coordinadora:

- Direcció del servei.
- Planificació i organització de les activitats i atencions ofertes pel servei.
- Acoliment, informació i orientació a les usuàries.
- Coordinació interna de l'equip.
- Coordinació externa i creació de la xarxa.
- Gestió i administració finançera.

Paral·lelament, la coordinadora requereix d'unes competències específiques que tenen a veure més aviat amb un tarannà o una manera de fer, que amb un rol concret o una formació determinada. Vegem quines són.

Competències de la coordinadora:

- **Accessibilitat i capacitats comunicatives.** La coordinadora ha d'inserir el SIAD dins la xarxa de recursos i entitats locals, així com promoure la relació amb l'ens local. A tal efecte, ha de tenir un bon tracte personal, capacitat de treballar amb equips diferents i mostrar-se accessible per a la resta de la xarxa.
- **Competències per treballar dins l'Administració Pública.** És a dir, ha ser proactiva, saber quins recursos necessita i com trobar-los, tenir capacitat per crear sinergies amb la resta de serveis i professionals de la xarxa.
- **Capacitat de treball en equip.** La coordinadora és també l'encarregada de gestionar l'equip intern del SIAD i, per tant, ha de saber escoltar i orientar l'equip per desenvolupar les potencialitats de cadascú i assolir el seu correcte funcionament.

Tot i així, a la pràctica, les funcions de les coordinadores es desdibuixen i es multipliquen, mentre que les seves competències es veuen limitades per la mateixa estructura de l'equip i el tipus de relació laboral.

b) Les coordinadores multifunció

D'entrada, podríem dir que pràcticament totes les coordinadores dels SIADs són multifunció atès que dins la seva jornada laboral realitzen tasques ben diferents. Vegem quines són, a la pràctica, aquestes funcions.

La Taula 4.2 i la Gràfica 4.2 mostren la proporció de coordinadores que realitza les principals tasques que es desenvolupen als SIADs.

Tasques que realitzen les coordinadores	Tasques de gestió	Tasques comunitàries i de sensibilització	Primeres atencions	Atenció específica (assessorament psicològic / jurídic)	Altres funcions
Nº coordinadores	90	75	60	22	14

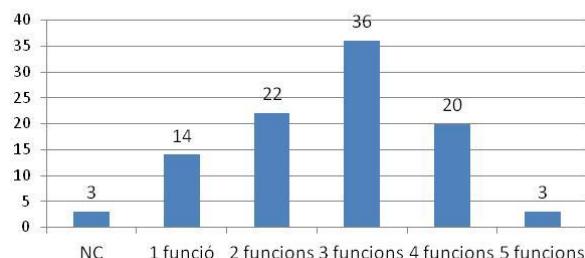
Taula 4.2. Tasques que realitzen les coordinadores

Dins la categoria “altres funcions” hi trobem principalment tasques relacionades amb el treball en xarxa (participació en comissions, circuits i protocols locals de VM, assessorament a entitats locals, així com coordinació amb l’ens local o l’ICD).

L’anàlisi creuada d’aquestes dades ens permet extreure alguns perfils de coordinadores, en funció del volum de funcions i del tipus de tasques assumides:

- **Coordinadores centrades en la gestió interna del servei (14).** Observem que tan sols 14 coordinadores realitzen una d’aquestes tasques, en la majoria dels casos es tracta de les tasques de gestió i administració del servei (gestió de l’agenda, control de despeses, realització de les memòries, etc.). Habitualment, aquest perfil de coordinadores compta amb un equip mitjà o gran en el que es distribueixen les tasques, i la seva tasca recau en la coordinació i gestió de l’equip i del servei.
- **Coordinadores centrades en la gestió interna i externa del servei (22).** Gairebé una quarta part de les coordinadores realitza dues funcions, i aquestes dues acostumen a ser, d’una banda, la tasca de gestió i administració del servei i, de l’altra, la tasca comunitària i de sensibilització. Algunes coordinadores, a més, realitzen tasques relacionades amb la xarxa (participació en comissions, circuits i protocols locals de VM, assessorament a entitats locals, coordinació amb l’ens local o l’ICD). Els equips d’aquestes coordinadores compten amb altres professionals responsables de les primeres atencions i l’atenció especialitzada.
- **Coordinadores centre del servei (36).** Més d’una tercera part de les coordinadores realitzen 3 funcions, que habitualment corresponen a (a) les tasques de gestió, (b) les tasques comunitàries i de sensibilització i (c) les primeres atencions. És el perfil més comú, i acostumen a comptar amb professionals especialitzades encarregades de l’assessorament psicològic i jurídic. En aquests casos, la coordinadora encarna l’essència del servei.
- **Coordinadores depassades per les seves funcions (23).** Observem que una quarta part de les coordinadores realitza entre 4 i 5 funcions (Gràfica 4.2) i que alhora hi ha 22 coordinadores que assumeixen l’assessorament especialitzat (Taula 3.2). Es tracta d’un perfil basat en l’anterior però que, a més a més, també assumeix un dels dos serveis d’assessorament especialitzat, de manera que són responsables i encarregades de desenvolupar totes les tasques principals que es

Nombre de funcions de la coordinadora

Gràfica 4.2. Nombre de funcions de la coordinadora

“Jo tenia una auxiliar... I ara ja no tinc ni l’auxiliar. Ya... ahora ya estoy yo pa todo. Vull dir que és una mica complicat. Sí que és cert que jo tinc externalitzats els serveis, vull dir, jo tinc tots els contractes, i el servei d’atenció, perquè es que sinó no... no tens possibilitat de muntar les activitats del 8 de març, de les del no sé què, de les de 25 de novembre... i a més atens a les dones.” (GD2: 102-107)

realitzen en el servei. Acostumen conformar equips unipersonals, és a dir, formats bàsicament per elles mateixes, i amb el recolzament puntual d'una professional especialitzada que realitza o orienta les atencions psicològiques o jurídiques.

En aquests casos, la coordinadora acostuma a veure's depassada per les seves funcions i la tasca que es realitza al servei pot veure-se'n ressentida.

"Sembla que sigui una mica de « dona orquestra » perquè fem de tot una mica, o almenys en el meu cas... sí, perquè tant estic a la primera rebuda, com coordinant, com fent les tasques de polítiques d'igualtat, com fent les derivacions, com fent informes..." (GD4 : 1065-1068)

c) Les coordinadores multicàrrecs

De la mateixa manera que amb les funcions, una majoria de les coordinadores (70) tenen altres càrrecs dins l'ens local, com a tècniques d'altres departaments o regidories. Aquest model respon a una estratègia d'optimització dels recursos humans per part de l'ens local sota criteris d'eficiència.

Vegem a continuació, a la Taula 4.3, quina és la proporció de coordinadores amb altres càrrecs dins l'ens local, segons l'eix sociodemogràfic.

	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (33/35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (18/19 CF)	TOTAL SIADs (95/98 SIADs, 104/107 CF)
Nº de SIADs on la coordinadora té altres càrrecs	33 SIADs (83%)	22 SIADs (67 %)	9 SIADs (69 %)	6 SIADs (67 %)	70 (74%)
NC	0 SIADs	2 SIAD	0 SIADs	1 SIAD	3 SIADs

Taula 4.3. Magnitud dels equips dels SIADs, segons l'eix sociodemogràfic

A nivell quantitatius, observem que el fet de tenir altres càrrecs dins l'ens local és quelcom habitual per a les coordinadores (per al 74% dels SIADs la coordinadora té un altre càrrec dins l'ens local). Amb tot, els SIADs comarcals són els qui tendeixen a tenir coordinadores que ocupen altres càrrecs dins l'ens local en major proporció (83%). Per a la resta de grups la proporció és inferior, tot i que també és significatiu: entre el 67% i el 69% de les coordinadores té altres càrrecs.

A nivell qualitatius, però, veiem que no totes les coordinadores ocupen el mateix tipus de càrrecs, sinó que **segons la mida i els recursos de l'ens local es tendeixen a ocupar càrrecs més o menys relacionats amb la tasca que desenvolupen al SIAD** i, per tant, més o menys complementaris. Vegem a continuació quina és la qualitat d'aquests altres càrrecs, per als diferents grups:

- **SIADs de municipis grans.** La tendència de les coordinadores és d'ocupar càrrecs de responsabilitat (caps d'àrea, responsables o directores de servei) en la mateixa regidoria i en posicions molt relacionades amb les polítiques de gènere.
- **SIADs de municipis mitjans i SIADs de municipis petits.** La tendència en aquest grup és que les coordinadores ocupin càrrecs tècnics, principalment en la mateixa regidoria (Igualtat o Benestar Social), i en posicions relacionades amb les polítiques de gènere o bé amb les polítiques assistencials.
- **SIADs comarcals.** La tendència en aquest grup és que les coordinadores ocupin càrrecs tècnics dins del consell comarcal, ja sigui dins la mateixa regidoria (principalment Benestar Social) o bé en d'altres departaments o regidories (Gent Gran, Infància, Joventut, Immigració...) i en posicions no necessàriament relacionades amb les polítiques de gènere ni amb les tasques del SIAD.

"Jo pertanyo a l'equip de Serveis Socials d'Atenció Primària i... també coordino tota la part de programes d'infància. I hi ha unes hores del meu temps que estan dedicades al SIAD."
(GD1 : 1460-1463)

4.2.2. La tasca de l'equip: entre l'atenció i la intervenció comunitària

Hem vist en l'apartat 3. Àmbits d'intervenció, d'aquest mateix Bloc, que sovint les dues tasques principals dels SIADs, l'atenció i la intervenció comunitària, no es troben equilibrades i la vessant més assistencial passa davant la comunitària. Vegem a continuació en quina proporció es dedica l'equip dels SIADs vers aquests dos objectius.

Dades generals

El quadre següent mostra les dades generals respecte la dedicació dels equips dels SIADs a l'atenció personalitzada i a la intervenció comunitària.

Els professionals dels equips dels SIADs sumen un total de 64,7 hores setmanals, de mitjana.

- El 55,3% del temps es dedica a l'atenció personalitzada
- El 15,7% del temps es dedica a la intervenció comunitària

Màxims i mínims³³

Amb tot, trobem diferències entre SIADs. El SIAD³⁴ que dedica més a l'atenció personalitzada destina el 99% del seu temps a aquesta tasca. De fet, trobem 17 SIADs que destinen més del 90% del seu temps a l'atenció. Mentre que qui s'hi dedica menys, hi dedica el 12% del seu temps³⁵.

Pel que fa a la intervenció comunitària, el SIAD³⁶ que hi dedica més temps ho fa en un 93% del temps del seu equip. A diferència de la dedicació en l'atenció, tan sols trobem 2 SIADs³⁷ que hi dediquin més del 90% del seu temps. En canvi, qui inverteix menys temps³⁸ en la intervenció comunitària ho fa en un 0,6% del seu temps. Trobem que 36 SIADs dediquen menys del 10% del seu temps a aquest tipus d'intervenció.

En aquest sentit, i vistes les limitacions en l'abordatge de la VM i la priorització de l'atenció, la configuració de l'equip esdevé limitada per acomplir totes les tasques i funcions que s'espera dels SIADs.

Vegem a continuació l'anàlisi segons l'eix sociodemogràfic.

"Depèn del SIAD, jo diria... és que jo, per exemple, necessaria més hores per fer tallers o més sensibilització comunitària" (GD2: 1476-1477)

Eix sociodemogràfic

A la Taula 4.4 i a la Taula 4.5 podem veure la proporció del temps dedicat pels SIADS a l'atenció personalitzada i a la intervenció comunitària, pels diferents grups.

- **SIADs comarcals.** Observem que és l'únic grup que mostra una proporció similar de dedicació a l'atenció personalitzada (27,8%) i a la intervenció comunitària (22,7%).
- **SIADs de municipis mitjans.** La dedicació a la intervenció comunitària (23,7%) està descompensada respecte a la dedicació en atenció (54,4%), tot i que el temps global que es dedica a la tasca de sensibilització està per sobre de la mitjana.
- **SIADs de municipis petits i SIADs de municipis grans.** Són els dos grups en què el temps dedicat a l'atenció és desproporcionadament superior al dedicat a la intervenció comunitària, quedant aquesta força reduïda.

³³ El càcul de la dedicació de temps setmanal vers l'atenció personalitzada i vers la intervenció comunitària ha estat realitzat a partir del creuament de dades extretes de l'eina Rudel (total d'hores setmanals de l'equip) i del qüestionari administrat (total d'hores dedicades a l'atenció personalitzada i a la intervenció comunitària). Amb tot, les dades de l'eina Rudel d'alguns SIADs no s'han correspost amb les respostes del qüestionari dels mateixos serveis, donant resultats erronis. Per aquesta raó, els següents SIADs han estat descartats dins d'aquest indicador: SIAD d'Olesa de Montserrat; SIAD de Badalona; SIAD del Pla d'Urgell; SIAD de Valls; SIAD del Tarragonès; SIAD de Castellar del Vallès; SIAD de Ribera d'Ebre; SIAD de Terrassa; SIAD del Pla de l'Estany; SIAD de la Garrotxa; SIAD de la Cerdanya; SIAD de l'Anoia; SIAD del Vallès Occidental; SIAD de La Segarra; SIAD de Pineda de Mar.

³⁴ SIAD de Cornellà de Llobregat.

³⁵ SIAD de l'Alt Urgell.

³⁶ SIAD de la Conca de Barberà.

³⁷ SIAD de la Conca de Barberà i SIAD de La Selva.

³⁸ SIAD de l'Alt Empordà.

Dedicació a l'atenció	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (33/35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (18/19 CF)	TOTAL SIADs (95/98 SIADs, 104/107 CF)
% dedicació Atenció	27,8 %	45,8 %	54,4 %	58,3 %	55,3 %
NC	0 SIADs	2 SIADs	0 SIADs	1 SIAD	3 SIADs

Taula 4.4. Dedicació dels SIADS a l'atenció, segons l'eix sociodemogràfic

Dedicació a la intervenció comunitària	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (33/35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (18/19 CF)	TOTAL SIADs (95/98 SIADs, 104/107 CF)
% dedicació Intervenció Comunitària	22,7 %	13,8 %	23,7 %	8,6 %	15,7 %
NC	0 SIADs	2 SIADs	0 SIADs	1 SIAD	3 SIADs

Taula 4.5. Dedicació dels SIADS a la intervenció comunitària, segons l'eix sociodemogràfic

Val a dir, però, que la orientació a la tasca comunitària o bé a l'atenció personalitzada no depèn tan sols de la configuració de l'equip ni de la seva talla, atès que els SIADs de municipis grans són els que compten amb equips més grans i en canvi són els qui dediquen de mitjana menys espai del seu temps a tasques comunitàries i de sensibilització. Resulta evident que altres factors són més determinants en aquesta qüestió. Així, elements com el rol del servei dins la xarxa local, l'existència d'un teixit associatiu consolidat, la iniciativa de l'ens local per desenvolupar polítiques de gènere o el fet de comptar amb la figura de l'agent d'igualtat poden influir de manera important en l'orientació de la tasca del servei. Val a dir, però, que el fet que un SIAD es dediqui en menor mesura a la tasca comunitària no és en si mateix sinònim de deixar aquest àmbit d'intervenció al oblit, ja que en alguns casos la tasca comunitària pot ser assumida per la Regidoria d'Igualtat, per les entitats de dones o per altres recursos del territori.

4.2.3. Formació de l'equip

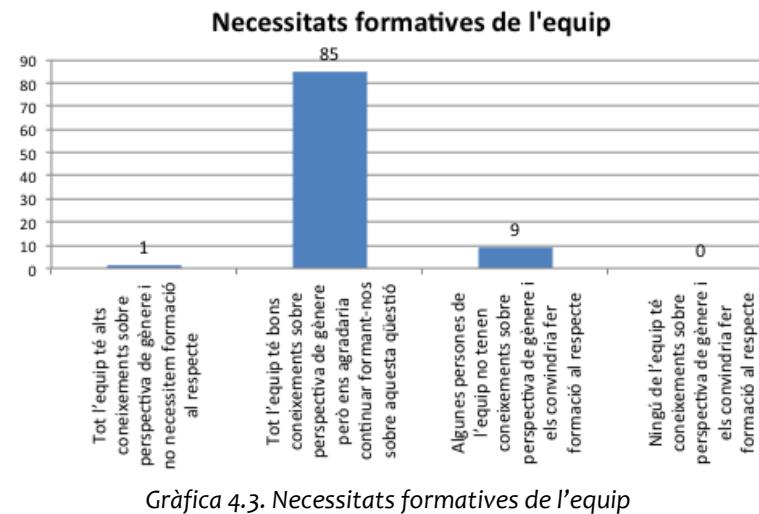
El conjunt de l'equip de professionals dels SIADs, a banda de la titulació requerida (llicenciatura en psicologia, llicenciatura en dret, etc.) ha de comptar amb dues competències bàsiques:

- Ha de tenir formació específica en perspectiva de gènere, polítiques d'igualtat i violència masclista.
- Ha de presentar sensibilitat sobre la qüestió del gènere.

La Gràfica 4.3 mostra que pràcticament tots els SIADs (94) coincideixen en què els convindria seguir formant-se sobre la qüestió del gènere. La majoria de persones de l'equip tenen bons coneixements sobre la qüestió del gènere però desitjarien seguir formant-se sobre aquesta qüestió (85). Tan sols 9 SIADs

consideren que algun membre de l'equip no té els coneixements adequats i necessitaria formar-se en aquest aspecte.

"Jo vaig fer aquest màster d'estudi de dones de gènere i ciutadania... Perquè quan vaig arribar em vaig adonar... em vaig donar compte que no tenia base i vaig dir: no puc fer polítiques de dones si no en tinc ni idea. I vaig fer el màster aquest que val molt la pena." (GD2: 218-220)

Gràfica 4.3. Necessitats formatives de l'equip

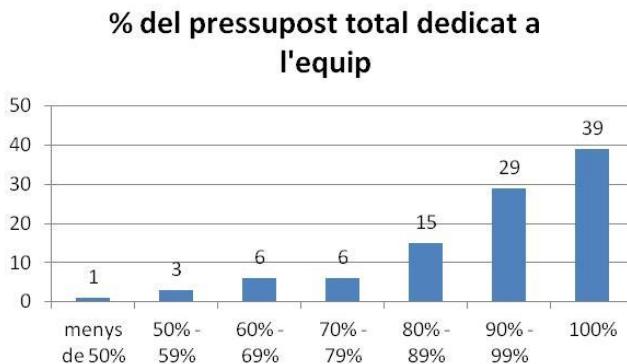
Amb tot, les coordinadores dels SIADs reconeixen que el fet que les persones de l'equip del SIAD no sempre comptin amb coneixements específics sobre la qüestió de gènere es deu al fet que aquest **no és un requisit obligatori per accedir al lloc de treball**. A vegades, les mateixes coordinadores expressen que no tenien aquests coneixements específics abans d'entrar a treballar al servei, i algunes d'elles han decidit adquirir-los pel seu compte, triant l'itinerari formatiu, i assumint-ne les despeses.

4.3. Pressupost i consolidació de l'equip

Vegem a continuació quina és la despesa que representa l'equip professional dins el pressupost del servei i la relació laboral que s'estableix amb les diferents figures de l'equip. Es tracta d'elements clau que tenen un pes en la consolidació de l'equip.

4.3.1. Envergadura de l'equip dins el pressupost del servei

Pel que fa al pressupost destinat a l'equip, la Gràfica 4.4 mostra que **per a la majoria de SIADs l'equip suposa el gruix principal del pressupost del servei**, situant-se en el 91% de lsa despesa mitjana. 83 SIADs destinen entre el 80% i el 100% del seu pressupost total a l'equip, entre els quals 39 hi dediquen el 100%. Tan sols 10 SIADs hi dediquen menys del 70%. De manera que, en la majoria de casos, l'equip professional esdevé l'objecte principal en el finançament del servei.

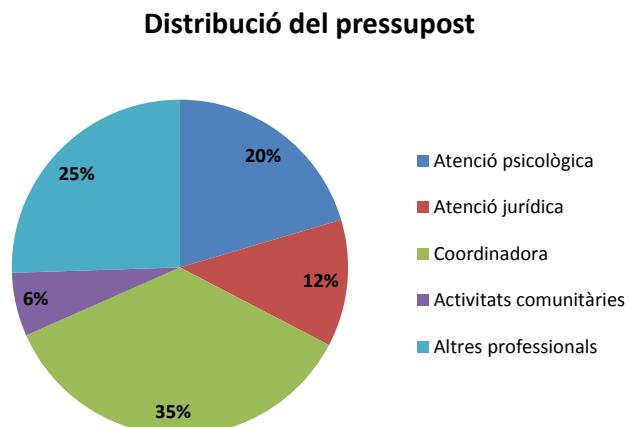

4.3.2. Distribució del pressupost

La Gràfica 3.5 mostra la distribució del pressupost total dels SIADs. Si l'observem, veurem que l'equip és la principal despesa dels serveis i que, dins d'aquest, la coordinadora en representa el gruix.

- **Coordinadora.** El pressupost destinat a la coordinadora representa el 35% del pressupost total, de mitjana.
- **Atenció especialitzada.** El pressupost destinat a l'atenció especialitzada suposa un 33% del pressupost total, de mitjana. Tot i que dins d'aquest, dues terceres parts es destinen a l'atenció psicològica (20% del total) i una tercera part a l'atenció jurídica (12% del total), que constitueix la despesa més minsa en personal.
- **Altres professionals.**

La resta de personal de l'equip constitueix un quart del pressupost total (26%). Aquests altres professionals són els que complementen els equips mitjans i grans, doncs que ja hem vist que 64 SIADs disposen de més professionals a banda dels 3 perfils principals.

Gràfica 3.5. Distribució del pressupost

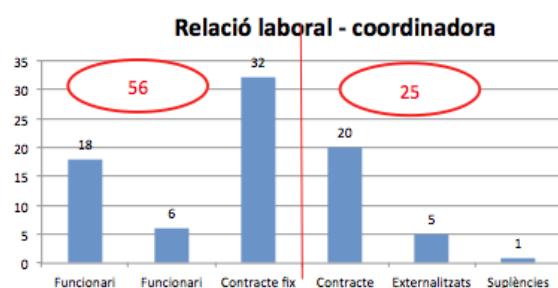
4.3.3. Relació laboral i consolidació de l'equip

Un dels principis de la consolidació de l'equip és la seva estabilitat i perennitat. En aquest sentit, **la relació contractual i laboral és l'element que determina aquesta estabilitat i, en conseqüència, la seva potencial consolidació.**

Observem que **els SIADs acostumen a tenir una part dels i les professionals contractades de manera fixa, mentre que una altra part de l'equip es regeix per un contracte temporal.**³⁹ De mitjana, els SIADs tenen un 48% de les hores de treball de l'equip que corresponen a personal fix. Tot i que observem importants diferències entre SIADS: 13 SIADs no tenen cap membre de l'equip com a personal fix, i en canvi 8 SIADs tenen tot el seu personal contractat de manera fixa.

Ara bé, si analitzem la relació laboral per als tres principals perfils dels SIADs les dades canvien. Les gràfiques 4.6, 4.7 i 4.8 mostren com es defineix aquesta relació laboral per a la coordinadora, la psicòloga i l'advocada.

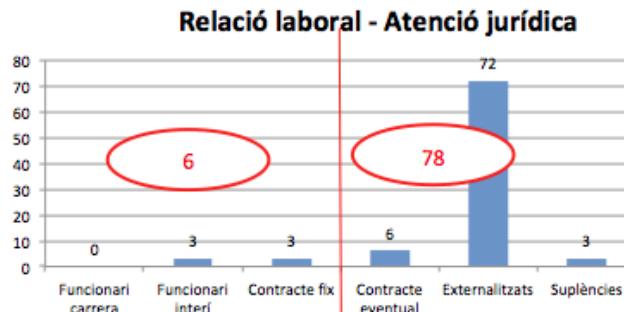
- **Coordinadora.** Més de la meitat de les coordinadores tenen una relació laboral fixa (56); mentre que una quarta part es troba de forma temporal dins l'equip (25). Podríem dir que aquesta és la figura més consolidada dins l'equip atès que és qui gaudeix de més estabilitat, en comparació amb la resta de perfils.
- **Atenció psicològica.** Contràriament al que vèiem amb el perfil de la coordinadora, les professionals especialitzades en

Gràfica 4.6. Relació laboral de la coordinadora

Gràfica 4.7. Relació laboral de la psicòloga

Gràfica 4.8. Relació laboral de l'advocada

³⁹ Entenem per relació laboral fixa les categories contractuals determinades per l'eina Rudel: funcionari/ària de carrera; funcionari/ària interí/na; contracte fix; igualment que per relació temporal: contracte eventual; serveis externalitzats; suplències.

l'atenció psicològica es troben majoritàriament treballant de forma temporal i externalitzada (62), i una petita part forma part de l'equip fixe (13).

- **Atenció jurídica.** Aquest és un perfil habitualment externalitzat (78) i són rares les situacions en què les professionals es troben dins l'equip fixe (6).

Així, veiem que el grau de consolidació de l'equip a través d'una relació laboral estable minva en funció del perfil:

1. Coordinadora (56 fixes – 25 temporals)
2. Psicòloga (13 fixes – 62 temporals)
3. Jurista (6 fixes – 78 temporals)

En l'atenció jurídica i, en ocasions, també en la psicològica, la professional és contractada a través d'un servei extern i per hores, ja que sovint es tracta de poques hores a la setmana. Hi ha casos en els que es demana disponibilitat permanent a les professionals de l'atenció jurídica mentre que aquestes només són retribuïda per les hores treballades, en funció de les visites acordades amb les usuàries dels SIADs.

*"Si vénen, ho cobren.
Si no vénen, no cobren."
(GD : 1422)*

D'altra banda, i tot i que a la pràctica no sigui el més habitual, alguns ens locals amb tradició i voluntat de desenvolupar i reforçar les polítiques de gènere al territori, han optat per crear places fixes dins l'estructura del SIAD. Aquest fet és presentat com una **estratègia per garantir la continuïtat d'aquestes polítiques i assegurar així la consolidació de l'equip** i el manteniment del servei.

5. L'ens local i el SIAD (VC3)

Vegem a continuació alguns elements que determinen la qualitat del SIAD i que tenen a veure amb la seva relació amb l'ens local del que forma part.

5.1. Posicionament dins l'organització local

El posicionament dins l'organització és fonamental. Aquest pot dependre de diversos factors, com són el conjunt de relacions que la coordinadora ha anat desenvolupant al llarg del temps, o bé la ubicació dins de l'organigrama municipal o comarcal.

5.1.1. Relació amb l'ens local

La relació del SIAD amb l'equip de govern i les diferents regidories de l'ens local és molt important, en termes dels recursos i la visibilització a la que pot accedir el servei.

En alguns casos es guanya una posició molt estratègica dins de l'ens local. Cada equip de govern desplega una relació diferent amb el SIAD, més propera o més distant,

*"En el nostre cas no depèn d'alcaldia, depèn d'aquesta regidoria d'equitat, però el regidor és una persona important i molt respectada, i està... com és el que, amb qui confia més l'alcaldessa... i sí, ens ha beneficiat, vull dir, si tu penges d'un lloc on hi ha un reconeixement..."
(GD2: 1910-1913)*

més integradora de la missió del SIAD o més desconeixedora del seu sentit. **El SIAD, en si mateix, acostuma a tenir força en els municipis o comarques en què la seva regidoria és forta**, i sempre i quan els equips de govern de l'ens local valorin i donin la importància deguda al disseny i desplegament de polítiques de dones en el municipi o comarca.

El suport que el SIAD rebi del seu ens local depèn d'un seguit de factors:

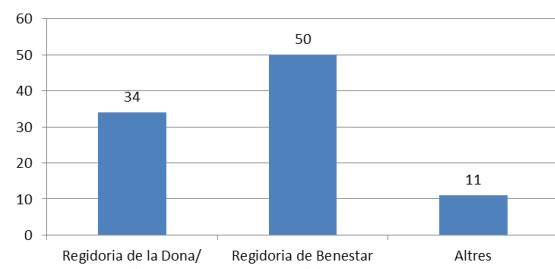
- Sensibilitat de l'equip de govern amb les polítiques de dones i igualtat.
- Posicionament i pes estratègic en l'ens local de la persona al càrrec de la regidoria.
- Posicionament i pes estratègic en l'ens local de la coordinadora del SIAD.
- Ubicació del SIAD dins de l'organigrama: regidoria de polítiques de dones; benestar social; alcaldia; etc.

5.1.2. Ubicació dins l'organigrama

Els SIADs estan ubicats en una o altra regidoria de l'ens local i, com veurem, això té conseqüències. En la Gràfica 5.1. s'observa que ben bé la meitat dels SIADs (50) s'ubiquen en regidores de benestar social, només una tercera part (34) en regidores de polítiques de dones, i una desena part (11) en altres ubicacions. Els SIADs que estan distribuïts en la categoria “Altres” ho fan de la següent manera:

- Regidoria de Drets Civils i Ciutadania/ polítiques de ciutadania/ cultura i ciutadania (4)
- Regidoria de Drets Civils i Igualtat / Convivència i Equitat(2)
- Alcaldia / Consell comarcal (3)
- Àrea d'atenció/serveis a les persones (2)

Regidoria a la que pertany el SIAD

Gràfica 5.1. Regidoria de la que penja el SIAD

Eix sociodemogràfic

Si ho mirem amb més detall i ho creuem amb l'eix sociodemogràfic, apareixen noves dades interessants, que veiem resumits en la Taula 5.1:

Relació amb l'ens local. Organigrama	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (33/35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (18/19 CF)	TOTAL SIADs (95/98 SIADs, 104/107 CF)
Regidoria de la Dona/ Igualtat/	6 (15%)	20 (61%)	4 (31%)	4 (44%)	34 (36%)
Regidoria de Benestar Social	30 (75%)	12 (36%)	5 (38%)	3 (33%)	50 (53%)
Altres	4 (10%)	1 (3%)	4 (31%)	2 (22%)	11 (12%)
NC	0 SIADs	2 SIADs	0 SIADs	1 SIAD	3 SIADs

Taula 5.1. Regidoria de la que penja el SIAD

- Els **consells comarcals** ubiquen els SIADs en regidories de benestar social de forma aclaparadora (77%).
- Els **municipis petits** ubiquen els SIADs en regidories de polítiques de dones d'una forma més destacada (62%).
- En els casos de **municipis mitjans i grans**, tot i haver-hi diferències, aquestes ja no són tan significatives, i hi trobem una distribució més equilibrada.

5.2. Les polítiques de gènere en l'ens local

Tal i com hem vist amb el suport de l'ens local vers el SIAD, el recolzament i la iniciativa de l'ens local respecte les polítiques de gènere també determinarà la posició i el caràcter del servei.

5.2.1. El suport institucional en les polítiques de gènere

L'existència d'una Regidoria de Polítiques de Dones i Igualtat esdevé un element de suport institucional en el treball per la igualtat, un dels objectius principals dels SIADs. Així, el disseny i desenvolupament global de polítiques de dones queda sota el paraigües de la regidoria, permetent que el SIAD es concentri en l'atenció. El suport que ofereix la Regidoria de Polítiques de Dones i Igualtat no és només institucional, també tècnic i econòmic, atès que sovint es comparteixen professionals (com ara els agents o tècniques d'igualtat) i recursos econòmics propis de la regidoria destinats a la realització d'activitats de sensibilització. En aquests casos, **la intervenció comunitària es veu reforçada quan l'ens local compta amb una Regidoria específica de Polítiques de Dones**, la qual cosa permet, al seu torn, que el SIAD reforci el seu vessant d'atenció a les dones.

En aquests casos, el SIAD esdevé un instrument més de la regidoria, assumint sobretot les estratègies i actuacions a l'interior del SIAD (veure punt 3.1. Estratègies i actuacions a l'interior del SIAD, d'aquest Bloc), mentre que les estratègies i actuacions fora del SIAD són liderades i

implementades per personal de la regidoria però no necessàriament del SIAD. Cal dir però que aquest model té molts matisos, que depenen sobretot de la magnitud del personal a la regidoria i dels càrrecs que pot desenvolupar la coordinadora del SIAD en la pròpia regidoria.

En els darrers anys –i arran de la denominada crisi socioeconòmica– les retallades dels ens locals han acabat amb un bon nombre de Regidories de Polítiques de Dones. En aquests casos, **els SIADs han passat a ser l'únic espai referent en matèria de polítiques de dones i igualtat**, però el seu pressupost i personal no ha augmentat. Sovint, el SIAD ha passat a dependre de la regidoria de Benestar Social i ha continuat amb la seva tasca, centrada principalment en l'atenció, però **el desenvolupament de les actuacions comunitàries n'ha sortit molt negativament afectat, ja que en molts casos senzillament s'ha deixat de fer.**

"Jo crec que això és un pas molt molt important enrere que no ens en estem adonant... La majoria perquè ja penjaven de benestar però les que eren independents teníem una regidoria pròpia a... ens està fent l'efecte que tornem a considerar la dona com que « ah, pobreta, que l'hem d'ajudar »; molt assistencial, quan abans el que primaven eren les polítiques d'igualtat." (GD2: 16-19)

"Clar, nosaltres abans per exemple, el nostre Consell Comarcal teníem un departament d'igualtat, i des de Serveis Socials i amb conjuntament el Departament d'Igualtat portàvem el SIAD. Departament d'igualtat ha caigut sencer i tot ha caigut en esta espaldita. Vull dir que clar, de un departament a unes hores d'atenció... alguna cosa s'ha de retallar. Està clar. Llavors queda, tot el que és la part més comunitària. Perquè prioritzem l'atenció individualitzada. El cas que crema." (GD3 : 1894-1899)

Algunes coordinadores han viscut negativament aquest canvi, pel fet que les regidories de Benestar Social tendeixen a un caràcter més assistencial i tenen menys tradició en les polítiques d'igualtat que les regidories de Polítiques de Dones, com és evident. En aquests casos, la regidoria es centra més en la gestió dels recursos assistencials de la xarxa local, i el SIAD es converteix en un servei més dins d'aquesta xarxa.

Contràriament, els SIADs que ja pertanyien a una regidoria de Benestar Social se n'han sortit prou bé segons les seves pròpies coordinadores, atès que aquesta regidoria acostuma a ser prioritària dins l'organigrama de l'ens local i ha estat menys vulnerable als efectes de les retallades en la despesa pública. **Els SIADs que estaven ubicats des del principi en regidories de Benestar Social han resistit millor les retallades i això es valora positivament.** En aquests casos, no s'ha apreciat necessàriament una davallada de la intervenció comunitària, atès que no hi ha hagut una reestructuració ni una pèrdua d'institucions clau en aquest àmbit.

"I també s'ha confós molt amb el tema de les polítiques de gènere o les polítiques d'igualtat, per mi no s'haurien de fer des dels SIADs, per mi s'haurien de fer des de l'Alcaldia. (GD2 : 1139-1142)

"Des de l'àrea tenen assumit que s'han de fer aquest tipus d'activitats, i no posen pals a les rodes. Però tampoc hi ha una convicció i no hi ha un lideratge polític, hi ha una passivitat permissiva. (EC3: 194-196)

En tot cas, hi ha certa controvèrsia amb qui i des d'on s'haurien de dissenyar i executar les polítiques de gènere. Hi ha veus que opinen que no es tracta d'on cal situar els SIADs, si en una regidoria o en una altra. S'entén que els SIADs no haurien d'ocupar-se de les polítiques de gènere ni desenvolupar intervencions comunitàries en aquest sentit. S'entén que aquestes polítiques tampoc s'haurien de fer des d'una regidoria qualsevol, sinó directament des de l'Alcaldia. És a dir, es reclama un treball específic d'aquestes polítiques que es pugui transversalitzar vers el conjunt de regidories, àrees i serveis de l'ens local.

5.2.2. Els plans de polítiques de dones

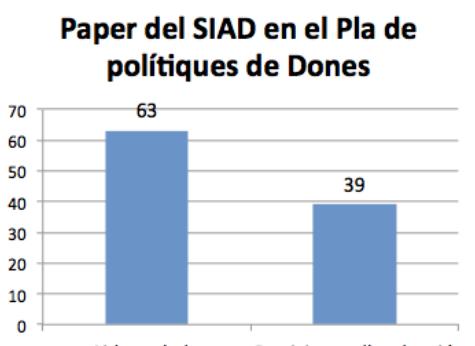
Els SIADs presenten diferents graus d'implicació amb el disseny, lideratge, implementació i avaluació dels plans de polítiques de dones del seu municipi o comarca. La relació que el SIAD té amb el pla de polítiques de dones és un indicador del grau de responsabilitat que l'ens local deposita, o fins i tot delega en aquest servei pel que fa a les polítiques d'igualtat desplegades des del municipi o la comarca.

a) Lideratge del Pla de polítiques de dones

La Gràfica 5.2. ens indica que:

- Tots els SIADs tenen una relació directa amb el Pla de polítiques de dones, ja sigui perquè el lideren o bé perquè hi participen com un servei més.

- Dues terceres parts dels SIADs (63) lideren el pla de polítiques de dones en el seu municipi o comarca.

Gràfica 5.2. Regidoria de la que penja el SIAD

d'intervencions comunitàries que, pel volum de feina que tenen en atenció directa a dones, mai no serien prioritàries i no podrien executar.

Els Plans de polítiques de dones són molt ben valorats per moltes coordinadores, especialment per aquelles que estan al càrrec d'un SIAD comarcal. El Pla es veu com un paraigües que els permet de desenvolupar el gruix

"En el cas de la nostra comarca, tot el pla de polítiques de dones és una mica com el paraigües de tot el tema d'activitats comunitàries. Perquè com que nosaltres no tenim recursos perquè pagui a ningú perquè faci tallers o formacions, doncs tot ho encabim allà. I sort n'hi ha." (GD1 : 1849-1852)

Amb tot, sembla que no és tan fàcil per a totes les coordinadores comarcals aconseguir que el conjunt dels seus ajuntaments signin el Pla de polítiques de dones, i lamenten que després se les responsabilitzi a elles de la falta d'implicació dels ajuntaments en el pla.

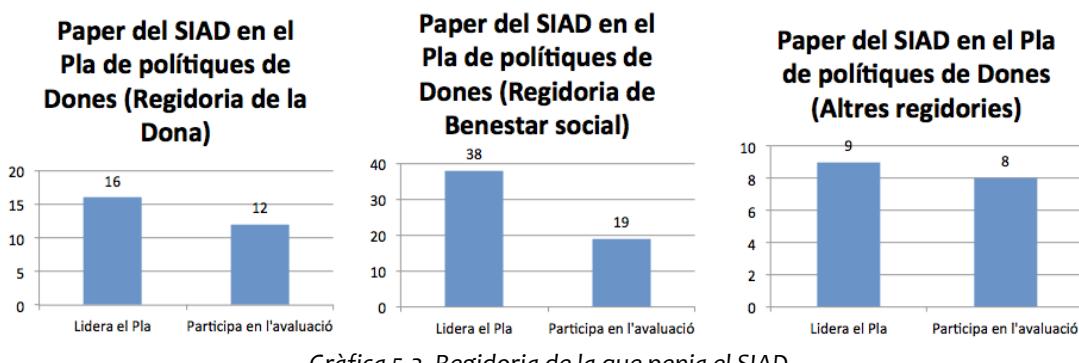
Si filem més prim, veurem que apareixen un seguit de tendències que mostren en quins casos hi ha més probabilitats que la coordinadora del SIAD lidi el pla de polítiques de dones del seu municipi.

Aquestes particularitats es poden enfocar des de dos eixos en què s'hi aprecien diferències:

Eix tecnicopolític

La Gràfica 5.3 presenta una tendència significativament menor a liderar el pla de polítiques de dones local per part dels SIAD ubicats en regidories d'igualtat (46%), en contrast amb aquells ubicats en regidories com benestar social (76%), o qualsevol altra (81%). L'explicació es podria trobar en el fet que, en aquells casos en què no hi ha un cos tècnic específic per a la gestió de les polítiques d'igualtat, el SIAD esdevé de facto el referent d'aquestes polítiques dins l'ens local. Per contra, en aquells municipis o comarques en què es compta amb regidoria d'igualtat i cert personal especialitzat, les polítiques d'igualtat no són necessàriament delegades en el SIAD. Sovint, en aquests casos es compta amb un/a tècnic/a d'igualtat que se n'encarrega.

"En el nostre cas hi ha un tècnic d'igualtat, que és el que elabora el pla d'igualtat, el pla de gènere, de dones de l'ajuntament. (GD4 : 1276-1277)

Gràfica 5.3. Regidoria de la que penja el SIAD

Eix sociodemogràfic

Tot i no ser tan significatives, també s'observa tendències diferents a liderar el pla en funció de la mida i l'àbast del territori que cobreix cada SIAD. Aquestes diferències les podem observar en la Taula 5.2 En els casos en què aquest lideratge és més significatiu (municipis grans i comarques), les explicacions són força diferents:

- **SIADs de municipis grans** (88%). Estan majoritàriament ubicats en regidories d'igualtat i les coordinadores hi ocupen llocs de responsabilitat. El SIAD apareix com una estratègia més de les polítiques de dones del municipi, i la seva coordinadora és una figura de pes en l'òrgan de decisió i gestió d'aquestes polítiques, més enllà del SIAD.
- **SIADs comarcals** (75%). Es tracta d'una casuística molt diferent. L'equip dels SIADs – més enllà de si estan ubicats en regidories d'igualtat, de benestar o d'altres–, i més concretament la seva coordinadora, pot ser gairebé l'única persona amb competències en qüestions d'igualtat i dones en l'organograma comarcal. A més, les coordinadores dels SIADs comarcals assisteixen a tots els ajuntaments menuts que tenen en el seu territori, i que no tenen personal ni recursos econòmics per dissenyar i liderar un pla de polítiques de dones.

"A la comarca hi ha un pla comarcal de polítiques de dones, on els 15 ajuntaments estan adherits. I cada any fan projectes. I això és una part molt important de la meva feina. (GD1 : 336-337)

Rol del SIAD respecte el Pla de Polítiques de Dones	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (33/35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (18/19 CF)
Lidera el Pla	30 (75%)	24 (68%)	8 (61%)	8 (88%)
Participa en l'avaluació	21 (53%)	10 (29%)	3 (23%)	5 (56%)
NC	o SIADs	2 SIADs	o SIADs	1 SIAD

Taula 5.2. Regidoria de la que penja el SIAD

b) Avaluació del pla de polítiques de dones

La Gràfica 5.2 ens mostrava que només 39 SIADs participen en l'avaluació del seu pla local. Això s'explicaria pel fet que la majoria dels plans de polítiques de dones locals senzillament no són evaluats.

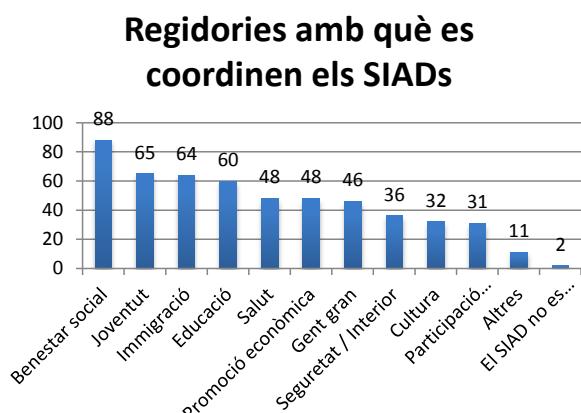
Les dades, quan s'observen de forma més acurada a la Taula 4.2., mostren que si analitzem comparativament i per eixos les diferències al voltant de la participació en l'avaluació del pla, veiem algunes qüestions interessants també:

- **Eix tecnicopolític.** No hi ha diferències significatives en funció de si es tracta de regidores de dones i igualtat (35%) o de benestar social (38%), tot i que sembla que des de la resta de regidores sí s'opta per avaluar més sistemàticament els plans de polítiques de dones (72%).
- **Eix sociodemogràfic.** Novament, la implicació dels SIADs i de l'ens local en aquest aspecte és significativament superior en el cas de les grans ciutats (56%) i les

comarques (53%), força per davant dels índexs que trobem en els municipis petits (29%) i sobretot mitjans (23%).

5.3. Relació amb altres serveis i regidories de l'ens local

En termes generals, els SIADs presenten un elevat grau de coordinació amb les regidories i àrees del seu propi ens local. La Gràfica 5.4 mostra com al voltant d'una tercera part dels SIADs (36) es coordinen amb més de 6 regidories del seu ens local. N'hi ha que ho fan tan sols amb entre 4 i 6 regidories (33) o amb entre 1 i 3 regidories (24). En general, es constata que hi ha coordinació i que és prou diversificada.

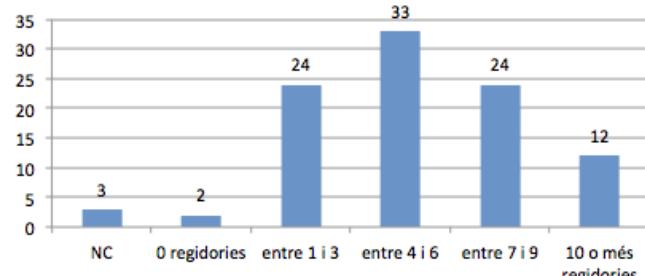
Gràfica 5.5. Regidories amb què es coordinen els SIADs

Imigració i Educació. Crida l'atenció que no arriben a la meitat (48) els SIADs que es coordinen amb les àrees de salut del seu ens local.

La qualitat i la quantitat de la coordinació amb les altres regidories, segons les coordinadores dels SIADs, és molt variable i depèn del municipi o comarca. En els majors dels casos, la relació és més o menys fluïda, tot i que hi ha alguns elements externs a la tasca de les coordinadores que determinen aquesta relació:

- El grau de feina que recau en la coordinadora i el poc temps que li pot quedar per establir ponts de relació i transversalitat amb les diverses àrees de l'ens local.
- La sensibilitat que es trobin amb les qüestions de gènere i d'igualtat.
- La interlocució amb homes o amb dones (relacionat directament amb el punt anterior).

Nombre de regidories amb qui es coordinen els SIADs

Gràfica 5.4. Regidoria de la que penja el SIAD

La Gràfica 5.5 ens mostra que gairebé tots els SIADs es coordinen amb Benestar Social. Aquí s'hi inclouen tant els SIADs que estan ubicats en regidories d'Igualtat, com els que estan en la mateixa regidoria de Benestar Social, els quals també consideren que es coordinen amb la regidoria de què formen part.

Més enllà de benestar social, les àrees que més relació estableixen amb els SIADs són Joventut,

"I depèn amb la persona amb la que me trobo, depèn si està molt sensibilitzada amb aquest tema o no, coincideix que amb les dones ah... i tinc, hi ha més... coincideix, podria fer-se que... no? i amb els homes, per exemple, a esports sembla que els hi parli en xino." (GD2: 1960-1963)

"I Nosaltres tenim molta sort, perquè les caps d'àrea són la majoria dones, amb lo qual el tenim obert a tot... i que és molt més fàcil la coordinació." (GD2: 1943-1944)

5.4. Cofinançament

Un SIAD és un servei gestionat per l'ens local i finançat de forma parcial o total per la Generalitat de Catalunya, a través de la signatura d'un contracte programa que justifica la despesa mínima del servei. Segons aquest mecanisme, hi ha tres trams de finançament que s'atorguen a partir de criteris territorials, en funció de la quantitat de població resident en el municipi o comarca en què el SIAD ha de desenvolupar la seva tasca.

Població del municipi o comarca	Finançament concedit
Entre 20.000 i 50.000 hab.	23.000 €
Entre 50.000 i 100.000 hab.	37.500 €
Més de 100.000 hab.	45.000 €

Taula 5.3. Cofinançament segons eix sociodemogràfic

La Taula 5.3 mostra l'única correlació utilitzada per al finançament dels SIADs per part de la Generalitat, a través de l'ICD. El contracte programa estipula que, a canvi d'aquest finançament de míxims, l'ens local ha de garantir que posarà en marxa un SIAD de míxims, amb tres figures professionals:

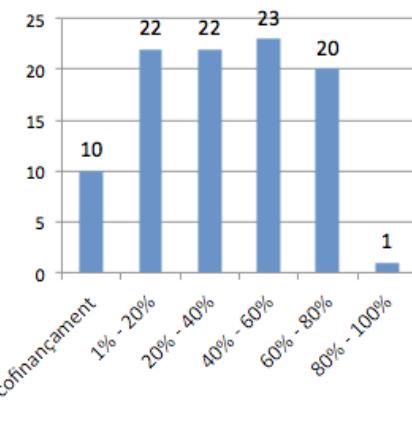
- 1 Coordinador/a del servei
- 1 Psicòloga
- 1 Jurista

La realitat ens mostra, però, que són minoria els SIADs que compten tan sols amb els recursos financers proveïts pel contracte programa amb l'ICD. I és el propi municipi o comarca qui cofinancia majoritàriament les activitats del seu SIAD. De fet, dels 98 SIADs, només n'hi ha 10 que no estiguin cofinançats pel propi ens local.

La Gràfica 5.6 ens mostra algunes dades al respecte:

- 88 reben cofinançament de l'ens local.
- El cofinançament de l'ens local varia en una forquilla enorme: entre els 25 euros/any (0,06%)⁴⁰ i els 577.151 euros/any (92,3%)⁴¹, seguit de 252.111 euros/any (79,5%)⁴².
- Un 52% del cost total dels SIADs de Catalunya és finançat pels ens locals del país.

% cofinançament ens local

Gràfica 5.6. Percentatge de cofinançament de l'ens local

L'únic SIAD que finança més del 80% és el de Barcelona, que contribueix en un 93% del cost total dels seus 10 PIADs distribuïts per tota la ciutat. Més enllà, els ens locals que finançen més del 60% del pressupost dels seus SIADs es corresponen a diversos municipis grans de les demarcacions de Barcelona, Tarragona i Girona.

Cofinançament	Consells comarcals (40 SIADs)	municipis petits (35 SIADs)	municipis mitjans (13 SIADs)	municipis grans (19 CF)	TOTAL SIADs (98 SIADs, 107 CF)
cofinançament ens local	17 %	52 %	55 %	76 %	52 %
cofinançament altres fonts	6 %	9 %	11 %	3 %	7 %

Taula 5.4. Cofinançament segons eix sociodemogràfic

"E: En els vostres casos, els Consells Comarcals vostres posen diners en el vostre servei o és només l'ICD?

P2: No.

P5: No.

P8: No.

P3: No, però no perquè no vulguin, eh? Perquè no poden..." (GD1: 1729-1736)

La Taula 5.4 mostra amb més detall les diferències quant al grau de cofinançament dels ens locals. Bàsicament veiem que el grau de finançament ve força lligat al volum de dones a qui s'ha de donar servei, de manera que els municipis grans són els qui més cofinancen els seus SIADs (76%), seguits dels municipis mitjans i petits (55% i 52% respectivament).

⁴⁰ SIAD del Vallès Oriental.

⁴¹ PIADs de Barcelona.

⁴² SIAD de Terrassa.

El cas dels consells comarcals és remarcable, atès que tan sols aporten un 17% del pressupost total dels seus SIADs. Sembla que hi ha un consens entre les coordinadores d'aquests SIADs en el fet que **les comarques disposen de menys recursos, i que no tenen capacitat per cofinançar**. En aquest sentit, els SIADs que pengen de consells comarcals es troben en una situació de precarietat econòmica estructural, en contrast amb el gruix dels SIADs municipals.

Cal dir que **el cofinançament dels SIADs per part dels ens locals és molt valorat per les coordinadores d'aquests serveis**. Aquest cofinançament és considerat clau a l'hora de desenvolupar moltes i diversificades accions del SIAD, per arribar a totes les dones del municipi o comarca, i per donar resposta a les seves necessitats heterogènies. Aquest element és definit clarament com un gir en la qualitat dels SIADs.

Però la Taula 5.4 també ens permet veure que els ens locals també cerquen finançament més enllà de les seves pròpies arques. Sovint, l'ens local no té prou recursos propis, o bé la seva aposta pel SIAD és molt gran, i és aleshores quan cerca finançament en altres fonts. La Gràfica 5.7 mostra que al voltant de 1/3 part dels SIADs (33) cerca finançament més enllà de la Generalitat i dels recursos propis.

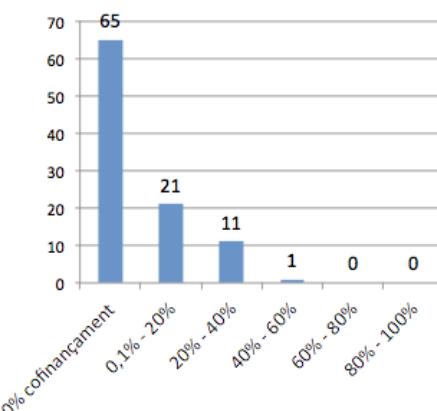
- 33 SIADs reben cofinançament d'altres institucions.
- El cofinançament provinent d'altres institucions varia entre 500 euros/any (1,7%) i 35.000 euros/any (58%).
- En 24 casos el finançament prové de la Diputació de Barcelona.

El cas de la **Diputació de Barcelona** és prou notori. El 45% dels ens locals de la demarcació de Barcelona recorren al seu suport financer per tal d'equilibrar les balances dels seus SIADs.

"La Diputació de Barcelona té competències en el tema de polítiques de dones, i SIADs i coses... I llavors, aquests municipis sí que reben a part de lo de Benestar, que és per tot Catalunya... tenen coses a part. I nosaltres no les tenim!" (GD1 : 1954-1956)

"Oh, i tant! Oh i tant! Digues-li al meu ajuntament! Sí, gasta molt... i el teu, que s'hi deu gastar més diners. Nosaltres fem moltes coses, però perquè l'ajuntament hi posa diners, eh? I aquest any ens han retallat... ehm... una micona." (GD2: 1055-1057)

% cofinançament altres institucions

Gràfica 5.7. Percentatge de cofinançament d'altres institucions

Si bé en termes d'inversió directa en els SIADs, veiem que el pes relatiu del cofinançament de la Diputació de Barcelona no és gaire rellevant (8% del finançament total dels SIADs de la demarcació de

Barcelona), aquesta institució dóna molt de suport als ens locals de la seva demarcació en forma de suport tècnic, formació i recursos que van a les regidories de dones sense que això es vegi reflectit necessàriament en els pressupostos dels SIADs, tot i que hi té un impacte indirecte. Aquesta circumstància és prou coneguda per part de les coordinadores de la resta de demarcacions, que entenen que hi ha un greuge comparatiu amb els ens locals de la demarcació de Barcelona.

La Taula 5.5 mostra com, de fet, els 53 ens locals de la demarcació de Barcelona són els que més finançament extern troben per als seus SIADs, i bàsicament això es deu a les injeccions econòmiques de la Diputació. Un 9% del total per a Barcelona, davant del 3% de Tarragona, el 2% de Girona i Lleida, i el gairebé imperceptible 0,3% de Terres de l'Ebre.

Cofinançament	Barcelona (53 SIADs)	Girona (14 SIADs)	Lleida (13 SIADs)	Tarragona (13 SIADs)	Terres de l'Ebre (5 SIADs)	Total (98 SIADs)
% cofinançament ens local	59 %	40 %	17 %	44 %	24 %	52 %
% altres fonts de finançament	(28) 9 %	(1) 2 %	(1) 2 %	(2) 3 %	(1) 0,3%	(33) 7 %

Taula 5.5. Cofinançament segons eix territorial

Si ens deturem a analitzar d'on procedeixen les fonts de finançament dels SIADs, més enllà del contracte programa amb l'ICD, del suport financer de la Diputació de Barcelona, i dels fons propis de l'ens local, ens trobem amb 2 fonts:

- En el cas dels SIADs comarcals, alguns municipis posen recursos econòmics per tal de reforçar el servei comarcal que atén els ciutadans d'aquests municipis. En aquests casos, els SIADs poden actuar com si es tractés d'una àrea municipal de polítiques de dones i igualtat descentralitzada en el consell comarcal.
- En alguns casos es cobren algunes activitats a les usuàries dels SIADs; principalment es tracta de tallers i activitats lúdiques o culturals, no relacionats amb l'atenció directa a les dones.
- Alguns SIADs complementen el contracte programa del Departament de Benestar Social i Família amb la subvenció de la fitxa de resposta urgent per a dones, fills i filles de violència

"El SIAD es finanya pel contracte programa de l'ICD i després, en paral·lel, tenim convenis amb tots els ajuntaments de la comarca pel pla de polítiques de dones. I això inclou el tema SIAD i també que rebin suport tècnic a l'hora de fer activitats del pla de polítiques de dones. I amb això, casi casi, bueno, ho cobrim tot." (GD1: 1772-1775)

masclista.

En tot cas, les dades sobre el cofinançament d'altres institucions no són prou significatives, atès el baix nombre de SIADs que reben finançament (33) i sobretot el baix pes del conjunt de les aportacions (74.000 €).

Com a resum, a la *Taula 5.6* podem observar com queda l'aportació econòmica als SIADs per part dels diferents agents, en termes absoluts i relatius. A la taula hi veiem algunes dades significatives que val la pena considerar.

Cost dels SIADs a Catalunya	Finançament ICD	Finançament Ens Locals	Finançament Diputació de Barcelona	Finançament Altres	TOTAL
Aportació absoluta	2.882.300 €	3.693.389 €	415.127 €	74.256 €	7.055.076 €
Aportació relativa	41 %	52 %	6 %	1 %	100 %

Taula 5.6. Finançament dels SIADs

- Els SIADs, al llarg del 2013, tenen un cost total lleugerament superior als 7 milions d'euros.
- Els agents més importants en termes de finançament són els ens locals, que suporten més de la meitat (52%) del cost total dels SIADs de Catalunya.
- El gruix del finançament dels ens locals es correspon a municipis grans, trobant tanmateix municipis mitjans que fan aportacions relatives prou importants.
- En segon lloc tenim l'aportació de la Generalitat de Catalunya, concedida per l'Institut Català de les Dones, que suposa el 41% del seu cost total.
- Tot i que la percepció generalitzada entre les coordinadores dels diversos territoris és que la Diputació de Barcelona atorga grans aportacions directes als SIADs de la seva demarcació, les dades indiquen que la xifra total suposa tan sols el 8% del cost total dels SIADs de Barcelona, i el 6% del cost total dels SIADs de Catalunya.

5.5. Optimització dels recursos humans i materials

A més de les aportacions econòmiques i del cofinançament dels serveis, els ens locals despleguen un seguit d'estratègies d'optimització de recursos. Aquests se centren en dos eixos:

1. Optimització de l'espai i els recursos materials
2. Optimització dels recursos humans

5.5.1. Model de fusió

Abans d'entrar a analitzar tots dos eixos, cal deturar-se un moment per citar el cas de dos SIADs que han optat per desenvolupar un model que optimitza de forma combinada els recursos econòmics, l'espai i els recursos humans. Aquests SIADs han optat per fusionar-se de dos en dos, combinant el SIAD comarcal amb un SIAD municipal. Aquests dos SIADs s'han convertit doncs en un de sol, però continuen gaudint de la subvenció que els hi tocaria per separat. Ens referirem a aquesta estratègia com a “**model de fusió**”. Vegem algunes dades (*Taula 5.6*):

SIADs sota el model de fusió	Finançament ICD	Finançament Ens Locals	Finançament Diputació de Barcelona	Finançament Altres	TOTAL
Vic–Osuna	57.500 €	61.700 €	31.007 €	0 €	151.207 €

Taula 5.6. Finançament dels SIADs de fusió

El model de fusió és una opció intel·ligent de col·laboració per al màxim rendiment dels recursos, i es podria replicar com a estratègia en d'altres casos. Aquesta estratègia, combinada amb aportacions dels ens locals, genera SIADs amb una major capacitat d'acció i amb un alt grau d'optimització de recursos.

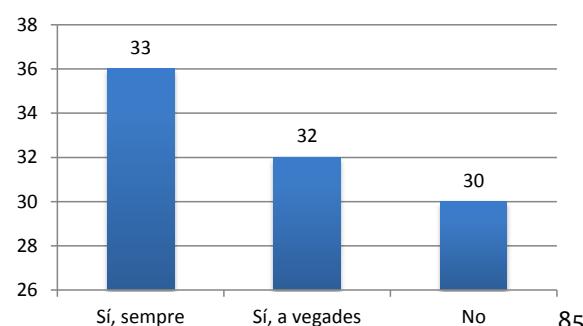
Tenint en compte que, com hem vist, els SIADs que pengen de consells comarcals es troben en condicions inferiors als seus homòlegs municipals, un model de fusió podria anar en benefici del servei ofert a les dones de les comarques.

“I els recursos... els pocs recursos que tenim uns i altres pues els ajuntem, i això també entenc ens ha facilitat molt la feina, de veritat, però bueno, és un espai que tenim que és pròpiament de l'ajuntament i que està bé. Tenim... Bueno, vosaltres l'heu vist, és acollidor i no... no és gran, però si tots... amb aquests problemes que us trobeu vosaltres nosaltres no ens trobem, perquè tenim el que necessitem, perquè les dones tenen inclús una mica de fons documental, perquè és petit però jo crec, eh? O sigui, això és personal, eh? que és resultón, o sigui, està bé.” (GD3: 772-778)

5.5.2. Optimització de l'espai i els recursos materials

Els ens locals han de proveir els SIADs d'un espai en què puguin desenvolupar de forma adequada atencions a les usuàries del servei, a més de comptar amb sales de treball, sales de reunions i sales de treball grupal. La manca d'instal·lacions dels ens locals porta a dos models d'optimització de l'espai.

Optimització de l'espai per part de l'ens local

Gràfica 5.8. Eficiència de l'espai

a) El SIAD cedeix espai a d'altres serveis

En aquests casos, es concedeix un espai per al SIAD i es cedeix l'ús de les seves instal·lacions a d'altres activitats promogudes per l'ens local. La Gràfica 5.8 mostra que més de 2/3 parts dels SIADs (65) realitzen aquesta pràctica d'optimització, i que 33 ho fan de manera permanent. Sovint es tracta d'activitats d'àrees com joventut o immigració, que ho utilitzen per fer-hi tallers, classes de català o castellà, serveis de mediació, assessorament en drets civils, etc. En aquests casos, l'equipament s'aprofita al màxim. **L'ens local optimitza l'espai i dona valor a l'equipament, donant-lo a conèixer i evidenciant que està en ple rendiment.**

En alguns casos s'explica que inicialment hi poden haver reticències davant d'aquest ús polivalent, perquè el fet de tenir homes entrant i sortint del centre podria ser problemàtic si hi ha una dona a fora esperant per ser atesa per temes de violència masclista. Tanmateix, s'affirma que una bona organització dels horaris i els espais fa que a la pràctica no es manifesti aquesta conflictivitat.

b) D'altres serveis cedeixen espai al SIAD

En aquests casos, l'espai és insuficient per a les actuacions del SIAD i es fan servir d'altres instal·lacions municipals o comarcals. És una bona estratègia si només es tracta de necessitats d'espai puntuals, com les sales grans, per exemple. L'ús de les sales d'un centre cívic pot ser fins i tot atractiu per al desenvolupament d'activitats comunitàries. Tanmateix, les coordinadores poden viure de forma molt problemàtica aquesta optimització quan afecta les activitats nuclears de la seva acció, o quan no troben el seu propi espai de treball ni espais òptims per a l'atenció a les usuàries.

Els SIADs que es troben en aquest model d'optimització de recursos acostumen a pertànyer a Consells Comarcals, o bé a municipis petits, i acostumen a coincidir amb aquells que compten amb pressupostos molt reduïts i amb pocs recursos econòmics.

El model d'optimització en què el SIAD utilitza espais d'altres recursos permet a la majoria dels ens locals amb pocs recursos o equipaments situar l'acció del SIAD. Tot i així, ens trobem també algun cas en què la seva coordinadora ens explica que el SIAD no compta amb espais adequats per a la realització de la seva tasca, ni amb instal·lacions pròpies ni en equipaments compartits.

"O sea, ni pa comprar los lacitos estos moraos tenemos dinero, ¿entiendes? Entonces, claro, tenemos dinero para 15 horas de psicóloga, para 10 de abogada y para... y con eso atiendes una comarca. Claro, es que es imposible, o sea, compartiendo las salas con el... el EAIA, compartiendo un despacho con..." (GD3 : 655-659)

5.5.3. Optimització de l'equip professional

Hem vist en el l'apartat 4.2. Funcions de l'equip, que a nivell intern cada SIAD desenvolupa les seves estratègies d'optimització de l'equip professional, això és, sovint es designa un caràcter multifuncional a les coordinadores respecte al conjunt de tasques a realitzar. De la mateixa manera, l'ens local cerca estratègies per optimitzar l'equip personal del SIAD en combinació amb d'altres necessitats de personal en d'altres espais municipals o comarcals, i

viceversa. Trobem doncs dos models d'optimització dels recursos humans en els SIADs per part dels ens locals:

a) El SIAD cedeix personal a d'altres serveis

Generalment es tracta d'allò que hem descrit com a “Coordinadores multicàrrecs”. És de fet la pràctica més habitual entre els ens locals, atès que dels 98 SIADs actius, 70 compten amb coordinadores multicàrrecs.

Cal dir que, com és habitual en la gestió de les administracions públiques locals, aquesta pràctica serveix també per equilibrar els pressupostos atribuïts per als diferents serveis i àrees que el conformen.

“Jo estic com a tècnica de polítiques d'igualtat, però a l'hora també sóc coordinadora del SIAD, i de vegades, per exemple, ahir vam tenir reunió, i bueno, dius la part proporcional que jo imputo a... SIAD, de vegades em trontolla.” (GD2: 700-703)

b) D'altres serveis cedeixen personal al SIAD

La segona estratègia és compartir personal assignat a d'altres serveis amb el SIAD. Aquesta pràctica és encara més habitual que l'anterior, atès que fins a 81 ens locals la duen a terme. En aquest cas, es tracta més aviat de perfils no especialitzats en les tasques d'atenció o d'intervenció comunitària però que també són bàsiques per al bon funcionament del servei, això és, personal administratiu, informàtic, consergeria o seguretat.

Si bé l'assignació d'aquests perfils és fonamental per a què les coordinadores puguin sortir estrictament de la gestió administrativa i es puguin dedicar a les tasques que només elles poden fer, el cert és que de vegades aquestes administratives poden no tenir la suficient formació per fer la primera recepció o per agafar el telèfon i trobar-se amb una dona en situació d'urgència, o per dur a terme una contenció immediata. Tanmateix, els avantatges, segons les coordinadores, superen els inconvenients.

“Clar, faig altres tasques, però a més a més, per a poder fer tota la feina de dinamització en aquestes associacions, que en fem moltíssima, si no tingüés l'auxiliar de l'àrea de desenvolupament econòmic, la meitat de les coses no les podríem fer.” (GD1: 1751-1753)

6. La relació amb l’Institut Català de les Dones

Malgrat la gestió municipal o comarcal del servei, l’Institut Català de les Dones és l’òrgan institucional de referència en matèria de polítiques de gènere per als SIADs. Vegem a continuació la qualitat de la relació entre l’ICD i la xarxa de SIADs.

6.1. Les seus territorials de l’ICD

L’ICD compta amb 5 seus territorials, distribuïdes a les capitals de les 5 demarcacions del territori català. Una de les funcions de les seus territorials és fer el vincle entre les polítiques de la Generalitat i les accions que es desenvolupen des de la xarxa de SIADs, tot oferint el seu suport institucional, tècnic i administratiu.

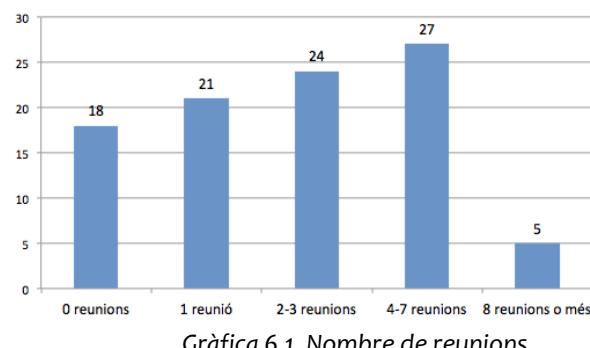
6.1.1. Coordinació amb els SIADs

L’ICD i els SIADs acostumen a coordinar-se de forma periòdica, especialment a nivell de les delegacions territorials. La Gràfica 6.1 mostra que a nivell nacional una àmplia majoria de SIADs es reuneixen amb més o menys periodicitat amb l’ICD territorial. Crida l’atenció, tanmateix, que 18 SIADs afirmen no haver mantingut cap reunió de coordinació amb l’ICD al llarg del 2013. Si filem més prim, veiem que el grau de coordinació difereix entre les diverses demarcacions territorials. De fet, els 18 SIADs que no es coordinen amb l’ICD pertanyen tots ells a la demarcació de Barcelona, i dels 21 SIADs que només han fet una reunió al llarg de l’any, 18 d’ells pertanyen també a aquesta demarcació.

Entrant doncs a observar amb més detall aquestes diferències entre demarcacions, la Gràfica 6.2 ens mostra un continu en què:

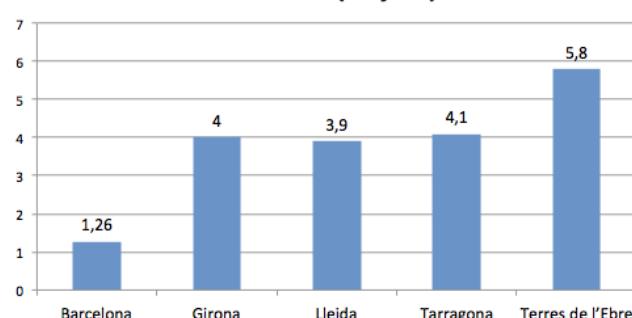
- **La demarcació de Terres de l’Ebre** emergeix com aquella en què hi ha un major nivell de coordinació entre l’ICD i els SIADs.
- **Les demarcacions de Girona, Lleida i Tarragona** se situen al mateix nivell entre elles, amb una mitjana d’una reunió trimestral entre l’ICD i els SIADs.

Nombre de reunions anuals amb l’ICD territorial

Gràfica 6.1. Nombre de reunions

Nombre de reunions anuals amb l’ICD territorial (mitjana)

Gràfica 6.2. Reunions per demarcacions

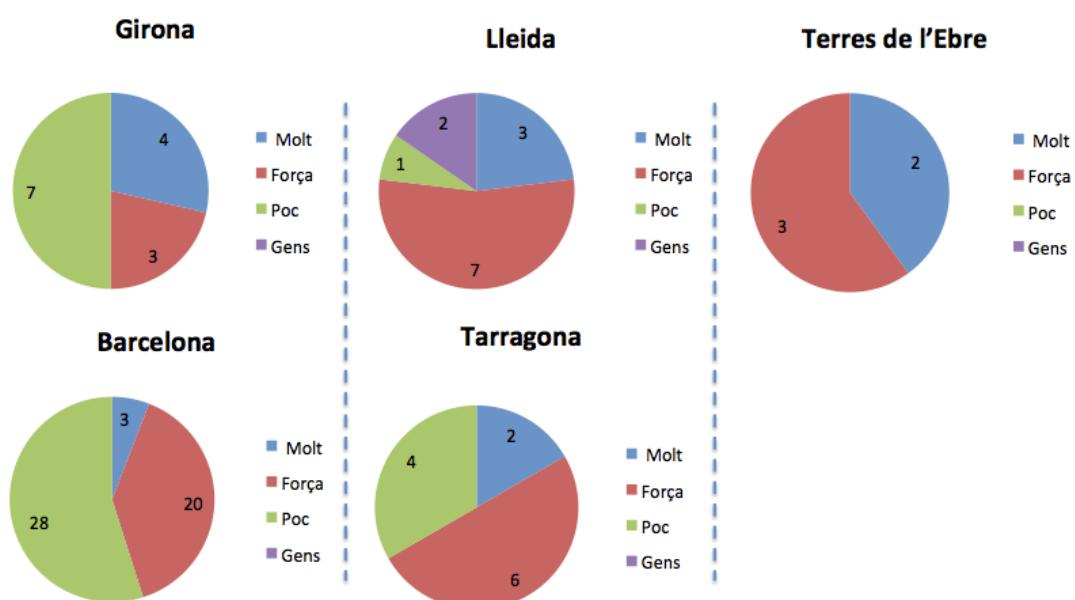
- **Barcelona** és la que presenta una coordinació més fluixa, amb poc més d'una reunió anual amb cada SIAD.

6.1.2. Coordinació amb els ens locals

Per tal d'aterrar les seves polítiques en l'àmbit local, l'ICD va més enllà d'establir una coordinació directa amb cadascun dels SIADs municipals o comarcals, i es coordina i col·labora amb el món local directament. Generalment, aquesta coordinació es fa entre les diferents seus de l'ICD a cadascuna de les cinc demarcacions i la regidoria o àrea municipal/comarcal de què penja cada SIAD. Si preguntem a les coordinadores dels SIADs en quin grau l'ICD territorial es coordina amb el seu ens local, i més concretament amb la regidoria o àrea de què penja el SIAD, la resposta mitjana és que la coordinació és baixa (poca coordinació amb 40 SIADs).

Si ens endinsem en les dades veiem que, en primer lloc, no s'estableix cap diferència en el grau de relació entre un ens local i les seus territorials de l'ICD a partir de la diferència entre regidores d'igualtat o de benestar social. En els dos casos predomina lleugerament una coordinació baixa per davant de la mitjana o l'alta. En qualsevol cas, caldria valorar el fet que el 10% de SIADs que estan ubicats en altres regidores valoren en general que hi ha força relació amb l'ICD territorial. És una dada que es podria entendre en termes de direccions polítiques i tècniques d'àrees intrínsecament alienes a les polítiques de dones o a valors assistencials, i que valoren l'ICD com un la seva font directiva en termes del treball amb dones i gènere que decididament volen dur a terme en el seu àmbit local.

La Gràfica 6.3 mostra el grau de coordinació que les coordinadores dels SIADs situen entre la regidoria de la qual pengen i el seu ICD territorial.

Gràfica 6.3. Coordinació de l'ICD amb els ens locals (regidoria) per demarcacions

Les valoracions de la Gràfica 6.3 es corresponen al següents valors:

- Molt (hi ha una col·laboració estreta en diverses accions i activitats)
- Força (es col·labora en més d'una acció o activitat)
- Poc (es col·labora en alguna acció o activitat)
- Gens (no hi ha cap contacte)

El que mostren les dades que ixen d'aquestes valoracions és que ens trobem davant de tres nivells de coordinació:

1. Nivell alt de coordinació

- Demarcació de Terres de l'Ebre.
- L'ICD es coordina molt o força amb tots els ajuntaments. Cap ajuntament considera que hi hagi poca coordinació.

2. Nivell mitjà de coordinació

- Demarcacions de Lleida i Tarragona.
- L'ICD es coordina força amb la meitat o més dels ajuntaments, havent-n'hi també alguns que s'hi coordinen molt i uns altres que s'hi coordinen poc o gens.
- Crida l'atenció el fet que a la Demarcació de Lleida ens trobem els únics dos ens locals que afirmen no haver-se establert cap pont de coordinació amb l'ICD al llarg del 2013.

3. Nivell baix de coordinació

- Demarcacions de Girona i Barcelona.
- L'ICD es coordina poc amb la meitat o més dels ajuntaments, tot i que amb els ajuntaments que resta hi hagi força o fins i tot molta coordinació.

6.2. Àmbits de coordinació

Els SIADs es coordinen amb l'ICD per diversos motius, però es podria entendre que aquesta col·laboració té dos objectius principals:

1. **El SIAD com a transmissor local de les polítiques de l'ICD.** Es tracta de l'aterrament de les polítiques de gènere i igualtat de l'ICD al territori.
 - **Lideratge territorial de les polítiques de gènere.** El pes dels SIADs és encara més rellevant quan es tracta de municipis petits i mancats de personal tècnic, atesa la seva tasca d'acompanyament i suport dels municipis de la comarca perquè tinguin accés a les subvencions en matèria de polítiques de gènere.
2. **El SIAD com a receptor del suport de l'ICD.** Es tracta del rol dels SIADs com a beneficiaris de l'orientació, l'acompanyament i el suport facilitat per l'ICD territorial. Els SIADs es beneficien principalment dels següents elements:
 - **Formació / recursos / materials de sensibilització**
 - **Espais de coordinació i xarxa**
 - i. Suport a la xarxa tècnica
 - ii. Trobades i intercanvis d'experiències

Vegem a continuació com és aquesta coordinació entre l'ICD i els SIADs.

6.2.1. Lideratge territorial de les polítiques de gènere

Es considera que l'ICD és la institució nacional que ha de liderar les polítiques de gènere a Catalunya. Tot i que, com veurem més endavant, la percepció de lideratge de les polítiques de gènere és diferent segons sigui el territori de Catalunya, emergeix una demanda de més lideratge de l'ICD en aquest àmbit. Aquest lideratge es demana tant en l'àmbit genèric de les polítiques de gènere com en el més específic de la violència masclista. Cal dir que aquests discursos són més forts i evidents per part dels SIADs de la Demarcació de Barcelona, on es parla sovint de la bicefàlia entre ICD i Diputació de Barcelona en aquest sentit. Es demana més coordinació i línies més clares.

"Haurien de marcar una mica la línia de... de treball amb temes de, sobretot els SIADs, ja no tan les polítiques d'igualtat, si fem més xerrades o fem menys, o si fem més actes, sinó una mica quines son les línies generals de... de polítiques d'igualtat i tot el tema de prevenció de violència." (GD2: 2076-2079)

Es considera també que les negociacions amb les i els alcaldes, o amb les persones responsables dels equips de govern locals s'haurien de fer des de l'ICD, i que els SIADs haurien de gestionar un altre nivell menys polític i més tècnic.

En qualsevol cas, tal i com hem anat veient en l'anàlisi de la coordinació que les seus territorials de l'ICD despleguen amb els SIADs i els ens locals, deturem-nos un instant a analitzar dues casuístiques que se situen en dos pols respecte al lideratge territorial de l'ICD.

a) Dues casuístiques diferenciades

Si bé les polítiques de dones i igualtat es demanen a l'Institut Català de les Dones com a organisme competent de la Generalitat de Catalunya, el cert és que els SIADs i els ens locals mantenen relació amb les seus territorials de l'ICD. I com hem anat veient, les persones entrevistades i enquestades aprecien importants diferències entre elles, també en l'àmbit del lideratge en polítiques de dones i igualtat.

Les dades sintètiques de la Taula 6.1 permeten apreciar clarament que hi ha un evident desequilibri de pesos entre les demarcacions més gran i més petita de Catalunya. Vegem aquests dos casos amb més deteniment.

Dades comparatives	Demarcació de Barcelona	Demarcació de Terres de l'Ebre
Població	2.850.000 dones	92.600 dones
Nombre de SIADs	63 Centres funcionals (CF): 53 SIADs + 10 PIADs	5 SIADs
Mitjana de dones per servei (població de dones/número de CF)	45.200 dones	18.500 dones
Nombre coordinadores territorials	1	2

Taula 6.1. Dades comparatives entre les demarcacions de Barcelona i Terres de l'Ebre

b) El cas de la demarcació de Barcelona

Des dels SIADs i les regidories de la demarcació de Barcelona s'explica que la coordinació entre els SIADs del territori de Barcelona ha anat reduint-se en aquests darrers anys. La relació amb els SIADs i amb les regidories de polítiques de gènere s'ha anat diluint i esvaint arran de la pèrdua d'iniciativa i lideratge de l'ICD i, a dia d'avui, es considera com a molt deficitària. En aquest sentit, s'atribueix part d'aquesta responsabilitat a l'ICD territorial de Barcelona, especialment pel que fa a la iniciativa de la coordinació tècnica a nivell de la demarcació.

"La gent que està més allunyada, jo penso, que esteu més... més lluny de Barcelona, penseu que teniu una relació més establerta, més organitzada amb l'Institut Català de les Dones que les que estem més properes a Barcelona. (GD2: 2019-2022)

S'affirma que les llacunes resultants d'una coordinació fluixa se centren en:

3. Pèrdua del contacte amb els diferents serveis i amb la xarxa dels SIADs.
4. Manca d'una línia de formació tècnica.
5. Manca d'espais d'intercanvi d'experiències i creació de xarxa.

Els motius d'aquesta feble coordinació són atribuïts a aquest dèficit de coordinació en contrast amb la resta de demarcacions territorials es podria trobar en dos elements principalment.

1. **La demarcació de Barcelona (53 SIADs) és més gran** que les altres quatre demarcacions junes (45 SIADs).
2. **Manca una figura de coordinadora tècnica amb funcions exclusives per a la coordinació territorial de la**

"A Barcelona no passa... no passa tant, perquè tenim a nivell de Diputació molta coordinació i... molt tancat... però no tant amb l'Institut Català de les Dones. Llevat que, a veure, estan... que estan disposades sempre que les necessites, eh?" (GD2: 2026-2028)

demarcació. La coordinadora tècnica actual per a aquesta demarcació és també la coordinadora tècnica de l'ICD nacional, desdibuixant-se les funcions i la capacitat de dedicació que sí vénen clarament definides i pautades per a la resta de demarcacions.

3. **La Diputació de Barcelona ha assumit una part important de les funcions de lideratge que l'ICD ha assumit a la resta del territori.**

c) El cas de la demarcació de Terres de l'Ebre

"A Terres de l'Ebre igual... Inclus les coordinen tot el que és l'equip comarcal, des de l'ICD." (GD1: 2062)

A l'altra banda de la moneda ens trobem el cas de la demarcació de Terres de l'Ebre. S'affirma que **la coordinació de la seu territorial de Terres de l'Ebre amb els SIADs és molt activa.** És una demarcació que ha treballat molt per fer xarxa, sobretot amb les associacions de dones (ara hi ha un Consell Executiu de Dones) i amb els ens locals.

Es tracta d'un territori en el qual no hi havia tradició local de disseny i implementació de polítiques de dones, i en que no hi havia tampoc coordinació per a l'abordatge de la violència masclista. Al llarg del segle passat, i més concretament a partir del desplegament de la Llei 5/2008, l'ICD de Terres de l'Ebre comença a liderar fermament la coordinació territorial de les polítiques de dones en el territori. Paral·lelament, és tot just aleshores quan l'ICD decideix posar en marxa el primer Circuit territorial per a l'abordatge coordinat de la violència masclista, i ho fa a les Terres de l'Ebre.⁴³ Aquest aterratge s'ha provat eficaç i és reconegut tant per les coordinadores dels SIADs com pels equips directius dels ens locals.

"A Les politiques de dones ara mateix les lideren des de l'ICD de Terres de l'Ebre i també des de la xarxa de SIADs, amb el SIE també, i alguns Aj. també si la política s'ho creu, depenen de la sensibilitat de la política. Però el referent tècnic és l'ICD. (EC3: 247-249)

6.2.2. Formació i recursos

L'ICD proveeix de formació i recursos els SIADs i el seu personal. De fet, una àmplia majoria d'aquests serveis afirman beneficiar-se de la formació (81 SIADs) o de recursos i material de sensibilització (84 SIADs).

⁴³ El mateix any 2008, L'ICD encarrega a tres entitats de dissenyar i implementar el “Circuit de Terres de l'Ebre per a l'abordatge de la violència masclista”: El Safareig, Dones amb Empenta i SPORA. Aquest procés es culmina amb èxit amb un circuit encara molt actiu a dia d'avui.

Accés a formació i recursos de l'ICD	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (33/35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (9/10 SIADs)	TOTAL SIADs (95/98)
Utilitza recursos sensibilització	30 (75%)	29 (89%)	10 (77%)	7 (78%)	76 (80%)
Fa formació	36 (90%)	27 (82%)	9 (69%)	7 (78%)	79 (83%)

Taula 6.2. Accés a formació i recursos de sensibilització de l'ICD per nivell sociodemogràfic

La Taula 6.2 mostra que els SIADs accedeixen majoritàriament als recursos de formació sensibilització oferts per l'ICD (83%). I tot i que les diferències entre els SIADs de diferents realitats sociodemogràfiques en aquest sentit no semblen gaire notòries, sí que crida l'atenció el fet que els SIADs comarcals destaquen per una doble condició:

- Presenten una major demanda de formació (90%) que la resta de SIADs (69%-82%)
- Accedeixen en menor mesura (75%) a recursos de sensibilització de l'ICD.

Accés a formació i recursos de l'ICD	SIADs Barcelona (51/53 SIADs)	SIADs Girona (14 SIADs)	SIADs Lleida (13 SIADs)	SIADs Tarragona (12/13 SIADs)	SIADs Terres de l'Ebre (5 SIADs)	TOTAL SIADs (95/98 SIADs)
Utilitza recursos sensibilització	42 (82%)	14 (100%)	11 (85%)	10 (83%)	5 (100%)	82 (86%)
Fa formació	36 (71%)	14 (100%)	12 (92%)	12 (100%)	5 (100%)	79 (83%)
NC	2 SIADs	0 SIADs	0 SIADs	1 SIAD	0 SIADs	3 SIADs

Taula 6.3. Accés a formació i recursos de sensibilització de l'ICD per demarcacions

D'altra banda, a la Taula 6.3 podem observar dades més rellevants. Sobresurten aquí algunes demarcacions en què el 100% dels seus SIADs afirmen accedir a recursos de formació i de sensibilització oferts per l'ICD (demarcacions de Girona i Terres de l'Ebre). D'una altra banda, ens trobem de nou amb el cas de la demarcació de Barcelona, que destaca per tenir els índexs més baixos d'accés a recursos de formació (71%) i de sensibilització (82%) oferts per l'ICD. Això s'explicaria per aquesta presència en aquesta demarcació d'una part força important dels SIADs (18), així com amb la presència de la Diputació de Barcelona, que ofereix un gran ventall de recursos en aquesta demarcació.

Les coordinadores entrevistades demanen més orientació i poder tenir accés a un major nombre recursos des dels SIADs. Les línies bàsiques d'actuació en temes de polítiques de dones, gènere i igualtat, així com els recursos a utilitzar per al seu desplegament és una responsabilitat que s'atribueix a l'ICD, i actualment es considera que cal fer més passes encara. Trobem coordinadores que consideren que tot i haver-hi alguns recursos a disposició, aquests no són suficients o que cal actualitzar-los. Algunes coordinadores afirmen fer cerques i utilitzar recursos materials

"T'han de facilitar la feina perquè ja en tenim molta i això, a vegades ho exigeixen i no et faciliten..." (GD3 : 2022-2023)

"Però és la cosa aquesta d'una mica de directivitat [...] A veure, jo perquè he anat, diu: els tallers d'on els treus? Pues vaig per la xarxa i vaig mirant. Jo de la Junta d'Andalusia n'he tret, però, clar, van molt avançats... igual que al País Basc. I llavors vas agafant referents, però... tampoc no crec que hagin de ser les mateixes tècniques que decideixin cap a on han d'anar treballant." (GD1 : 1659-1663)

d'altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol perquè consideren que allí hi ha materials de més qualitat i més pioners.

Hi ha una sensació que des de l'ICD es pot demanar a les coordinadores dels SIADs el desplegament d'uns objectius que no necessàriament estaran acompanyats de directivitat i recursos.

6.2.3. Espais de coordinació i xarxa

Les coordinadores són clares amb aquesta qüestió: **la generació d'espais de coordinació i xarxa entre els SIADs és fonamental per tal de generar ponts d'intercanvi d'experiències i coneixements i solucionar problemes col·lectivament.** I és l'ICD qui, segons les coordinadores dels SIADs, ha d'impulsar aquests espais i aquestes xarxes.

Tanmateix, amb major o menor èxit, sembla que l'ICD ja s'encarrega d'impulsar aquestes trobades territorials i aquest treball en xarxa.

"Compartir moltes coses perquè realment la població... mmm... bueno, no sé, d'un poble a l'altre és una mica diferent però... eh... molt igual, no? Una mica jo penso que com a SIADs, com a mínim, no sé, allà més d'un cop ho hem dit, que podríem treballar en xarxa, com a mínim tot el que fa a companyes de sensibilització i a coses d'aquestes..." (GD3 : 229-232)

Relació amb l'ICD	SIADs Barcelona (51/53 SIADs)	SIADs Girona (14 SIADs)	SIADs Lleida (13 SIADs)	SIADs Tarragona (12/13 SIADs)	SIADs Terres de l'Ebre (5 SIADs)	TOTAL SIADs (95/98 SIADs)
Trobades i xarxa	29 (57%)	14 (100%)	13 (100%)	12 (100%)	5 (100%)	73 (77%)
NC	2 SIADs	0 SIADs	0 SIADs	1 SIAD	0 SIADs	3 SIADs

Taula 6.4. Promoció de trobades i xarxa per demarcacions

"Fa un temps a nosaltres la Diputació de Barcelona ens donava molt, no? Hi estàvem molt vinculades [...] Van fer un pla de mirar tots els SIADS que hi havia al Consell de Barcelona, van fer un estudi, vam crear grups de treball. Molt actius. (GD3 : 1954-1957)

La Taula 6.4 ens mostra que el conjunt de les seus territorials arriben a fer trobades entre els SIADs de la seva demarcació. La demarcació de Barcelona torna a destacar per arribar només a un 57% dels seus SIADs. En aquest cas, però, s'assenyala directament a la tasca activa i dinàmica que en aquest àmbit ha desenvolupat la Diputació de Barcelona.

7. Espai, accessibilitat i difusió (VC5)

7.1. Espai físic

Quan una dona entra en un SIAD, pot fer-ho per diversos motius: pot voler trobar informacions relatives a recursos per a dones, o bé a recursos genèrics, o pot cercar suport per una situació de violència masclista, etc. En qualsevol cas, les coordinadores dels SIADs creuen que les condicions de l'espai són fonamentals per a què les dones s'acostin al SIAD i per a què se les pugui atendre correctament. L'atenció correcta sembla que dependria de:

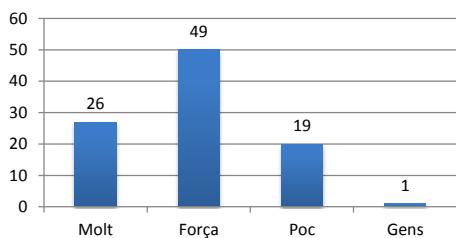
1. Grau de confidencialitat i confortabilitat de l'espai
2. Context en què s'ubica l'espai d'atenció
3. Grau d'accessibilitat de l'espai

7.1.1. Grau de confidencialitat i confortabilitat de l'espai

A la Gràfica 7.1 podem veure que **la majoria dels SIADs en general compten amb els espais necessaris per a la seva acció**. Trobem al voltant d'una cinquena part dels SIADs (20) que consideren que l'espai de què disposen és, tanmateix, insuficient.

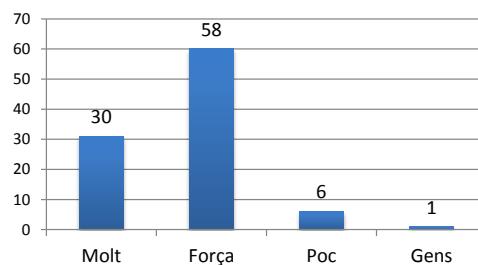
La Gràfica 7.2 mostra que la majoria dels SIADs consideren que les seves instal·lacions compten amb un grau de confidencialitat i confortabilitat de l'espai força bo o molt bo.

Grau en què es considera que es disposa de tots els espais necessaris

Gràfica 7.1. Disposició d'espais

Grau de confidencialitat i confortabilitat de l'espai

Gràfica 7.2. Confidencialitat i

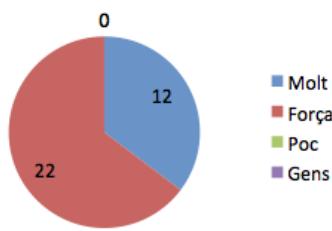
Les entrevistes, tanmateix, deixen veure que el grau d'exigència demanat és relativament baix. És a dir, es tracta de **garantir que l'espai sigui privat i confidencial**. Les coordinadores creuen que seria important disposar de més espai, per a les atencions, o bé un espai estable, que no les forci a canviar de sala contínuament. Amb tot, l'optimització de recursos és un valor reconegut, i mentre es puguin fer atencions correctament, la resta d'elements de millora queden en un segon pla.

7.1.2. Ubicació del SIAD en l'organograma local

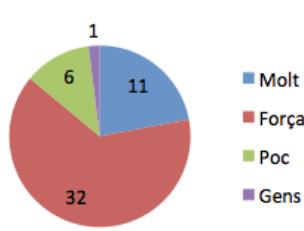
Tot i així, hi ha un nombre reduït de SIADs (7) que valoren com a poc o gens apropiat el grau de confidencialitat i confortabilitat de l'espai en els seus serveis. En posar l'ull sobre aquests SIADs descontents, ens adonem que tots ells estan ubicats en dependències de regidories locals de Benestar Social. Això ens porta a observar si d'aquest factor se'n poden desprendre anàlisis adjacents.

"Llavors, nosaltres sí que intentem garantir que l'espai d'atenció sigui privat i confidencial però més que això no ho podem tenir." (GD3 : 630-631)

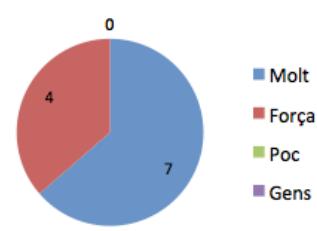
Regidoria de la Dona/Igualtat

Regidoria de Benestar social

Altres

Gràfica 7.3. Ubicació en l'ens local i valoració de l'espai

La Gràfica 7.3 ens mostra que en realitat, més enllà dels 7 SIADs, les diferències entre regidories no semblen significatives. Amb tot, de nou ens trobem amb dades que mostren que els SIADs ubicats en regidories diferents a les de polítiques de dones o de benestar social mostren un major grau de satisfacció, també en les condicions de l'espai.

7.2. Accessibilitat al SIAD

7.2.1. Les barreres simbòliques

Troben dos elements simbòlics que tenen un paper clau en l'accessibilitat de facto dels SIADs:

1. L'estigma atribuït a determinades instal·lacions locals
2. La pressió grupal d'algunes comunitats culturals minoritàries

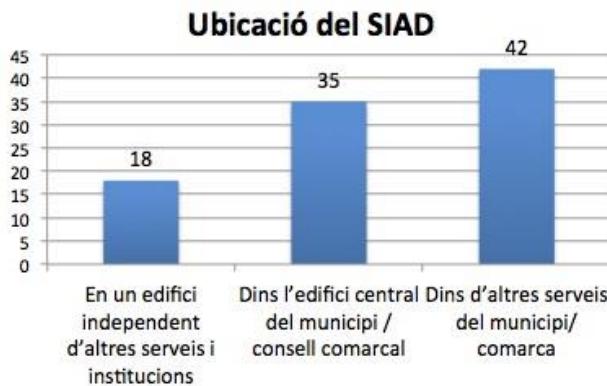
El primer té a veure amb la ubicació del SIAD en una o altra de les **instal·lacions de l'ens local** per part de les dones potencialment usuàries. Seguint amb aquesta anàlisi, La Gràfica 7.4 ens deixa veure que els SIADs poden estar ubicats de tres maneres diferents en la seva localitat:

1. En un edifici independent d'altres serveis i institucions (18).
2. Dins l'edifici central del municipi o consell comarcal (35).
3. Dins d'altres serveis del municipi o comarca (42).

En aquest punt sí que observem alguns valoracions qualitatives al voltant de la ubicació dels SIADs.

En general, es valora molt positivament el fet de poder comptar amb serveis ubicats en edificis independents de la resta de serveis locals o fins i tot de la seu central. Els motius adduïts estan vinculats al fet que les dones no assocïen el SIAD amb altres serveis locals, més aviat assistencials, que puguin generar efectes contraproduents sobre l'accessibilitat de les dones al SIAD. Concretament:

- **Estigma projectat.** S'affirma que moltes dones que no tenen un perfil públic d'usuàries de serveis assistencials, aniran a un SIAD en funció de si el perceben com un espai obert a la ciutadania, i no pas com un espai específic per a persones amb problemes.
- **Estigma rebut.** Vist de forma contrària, s'affirma que moltes dones que tenen problemes no s'acosten als SIADs si aquests han de mostrar al veïnat que elles tenen problemes. En aquest cas, prenen defugir l'estigma que pot recaure en elles en localitats on la gent es coneix i parla. En aquests casos, les dones prefereixen accedir als SIADs dels municipis veïns o propers per tal de restar en l'anonimat.

Gràfica 7.4. Ubicació del SIAD

Les entrevistes expliquen que aquests casos es donen especialment amb instal·lacions vinculades a Benestar social, les quals estan generalment associades a l'atenció a persones i col·lectius en situació de vulnerabilitat.

El cas dels SIADs que, abans de ser-ho formalment (Llei 5/2008), ja existien generalment com a serveis dirigits a l'atenció a dones en situació de violència masclista, l'estigma projectat és encara més intens ja que és conegut com un servei per a “dones maltractades”. En aquests casos, poden dur-se a terme algunes accions que cerquin la desestigmatització del servei, i per tant, l'increment de la seva accessibilitat. Per exemple, fer tallers i activitats obertes a totes les dones i que no es connectin amb la violència masclista.

“Llavors, nosaltres sí que intentem garantir que l'espai d'atenció sigui privat i confidencial però més que això no ho podem tenir.” (GD3 : 630-631)

Un segon element d'ordre simbòlic és el de la pressió de la pròpia comunitat, especialment en aquelles comunitats o col·lectius culturals en què la violència masclista està subjecte a tabú, i que per tant no es pot explicitar ni fer visible. Es fa palès que els col·lectius minoritaris

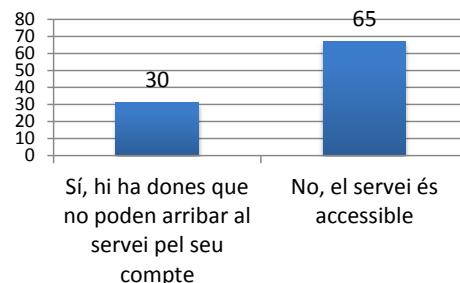
presenten alguns desafiaments importants als SIADs en la seva missió d'ofrir informació i assessorament a totes les dones sense distinció.

7.2.2. Mobilitat de les dones

Com veiem en la Gràfica 7.5, al voltant d'una tercera part dels SIADs (30 centres funcionals) afirmen que el seu centre no és accessible a totes les dones potencialment usuàries. Es tracta d'un nombre força significatiu. Els principals motius adduïts tenen a veure amb un fet fonamental: un gruix important de les usuàries dels serveis no disposen de mitjans de desplaçament propi o a disposició. A partir d'aquesta premissa, la ubicació del SIAD en un indret o un altre serà més o menys accessible a les potencials usuàries en funció de:

- **Abast geogràfic del SIAD.** Si el SIAD es troba en el mateix municipi que les dones a qui ha de donar servei, i a més es tracta d'un municipi petit o fins i tot mitjà, les usuàries podran desplaçar-se pel seu propi peu sense necessitat d'usar cap transport privat ni públic. En el cas dels municipis grans, però sobretot i especialment de les comarques, aquesta qüestió apareix sovint com a molt problemàtica.

Accessibilitat de les dones de la zona al servei

Gràfica 7.5. Ubicació del SIAD

- **Transports públics deficitaris per als desplaçaments intracomarcals.** Hi ha algunes comarques que no estan estructurades de forma centralitzada, i en què els mitjans de transport són pocs i irregulars. Aquesta situació sembla que s'agreuja especialment en el cas d'algunes comarques de l'entorn metropolità, en què cada municipi està format per un o més nuclis urbans, als que se sumen un gran nombre d'urbanitzacions (sovint més d'una desena per municipi); en comarques de la costa, amb diferents realitats a l'interior i a prop del mar; i en comarques de muntanya, que compten amb nuclis urbans relativament aïllats en les valls.
- **Cost econòmic dels desplaçament.** Un bon nombre de les dones que volen accedir al SIAD no disposen d'independència econòmica suficient com per pagar totes les anades i tornades de casa seva al servei.

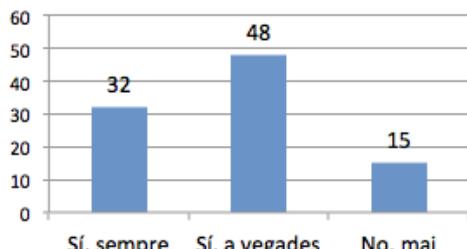
"I, després, també la diversitat comarcal. Tenim una zona de costa amb molt turisme i una zona de muntanya. Que dintre la mateixa comarca, com la meva, no sé si passa a la vostra, hi ha molta diversitat, no? Agafes un autobús i pots anar a Moscou, però no pots anar a Santa Coloma, per exemple (riuen). Tenim l'aeroport a Vilobí, però no poden venir de... de Riells i Viabrea." (GD1: 2447-2451)

7.2.3. Mobilitat dels SIADs

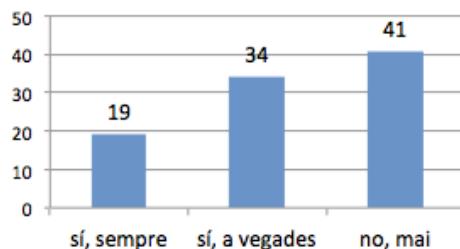
Les dificultats d'accés de les dones són ben conegudes per part dels SIADs, especialment dels que han de donar servei a tota una comarca o bé a un municipi que compta amb diversos barris o urbanitzacions mal comunicades amb el servei. **Davant les dificultats de mobilitat al territori una opció habitual és desplegar estratègies d'itinerància.** En observar quan i en quina mesura els SIADs opten per la itinerància ens trobem amb diferents situacions:

- **Desplaçament del SIAD per realitzar accions comunitàries.** La gran majoria dels SIADs (80) es desplacen per dur a terme accions comunitàries. La Gràfica 7.6 mostra que trobem, tanmateix, 15 SIADs que afirmen no desplaçar-se per aquest motiu. Es tracta de dotze (12) SIADs de municipis petits i tres (3) comarcals.

Desplaçament del SIAD per realitzar accions comunitàries

Desplaçament del SIAD per atendre a totes les dones

Gràfica 7.6. Desplaçament per accions comunitàries Gràfica 7.7. Desplaçaments per atencions

- Desplaçament del SIAD per atendre les dones.** En aquest cas, i com veiem en la Gràfica 7.7, el nombre de SIADs que no realitzen desplaçaments és molt més elevat. Es tracta de quaranta-un (41) SIADs que no realitzen cap desplaçament per qüestions lligades a l'atenció. La Taula 7.1 ens mostra aquesta relació segons l'eix sociodemogràfic. En aquesta taula veiem que els SIADs comarcals són els que fan amb diferència els esforços més grans per mobilitzar la seva atenció (88%).

Accessibilitat del servei	SIADs comarcals (40 SIADs)	SIADs municipis petits (33/35 SIADs)	SIADs municipis mitjans (13 SIADs)	SIADs municipis grans (9/10 SIADs)	TOTAL SIADs (95/98 SIADs)
El SIAD es desplaça per fer atenció	35 (88%)	8 (24%)	5 (38%)	3 (30%)	51 (54%)
NC	0 SIADs	2 SIADs	0 SIADs	1 SIAD	3 SIADs

Taula 7.1. Itinerància del servei segons eix sociodemogràfic

Els SIADs que mobilitzen el seu equip per fer atencions ho poden fer de diverses maneres, amb antenes descentralitzades permanentes, amb antenes que es desplacen de forma regular un cop a la setmana o al mes, o bé amb actuació sota demanda. La itinerància es considera necessària per pal·liar els déficits de mobilitat d'algunes dones; amb tot, presenta dificultats i matisos, i s'entén que si bé s'ha de tenir present en la planificació de cada SIAD, cal valorar el cas per cas i les condicions de la seva implementació. Cal dir que a nivell qualitatius hi ha algunes apreciacions

"Al ser el Maresme una comarca que es muy alargada, la gente tiene muchos problemas para llegar hasta Mataró donde está situado el SIAD. [...] Entonces, bueno, nuestros eh... nuestras técnicas se desplazan, se desplazan a Arenys de Mar i a Tordera para intentar evitar viajes y tal, pero a pesar de todo la cobertura de la comarca es... es pobre, y entonces se queda el servicio muy cojo a la hora de cubrir estas necesidades realmente." (GD3 : 77-83)

interessants que il·lustren les dificultats dels SIADs per tal d'itinerar el seu servei.

- **Recursos humans insuficients.** Generalment el problema de la manca d'accessibilitat per extensió territorial és propi de les comarques. Els SIADs comarcals acostumen a caracteritzar-se per disposar d'equips humans mínims – coordinadora, psicòloga i jurista– que no necessàriament hi treballen a jornada completa.
- **Territoris molt extensos.** En algunes comarques de gran extensió, fins i tot establint sortides regulars queden alguns nuclis urbans massa lluny i les dones no continuen sense accedir al SIAD.
- **Estigma.** La qüestió de l'accessibilitat lligada a l'estigma és un element analitzat per les coordinadores del SIAD, que sovint veuen com les dones de poblacions petites no volen acudir al servei perquè és una forma d'exposar-se a l'escrutini públic.

"A les dones ja els hi costa arribar al SIAD, però arriben, ara ens arriben de tots els pobles i no ens desplaçem per lo que deien elles, perquè la gent volen anonimat i han de venir a Manresa pel metge o per qualsevol metge i ja vénen, no? (GD3: 206-209)

"Tenim punts descentralitzats fixes en alguns municipis, i tenim lo que anomenem un servei de proximitat que atenem a demanda [...]. Alguns punts territorials no funcionen bé per manca de demanda, o bé perquè les senyores prefereixen anar amb un altre municipi per una qüestió de privacitat, o bé per la dimensió tant reduïda que té el municipi. Llavons això, el que vam fer va ser un servei d'atenció a demanda, i anem a fer les visites quan sorgeix la demanda; doncs ens desplaçem al territori, ens deixen un espai municipal, generalment, i fem l'atenció in situ, diguem." (GD3 : 816-822)

La manca de grans recursos humans en territoris força amplis en què l'estigma opera activament entre el veïnat, la qüestió de fer accessible el SIAD es torna més complicada. Els SIADs que poden mobilitzar geogràficament el seu equip opten per antenes descentralitzades o bé per serveis de proximitat que operen sota demanda de les usuàries.

7.3. Estratègies de difusió

7.3.1. Canals de difusió

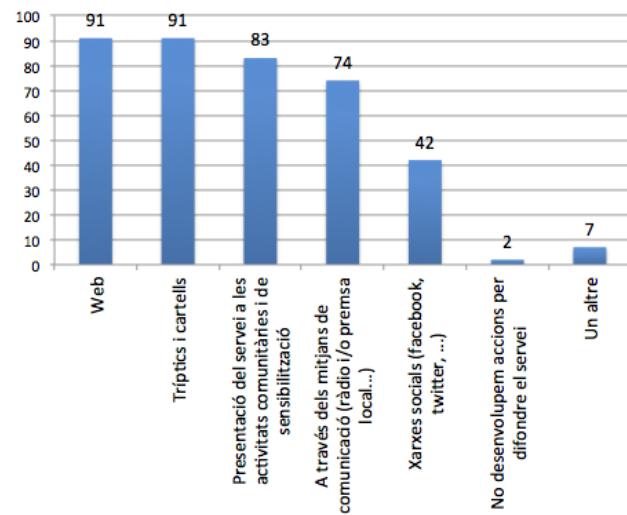
Més enllà de les qüestions simbòliques, físiques, geogràfiques o estructurals que determinen l'accessibilitat als SIADs, **el fet que els serveis siguin coneguts i reconeguts per les potencials usuàries és un element clau per a l'actualització d'aquesta accessibilitat.**

Els SIADs despleguen diversos tipus d'actuacions per tal de difondre el servei. La primera estratègia de difusió i la més rellevant és el boca-orella. El servei és recomanat de dona a dona, o bé és recomanat per alguna persona familiar, amiga o companya de feina que s'ha assabentat de l'existència d'aquest servei. Només dos (2) SIADs afirman quedar-se en l'estadi del boca-orella i no desenvolupar cap mena d'estratègia activa per a la difusió del servei. Com veiem en la Gràfica 7.8 però, la resta de SIADs sí desenvolupen un bon nombre d'estratègies actives.

1. En primer lloc, **producció i distribució en format escriptural**

- 1.0 (91 SIADs). Es publicita el servei en format escriptural, bé sigui digital o imprès:
 - a. Web (digitalització)
 - b. Tríptics i cartells (impressions). Es pengen en tots els locals i sales en què es fan actes comunitaris o en què hi passaran dones: centres cívics, centres educatius, centres de salut, ajuntaments, entitats associatives, policia, jutjats...
2. En segon lloc, **presentacions en actes públics**.
 - a. Actes de sensibilització i les accions comunitàries (83 SIADs),
 - b. Notes de premsa (74 SIADs) quan hi ha alguna oportunitat.
 - c. Participació en programes de televisió locals.
3. Finalment, es fan servir les **xarxes socials 2.0** (41 SIADs)
 - a. Facebook
 - b. Twitter

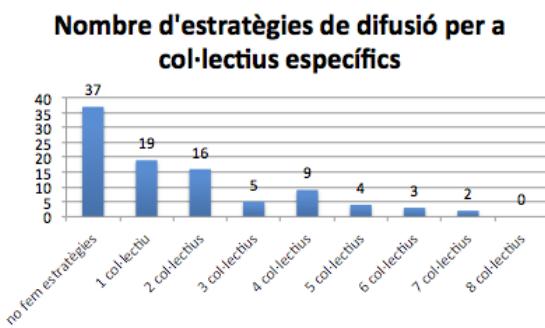
Canals de difusió utilitzats

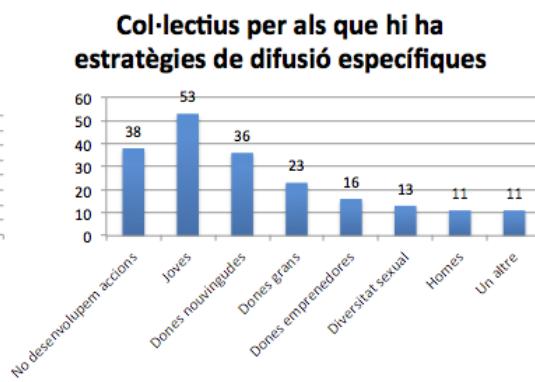
Gràfica 7.8. Canals de difusió utilitzats

7.3.2. Col·lectius específics

Com vèiem en el punt 7.2 Accessibilitat als SIADs, sovint és complicat fer accessible el servei per a les dones d'alguns col·lectius específics. Les diferències específics són d'ordre simbòlic o cultural, però també lingüístic o fins i tot jurídic. El cas és que per tal de garantir que el SIAD és conegut i reconegut per totes les dones del municipi o comarca trobem un bon nombre de serveis (58 SIADs) que duen a terme accions específiques. La Gràfica 7.9 mostra que tot i així, més d'una tercera part dels serveis (37 SIADs) no duen a terme cap estratègia activa orientada a fer difusió entre les dones de col·lectius específics.

Gràfica 7.9. Nombre d'estrategies per a col·lectius

Gràfica 7.10. Col·lectius específics

La Gràfica 7.10 mostra que el col·lectiu a qui més apunten de forma específica els SIADs són, amb diferència, el jovent (53 SIADs), seguit de les dones nouvingudes (36 SIADs) i les dones grans (23 SIADs). Més enllà, trobem també el desenvolupament d'accions de difusió específiques per a dones emprenedores (16 SIADs) o dones que presenten diversitat sexual (13 SIADs).

"Per atendre sobretot al col·lectiu de persones nouvingudes és que fem una presentació o activitat de sensibilització amb tots els cursos de coneixement de l'entorn que s'organitzen al territori, i això és una bona via d'entrada, doncs, per arribar amb aquests col·lectius que no arribem." (GD3: 1160-1163)

8. Registre, sistematització i avaluació dels serveis (VC6)

Els SIADs són uns serveis d'informació i atenció a un públic particular. La territorialització i posada en marxa dels serveis és força recent, i no compta amb experiències prèvies que puguin servir de referent. És per aquest motiu que el registre de dades i la seva conseqüent anàlisi per a l'avaluació és fonamental.

L'aixecament de dades qualitatiu i quantitatius ens permet constatar que hi ha una gran diversitat d'aproximacions al registre i sistematització de dades entre els 98 SIADs del territori. Per un costat, hi ha SIADs que ho registren pràcticament tot, que compten amb programes informàtics propis per a analitzar-ne les dades i que ho avaluen tot. Els registres es poden analitzar per valorar com han anat les activitats, campanyes o el grau i els perfils de participació; i es poden recollir indicadors específics d'eficiència i eficàcia. Per un altre costat, ens trobem amb SIADs que registren tan sols allò que és requisit obligatori amb els compromisos que es tenen amb l'ICD en el marc del contracte programa signat. En molts casos les dades no s'omplen amb rigor (com hem pogut constatar), i en cap cas es pensa en sistematitzar-les i analitzar-les.

8.1. Registre i sistematització de les dades

Vegem a continuació amb més detall quina és la tipologia de dades recollides, quins són els instruments que s'empren a tal efecte i qui ús en fan els diferents SIADs.

8.1.1. Recull de dades

Els SIADs disposen de diversos instruments al seu abast per recollir dades:

1. **RUDEL:** Recull Unificat de Dades dels Ens Locals. Es tracta d'una aplicació del Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya. De la informació recollida en el dossier únic, se n'extreuen les dades necessàries per a la realització de l'informe d'avaluació necessari per al tancament de l'exercici del Contracte Programa.
2. **HESTIA.** Es tracta d'una aplicació de l'Àrea d'Atenció a les Persones de la Diputació de Barcelona.

Les eines proveïdes per les institucions són considerades com a deficitàries per algunes de les coordinadores de SIADs que els fan servir. Hi ha diversos arguments crítics en aquest sentit:

- Hi ha més d'una aplicació per recollir les mateixes dades.
- Les dades demandades no s'ajusten a la realitat de tots els SIADs; fan qüestions que no es consideren prou rellevants, i deixen fora ítems que es consideren importants.
- El gruix del registre se centra en volums (volum d'atencions, volum d'activitats...) i no pas en tipologies, perfils, problemàtiques explícites, necessitats cobertes o resultats.
- El retorn de les dades per part de les institucions no és útil per a l'anàlisi de la realitat dels SIADs.

"El tema de recollida de dades és un tema reincidint i un cavall de batalla, perquè clar, com que els SIADs són tan diversos, el que vol recollir un no ho vol recollir un altre... o no li cal. Però si mai arribem a tenir una eina que vagi bé a tothom serà com... Uau! Perquè aquesta part és... és important. Hi ha llocs on ho registren a tres o quatre llocs. Tenen un excel propi, tenen l'aplicatiu de l'ICD, tenen l'Hèstia... i llavors per què treballem? Per omplir formularis? (GD1: 2350-2354)

"Per exemple, la justificació al Rudel... si tu atens un home, ja no te l'identifica com a tal. Quan tu fas la memòria, si tu has atès un home, o a deu, vint, trenta, ja no... Número de dones. Dius, ja, però a aquesta xerrada m'hi van vindre quatre homes que, bueno, estaven fora de context, però mira, van venir. Ja no els pots recollir allí." (GD1 : 2543-2546)

"Llavors, tu fas l'esforç d'entrar-ho aquí, i quan t'arriba les dades, a mi no me'n quadra cap... i se suposa que les extreuen, i no, no quadra cap. Solució? poso lo que m'envien ells, i encara que no sigui la veritat la posa, perquè no, per no sentir... és que no quadra, no, a mi no quadra (GD2: 2583-2586)

En aquest sentit, les crítiques més dures són per al RUDEL. Arran dels punts esgrimits, moltes de les coordinadores entrevistades afirmen que no el fan servir, o que l'omplen sense gaire rigor.

La creació d'eines pròpies respondria a aquesta necessitat de poder recollir totes les dades considerades com a rellevants per a l'anàlisi i avaluació de la pròpia realitat. Davant d'aquesta situació, i per tal d'adaptar el recull de dades a les necessitats pròpies i a la realitat dels SIADs, alguns desenvolupen també altres estratègies:

- **Eines pròpies de recull i sistematització de dades.** En general es parla de programes informàtics propis, promoguts des del municipi o consell comarcal, i que acostumen a consistir en programes de bases de dades (Access) o d'edició de dades (Excel).
- **Informes narratius.** Algunes dades es recullen en format narratiu, i no necessàriament sistematitzat. S'explica que es troba a faltar un programa específic per als SIADs, que s'adeqüi al que després se'ls hi demana en la memòria anual.

"Per al SIAD exclusivament, un programa fet pels serveis informàtics del consell i ho registrem tot. Dia a dia, tot el que d'això. Però és propi nostre i no hem tingut cap problema perquè ens el fem nosaltres... I després passem, bueno, les dades per fer l'informe a l'ICD." (GD1: 2306-2308)

"I després, amb el que fem de treball comunitari fem com una espècie d'informe amb word. Cada cosa que fem, pues bueno, anem posant com una memòria. (GD1 : 2346-2348)

8.1.2. Ítems registrats

Els SIADs poden recollir informació sobre cinc (5) eixos principalment:

1. Activitats de sensibilització

- Tots els SIADs que han respost (95) registren dades sobre activitats de sensibilització.
- Els SIADs registren entre 6 i 7 ítems, de mitjana.
- Es registren dades de caràcter eminentment descriptiu i volumètric.

2. Atenció genèrica

- Tots els SIADs registren dades sobre atencions genèriques.
- Es registra una mitjana de 13 ítems en cada SIAD.
- Es registren dades de caràcter descriptiu i volumètric.

3. Atenció específica en violència masclista

- Tots els SIADs ho recullen.
- Es registra una mitjana de 13 ítems en cada SIAD.
- Es registren dades de caràcter descriptiu i volumètric.

4. Accessibilitat

- 63 SIADs ho recullen / 32 SIADs NO ho recullen.
- Es registra una mitjana de 1,3 ítems entre els SIADs que ho recullen.
- Principals ítems registrats:
 - Barri/municipi de residència (57)
 - Necessitats de les dones respecte l'accés al servei (25)

5. Xarxa

- 85 SIADs ho recullen / 10 SIADs NO ho recullen.
- Es registra una mitjana de 4 ítems entre els SIADs que ho recullen
- Principals ítems registrats:
 - Nom de l'entitat, recurs o servei (76)
 - Persona de referència (75)
 - Contacte de la persona de referència (72)
 - Nombre de reunions i trobades (62)
 - Motiu de les reunions i trobades (53)

8.1.3. Ús de les dades

Per a cadascun d'aquests eixos es registren diversos ítems. La informació que d'aquests ítems se'n desprèn pot ser analitzada o no, i pot derivar en diversos usos i aprofitaments. La següent taula ens mostra, per a cadascuna de les cinc activitats registrades, quina és la mitjana d'ítems registrats, i qui ús es dóna a les dades.

La Taula 8.1 ens mostra un seguit de dades interessants. Bàsicament:

Tipus d'activitat registrada	Mitjana d'ítems registrats	Omplir les memòries	Avaluar activitats i millorar servei	Recollir bones pràctiques
1. Activitats sensibilització	6,3	90	76	37
2. Atenció genèrica	12,6	95	68	30
3. Atenció VM	12,9	95	68	31
4. Accessibilitat	1,3	<ul style="list-style-type: none"> • 63 SIADs recullen info • 32 SIADs no recullen info 		
5. Xarxa	4	<ul style="list-style-type: none"> • 85 SIADs recullen info • 10 SIADs no recullen info 		

Taula 8.1. Quadre resum de registre i avaluació

1. Ítems registrats:
 - a. Tots els SIADs registren dades sobre atenció i sensibilització
 - b. Hi ha SIADs que NO registren dades sobre l'accessibilitat de les dones (32) o el treball amb la xarxa (10)
2. Objectiu principal:
 - a. L'objectiu principal del recull de dades és “omplir les memòries”.
 - b. Tots els SIADs omplen les memòries en relació a l'atenció a dones
 - c. Hi ha alguns SIADs (5) que NO omplen les memòries en relació a la sensibilització
3. Altres usos:
 - a. Les dades es poden utilitzar per millorar la feina feta (entre 68 i 76 SIADs) o per reforçar les pràctiques que funcionen (entre 30 i 37 SIADs)
 - b. Una part dels SIADs NO avaluen les dades ni per millorar l'atenció (27) ni per millorar les activitats de sensibilització (19)
 - c. Només al voltant d'una tercera part dels SIADs recullen les bones pràctiques i les metodologies que han funcionat per millorar-les
 - d. S'aprecia un lleuger interès major per part d'alguns SIADs en avaluar les dades per millorar les activitats de sensibilització, lleugerament per sobre de l'interès en la millora de l'atenció.

8.2. Millora dels serveis

Els registres i la sistematització de les dades haurien de servir per avaluar els serveis i millorar els diferents aspectes focalitzats, tot i que veiem que no necessàriament està sent així. Vegem a continuació quines són les bones pràctiques que les coordinadores dels SIADs voldrien sistematitzar, compartir i tenir al seu abast, quines són les principals dificultats per al desenvolupament dels seus serveis, i què millorarien.

8.2.1. Bones pràctiques

Hi ha un cert consens en les discussions amb les coordinadores dels SIADs quan afirmen que, a més d'avaluar allò que s'està fent, es fa necessari **incorporar bones pràctiques lligades a metodologies que ja s'estiguin realitzant potser en d'altres SIADs de Catalunya**, o bé en d'altres serveis de la resta de l'Estat espanyol. Hi ha una demanda de sistematització d'aquestes bones pràctiques per posar-les a l'abast de tots els SIADs i optimitzar-ne el funcionament global.

“Les dones tenen unes necessitats i unes demandes que els SIADs sovint no poden respondre, per motius de falta de recursos, o bé de possibilitats reals de derivació a SIEs o a d'altres serveis. En aquest sentit, hi ha noves pràctiques creatives que poden ser interessants i que no es registren adequadament. Els SIADs estan generant tot un saber vinculat a la pràctica que no es sedimenta, que no es recull, que es diluirà quan marxin les tècniques.” (EI1: 41-46)

"A veure, jo perquè he anat... dius: els tallers d'on els treus? Pues vaig per la xarxa i vaig mirant. Jo de la Junta d'Andalusia n'he tret, però, clar, van molt avançats... igual que al País Basc. I llavors vas agafant referents..." (GDI: 1661-1662)

SIADs i que malauradament mai no podran compartir; en altres casos, el lament es refereix precisament a aquesta necessitat d'accedir a pràctiques de serveis germans que poden ajudar a gestionar el dia a dia del propi servei.

a) Qualitat de l'atenció

Hi ha interès en accedir a bones pràctiques que siguin útils per:

1. millorar la qualitat de l'atenció individual;
2. millorar la qualitat de l'atenció grupal;
3. donar resposta a tot tipus de demanda, en els termes de la pròpia dona;
4. ajudar a convertir el servei en un espai d'accés directe per a les dones, on s'hi pugui oferir una atenció immediata;
5. realitzar la recuperació especialitzada en la mateixa comarca i fins i tot en el mateix municipi.

b) Treball en xarxa i de proximitat

Hi ha interès en accedir a bones pràctiques que siguin útils per:

1. generar una xarxa àmplia i sòlida que incorpori activament tots i totes les agents institucionals i civils del municipi o comarca;
2. millorar la coordinació amb els diversos i diverses agents de la xarxa;
3. implicar més activament les diferents àrees i entitats del municipi o comarca en l'organització dels diversos actes commemoratius, especialment el 8M i el 25N;
4. més específicament, millorar la relació amb els col·legis d'advocats;
5. establir convenis de formació i inserció amb empreses i institucions del municipi i comarca, i de més enllà.

c) Intervenció amb diferents perfils de persona usuària

Hi ha interès en accedir a bones pràctiques que siguin útils per:

1. intervenir amb homes que podrien desenvolupar comportaments aggressius;
2. intervenir amb homes que ja han desenvolupat comportaments aggressius;
3. intervenir amb dones joves, menors d'edat;
4. intervenir amb infants.

Quan preguntem quines podrien ser les bones pràctiques que es podrien sistematitzar, ens apareixen bàsicament sis (6) àmbits d'acció en què hi ha demanda de sistematització de les bones pràctiques. En alguns casos, les coordinadores es lamenten que en el seu SIAD han desenvolupat pràctiques que podrien ser útils als altres

d) Accions de prevenció i d'intervenció comunitària

Hi ha interès en accedir a bones pràctiques que siguin útils per:

1. potenciar i millorar el treball preventiu amb infants, adolescents i joves;
2. potenciar i millorar el treball amb les AMPA's;
3. potenciar i millorar el treball amb l'equip professional dels centres educatius;
4. desenvolupar actuacions preventives per mitjà de produccions culturals (teatre, música, etc.)
5. desenvolupar actuacions de sensibilització eficaces i eficients;
6. dissenyar actuacions específiques per a diferents col·lectius específics del municipi o comarca.

e) Gestió de l'equip professional (recursos humans)

Hi ha interès en accedir a bones pràctiques que siguin útils per:

1. motivar i implicar en major mesura l'equip;
2. reforçar la professionalitat de l'equip;
3. optimitzar les capacitats i la dedicació de les persones de l'equip.

f) Capacitat d'adaptació al medi

Hi ha interès en accedir a bones pràctiques que siguin útils per:

1. reformular any rere any les prioritats d'acció;
2. reformular any rere any les metodologies d'actuació.

8.2.2. Principals dificultats dels serveis

Com hem anat veient, els SIADs són molt diversos, i per tant les dificultats que han de travessar i superar cadascun d'ells també són força diverses. Les estratègies d'avaluació dels serveis han de focalitzar-se en trobar respostes a aquestes dificultats, tot i així, les coordinadores dels SIADs n'esmenten algunes que són més aviat estructurals, i que no són gestionables des del propi servei. Vegem a continuació les principals dificultats adduïdes en aquest sentit.

a) Desbordament

Aquesta és la primera dificultat. Bàsicament i de forma genèrica es refereix a una **insuficiència pel que fa als recursos humans i als recursos econòmics**. Més concretament, la manca d'alguns recursos específics és més notòria.

1. Recursos insuficients per realitzar atenció en recuperació i reparació del dany. La manca d'accés als SIE comporta l'assumpció de l'atenció en recuperació i reparació del dany, la qual cosa genera dèficit de recursos:

"A mi el desbordament. Desbordament de casos, de volum, de casos complicats, de tot. Desbordament." (GD4 : 2279-2280)

- a. no es compta amb prou dedicació d'atenció psicològica per fer-hi front; hi ha una limitació en les sessions que no quadra amb el pes de la tasca;
- b. no es pot oferir atenció específica a menors.
2. Recursos insuficients per cobrir els problemes de mobilitat de les dones. No es compta amb recursos per mobilitzar l'equip i arribar a tot el territori.
3. Recursos insuficients per realitzar intervenció comunitària. Les retallades de pressupost dels darrers anys han afectat sobretot aquest apartat, centrant l'acció principalment en l'atenció a dones, i més concretament, en l'atenció en casos de violència masclista.

b) Coordinació amb la xarxa local

Hi ha un bon nombre de SIADs que tenen **dificultats a l'hora de crear i mantenir una xarxa local coordinada**, tant per a l'atenció de la violència masclista com per al desenvolupament d'intervencions comunitàries. Aquestes dificultats són més agudes en el cas dels SIADs petits, que sovint compten amb una coordinadora que només hi treballa a mitja jornada i que, com hem vist, se sent desbordada per la feina. En aquests casos, s'acostuma a prioritzar les atencions directes, quedant la intervenció comunitària, i concretament la coordinació amb la xarxa local, en un segon lloc, i amb dèficits d'implementació.

"Vale, pots coordinar-te perquè et deriven el cas. Però un treball en xarxa ben fet, amb els professionals del protocol i això, no existeix." (GD1 : 2624-2626)

Tot i així, els problemes amb la xarxa sovint se situen en la forma de treballar pròpia de cada agent de la xarxa. Les diverses àrees de l'ens local també tenen les seves hores comptades, i en ocasions funcionen amb els seus propis protocols, la qual cosa dificulta en gran mesura la capacitat de les coordinadores per generar una xarxa organitzada al voltant de les polítiques de dones i de l'abordatge de la violència masclista.

c) Manca de sensibilitat i comprensió de la violència masclista entre els/les agents de les xarxes locals

La tasca dels SIADs, tant pel que fa a l'atenció de la violència masclista com al treball comunitari, es topa de front amb la manca de formació i comprensió del fenomen i amb un desenvolupament feble de la perspectiva de gènere. Les dificultats principals, en aquest sentit, se centren en les dificultats de coordinar les accions de violència masclista amb alguns serveis locals:

"No ho veuen important, jo aquí no hi he de fer res. Vull dir, no s'impliquen amb aquests casos. Ho veuen encara com un problema que és de la dona i si la dona vol denunciar, bé i si no..." (GD1 : 2639-2641)

1. **comprensió deficient de la violència masclista com un fenomen integral;** això fa que moltes i molts professionals no prioritzen la coordinació amb la xarxa per aquesta qüestió, principalment s'anomena:
 - a. serveis locals de salut,
 - b. serveis locals d'educació;

2. **comprendsió deficient de la problemàtica dels fills i filles de dones en situació de VM;** principalment s'anomena:
 - a. serveis socials locals;

d) Abordatge de la violència masclista en temps de crisi econòmica

La crisi econòmica ha portat una part de la població a patir un empobriment progressiu, en alguns casos fent que algunes dones i les seves famílies passin d'un estrat socioeconòmic mitjà a un de baix o fins i tot molt baix. Aquesta qüestió és especialment rellevant a l'hora d'abordar casos de violència masclista, ja que **és molt complicat treballar aquesta qüestió si les necessitats bàsiques de la dona i els seus fills i filles no estan ben cobertes.**

“Una de les coses que falla amb la psicòloga és que si una persona no té ni on dormir ni què menjar, no podem parlar d'autoestima, és que primer hem de cobrir les necessitats bàsiques.”
(GD4 : 2282-2285)

8.2.3. Demandes de millora per part dels SIADs

Les coordinadores dels SIADs fan un seguit de demandes dirigides directament a l'ICD que recollim de forma breu i endreçada en aquesta descripció de les dades. El creuament d'aquestes demandes amb l'anàlisi de la situació actual dels SIADs ens ha de permetre orientar les línies de treball futures per tal de millorar els serveis. Vegem-les endreçades segons les variables contextuales descrites en el present informe:

1. Àmbits d'intervenció
 - a. **millora del pressupost general;**
 - b. promoure accions que facilitin la **consolidació dels equips professionals;**
 - c. permetre i facilitar l'**atenció a menors;**
 - d. no obviar l'**atenció a homes;**
 - e. situar la **prevenció** a primera línia i no conformar-se amb “apagar focs”.
2. Relació amb l'ICD
 - a. **major lideratge** de l'ICD en la implantació de polítiques de dones i igualtat en el món local;
 - b. **major implicació** de l'ICD en les negociacions de caire polític amb els ens locals;
 - c. **major suport** de l'ICD a la tasca dels SIADs amb l'establiment de criteris comuns i la provisió de recursos tècnics;
 - d. **major supervisió** i suport a la tasca de les coordinadores.
3. Avaluació i millora dels serveis
 - a. **estandardització de processos** que permeti transferir els coneixements a les professionals novelles;
 - b. **formació en gestió i coordinació** dels SIADs;
 - c. **formació transversal** per a tot l'equip (perspectiva de gènere i elements bàsics de la intervenció psicològica, jurídica i comunitària);
 - d. **aplicació informàtica** unificada per al registre i anàlisi de les dades;
 - e. **política d'avaluació** sistemàtica i periòdica dels serveis, i retorn als SIADs.

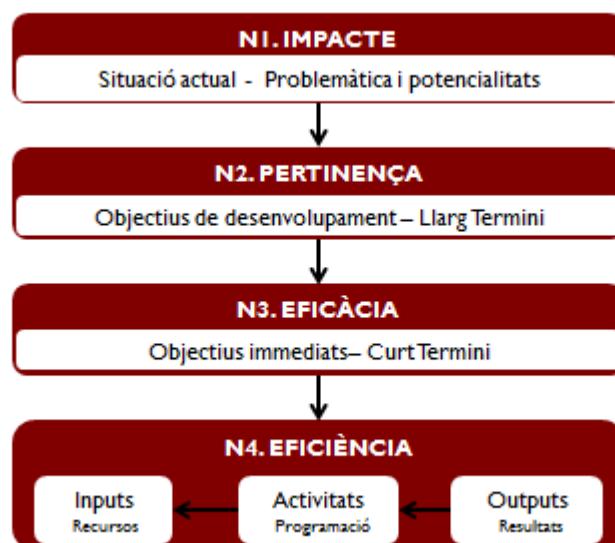
BLOC II: Tipificació dels serveis

1. Indicadors clau per a les variables contextuales

Amb l'objectiu de disposar d'una eina capaç de mesurar i valorar el conjunt d'elements que determina el funcionament i la qualitat dels SIADs, s'han construït un seguit d'indicadors clau que han permès avaluar quantitativament alguns elements de les variables contextuales (VC) analitzades.

1.1. Construcció dels indicadors clau

Els indicadors han estat definits *ad hoc*, i de forma conjunta amb l'equip de professionals tècniques de l'ICD i de les seves seus territorials. L'esquema següent mostra el model de partida per a la definició dels indicadors, el qual situa 4 nivells d'avaluació centrats en diferents dimensions: l'impacte; la pertinença; l'eficàcia; i l'eficiència.

Partint d'aquest model d'avaluació, s'han desplegat un conjunt de tècniques de recerca qualitativa (entrevistes exploratòries amb persones clau, sessions de treball amb l'equip professional de l'ICD i grups focals amb les coordinadores dels SIADs) que han possibilitat una discussió continuada sobre els elements i els factors que determinen el funcionament i la qualitat dels serveis. L'anàlisi d'aquests elements i la valoració de la informació disponible han conformat la base per a la definició d'un seguit d'indicadors que permeten valorar i avaluar el funcionament dels serveis, així com les diferents tipologies de serveis en funció de cada variable contextual. El conjunt d'indicadors ha estat consensuat i validat per l'equip tècnic de l'ICD i de les seves seus territorials, per tal de garantir la seva viabilitat.

La informació sobre els serveis que és necessària per al càlcul dels indicadors ha estat obtinguda a través de dues fonts diferents:

- **Eina Rudel.** L'eina utilitzada per al registre de les activitats realitzades pels serveis, que permet als SIADs disposar de la informació necessària per a justificar les seves activitats de cara al Departament de Benestar Social i Família.
- **Qüestionari *ad hoc*.** S'ha dissenyat un qüestionari de quaranta-quatre (44) preguntes destinat a obtenir la informació necessària per al càlcul dels indicadors, i que no és recollida per l'eina Rudel. Aquest qüestionari ha estat consensuat i validat per l'equip tècnic de l'ICD i, posteriorment, ha estat administrat al conjunt de SIADs de Catalunya (95 serveis dels 98 han respòs).⁴⁴

El resultat final ha estat un total de quaranta-quatre (44) indicadors, distribuïts en els quatre (4) nivells d'avaluació definits per a les sis (6) variables contextuales definides. A les VC definides, i específicament per a la tipificació de serveis se n'hi ha afegit una d'addicional, l'*eficiència*, per tal de recollir de forma transversal el nivell d'avaluació de l'*eficiència* per a la resta de variable contextuales:

1. Àmbits d'intervenció
2. Equip professional
3. Relació amb l'ens local
4. Relació amb l'ICD
5. Espai físic, difusió i accessibilitat
6. Registre, sistematització i avaluació
7. Eficiència (variable addicional)

La *Taula 9.1.* mostra el conjunt dels 44 indicadors.

⁴⁴ Vegeu el qüestionari en l'*Annex 3*

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

			1. ÀMBITS D'INTERVENCIÓ	2. EQUIP PROFESSIONAL	3. RELACIÓ ENS LOCAL	4. RELACIÓ ICD	5. ESPAI FÍSIC, DIFUSIÓ I ACCESSIBILITAT	6. REGISTRE I SISTEMATITZACIÓ
Situació actual - Problemàtica	IMPACTE	1 Reducció de la desigualtat entre homes i dones						
		2 Totes les dones, i especialment les que es troben en situació de VM, tenen accés a una atenció de qualitat					% de persones del municipi/comarca beneficiàries del SIAD	
		3 Hi ha una bona articulació de les polítiques d'igualtat de la Generalitat amb la resta d'institucions locals i territorials			L'ICD i la Regidoria de la Dona/ Igualtat/ Equitat/ Polítiques de Gènere es coordinen de forma efectiva			
Objectius desenvolupament (llarg termini)	PERTINENÇA	4 4. Sensibilitzar la ciutadania	% de persones del municipi/comarca que han participat en les activitats de sensibilització			El SIAD fa servir recursos de sensibilització facilitats per l'ICD	El SIAD realitza desplaçaments (antenes) per fer activitats de sensibilització als barris que ho necessiten	El SIAD evalua les seves activitats de sensibilització per millorar el servei
		5 5. Oferir recursos de proximitat específics per a dones	% de dones majors d'edat del municipi/comarca ateses				*El SIAD realitza desplaçaments (antenes) per fer atencions als barris que ho necessiten *L'espai és agradable, discret	El SIAD evalua les seves atencions genèriques (no VM) per millorar la qualitat de l'atenció
		6 6. Consolidar un circuit de VM per detecció activa i atenció integral dels casos de VM	El SIAD lidera el Circuit de VM	Tenim una persona en el circuit des de fa X mesos.	L'ens local està compromès o fomenta el circuit local d'abordatge de la VM	El SIAD i l'ICD es coordinen per al desplegament del circuit de VM		El SIAD evalua les seves atencions en VM per millorar la qualitat de l'atenció
		7 7. Establir una estructura institucional per al desplegament coordinat de polítiques d'igualtat			El SIAD penja d'una Regidoria de la Dona/ Igualtat/ Equitat/ Polítiques de Gènere	El SIAD es beneficia de suport tècnic i a la gestió de l'ICD		
Objectius immediats (curt termini)	EFICÀCIA	8 8. Realitzar actes i activitats de sensibilització	% d'hores totals del conjunt de l'equip dedicades a tasques comunitàries					Nombre d'items que es registren en relació a les activitats de sensibilització
		9 9. Oferir un servei d'informació, assessorament, primera atenció i acompanyament per a dones	% d'hores totals del conjunt de l'equip dedicades a atenció a dones	* % de cofinançament de l'ens local respecte el pressupost total * % d'altres fonts de finançament respecte el pressupost total			El SIAD es troba en un espai independent d'altres serveis	Nombre d'items que es registren en relació a les atencions genèriques
		10 10. Garantir l'accés al servei a totes les dones	* Nombre de professionals *Funcions que realitza la coordinadora				* Nombre de canals de difusió del SIAD * Nombre d'estrategies de difusió dirigides a col·lectius específics	Nombre d'items que es registren en relació a l'accessibilitat
		11 11. Detectar, atendre, assessorar i derivar els casos de VM	*% dones ateses en VM, en relació a les que s'estima que es troben en situació de VM *% d'atencions per VM en relació al nombre de dones ateses					Nombre d'items que es registren en relació a les atencions en VM
		12 12. Implementar plans de polítiques de dones	Hi ha tècnica o agent d'igualtat en l'equip o col·laborant	El SIAD lidera el Pla de Polítiques d'Igualtat				El SIAD participa en l'avaluació del Pla de Polítiques de Dones
		13 13. Establir una xarxa de coordinació local amb l'ens local, recursos i entitats de dones	Nombre de recursos i entitats amb qui hi ha coordinació per fer activitats * Nombre de serveis que deriven al SIAD		Nombre de Regidories o Àrees de l'ens local amb què es coordina el SIAD			Nombre d'items que es registren en relació als recursos i entitats de la xarxa
		14 14. Establir una xarxa de coordinació amb els serveis de la Xarxa Integral i l'ICD territorial	% de dones en situació de VM derivades al SIE			*Nombre de reunions anuals entre el SIAD i l'ICD territorial *El SIAD es beneficia de trobades amb la xarxa de SIADs territorials		Es comparteixen registres sobre casos amb el SIE
Recursos, activitats, resultats	EFICIÈNCIA	15 15. Gestió dels recursos econòmics per a un servei de qualitat	* Nombre d'atencions + nombre d'activitats / recursos econòmics * Pressupost per dona major d'edat (finançament total / nombre de dones majors d'edat)	pressupost dedicat a personal fix/ pressupost total				
		16 16. Gestió dels recursos humans per a un servei de qualitat	Nombre d'atencions + nombre d'activitats / hores contractades	% d'hores contractades a personal fix/ hores contractades totals	* El SIAD utilitza personal d'altres serveis de l'ens local.	El SIAD es beneficia de la formació promogudes per l'ICD		
		17 17. Gestió dels recursos materials per a un servei de qualitat			L'ens local optimitza els espais del SIAD amb altres activitats		Hi ha una disponibilitat dels espais necessaris per a dur a terme totes les activitats planificades pel SIAD	

Taula 9.1. Indicadors clau per a les variables contextuales

Indicadors coberts per la informació recollida a través del Rudel

Indicadors coberts per la informació recollida a través del qüestionari

1.2. Ponderació dels indicadors per a la tipificació dels serveis

Per tal de treballar a partir d'un càlcul dels indicadors i obtenir-ne un resultat que permeti entendre el funcionament dels serveis i comparar-los entre ells cal que els indicadors siguin ponderats. Això és, el resultat i el pes de cada indicador s'ha de poder traduir en un valor quantificable i comparable amb la resta d'indicadors a partir d'uns criteris.

En primer lloc, s'han ponderat les 7 variables contextuales en funció del pes que tenen en el funcionament i la qualitat dels serveis. El pes de cada variable contextual s'ha construït de forma qualitativa, per mitjà de la prioritització realitzada pel conjunt d'agents implicades:

- l'equip tècnic de la seu de l'ICD;
- les coordinadores tècniques de les seus territorials de l'ICD;
- el conjunt de les coordinadores de tots els SIADs (que han valorat i priorititzat la importància de cada variable a través del qüestionari).

El resultat de la ponderació de cada una de les variables es mostra en la taula següent (*Taula 9.2*):

Codi	Variable contextual	Pes ponderat
VC1	Àmbits d'intervenció	8 punts
VC2	Equip professional	6 punts
VC3	Relació amb l'ens local	6 punts
VC4	Relació amb l'ICD	6 punts
VC5	Espai físic, difusió i accessibilitat	6 punts
VC6	Registre, sistematització i avaluació	5 punts
VC7	Eficiència	9 punts

Taula 9.2. Pes ponderat per a cada variable contextual

Així, la màxima puntuació possible del conjunt de variables és de quaranta-sis (46) punts, i la mínima és zero (0). D'altra banda, els elements evaluats per a cada indicador també han estat ponderats per tal de poder donar-los un valor equiparable entre ells. En aquest sentit, existeixen dos (2) tipus d'indicadors que remeten a sistemes de ponderació diferents, quantitatius i qualitatius, que s'expliquen en la *Taula 9.3*:⁴⁵

⁴⁵ Podeu consultar els possibles valors resultants de cada indicador, així com la seva ponderació corresponent, en l'*Annex 5* i l'*Annex 6*.

Indicadors quantitatius	Indicadors qualitatius
<ul style="list-style-type: none">• El resultat de l'indicador és un valor numèric.• La ponderació d'aquest tipus d'indicadors es realitza a partir de la mitjana del conjunt de serveis.	<ul style="list-style-type: none">• El resultat de l'indicador és un valor nominal i categorial.• La ponderació d'aquest tipus d'indicadors es realitza atorgant un valor numèric a la resposta cercada.

Taula 9.3. Indicadors quantitatius i qualitatius

2. Tipificació dels serveis

L'anàlisi comparada dels resultats dels indicadors ha permès dibuixar diferents tipus de serveis en funció del seu funcionament i de la seva qualitat en relació als recursos disponibles. Amb tot, és important tenir en compte que els elements que determinen la qualitat dels serveis poden dependre de la gestió del mateix però també d'elements externs a aquesta gestió, com ara el grau d'articulació amb la xarxa específica d'atenció a la violència masclista, o el suport de l'ens local i de l'ICD.

Hem establert 11 tipificacions diferents segons les 7 variables contextuales, que inclouen un conjunt de 32 tipus de SIADs i que es descriuen a continuació en forma de fitxa. En la *Taula 6.4a* i en la *Taula 6.4b* podem veure una síntesi d'aquestes tipificacions, juntament amb els diversos tipus de SIADs definits per a cada tipificació. A continuació trobarem una a una les 11 fitxes de tipificació endreçades segons les variables contextuales.

Variable Contextual	Tipificació segons la VC	Tipus de SIADs	Nombre de SIADs	Indicadors relacionats
1. Àmbits d'intervenció	VC1-1. Treball en xarxa	SIADs que desenvolupen en treball en xarxa de forma molt activa	45 SIADs	1.13_a, 1.13_b
		SIADs que desenvolupen en treball en xarxa de forma correcta i suficient	29 SIADs	
		SIADs que tenen marge per a millorar el seu treball en xarxa	21 SIADs	
	VC1-2. Tendència en l'orientació de l'atenció a les dones	SIADs orientats a l'atenció a la VM	48 SIADs	1.11_b
		SIADs orientats a l'atenció genèrica	48 SIADs	
	VC1-3. Abast de les actuacions dels SIADs	SIADs que arriben a una proporció alta de la població	25 SIADs	1.4, 1.5
		SIADs que arriben a una proporció mitja de la població	42 SIADs	
		SIADs que arriben a una proporció baixa de la població	27 SIADs	
2. Equip professional	VC2-1. Funcions de la coordinadora dins del SIAD	SIADs dirigits per una Coordinadora multifuncións	23 SIADs	2.10_b
		SIADs dirigits per una Coordinadora amb funcions estandarditzades	72 SIADs	
3. Relació amb l'ens local	VC3-1. Grau de suport dels ens locals als seus SIADs	SIADs que compten amb un alt suport polític i econòmic	39 SIADs	3.9_a, 3.6
		SIADs que compten amb un alt suport polític i un baix suport econòmic	45 SIADs	
		SIADs que compten amb un baix suport polític i un alt suport econòmic	4 SIADs	
		SIADs que compten amb un baix suport polític i econòmic	7 SIADs	

Taula 9.4a. Taula sintètica de tipificació dels SIADs

Variable Contextual	Tipificació segons la VC	Tipus de SIADs	Nombre de SIADs	Indicadors relacionats
4. Relació amb l'ICD	VC4-1. Grau en què els SIADs es beneficien del suport tècnic de l'ICD territorial	SIADs amb un alt suport tècnic per part de l'ICD territorial	58 SIADs	4.4, 4.7, 4.14_b
		SIADs que presenten marge de millora en el suport tècnic rebut de l'ICD territorial	36 SIADs	
		SIADs amb un mínim suport tècnic per part de l'ICD territorial	1 SIADs	
	VC4-2. Grau de suport institucional de l'ICD	SIADs que compten amb un alt suport institucional de l'ICD	30 SIADs	4.3, 4.14_a
		SIADs que compten amb un suport institucional parcial de l'ICD	25 SIADs	
		SIADs que presenten marge per a millorar el suport institucional de l'ICD	29 SIADs	
		SIADs que requereixen una millora del suport institucional de l'ICD	11 SIADs	
5. Espai, accessibilitat i difusió	VC5-1. Itinerància del servei i de les activitats	SIADs que treballen habitualment amb itinerància	11 SIADs	5.4, 5.5_a
		SIADs que treballen puntualment amb itinerància	74 SIADs	
		SIADs que no treballen amb itinerància	10 SIADs	
	VC5-2. SIADs que compten amb espais adequats per a la seva tasca	SIADs que compten amb un espai molt agradable i adequat a les necessitats de les dones ateses	88 SIADs	5.5_b
		SIADs que tenen marge per a millorar l'adequació de l'espai a les necessitats de les dones ateses	7 SIADs	
6. Registre, sistematització i avaluació	VC6-1. Registre de dades per justificar o bé per avaluar i millorar	SIADs que avaluen habitualment les seves actuacions per millorar la qualitat del servei	57 SIADs	6.4, 6.5, 6.6
		SIADs que avaluen puntualment les seves actuacions per millorar la qualitat del servei	25 SIADs	
		SIADs que presenten un gran marge per millorar l'avaluació de les seves actuacions	13 SIADs	
7. Eficiència	VC7.1- Optimització dels recursos humans i materials de l'ens local	SIADs que optimitzen en major mesura els recursos humans i materials de l'ens local	26 SIADs	3.16, 3.17
		SIADs que optimitzen en menor mesura els recursos humans i materials de l'ens local	66 SIADs	
		SIADs que no optimitzen els recursos humans i materials de l'ens local	3 SIADs	

Taula 9.4b. Taula sintètica de tipificació dels SIADs

2.1. Tipificació segons àmbit d'intervenció (VC1)

VC1-1. TREBALL EN XARXA		
Definició: tendència que manifesten els SIADs a coordinar-se amb els recursos de la xarxa local, tant per dur a terme les activitats de sensibilització com per coordinar-se en l'atenció a les dones.		
Indicadors: El criteri utilitzat per determinar els tres (3) tipus de SIADs que inclou aquesta categoria és la puntuació resultant per l' Indicador 1.13_a (nombre de recursos i entitats amb qui hi ha coordinació per fer activitats comunitàries i de sensibilització) i per l' Indicador 1.13_b (nombre de serveis que deriven dones al SIAD).		
SIADs que desenvolupen el treball en xarxa de forma molt activa	SIADs que desenvolupen el treball en xarxa de forma correcta i suficient	SIADs que tenen marge per a millorar el seu treball en xarxa
Formen part d'aquest tipus de SIADs els que es coordinen amb un elevat nombre de recursos i entitats (5 o més recursos o entitats) tant per a la planificació el desenvolupament de les activitats comunitàries i de sensibilització com per a l'atenció a dones.	Formen part d'aquest tipus de SIADs els que es coordinen de manera rellevant (amb 5 recursos o més recursos o entitats) per a un dels àmbits d'intervenció, ja sigui les activitats comunitàries i de sensibilització o bé per a l'atenció a dones, però no per a ambdós àmbits d'intervenció.	Formen part d'aquest tipus de SIADs els que es coordinen amb un baix nombre de recursos (4 o menys recursos o entitats) tant per a la planificació el desenvolupament de les activitats comunitàries i de sensibilització com per a l'atenció a dones.
Característiques: <ul style="list-style-type: none"> Els recursos i serveis amb qui hi ha més coordinació per l'atenció a dones són els Serveis Socials, els serveis de les forces de seguretat i els serveis de salut, seguits de les entitats de dones i els serveis de l'ens local i, per últim, els recursos educatius i els serveis de joventut. La participació i especialment el lideratge dels Circuits de Violència Masclista locals o territorials és una estratègia de coordinació efectiva que fomenta el treball en xarxa de cara a l'atenció de les dones en situació de VM. Per a les activitats comunitàries i de sensibilització, els serveis socials, les entitats de dones i les escoles i instituts són els recursos amb qui la coordinació és més freqüent, seguits de les forces de seguretat, els serveis de salut i els serveis de joventut. L'articulació i el desplegament de les polítiques de gènere al territori és més exitós quan hi ha una col·laboració directa amb el teixit associatiu local. La coordinació amb les entitats de dones pot potenciar la difusió i la participació de les dones a les activitats comunitàries i de sensibilització i també pot alleugerir la tasca dels SIADs en la planificació i el desenvolupament de les activitats comunitàries i de sensibilització. 		
Trobem 45 SIADs que fomenten activament el seu treball en xarxa: SIAD Mataró, SIAD Premià de Mar, SIAD Sabadell, SIAD St. Cugat del V., SIAD Barberà del V., SIAD Ripollet, SIAD Terrassa, SIAD Cerdanyola, SIAD Rubí, SIAD Mollet del V., SIAD Casteldefels, SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD Esplugues de Ll., SIAD Martorell, SIAD St. Joan Despí, SIAD El Prat de Ll., SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD St. Adrià de B., SIAD Sta. Coloma de G., SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Sitges, SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD Manlleu, SIAD Manresa, SIAD Anoia, SIAD Vic/Osona, SIAD Pla de l'Estany, SIAD La Selva, SIAD Blanes, SIAD Figueres, SIAD Baix Empordà, SIAD St. Feliu de G., SIAD Lleida, SIAD Les Garrigues, SIAD Pallars Sobirà, SIAD Alta Ribagorça, SIAD La Segarra, SIAD La Noguera, SIAD Val d'Aran, SIAD El Vendrell, SIAD Cambrils, SIAD Priorat, SIAD Conca de Barberà, SIAD Montsià i SIAD Ribera d'Ebre.	Trobem 29 SIADs que desenvolupen habitualment el seu treball en xarxa: SIAD Masnou, SIAD Maresme, SIAD Castellar del V., SIAD Vallès Occidental, SIAD Granollers, SIAD St. Feliu de Ll., SIAD Gavà, SIAD Cornellà de Ll., SIAD St. Boi de Ll., SIAD Molins de Rei, SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Garraf, SIAD Igualada, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Bages, SIAD Ripollès, SIAD Garrotxa, SIAD Lloret de Mar, SIAD Alt Empordà, SIAD Palafrugell, SIAD Girona, SIAD Alt Urgell, SIAD Baix Camp, SIAD Alt Camp, SIAD Salou, SIAD Tarragona, SIAD Tortosa i SIAD Terra Alta.	Trobem 21 SIADs que tenen marge per a millorar el seu treball en xarxa: SIAD Pineda de Mar, SIAD Montcada i Reixac, SIAD Sta. Perpètua de Mogoda, SIAD Vallès Oriental, SIAD Esparraguera, SIAD Viladecans, SIAD Baix Llobregat, PIADs de Barcelona, SIAD Alt Penedès, SIAD Cerdanya, SIAD Gironès/Salt, SIAD Solsonès, SIAD Segrià, SIAD Pla d'Urgell, SIAD Pallars Jussà, SIAD Urgell, SIAD Calafell, SIAD Baix Penedès, SIAD Reus, SIAD Tarragonès i SIAD Baix Ebre.
SIADs que presenten una informació incompleta respecte l'indicador 1.13_a (3): SIAD Badalona, SIAD Olesa de Montserrat i SIAD Valls.		

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

VC1-2. TENDÈNCIA EN L'ORIENTACIÓ DE L'ATENCIÓ A LES DONES

Definició: tendència que manifesten els SIADs en centrar la seva atenció cap a la violència masclista o bé cap a l'atenció genèrica al conjunt de dones del municipi o comarca.

Indicador: El criteri utilitzat per determinar els 2 tipus de SIADs d'aquesta categoria és l'**Indicador 1.11_b** (% d'atencions per violència masclista en relació al nombre total de dones ateses) i l'**Indicador 1.14** (% de dones en situació de VM derivades al SIE)

SIADs orientats a l'atenció a la VM		SIADs orientats a l'atenció genèrica a les dones	
Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells en què els casos de violència masclista superen el 29% del total de dones ateses, és a dir, aquells que obtenen una puntuació superior a la mitjana en l'indicador 1.11_b.		Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells en què els casos de violència masclista no superen el 29% del total de dones ateses, és a dir, aquells que obtenen una puntuació inferior a la mitjana en l'indicador 1.11_b.	
SIADs orientats a l'atenció a la VM, que NO deriven (o deriven poc) al SIE	SIADs orientats a l'atenció a la VM, que Sí deriven els seus casos al SIE	SIADs orientats a l'atenció genèrica, que NO deriven (o deriven poc) al SIE	SIADs orientats a l'atenció genèrica, que Sí deriven els seus casos al SIE
Característiques:		Característiques:	
<ul style="list-style-type: none"> Els SIADs orientats a l'atenció de la VM són els que es troben amb més dificultats per derivar els casos de VM als recursos especialitzats, com el SIE. Dels 46 SIADs que atenen un volum important de casos de VM, tan sols 4 serveis deriven més del 10% d'aquests casos al SIE. La ubicació del SIE en relació al SIAD pot dificultar l'accés i l'articulació entre ambdós serveis. Així mateix, la manca de fluïdesa en la coordinació amb el SIE i la disponibilitat d'aquest servei per absorbir nous casos són altres elements que poden dificultar la derivació dels casos de VM que, en conseqüència, són absorbits pels SIAD tot augmentant el volum de dones ateses per aquesta qüestió. Aquest tipus de SIADs aconsegueixen en general detectar i atendre un volum elevat dels casos de VM que s'estimen en el territori: 41 d'aquests SIADs detecten entre un 7% i un 22,2% dels casos de VM que s'estima al conjunt del territori, tot i que n'hi ha 7 que mostren un índex de detecció força inferior. 	<ul style="list-style-type: none"> Els SIADs orientats a l'atenció genèrica presenten més facilitats en l'articulació amb la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral de la VM, i per derivar els casos de VM. Dels 48 SIADs que atenen una volum baix de casos de VM, trobem 21 serveis que deriven més del 10% dels casos de VM al SIE. La ubicació del SIE és un element determinant en l'articulació amb els SIADs. Trobem que gairebé tots els SIADs que compten amb un SIE de referència a la mateixa ciutat o comarca formen part d'aquesta categoria (SIAD St. Feliu de Ll., SIAD Igualada, SIAD Alt Urgell, SIAD Lleida, SIAD Tarragona i SIAD Montsià), amb l'excepció del SIAD Gironès/Salt. Aquest tipus de SIADs detecten en la seva majoria pocs casos de VM en relació als que s'estimen en el conjunt del territori: 35 d'aquests SIADs detecten menys del 7% dels casos de VM estimats, tot i que n'hi ha 13 que mostren un índex de detecció força superior. 	<p>Trobem 42 SIADs centrats en l'atenció a la VM i que no deriven cap cas de VM al SIE o que deriven menys del 10% dels casos de VM.</p> <ul style="list-style-type: none"> SIAD Pineda de Mar, SIAD Mataró, SIAD Premià de Mar, SIAD Masnou, SIAD Maresme, SIAD Sabadell, SIAD St. Cugat del V., SIAD Barberà del V., SIAD Terrassa, SIAD Cerdanyola, SIAD Rubí, SIAD Vallès Oriental, SIAD Granollers, SIAD Castelldefels, SIAD Martorell, SIAD El Prat de Ll., SIAD Baix Llobregat, SIAD Sta. Coloma de G., SIAD Sitges, SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD Manlleu, SIAD Manresa, SIAD Vic/Osona, SIAD Bages, SIAD Ripollès, SIAD Garrotxa, SIAD Pla de l'Estany, SIAD La Selva, SIAD Blanes, SIAD Lloret de Mar, SIAD Alt Empordà, SIAD Figueres, SIAD Palafrugell, SIAD Girona, SIAD Segrià, SIAD Pallars Jussà, SIAD La Segarra, SIAD La Noguera, SIAD Calafell, SIAD Cambrils, SIAD Reus i SIAD Tarragonès. 	<p>Trobem 4 SIADs centrats en l'atenció a la VM i que deriven més del 10% dels casos de VM.</p> <ul style="list-style-type: none"> SIAD Viladecans, SIAD Gavà, SIAD Cerdanya, SIAD Tortosa. <p>Trobem 27 SIADs centrats en l'atenció genèrica i que no deriven cap cas de VM al SIE o que deriven menys del 10% dels casos de VM.</p> <ul style="list-style-type: none"> SIAD Montcada i Reixac, SIAD Sta. Perpètua de Mogoda, SIAD Ripollet, SIAD Castellar del V., SIAD Vallès Occidental, SIAD Mollet del V., SIAD Esparraguera, SIAD Cornellà de Ll., SIAD St. Boi de Ll., SIAD St. Joan Despí, SIAD St. Adrià de B., PIADs de Barcelona, SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Alt Penedès, SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Garraf, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Baix Empordà, SIAD St. Feliu de Guíxols, SIAD Gironès/Salt, SIAD Solsonès, SIAD Alta Ribagorça, SIAD Val d'Aran, SIAD Baix Penedès, SIAD Baix Camp i SIAD Conca de Barberà. <p>Trobem 21 SIADs centrats en l'atenció genèrica i que deriven més del 10% dels casos de VM.</p> <ul style="list-style-type: none"> SIAD St. Feliu de Llobregat, SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD Esplugues de Ll., SIAD Molins de Rei, SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD Igualada, SIAD Anoia, SIAD Lleida, SIAD Les Garrigues, SIAD Pla d'Urgell, SIAD Pallars Sobirà, SIAD Urgell, SIAD Alt Urgell, SIAD El Vendrell, SIAD Alt Camp, SIAD Salou, SIAD Tarragona, SIAD Priorat, SIAD Baix Ebre, SIAD Montsià i SIAD Ribera d'Ebre.

SIADs amb informació incompleta respecte l'indicador 1.11_b (2): SIAD Badalona i SIAD Terra Alta; i respecte l'indicador 1.14 (4): SIAD Badalona, SIAD Terra Alta, SIAD Olesa de Montserrat i SIAD Valls.

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

VC1-3. ABAST DE LES ACTUACIONS DELS SIADs		
Definició: proporció de dones i de població general a què arriben els SIADs en el seu municipi o comarca a través del servei d'atenció i de les activitats comunitàries desenvolupades.		
SIADs que arriben a una proporció alta de la població	SIADs que arriben a una proporció mitja de la població	SIADs que arriben a una proporció baixa de la població
Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells serveis que aconsegueixen arribar a un alt nombre relatiu de població tant pel que fa a l'atenció a les dones com a les activitats comunitàries i de sensibilització, és a dir, aquells que obtenen una puntuació superior a la mitjana en els 2 indicadors.	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que arriben a una proporció mitja de la seva població diana, o bé que arriben a una alta proporció de població en algun dels àmbits d'intervenció definits: atenció a dones o bé activitats comunitàries, però no en ambdós.	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells serveis que arriben a un volum baix de població tant pel que fa a l'atenció a les dones com a les activitats comunitàries i de sensibilització, és a dir, aquells que obtenen una puntuació inferior a la mitjana en els 2 indicadors.
Característiques: <ul style="list-style-type: none"> Els SIADs de municipis petits i mitjans són els que, de forma general, arriben a una proporció major de persones, especialment aquests últims. Es tracta de SIADs amb una població diana equilibrada en relació al volum de serveis, pressupost i equip professional. Els SIADs de municipis grans i els SIADs comarcals són els que, de forma general, arriben a una proporció inferior de persones. Es tracta de SIADs amb una població diana molt elevada en comparació amb el grup anterior, on la participació de la població en general i l'atenció de les dones en particular pot veure's limitada per les capacitats d'aquest tipus de serveis. 		
<p>Trobem 25 SIADs que es troben dins d'aquesta tipologia: SIAD Sabadell, SIAD Montcada i Reixac, SIAD Sta. Perpètua de Mogoda, SIAD Castellar del Vallès, SIAD Castelldefels, SIAD Martorell, SIAD St. Boi de Ll., SIAD St. Joan Despí, SIAD St. Adrià de B., SIAD Sitges, SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD Manresa, SIAD Pla de l'Estany, SIAD Solsonès, SIAD Lleida, SIAD Pallars Sobirà, SIAD Pallars Jussà, SIAD Urgell, SIAD Alta Ribagorça, SIAD Alt Urgell, SIAD Val d'Aran, SIAD Cambrils, SIAD Valls, SIAD Priorat i SIAD Terra Alta.</p> <p>Trobem 42 SIADs que es troben dins d'aquesta tipologia: SIAD Mataró, SIAD Premià de Mar, SIAD Maresme, SIAD St. Cugat del V., SIAD Barberà del V., SIAD Terrassa, SIAD Rubí, SIAD Vallès Occidental, SIAD Vallès Oriental, SIAD Granollers, SIAD Mollet del V., SIAD Viladecans, SIAD St. Feliu de Ll., SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD Cornellà de Ll., SIAD Esplugues de Ll., SIAD Olesa de Montserrat, SIAD Molins de Rei, SIAD El Prat de Ll., SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD Sta. Coloma de G., SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD Garraf, SIAD Manlleu, SIAD Igualada, SIAD Anoia, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Bages, SIAD Ripollès, SIAD La Selva, SIAD Lloret de Mar, SIAD Alt Empordà, SIAD St. Feliu de G., SIAD Les Garrigues, SIAD La Segarra, SIAD La Noguera, SIAD Alt Camp, SIAD Salou, SIAD Conca de Barberà, SIAD Tortosa i SIAD Ribera d'Ebre.</p> <p>Trobem 27 SIADs que es troben dins d'aquest tipologia: SIAD Pineda de Mar, SIAD Maresme, SIAD Ripollet, SIAD Cerdanyola, SIAD Gavà, PIADs de Barcelona, SIAD Alt Penedès, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Vic/Osona, SIAD Cerdanya, SIAD Garrotxa, SIAD Blanes, SIAD Baix Empordà, SIAD Palafrugell, SIAD Gironès/Salt, SIAD Girona, SIAD Segrià, SIAD Pla d'Urgell, SIAD Calafell, SIAD El Vendrell, SIAD Baix Penedès, SIAD Reus, SIAD Baix Camp, SIAD Tarragona, SIAD Tarragonès, SIAD Baix Ebre i SIAD Montsià.</p>		
Hi ha quatre (4) SIADs que presenten una informació incompleta respecte els indicadors 1.4 i 1.5 : SIAD Esparraguera, SIAD Baix Llobregat, SIAD de Barcelona, SIAD Figueres		

2.2. Tipificació segons equip professional (VC2)

VC2-1. FUNCIONS DE LA COORDINADORA DINS DEL SIAD	
Definició: grau de responsabilitats i a la diversitat de funcions que les Coordinadores assumeixen dins del seu SIAD.	
Indicador: El criteri utilitzat per identificar els 2 tipus de serveis d'aquesta categoria és l' Indicador 2.10_b (nombre de funcions que realitza la coordinadora)	
SIADs dirigits per una Coordinadora multifuncións	SIADs dirigits per una Coordinadora amb funcions estandarditzades
Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que compten amb una coordinadora que assumeix un volum important de funcions dins el servei, fins i tot més enllà de les pròpies.	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que compten amb una coordinadora que assumeix un volum assequible de funcions dins el servei i adequades al seu càrrec.
Característiques: <ul style="list-style-type: none"> • Exerceixen de forma general més de 3 funcions. • Acostumen a ser coordinadores d'equips petits, de 3 o menys persones professionals. • Assumeixen bona part de les funcions principals del servei: la gestió del servei, les tasques comunitàries i de sensibilització, la coordinació amb altres entitats i recursos i el treball en xarxa, les primeres atencions a dones i, sovint, també s'encarreguen de realitzar les atencions dins l'assessorament psicològic o bé el jurídic. • Encaixen aquí els perfils de coordinadores que hem anomenat “coordinadores centre del servei” i “coordinadores depassades per les seves funcions”. • La manca de personal i la multiplicitat de funcions assumides per la coordinadora pot anar en detriment de la qualitat de les intervencions realitzades. Si, a més, el servei presenta dificultats per articular-se amb la xarxa específica de VM, la coordinadora pot veure's saturada ràpidament i deixar de banda algunes tasques, com ara les activitats comunitàries i de sensibilització. 	Característiques: <ul style="list-style-type: none"> • Se centren de forma general 3 funcions o fins i tot menys. • Acostumen a ser coordinadores d'equips mitjans o grans, amb més de 3 persones professionals dins l'equip. • Les seves funcions principals estan relacionades amb la gestió del servei, les tasques comunitàries i de sensibilització i la coordinació amb altres serveis i recursos. Acostumen a encarregar-se també de la planificació de les atencions a dones i de l'assessorament especialitat, i en algunes ocasions també realitzen les primeres atencions. • Encaixen aquí els perfils de coordinadores que hem anomenat “coordinadores centrades en la gestió interna del servei” i “coordinadores centrades en la gestió interna i externa del servei”. • El fet de comptar amb un equip compost per diverses persones professionals facilita que la coordinadora se centri en les tasques que li són pròpies, com ara la gestió interna i la coordinació amb altres recursos, o bé la planificació de les intervencions comunitàries.
Troben 23 SIADs dirigits per una coordinadora responsable d'una multiplicitat de funcions: SIAD St. Cugat del V., SIAD Esplugues de Ll., SIAD Martorell, SIAD El Prat de Ll., SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD Sitges, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Manlleu, SIAD Anoia, SIAD Ripollès, SIAD Garrotxa, SIAD La Selva, SIAD Baix Empordà, SIAD Palafrugell, SIAD Gironès/Salt, SIAD Les Garrigues, SIAD Pla d'Urgell, SIAD Pallars Jussà, SIAD Alt Urgell, SIAD La Segarra, SIAD Baix Camp, SIAD Alt Camp i SIAD Terra Alta.	Troben 72 SIADs dirigits per una coordinadora que s'ocupa principalment de les seves funcions: SIAD Pineda de Mar, SIAD Mataró, SIAD Premià de Mar, SIAD Maresme, SIAD Sabadell, SIAD Montcada i Reixac, SIAD Sta. Perpètua de Mogoda, SIAD Barberà del V., SIAD Ripollet, SIAD Terrassa, SIAD Cerdanyola, SIAD Rubí, SIAD Castellar del V., SIAD Vallès Occidental, SIAD Vallès Oriental, SIAD Granollers, SIAD Mollet del V., SIAD Casteldefels, SIAD Esparraguera, SIAD Viladecans, SIAD St. Feliu de Ll., SIAD Gavà, SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD Cornellà de Ll., SIAD St. Boi de Ll., SIAD Molins de Rei, SIAD St. Joan Despí, SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD Baix Llobregat, SIAD St. Adrià del B., PIADs de Barcelona, SIAD Sta. Coloma de G., SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Alt Penedès, SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD Garraf, SIAD Igualada, SIAD Manresa, SIAD Vic/Osona, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Bages, SIAD Cerdanya, SIAD Pla de l'Estany, SIAD Blanes, SIAD Lloret de Mar, SIAD Alt Empordà, SIAD Figueres, SIAD St. Feliu de G., SIAD Girona, SIAD Solsonès, SIAD El Segrià, SIAD Lleida, SIAD Pallars Sobirà, SIAD Urgell, SIAD Alta Ribagorça, SIAD La Noguera, SIAD Val d'Aran, SIAD Calafell, SIAD El Vendrell, SIAD Baix Penedès, SIAD Cambrils, SIAD Reus, SIAD Salou, SIAD Tarragona, SIAD Tarragonès, SIAD Priorat, SIAD Conca de Barberà, SIAD Tortosa, SIAD Baix Ebre, SIAD Montsià, SIAD Ribera d'Ebre, SIAD Terra Alta.
SIADs que presenten una informació incompleta respecte l'indicador 2.10_b (3): SIAD Badalona, SIAD Olesa de Montserrat i SIAD Valls.	

2.3. Tipificació segons la relació amb l'ens local (VC3)

VC3-1. GRAU DE SUPORT DELS ENS LOCALS ALS SEUS SIADS			
Definició: grau i el tipus de suport que reben els SIADs per part dels seus ens. Aquest suport pot ser principalment econòmic, a través del cofinançament del servei, i/o polític, a través del seu compromís polític i tècnic sobre la qüestió de la VM i les polítiques de gènere.			
Indicador: El criteri utilitzat per identificar els 4 tipus de serveis d'aquesta categoria es basa en l' Indicadors 3.9_a (% de cofinançament de l'ens local respecte el pressupost total) i l' Indicador 3.6 (l'ens local està compromès o fomenta el circuit local d'abordatge de la VM).			
SIADs que compten amb un alt suport polític de l'ens local		SIADs que compten amb un baix suport polític de l'ens local	
SIADs que compten amb un alt suport polític i econòmic	SIADs que compten amb un alt suport polític i un baix suport econòmic	SIADs que compten amb un baix suport polític i un alt suport econòmic	SIADs que compten amb un baix suport polític i econòmic
Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que compten amb un alt suport polític de l'ens local (afirmen que l'ens està molt o força compromès amb el circuit local d'abordatge de la VM) i amb un alt suport econòmic (l'ens cofinança el servei en més d'un 40% del pressupost total).	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que compten amb un alt suport polític de l'ens local (afirmen que l'ens està molt o força compromès amb el circuit local d'abordatge de la VM), però el suport econòmic és baix (l'ens cofinança el servei en menys d'un 40% del pressupost total).	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que compten amb un baix suport polític de l'ens local (afirmen que l'ens està poc o gens compromès amb el circuit local d'abordatge de la VM), tot i que compten amb un alt el suport econòmic és baix (l'ens cofinança el servei en més d'un 40% del pressupost total).	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que compten amb un baix suport polític de l'ens local (afirmen que l'ens està poc o gens compromès amb el circuit local d'abordatge de la VM), i amb un baix suport econòmic (l'ens cofinança el servei en menys d'un 40% del pressupost total).
Característiques:		Características:	
<ul style="list-style-type: none"> El suport de l'ens és més evident quan el SIAD pertany a regidories fortes i reconegudes dins l'organigrama de l'ens local. El suport polític de l'ens local s'emfasitza quan es tracta de regidories majoritàriament sensibilitzades sobre la qüestió del gènere i la VM i amb voluntat per desenvolupar polítiques i serveis per abordar-les. En aquests casos, els Plans de polítiques de dones esdevenen una estratègia operativa i reconeguda pels recursos locals com a guia de les activitats comunitàries i de sensibilització. L'interès de l'ens local en les polítiques de gènere fomenta la coordinació entre les diferents regidories a tal efecte. El suport econòmic per part dels ens locals és notablement major per als SIADs que es troben a la demarcació de Barcelona. En alguns casos, el suport polític no és indicatiu de suport econòmic, ja que bona part dels ens locals es troben amb pressupostos ajustats i poca capacitat de cofinançament, malgrat el seu interès en les polítiques de gènere. 		<ul style="list-style-type: none"> El suport de l'ens es veu debilitat quan les polítiques de gènere no representen una prioritat política o bé queden relegades sota les polítiques assistencials locals. Les polítiques de gènere locals són escasses quan l'ens local no està sensibilitzat sobre aquesta qüestió i els Plans de polítiques de dones es converteixen en un element burocràtic. En aquests casos, el suport econòmic no és un sinònim de suport polític per part de l'ens local, pot ser que la regidoria a la que pertanyia el SIAD hagi canviat i actualment es trobi dins una regidoria de la que n'obté menys suport polític però que el cofinançament s'hagi mantingut. La manca de suport polític es pot convertir en una manca de suport tècnic, i desafavorir la coordinació amb la resta de regidories per fomentar les polítiques de gènere de l'ens. 	

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

<p>Trobem 39 SIADs que compten amb un alt suport polític i econòmic de l'ens local.</p> <p>SIAD Mataró, SIAD Masnou, SIAD Sabadell, SIAD St. Cugat del V., SIAD Montcada i Reixac, SIAD Sta. Perpètua del V., SIAD Barberà del V., SIAD Terrassa, SIAD Cerdanyola, SIAD Rubí, SIAD Granollers, SIAD Viladecans, SIAD St. Feliu de Ll., SIAD Gavà, SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD Esplugues de Ll., SIAD Martorell, SIAD St. Boi de Ll., SIAD Molins de Rei, SIAD St. Joan Despí, SIAD El Prat de Ll., SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD St. Adrià del B., PIADs de Barcelona, SIAD Sta. Coloma de G., SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD Sitges, SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD Manresa, SIAD Figueres, SIAD Palafrugell, SIAD Gironès/Salt, SIAD Lleida, SIAD Calafell, SIAD Reus, SIAD Salou, SIAD Tarragona i SIAD Baix Ebre.</p>	<p>Trobem 45 SIADs que compten amb un alt suport polític però amb un suport econòmic baix de l'ens local.</p> <p>SIAD Pineda de Mar, SIAD Premià de Mar, SIAD Maresme, SIAD Ripollet, SIAD Castellar del V., SIAD Vallès Oriental, SIAD Mollet del V., SIAD Castelldefels, SIAD Baix Llobregat, SIAD Alt Penedès, SIAD Garraf, SIAD Manlleu, SIAD Igualada, SIAD Anoia, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Bages, SIAD Cerdanya, SIAD Ripollès, SIAD Garrotxa, SIAD Pla de l'Estany, SIAD La Selva, SIAD Blanes, SIAD Lloret de Mar, SIAD Alt Empordà, SIAD Baix Empordà, SIAD Solsonès, SIAD Les Garrigues, SIAD Pallars Sobirà, SIAD Pallars Jussà, SIAD Urgell, SIAD Alta Ribagorça, SIAD Alt Urgell, SIAD La Segarra, SIAD La Noguera, SIAD Val d'Aran, SIAD Baix Penedès, SIAD Cambrils, SIAD Baix Camp, SIAD Alt Camp, SIAD Tarragonès, SIAD Priorat, SIAD Conca de Barberà, SIAD Montsià SIAD Ribera d'Ebre i SIAD Terra Alta.</p>	<p>Trobem 4 SIADs que compten amb un baix suport polític però amb un alt suport econòmic de l'ens local.</p> <p>SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD Vic/Osona, SIAD St. Feliu de G. i SIAD Girona.</p>	<p>Trobem 7 SIADs que compten amb un baix suport polític i amb un baix suport econòmic de l'ens local.</p> <p>SIAD Vallès Occidental, SIAD Esparraguera, SIAD Cornellà de Ll., SIAD Segrià, SIAD Pla d'Urgell, SIAD El Vendrell i SIAD Tortosa.</p>
SIADs que presenten una informació incompleta respecte els indicadors 3.9_a i 3.6 (3): SIAD Badalona, SIAD Olesa de Montserrat i SIAD Valls.			

2.4. Tipificació segons la relació amb l'ICD (VC4)

VC4-1. GRAU EN QUE ELS SIADS ES BENEFICIEN DEL SUPORT TÈCNIC DE L'ICD TERRITORIAL

Definició: grau de coordinació i suport del que es beneficien els SIADs respecte l'ICD territorial corresponent, lligat principalment al suport tècnic, quan el SIAD es beneficia de recursos i materials de sensibilització facilitats per l'ICD i quan el SIAD afirma beneficiar-se del suport tècnic i suport a la gestió per part de l'ICD territorial, i a la coordinació, quan l'ICD territorial promou trobades amb la xarxa de SIADs de la demarcació.

Indicador: El criteri utilitzat per identificar els 3 tipus de serveis d'aquesta categoria són l'**Indicador 4.4** (el SIAD fa servir recursos de sensibilització facilitats per l'ICD), l'**Indicador 4.7** (el SIAD es beneficia del suport tècnic i a la gestió de l'ICD) i l'**Indicador 4.14_b** (el SIAD es beneficia de trobades amb la xarxa de SIADs territorials).

SIADs amb un <u>alt suport tècnic</u> per part de l'ICD territorial	SIADs que <u>presenten marge de millora</u> en el suport tècnic rebut de l'ICD territorial	SIADs amb un <u>mínim suport tècnic</u> per part de l'ICD territorial
Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que afirman beneficiar-se tant dels recursos i materials de sensibilització, com del suport tècnic i a la gestió, com de les trobades amb la xarxa de SIADs, per part de l'ICD.	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que afirman beneficiar-se dels recursos i materials de sensibilització, o bé del suport tècnic i a la gestió, o bé de les trobades amb la xarxa de SIADs, per part de l'ICD, però que no es beneficien de tots els aspectes que l'ICD pot oferir.	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que afirman no beneficiar-se de cap tipus de suport per part de l'ICD, ni dels recursos i materials de sensibilització, ni del suport tècnic i a la gestió, ni de les trobades amb la xarxa de SIADs.
Característiques:		
<ul style="list-style-type: none"> El conjunt de SIADs de les demarcacions de Girona, Lleida, Tarragona i Terres de l'Ebre es beneficien d'un alt suport per part de l'ICD territorial principalment. D'altra banda, a la demarcació de Barcelona hi trobem SIADs que es beneficien d'un alt suport així com d'un suport parcial per part de l'ICD territorial en una proporció similar. De forma global, els SIADs de la demarcació de Barcelona manifesten nivells més baixos de coordinació amb l'ICD territorial. Els SIADs de les demarcacions de Terres de l'Ebre i de Girona són els que afirmen en major mesura beneficiar-se dels materials i recursos de sensibilització proporcionats per l'ICD, tot i que també demanen tenir accés a un major nombre de recursos i més orientació per part de l'ICD. Els SIADs que compten amb un espai de coordinació i intercanvi amb la xarxa de SIADs de la demarcació aprecien l'intercanvi d'experiències i coneixements i la possibilitat de solucionar problemes col·lectivament. 		
Trobem 58 SIADs que compten amb un alt suport per part de l'ICD territorial. SIAD Mataró, SIAD Premià de Mar, SIAD Masnou, SIAD Sabadell, SIAD St. Cugat del V., SIAD Cerdanyola, SIAD Granollers, SIAD Castelldefels, SIAD Viladecans, SIAD St. Feliu de Ll., SIAD Gavà, SIAD Cornellà de Ll., SIAD Esplugues de Ll., SIAD Martorell, SIAD Molins de Rei, SIAD El Prat de Ll., SIAD Sta. Coloma de G., SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD Manlleu, SIAD Igualada, SIAD Manresa, SIAD Anoia, SIAD Vic/Osona, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Cerdanya, SIAD Garrotxa, SIAD Pla de l'Estany, SIAD La Selva, SIAD Lloret de Mar, SIAD Alt Empordà, SIAD Fígues, SIAD Baix Empordà, SIAD Palafrugell, SIAD Gironès/Salt, SIAD Solsonès, SIAD Lleida, SIAD Les Garrigues, SIAD Pallars Jussà, SIAD Urgell, SIAD Alt Urgell, SIAD La Segarra, SIAD La Noguera, SIAD Val d'Aran, SIAD Calafell, SIAD El Vendrell, SIAD Baix Penedès, SIAD Cambrils, SIAD Baix Camp, SIAD Alt Camp, SIAD Salou, SIAD Tarragona, SIAD Priorat, SIAD Conca de Barberà, SIAD Tortosa SIAD Baix Ebre, SIAD Montsià, SIAD Ribera d'Ebre i SIAD Terra Alta.	Trobem 36 SIADs que compten amb un alt suport per part de l'ICD territorial. SIAD Pineda de Mar, SIAD Maresme, SIAD Montcada i Reixac, SIAD Sta. Perpètua de Mogoda, SIAD Barberà del V., SIAD Ripolllet, SIAD Terrassa, SIAD Rubí, SIAD Castellar del V., SIAD Vallès Occidental, SIAD Vallès Oriental, SIAD Mollet del V., SIAD Esparraguera, SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD St. Boi de Ll., SIAD St. Joan Despí, SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD Baix Llobregat, SIAD St. Adrià del B., PIADs de Barcelona, SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Alt Penedès, SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD Sitges, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Garraf, SIAD Ripollès, SIAD Blanes, SIAD St. Feliu de G., SIAD Girona, SIAD El Segrià, SIAD Pla d'Urgell, SIAD Pallars Sobirà, SIAD Alta Ribagorça, SIAD Reus i SIAD Tarragonès.	Trobem 1 SIAD que afirma no comptar amb el suport de l'ICD pel que fa als recursos de sensibilització, ni el suport tècnic i a la gestió, ni la coordinació i les trobades amb la xarxa de SIADs. SIAD Bages.
SIADs que presenten una informació incompleta respecte els indicadors 3.9_a i 3.6_(3): SIAD Badalona, SIAD Olesa de Montserrat i SIAD Valls.		

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

VC4-2. GRAU DE SUPORT INSTITUCIONAL DE L'ICD

Definició: Grau de suport institucional que els SIADs reben des de les diverses seus territorials de l'ICD, en relació al grau de coordinació entre l'ICD i l'ens local al que pertany el SIAD i al nombre de reunions territorials que es realitza l'ICD territorial amb els SIADs de la demarcació.

Indicador: El criteri utilitzat per identificar els 4 tipus de serveis d'aquesta categoria són l'**Indicador 4.3** (l'ICD i la regidoria de l'ens local es coordinen de forma efectiva) i l'**Indicador 4.14_a** (nombre de reunions anuals entre el SIAD i l'ICD territorial).

SIADs que compten amb un alt suport institucional de l'ICD	SIADs que compten amb un suport institucional parcial de l'ICD	SIADs que presenten marge per millorar el suport institucional de l'ICD	SIADs que requereixen una millora del suport institucional de l'ICD
Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que afirman que l'ICD es coordina molt o força amb la regidoria del seu ens local i que, a més, el SIAD es coordina regularment amb l'ICD territorial (3 o més reunions anuals).	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que afirman que l'ICD es coordina molt o força amb la regidoria del seu ens local, però el SIAD es coordina puntualment amb l'ICD territorial (2 o menys reunions anuals).	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que afirman que l'ICD es coordina poc o gens amb la regidoria del seu ens local, tot i que el SIAD es coordina regularment amb l'ICD territorial (3 o més reunions anuals).	Formen part d'aquest tipus de SIADs aquells que afirman que l'ICD es coordina poc o gens amb la regidoria del seu ens local, i que a més el SIAD es coordina puntualment amb l'ICD territorial (2 o menys reunions anuals).
<p>Característiques:</p> <ul style="list-style-type: none"> Els SIADs de la demarcació de Terres de l'Ebre afirmen rebre un alt suport institucional per part de l'ICD. Els SIADs de les demarcacions de Lleida i Tarragona afirman rebre un suport institucional parcial per part de l'ICD en relació a la coordinació amb l'ens local, tot i que mantenen una relació regular amb la seu de l'ICD territorial. Hi ha SIADs de la demarcació de Girona que consideren que el seu suport institucional per part de l'ICD pot millorar en relació a la coordinació amb l'ens local, tot i que mantenen una relació regular amb la seu de l'ICD territorial. Hi ha SIADs de la demarcació de Barcelona que consideren que el seu suport institucional per part de l'ICD pot millorar en relació a la coordinació amb l'ens local, i bona part d'aquest mantenent una relació puntual o inexistent amb la seu de l'ICD territorial. 			
Trobem 30 SIADs que compten amb un alt suport institucional de l'ICD. SIAD Pineda de Mar, SIAD Mataró, SIAD Sabadell, SIAD Sta. Coloma de G., SIAD Pla de l'Estat, SIAD Blanes, SIAD Lloret de Mar, SIAD Alt Empordà, SIAD Palafrugell, SIAD St. Feliu de G., SIAD Solsonès, SIAD Lleida, SIAD Les Garrigues, SIAD Pallars Jussà, SIAD Urgell, SIAD Alta Ribagorça, SIAD Alt Urgell, SIAD La Segarra, SIAD Val d'Aran, SIAD El Vendrell, SIAD Baix Penedès, SIAD Cambrils, SIAD Alt Camp, SIAD Salou, SIAD Tarragona, SIAD Tortosa, SIAD Baix Ebre, SIAD Montsià, SIAD Ribera d'Ebre i SIAD Terra Alta.	Trobem 25 SIADs que compten parcialment amb el suport institucional de l'ICD. SIAD Premià de Mar, SIAD Maspalomas, SIAD Cerdanyola, SIAD Mollet del V., SIAD Viladecans, SIAD St. Feliu de Ll., SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD Cornellà de Ll., SIAD Esplugues de Ll., SIAD Molins de Rei, SIAD St. Joan Despí, SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD Sitges, SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Manlleu, SIAD Igualada, SIAD Vic/Osona, SIAD Berga/Berguedà, SIAD La Selva, SIAD Figueres, SIAD Baix Empordà, SIAD Pallars Sobirà, SIAD Reus i SIAD Baix Camp.	Trobem 29 SIADs que tenen marge per millorar el suport institucional rebut per part de l'ICD. SIAD Maresme, SIAD St. Cugat del V., SIAD Montcada i Reixac, SIAD Sta. Perpètua de Mogoda, SIAD Barberà del V., SIAD Ripoll, SIAD Terrassa, SIAD Rubí, SIAD Castellar del V., SIAD Vallès Occidental, SIAD Vallès Oriental, SIAD Granollers, SIAD Castelldefels, SIAD Esparraguera, SIAD Gavà, SIAD Martorell, SIAD St. Boi de Ll., SIAD El Prat de Ll., SIAD Baix Llobregat, SIAD St. Adrià de B., PIADS de Barcelona, SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD Garraf, SIAD Anoia, SIAD Bages, SIAD Garrotxa, SIAD Girona i SIAD Pla d'Urgell.	Trobem 11 SIADs que requereixen millorar el suport institucional rebut per part de l'ICD. SIAD Alt Penedès, SIAD Manresa, SIAD Cerdanya, SIAD Ripollès, SIAD Gironès/Salt, SIAD El Segrià, SIAD La Noguera, SIAD Calafell, SIAD Tarragonès, SIAD Priorat i SIAD Conca de Barberà.
SIADs que presenten una informació incompleta respecte els indicadors 3.9_a i 3.6_(3): SIAD Badalona, SIAD Olesa de Montserrat i SIAD Valls.			

2.5. Tipificació segons espai, accessibilitat i difusió (VC5)

VC5-1. ITINERÀNCIA DEL SERVEI I DE LES ACTIVITATS		
Definició: tendència dels serveis a desplaçar-se de forma fixa o a demanda cap als barris o municipis on les dones no accedeixen al SIAD pel seu propi peu. Indicador: El criteri utilitzat per identificar els 3 tipus de serveis d'aquesta categoria es basa en l' Indicador 5.4 (el SIAD realitza desplaçaments per fer activitats de sensibilització als barris o municipis que ho necessiten) i en l' Indicador 5.5_a (El SIAD realitza desplaçaments per fer atencions als barris o municipis que ho necessiten).		
SIADs que treballen habitualment amb itinerància	SIADs que treballen puntualment amb itinerància	SIADs que no treballen amb itinerància
Formen part d'aquesta categoria aquells SIADs que es desplacen sistemàticament a altres barris o municipis, tant per al desenvolupament de les activitats de sensibilització com per a l'atenció a dones.	Formen part d'aquesta categoria aquells SIADs que es desplacen puntualment a altres barris o municipis, ja sigui per al desenvolupament de les activitats de sensibilització o bé per a l'atenció a dones, o bé els que es desplacen sempre per una o altra intervenció però no per a les dues.	Formen part d'aquesta categoria aquells SIADs que no es desplacen a altres barris o municipis, ni per al desenvolupament de les activitats de sensibilització com ni per l'atenció a dones.
Característiques: <ul style="list-style-type: none"> Les formes d'itinerància dels SIADs poden ser de forma fixa i regular (antenes) o bé sota la demanda d'alguna entitat per desenvolupar una activitat comunitària o sota la demanda d'alguna dona que sol·liciti el servei d'atenció o assessorament. Els SIADs comarcals i els SIADs de termes municipals extensos, amb la presència d'urbanitzacions i zones sense connexió a través del transport públic, són els que presenten més dificultats relacionades amb l'accessibilitat de les dones al servei per qüestions de desplaçament i, per tant, els que es desplacen de forma més habitual. Tots els SIADs de Lleida i de Terres de l'Ebre es desplacen, ja sigui de forma habitual o bé puntual, i també ho fan gairebé tots els SIADs de Girona i Tarragona. Els SIADs de Barcelona es desplacen majoritàriament, amb algunes excepcions de SIADs que no treballen amb itinerància. Els SIADs es desplacen de manera més habitual per al desenvolupament de les activitats de sensibilització, que per a realitzar atencions a dones. Els equips petits i la manca de professionals, el fet de donar servei a territoris molt extensos i l'estigma ocasional en municipis petits són les principals dificultats amb què es troben els SIADs a l'hora de desplaçar-se a altres localitats. 		
Troben 11 SIADs que treballen habitualment amb itinerància. SIAD Premià de Mar, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Ripollès, SIAD St. Feliu de G., SIAD Alt Urgell, SIAD La Segarra, SIAD La Noguera, SIAD Baix Camp, SIAD Conca de Barberà, SIAD Baix Ebre i SIAD Terra Alta.	Troben 74 SIADs que treballen puntualment amb itinerància. SIAD Mataró, SIAD Maresme, SIAD Sabadell, SIAD St. Cugat del V., SIAD Montcada i Reixac, SIAD Barberà del V., SIAD Terrassa, SIAD Rubí, SIAD Castellar del V., SIAD Vallès Occidental, SIAD Vallès Oriental, SIAD Granollers, SIAD Mollet del V., SIAD Castelldefels, SIAD Esparraguera, SIAD Viladecans, SIAD St. Feliu de Ll., SIAD Gavà, SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD Cornellà de Ll., SIAD Esplugues de Ll., SIAD Martorell, SIAD St. Boi de Ll., SIAD Molins de Rei, SIAD St. Joan Despí, SIAD El Prat de Ll., SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD Baix Llobregat, SIAD St. Adrià de B., PIADS de Barcelona, SIAD Sta. Coloma de G., SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Alt Penedès, SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD Garraf, SIAD Manlleu, SIAD Igualada, SIAD Manresa, SIAD Anoia, SIAD Vic/Osona, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Bages, SIAD Cerdanya, SIAD Garrotxa, SIAD Pla de l'Estany, SIAD La Selva, SIAD Blanes, SIAD Alt Empordà, SIAD Figueres, SIAD Baix Empordà, SIAD Palafrugell, SIAD Gironès/Salt, SIAD Girona, SIAD Solsonès, SIAD El Segrià, SIAD Lleida, SIAD Les Garrigues, SIAD Pla d'Urgell, SIAD Pallars Sobirà, SIAD Pallars Jussà, SIAD Urgell, SIAD Alta Ribagorça, SIAD Val d'Aran, SIAD Calafell, SIAD Baix Penedès, SIAD Cambrils, SIAD Reus, SIAD Alt Camp, SIAD Tarragona, SIAD Tarragonès, SIAD Priorat, SIAD Tortosa, SIAD Montsià i SIAD Ribera d'Ebre.	Troben 10 SIADs que no treballen amb itinerància. SIAD Pineda de Mar, SIAD Masnou, SIAD Sta. Perpètua de Mogoda, SIAD Ripollet, SIAD Cerdanyola, SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD Sitges, SIAD Lloret de Mar, SIAD El Vendrell i SIAD Salou.
SIADs que presenten una informació incompleta respecte els indicadors 3.9_a i 3.6_(3): SIAD Badalona, SIAD Olesa de Montserrat i SIAD Valls.		

VC5-2. SIADS QUE COMPTEN AMB ESPAIS ADEQUATS PER A LA SEVA TASCA	
Definició: grau en el que l'equip dels SIADs considera l'espai físic del servei adequat, agradable i confidencial.	
Indicador: El criteri utilitzat per identificar els 2 tipus de serveis d'aquesta categoria és l' Indicador 5.5_b (l'espai és agradable, discret i confidencial per a les dones).	
SIADs que compten amb un espai molt agradable i adequat a les necessitats de les dones ateses	SIADs que tenen marge per a millorar l'adequació de l'espai a les necessitats de les dones ateses
Formen part d'aquesta categoria aquells SIADs consideren l'espai físic del seu servei molt o força agradable, discret i confidencial per a les dones que s'atenen.	Formen part d'aquesta categoria aquells SIADs consideren l'espai físic del seu servei poc o gens agradable, discret i confidencial per a les dones que s'atenen
Característiques: <ul style="list-style-type: none"> • Un espai agradable i adequat a les necessitats de les dones és un espai privat i confidencial, aquests són els requisits mínims d'un espai apropiat per realitzar l'atenció a les dones segons les coordinadores dels SIADs. Tot i així, consideren que seria important disposar de més espai, o bé d'un espai estable que no les迫ci de canviar de sala contínuament. • Els SIADs que compten amb un espai molt o força agradable i adequat a les necessitats de les dones poden ubicar-se indistintament dins de la Regidoria de la Dona o Igualtat, a la Regidoria de Benestar Social o bé a altres Regidories, mentre que els 7 SIADs que tenen marge per millorar l'adequació de l'espai a les necessitats de les dones ateses pengen tots d'una Regidoria de Benestar Social. 	
Trobem 88 SIADs que compten amb un espai molt o força agradable i adequat a les necessitats de les dones.	Trobem 7 SIADs que tenen marge per a millorar l'adequació de l'espai a les necessitats de les dones ateses.
SIAD Pineda de Mar, SIAD Mataró, SIAD Premià de Mar, SIAD Masnou, SIAD Sabadell, SIAD St. Cugat del V., SIAD Montcada i Reixac, SIAD Sta. Perpètua de Mogoda, SIAD Barberà del V., SIAD Ripollet, SIAD Terrassa, SIAD Cerdanyola, SIAD Rubí, SIAD Castellar del V., SIAD Vallès Oriental, SIAD Granollers, SIAD Mollet del V., SIAD Castelldefels, SIAD Esparraguera, SIAD Viladecans, SIAD St. Feliu de Ll., SIAD Gavà, SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD Cornellà de Ll., SIAD Esplugues de Ll., SIAD Martorell, SIAD St. Boi de Ll., SIAD Molins de Rei, SIAD St. Joan Despí, SIAD El Prat de Ll., SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD Baix Llobregat, SIAD St. Adrià de B., PIADs de Barcelona, SIAD Sta. Coloma de G., SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Alt Penedès, SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Garraf, SIAD Manlleu, SIAD Igualada, SIAD Anoia, SIAD Vic/Osona, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Bages, SIAD Cerdanya, SIAD Ripollès, SIAD Garrotxa, SIAD Pla de l'Estand, SIAD La Selva, SIAD Blanes, SIAD Lloret de Mar, SIAD Alt Empordà, SIAD Baix Empordà, SIAD Palafrugell, SIAD St. Feliu de G., SIAD Girona, SIAD Solsonès, SIAD El Segrià, SIAD Lleida, SIAD Les Garrigues, SIAD Pla d'Urgell, SIAD Pallars Sobirà, SIAD Pallars Jussà, SIAD Urgell, SIAD Alta Ribagorça, SIAD Alt Urgell, SIAD La Segarra, SIAD La Noguera, SIAD Val d'Aran, SIAD Calafell, SIAD El Vendrell, SIAD Baix Penedès, SIAD Cambrils, SIAD Reus, SIAD Baix Camp, SIAD Alt Camp, SIAD Salou, SIAD Tarragona, SIAD Tarragonès, SIAD Conca de Barberà, SIAD Tortosa, SIAD Baix Ebre, SIAD Montsià, SIAD Ribera d'Ebre i SIAD Terra Alta.	
SIADs que presenten una informació incompleta respecte els indicadors 3.9_a i 3.6_(3): SIAD Badalona, SIAD Olesa de Montserrat i SIAD Valls.	

2.6. Tipificació segons registre i avaluació (VC6)

VC6-1. REGISTRE DE DADES PER JUSTIFICAR O BÉ PER AVALUAR I MILLORAR

Definició: tendència dels SIADs respecte l'avaluació del servei per tal de millorar les intervencions i recollir bones pràctiques.

Indicador: El criteri utilitzat per identificar els 3 tipus de serveis d'aquesta categoria es basa en l'**Indicadors 6.4** (el SIAD evalua les seves activitats de sensibilització per millorar el servei), l'**Indicador 6.5** (el SIAD evalua les seves atencions genèriques per millorar la qualitat de l'atenció) i l'**Indicador 6.6** (el SIAD evalua les seves atencions en VM per millorar la qualitat de l'atenció).

SIADs que <i>avaluen habitualment les seves actuacions</i> per millorar la qualitat del servei	SIADs que <i>avaluen puntualment les seves actuacions</i> per millorar la qualitat del servei	SIADs que <i>presenten un gran marge per millorar</i> <i>l'avaluació de les seves actuacions</i>
Formen part d'aquesta categoria els SIADs que sistemàticament avaluen les seves accions per millorar la qualitat del servei en tots els àmbits, tant pel que fa a les activitats comunitàries i de sensibilització, com per a les atencions genèriques o les atencions en VM.	Formen part d'aquesta categoria els SIADs que avaluen puntualment alguna de les seves accions per millorar la qualitat del servei, ja sigui amb relació a les activitats comunitàries i de sensibilització, a les atencions genèriques o a les atencions en VM, però que no ho fan sistemàticament en totes les accions.	Formen part d'aquesta categoria els SIADs que actualment registren dades tan sols per justificar les memòries d'activitats del servei i que, per tant, presenten un gran marge per millorar l'avaluació que fan d'aquestes actuacions.
<p>Característiques:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Les eines proveïdes per les institucions són considerades com a deficitàries per algunes coordinadores, atès que les opcions de registre a vegades no s'ajusten a la realitat dels SIADs i el gruix d'ítems a registrar se centra en els volums (volum d'atencions, volum d'activitats) i no pas en les tipologies, perfils o problemàtiques explícites que en permetin l'avaluació. • Els mecanismes de registre i avaluació no afavoreixen l'anàlisi en profunditat de la realitat del serveis. Sovint els SIADs compten amb més d'una aplicació per recollir les mateixes dades i això els afegeix complexitat a la tasca i el retorn de les dades per part de les institucions no sempre els és útil per analitzar la realitat dels seus serveis. • Els SIADs avaluen més habitualment les activitats de sensibilització que no pas les atencions genèriques o en VM, i també és més comú que recullin les bones pràctiques relacionades amb aquest àmbit. 		
<p>Trobem 57 SIADs que avaluen habitualment les seves accions per millorar la qualitat del servei.</p> <p>SIAD Pineda de Mar, SIAD Mataró, SIAD Premià de mar, SIAD Sabadell, SIAD St. Cugat del V., SIAD Sta. Perpètua de Mogoda, SIAD Ripollet, SIAD Terrassa, SIAD Rubí, SIAD Castellar del V., SIAD Vallès Occidental, SIAD Mollet del V., SIAD Castelldefels, SIAD Viladecans, SIAD St. Feliu de Ll., SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD Cornellà de Ll., SIAD Esplugues de Ll., SIAD Martorell, SIAD St. Boi de Ll., SIAD Molins de Rei, SIAD El Prat de Ll., SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD St. Adrià de B., PIADs de Barcelona, SIAD Sta. Coloma de G., SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Alt Penedès, SIAD Sitges, SIAD Vilanova i la Geltrú, SIAD Garraf, SIAD Manlleu, SIAD Igualada, SIAD Manresa, SIAD Anoia, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Bages, SIAD Blanes, SIAD Alt Empordà, SIAD Palafrugell, SIAD St. Feliu de G., SIAD Lleida, SIAD Les Garrigues, SIAD Pallars Sobirà, SIAD La Segarra, SIAD Val d'Aran, SIAD El Vendrell, SIAD Baix Penedès, SIAD Cambrils, SIAD Alt Camp, SIAD Tarragonès, SIAD Priorat, SIAD Conca de Barberà, SIAD Tortosa, SIAD Montsià, SIAD Ribera d'Ebre i SIAD Terra Alta.</p> <p>Trobem 25 SIADs que avaluen puntualment les seves accions per millorar la qualitat del servei.</p> <p>SIAD Maresme, SIAD Montcada i Reixac, SIAD Cerdanyola, SIAD Granollers, SIAD Esparraguera, SIAD Gavà, SIAD St. Joan Despí, SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD Vic/Osona, SIAD Cerdanya, SIAD Ripollès, SIAD Garrotxa, SIAD Pla de l'Estany, SIAD La Selva, SIAD Lloret de Mar, SIAD Gironès/Salt, SIAD Solsonès, SIAD Urgell, SIAD Alta Ribagorça, SIAD Alt Urgell, SIAD La Noguera, SIAD Calafell, SIAD Reus, SIAD Salou i SIAD Tarragona.</p> <p>Trobem 13 SIADs que presenten un gran marge per millorar les seves actuacions.</p> <p>SIAD Masnou, SIAD Barberà del V., SIAD Vallès Oriental, SIAD Baix Llobregat, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Figueres, SIAD Baix Empordà, SIAD Girona, SIAD El Segrià, SIAD Pla d'Urgell, SIAD Pallars Jussà, SIAD Baix Camp, SIAD Baix Ebre.</p>		
SIADs que presenten una informació incompleta respecte els indicadors 3.9_a i 3.6 (3): SIAD Badalona, SIAD Olesa de Montserrat i SIAD Valls.		

2.7. Tipificació segons eficiència

VC7-1. OPTIMITZACIÓ DELS RECURSOS HUMANS I MATERIALS DE L'ENS LOCAL

Definició: grau en què els ens locals procuren optimitzar els recursos d'altres serveis, tant humans com materials, amb els dels SIADs.

Indicador: El criteri utilitzat per identificar els 3 tipus de serveis d'aquesta categoria es basa en l'**Indicador 3.16** (el SIAD utilitza personal d'altres serveis de l'ens local) i en l'**Indicador 3.17** (l'ens local optimitza els espais del SIAD amb altres activitats).

SIADs que <i>optimitzen en major mesura els recursos humans i materials de l'ens local</i>	SIADs que <i>optimitzen en menor mesura els recursos humans i materials de l'ens local</i>	SIADs que <i>no optimitzen els recursos humans i materials de l'ens local</i>
Formen part d'aquesta categoria els SIADs que compten amb personal d'altres serveis de l'ens local i que el seu espai és sistemàticament optimitzat amb altres activitats, per part de l'ens local.	Formen part d'aquesta categoria els SIADs que o bé compten amb personal d'altres serveis de l'ens local, o bé el seu espai és optimitzat amb altres activitats, per part de l'ens local.	Formen part d'aquesta categoria els SIADs que no compten amb personal d'altres serveis de l'ens local, ni el seu espai és optimitzat amb altres activitats.
Característiques:		
<ul style="list-style-type: none"> • El fet d'optimitzar l'espai del SIAD i cedir alguns espais a d'altres serveis pot ser una forma de donar valor a l'equipament, ja que se'l dóna a conèixer i s'evidencia que està a ple rendiment. • A vegades, el fet de compartir o cedir espais de l'equipament del SIAD pot crear reticències, especialment si això implica l'entrada i sortida d'homes dins el servei, tot i que el conflicte pot resoldre's amb una bona organització dels horaris i els usos dels espais. • El fet de comptar amb personal propi de l'ens local és valorat molt positivament per les coordinadores ja que acostuma a ser una estratègia que els permet desprendre's o alleugerir la tasca administrativa i de gestió. 		
Trobem 26 SIADs que optimitzen en major mesura els recursos humans i materials de l'ens local. SIAD Premià de Mar, SIAD St. Cugat, SIAD Castellar del V., SIAD Vallès Occidental, SIAD Vallès Oriental, SIAD Esparraguera, SIAD Viladecans, SIAD Molins de Rei, SIAD Alt Penedès, SIAD Sitges, SIAD Anoia, SIAD Garrotxa, SIAD Pla de l'Estany, SIAD Alt Empordà, SIAD Fígues, SIAD St. Feliu de G., SIAD Gironès/Salt, SIAD Pallars Sobirà, SIAD La Segarra, SIAD Calafell, SIAD Baix Camp, SIAD Salou, SIAD Tarragonès, SIAD Priorat, SIAD Conca de Barberà i SIAD Tortosa.		
Trobem 66 SIADs que optimitzen en menor mesura els recursos humans i materials de l'ens local. SIAD Pineda de Mar, SIAD Mataró, SIAD Maspalomas, SIAD Maresme, SIAD Sabadell, SIAD Montcada i Reixac, SIAD Sta. Perpètua de Mogoda, SIAD Barberà del V., SIAD Ripollet, SIAD Terrassa, SIAD Cerdanyola, SIAD Rubí, SIAD Granollers, SIAD Mollet del V., SIAD Castelldefels, SIAD St. Feliu de Ll., SIAD Gavà, SIAD St. Vicenç dels Horts, SIAD Cornellà de Ll., SIAD Esplugues de Ll., SIAD Martorell, SIAD St. Boi de Ll., SIAD St. Joan Despí, SIAD El Prat de Ll., SIAD St. Andreu de la Barca, SIAD Baix Llobregat, SIAD St. Adrià de B., PIADs de Barcelona, SIAD Sta. Coloma de G, SIAD L'Hospitalet de Ll., SIAD Vilafranca del Penedès, SIAD St. Pere de Ribes, SIAD Garraf, SIAD Manlleu, SIAD Igualada, SIAD Manresa, SIAD Vic/Osona, SIAD Berga/Berguedà, SIAD Bages, SIAD Cerdanya, SIAD Ripollès, SIAD La Selva, SIAD Blanes, SIAD Lloret de Mar, SIAD Baix Empordà, SIAD Girona, SIAD Solsonès, SIAD El Segrià, SIAD Lleida, SIAD Les Garrigues, SIAD Pla d'Urgell, SIAD Pallars Jussà, SIAD Urgell, SIAD Alta Ribagorça, SIAD Alt Urgell, SIAD La Noguera, SIAD Val d'Aran, SIAD El Vendrell, SIAD Baix Penedès, SIAD Reus, SIAD Alt Camp, SIAD Tarragona, SIAD Baix Ebre, SIAD Montsià, SIAD Ribera d'Ebre i SIAD Terra Alta.		
SIADs que presenten una informació incompleta respecte els indicadors 3.9 a i 3.6 (3): SIAD Badalona, SIAD Olesa de Montserrat i SIAD Valls.		

BLOC III: Estàndards de Qualitat

1. Definició i construcció dels Estàndards de Qualitat

La Unió Europea⁴⁶ defineix els **Estàndards de Qualitat** (EQ) de la següent manera:

Els estàndards de qualitat són generalment principis acceptats o conjunts de normes per a la millor o la més adequada manera d'implementar una intervenció. Sovint es refereixen a aspectes estructurals (formals) de garantia de qualitat, com ara el medi ambient i la composició del personal. No obstant això, també poden referir-se a aspectes de procés com ara l'adequació dels continguts, el procés d'intervenció o el procés d'avaluació.

En la present evaluació, els estàndards de qualitat pretenen ser el punt de referència que ha de guiar els SIADs per assolir un funcionament òptim i de qualitat. Entenem, però, que no tots els SIADs aconsegueixen arribar a aquestes màximes i que, sovint, la seva actuació es troba limitada per factors aliens al mateix servei. Aquests estàndards són també útils per identificar les dificultats que impedeixen als serveis funcionar correctament en algun àmbit, tot induint-los a la revisió de la seva pràctica professional.

Presentem així un conjunt de 16 estàndards de qualitat, que són resultat del procés d'anàlisi dels elements que influeixen i determinen el funcionament òptim dels SIADs, en relació amb la seva missió i objectius a curt i llarg termini, establerts per l'ICD. La construcció d'aquests estàndards parteix de l'experiència i expertesa de les persones professionals implicades: les coordinadores dels serveis, d'una banda, i l'equip de l'ICD, de l'altra; tot posant en tensió “allò que és” amb “allò que hauria de ser”, per tal de definir estàndards òptims alhora que realistes i viables.

2. Presentació dels Estàndards de Qualitat

La Taula 10.1 presenta setze (16) estàndards de qualitat, articulats amb les variables contextuales, els indicadors clau per a l'avaluació, i acompañats d'exemples concrets per tal de facilitar-ne la comprensió. Es mencionen també els capítols de la descripció analítica de les variables contextuales (veure Bloc I.) relacionats amb cada estàndard, per tal d'agilitzar la cerca dels punts on es descriuen els elements clau del funcionament dels serveis per a cada estàndard.

⁴⁶ EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction). Glossari On-line: “Quality standards”: <http://www.emcdda.europa.eu/publications/glossary>

Variable Contextual (VC)	Indicadors relacionats	Estàndard de Qualitat (EQ)	Exemples	Capítols relacionats	
1	Àmbits d'intervenció	1.4	EQ.1.1 : El SIAD dóna resposta al conjunt de demandes de les dones del municipi o comarca en tots aquells aspectes relacionats amb la seva vida laboral, social, personal i familiar, des dels serveis d'assessorament jurídic i psicològic o bé a través de la derivació a serveis especialitzats.	Ex.: Una dona filipina desitja conèixer el procediment legal per regularitzar la seva situació familiar i és atesa pel servei d'assessoria jurídica del SIAD. Ex.: Una dona a l'atur vol saber quines són les borses de treball existents en el municipi i és derivada al servei de promoció econòmica .	2.1.1. Perfil de persones ateses 2.1.2. L'atenció generalista als SIADs
		1.5	EQ.1.2 : El SIAD realitza una detecció activa i una primera atenció de les dones en situació de VM, en coordinació amb la Xarxa Integral de VM.	Ex.: Una dona acudeix al servei d'assessoria jurídica del SIAD perquè es vol divorciar de la seva parella i explica haver viscut episodis de violència, aleshores és atesa pel servei d'assessoria psicològica i derivada al SIE.	2.1.1. Perfil de persones ateses 2.1.3. Atenció en Violència Masclista
		1.6 1.11_a, 1.11_b 1.13_a, 1.13_b 1.14 1.15_a, 1.15_b 1.16	EQ.1.3 : S'utilitza el Pla de Polítiques de Dones com a eina efectiva per desenvolupar les accions comunitàries i de sensibilització sobre les desigualtats de gènere i la VM.	Ex.: El programa escolar de prevació de relacions abusives a través de les noves tecnologies que es realitzarà als IES de la comarca està articulat amb el Pla de Polítiques de Dones comarcal.	2.2.1. Intervenció comunitària 4.2.2. Els plans de polítiques de dones
			EQ.1.4 : El SIAD participa activament en les xarxes de coordinació locals/territoriais (CVM, xarxa de derivacions, consells de dones, comissions d'igualtat...).	Ex.: El SIAD es reuneix periòdicament amb serveis socials i els serveis de salut per realitzar un seguiment dels casos compartits.	2.2.2. Coordinació amb la xarxa
2	Equip professional	2.6 2.8 2.9 2.10_a, 2.10_b 2.12 2.15 2.16	EQ.2.5 : L'equip professional del SIAD està degudament format en polítiques de gènere i compta amb les competències i la dedicació necessàries per desenvolupar la tasca requerida.	Ex.: Tots i totes les professionals de l'equip han realitzat algun curs de formació específica sobre perspectiva de gènere, polítiques d'igualtat i violència masclista.	3.1. Composició i estructura de l'equip 3.2.2. La tasca de l'equip 3.2.3. Formació de l'equip 4.5.3. Optimització de l'equip professional
			EQ.2.6 : La multiplicitat de càrrecs i funcions que assumeix la coordinadora de l'equip no entorpeix la seva tasca.	Ex.: La coordinadora del SIAD és també cap de serveis de la Regidoria d'Igualtat i compta amb un equip de professionals per realitzar la intervenció comunitària i l'atenció a les dones	3.2.1. La figura de la coordinadora

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

3	Relació amb l'ens local	3.6 3.7 3.9_a, 3.9_b 3.12 3.13 3.15_a, 3.15_b 3.16_a, 3.16_b 3.17	EQ.3.7 : El SIAD compta amb el suport polític, econòmic i tècnic de l'ens local per al desplegament de les polítiques de dones i la prestació d'un servei adequat a les dones del municipi/comarca. EQ.3.8 : El SIAD es coordina amb l'ens local i els recursos de la xarxa local (municipals/comarcals) per als diferents àmbits d'intervenció.	Ex.: L'Ajuntament cofinança el SIAD en un 40% i compta amb una comissió de polítiques de dones per treballar la igualtat de forma transversal en totes les regidories.	4.1. Posicionament dins l'organització local 4.2. Les polítiques de gènere en l'ens local 4.4. Cofinançament
4	Relació amb l'ICD	4.3 4.4 4.6 4.7 4.14_a, 4.14_b 4.16	EQ.4.9 : El SIAD compta amb el suport institucional, econòmic i tècnic de l'ICD. EQ.4.10 : El SIAD es coordina de forma efectiva amb la seu territorial de l'ICD, amb la xarxa de SIADs de la demarcació i amb la resta de recursos de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral de VM. EQ.4.11 : El SIAD es guia per les polítiques nacionals d'Igualtat i d'abordatge integral de la VM del Govern de Catalunya.	Ex.: La coordinadora del SIAD recorre a la tècnica de referència de l'ICD territorial per conèixer les convocatòries de les subvencions en matèria de polítiques de dones a les quals es poden acudir els ens locals.	5.1. Les seus territorials de l'ICD
4					
5	Espai, accessibilitat i difusió	5.2 5.4 5.5 5.6_a, 5.6_b 5.9 5.10_a, 5.10_b 5.17	EQ.5.12 : El SIAD és un espai de referència per a les dones del municipi/comarca. EQ.5.13 : El SIAD desplega estratègies per garantir l'accés de totes les dones al servei. EQ.5.14 : El servei compta amb els espais adequats per realitzar l'atenció personalitzada i les accions comunitàries.	Ex.: Bona part de les dones del municipi participen en els tallers i activitats que realitza el SIAD.	6.1.2. Ubicació del SIAD en l'organigrama local 6.2. Accessibilitat al SIAD 6.3. Estratègies de difusió

Avaluació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones de Catalunya.

6	Registre, sistematització i avaluació	7.4	EQ.6.15 : El SIAD compta amb les eines adequades per recollir la informació necessària per a l'avaluació del servei.	Ex.: El SIAD té una aplicació informàtica on les professionals registren tota la informació relativa a l'atenció personalitzada, les accions comunitàries i la relació amb els recursos de la xarxa per tal d'avaluar els punts a millorar en el funcionament del servei.	7.1. Registre i sistematització de les dades
		7.5 7.6 7.8 7.9 7.10 7.11 7.12 7.13 7.14			

Taula 10.2 Estàndards de Qualitat del servei

BLOC IV: Reflexions finals

1. Conclusions

A continuació presentem un conjunt de vint-i-una (21) conclusions relacionades amb els quatre nivells que han guiat la present avaluació: impacta, pertinença, eficàcia i eficiència.

1.1. Impacte

1. **El conjunt d'activitats i atencions realitzades pels SIADs han arribat a gairebé el 4% de les dones de Catalunya durant el 2013.**
 - 146.321 dones de Catalunya (3,8% del total) han estat ateses o bé han participat en alguna de les activitats realitzades pels SIADs.
2. **Les activitats comunitàries i de sensibilització realitzades pels SIADs han arribat a més d'un 3% del conjunt de les dones de Catalunya.**
 - 178.000 persones de tot Catalunya han participat en alguna activitat comunitària organitzada pels SIADs, entre elles 120.600 dones (3,1% del total).
3. **Els SIADs atenen dues terceres parts dels casos de violència masclista detectats a Catalunya per la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral.**
 - 7.569 dones en situació de VM ateses pels SIADs.
 - Representa el 29% del total de dones ateses pels SIADs.
 - Suposa el 63% dels casos de VM atesos a Catalunya per la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral.
4. La Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral de la VM atén gairebé un 11% de les dones que s'estima que es troben en situació de VM. Els SIADs atenen el 7% del total de dones en situació de VM que s'estimen a Catalunya.**Els serveis d'atenció, assessorament psicològic i jurídic dels SIADs atenen gairebé l'1% del conjunt de dones majors d'edat de Catalunya.**
 - 25.721 dones majors d'edat han estat ateses pels SIADs de Catalunya (0,94% del total).
 - Dones ateses pel servei d'assessorament psicològic: 12.337 dones ateses
 - Dones ateses pel servei d'assessorament jurídic: 11.638 dones ateses
 - Cada SIAD atén, de mitjana, al voltant de 245 dones l'any.

5. Els SIADs van més enllà del treball amb la seva població diana principal: tres quartes parts (74) atenen menors, i fins a dues cinquenes parts (40) atenen homes.

- En total, s'han atès 384 homes majors d'edat.
- En total, s'han atès un total de 608 menors d'edat durant el darrer any, 465 noies i 143 nois de menys de 18 anys. Dels 608 menors, gairebé la meitat (271) tenien menys de 12 anys (176 nenes i 95 nens).

1.2. Pertinença

6. Els SIADs desenvolupen la seva acció amb una manca d'un marc normatiu de referència, la qual cosa comporta una gran variabilitat de models arreu del territori.

- Per una banda, la manca de normativa deixa l'orientació del serveis i la definició de les seves activitats a mercè dels coneixements i capacitats de les seves coordinadores, així com dels interessos dels ens locals i d'altres elements lligats al context local.
- Per una altra banda, aquesta indefinició normativa porta els SIADs a haver-se d'ocupar en primer terme de donar resposta als possibles dèficits de recursos del territori, especialment pel que fa a la xarxa d'abordatge de la VM; aquesta qüestió limita sovint la seva capacitat d'actuació en els altres àmbits d'intervenció.

7. Els SIADs consoliden el seu lideratge en el desplegament i desenvolupament dels circuits de violència masclista locals, i com a agents de referència en polítiques de gènere i de violència masclista dins les xarxes locals territorials.

- La meitat dels SIADs (48) lidera el circuit local de violència masclista.
- Una quarta part dels SIADs (25) participa en el seu circuit de violència masclista des de fa més de 6 anys.
- La meitat dels SIADs (50) fa entre 2 i 5 anys que participa en el seu circuit, coincidint amb la posada en marxa del servei o bé amb l'inici del desplegament del circuit.

8. La Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral de violència masclista presenta problemes de funcionalitat i operativitat, atès que l'abast dels Serveis d'Intervenció Especialitzada (SIEs) és a dia d'avui insuficient per assumir el conjunt de casos de violència masclista, així com l'atenció als i les menors; aquesta situació molt sovint trasllada les responsabilitats dels SIEs cap als SIADs, els quals acaben assumint les seves tasques especialitzades sense comptar amb els recursos necessaris per a fer front a aquest repte.

- Les dificultats de derivació cap als SIEs converteixen en la pràctica els SIADs en serveis desproveïts de xarxa i especialitzats en totes les fases de l'abordatge de la violència masclista, des de la detecció fins a la recuperació

de les dones, convertint-se a la pràctica en petites cèl·lules de SIEs funcionals.

9. Essent l'abordatge de la violència masclista, per una banda, i el treball per la igualtat i els drets de les dones, per una altra, els dos eixos principals d'intervenció que han d'assumir els SIADs, es constata una priorització de l'abordatge de la violència masclista, quedant sovint el segon eix al descobert per diversos motius específics de cada servei:

- Proximitat i accessibilitat *de facto* al SIE de referència;
- històric del servei (el SIAD ja existia abans de la Llei 5/2008 amb un rol propi dins la xarxa);
- diferències quant als recursos disponibles;
- prioritats i paradigmes dominants en el municipi quant a les polítiques de dones i igualtat.

10. La ubicació del SIAD dins l'organograma municipal/comarcal condiciona el paradigma d'actuació del servei en relació a l'èmfasi atorgat a les polítiques de gènere i igualtat, i a la sensibilització de la ciutadania.

- a. Quan pertany a regidories locals de Polítiques de Dones o Igualtat s'emfasitza el treball comunitari i de sensibilització sobre la qüestió de la igualtat, i el SIAD veu alleugerida la seva responsabilitat en el desenvolupament d'aquest eix.
- b. Quan pertany a regidories locals de Benestar social es beneficia de la xarxa de serveis socials i de la xarxa local articulada, però alhora es veu dominat per un paradigma assistencial, convertint-se sovint en un servei especialitzat en violència masclista en detriment del desenvolupament de polítiques de gènere.
- c. Quan pertany a d'altres departaments locals sovint respon a una voluntat institucional per prioritzar i transversalitzar les polítiques d'igualtat deslligades d'una mirada vulnerabilitzadora de les dones.

11. Les principals dificultats relacionades amb el desplegament de recursos de proximitat específics per a dones arreu del territori se centra en l'accessibilitat als serveis; aquestes dificultats poden ser d'ordre físic o simbòlic.

- Dificultats d'ordre físic:
 - a. Quan el SIAD es troba ubicat lluny de la residència de la dona i l'accés en transport públic és limitat o inexistent.
- Dificultats d'ordre simbòlic (estigma):
 - b. Quan el SIAD està dins d'altres serveis de caire assistencial i s'associa a un « centre per a persones amb problemes ».
 - c. Quan el SIAD s'associa a un lloc per a « dones maltractades ».
 - d. Quan el municipi és petit i el veïnat s'assabenta de qui està sent atesa pel servei.

12. Es constata que, en els darrers anys, el Govern de Catalunya ha perdut influència política en matèria de polítiques de gènere en el món local, i de suport institucional a la tasca tècnica dels SIADs. Concretament, l'ICD ha reculat en el seu lideratge respecte a algunes qüestions específiques:

- a. el desenvolupament de polítiques de gènere que orientin la tasca dels SIADs de forma homogènia arreu del territori i reconegudes sota el paraigües del Govern de Catalunya;
- b. l'articulació de les polítiques de gènere amb les diverses administracions locals i territorials;
- c. l'elaboració de continguts i materials actualitzats que facilitin la tasca dels SIADs i que esdevinguin un referent a Catalunya, però també a nivell dels territoris de parla catalana, de l'Estat i d'Europa;
- d. el suport institucional i tècnic a nivell local que articuli una xarxa activa entre els SIADs dels territoris.

1.3. Eficàcia

13. Els SIADs es consoliden com a servei cabdal en la detecció i primera atenció de violència masclista dins la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral, i en el principal agent capaç d'abordar aquesta problemàtica arreu del territori.

- És el servei vertebrador que articula la xarxa de violència masclista amb la xarxa local.
- Es tracta de l'únic recurs de proximitat dins la xarxa que és accessible a la majoria de les dones del territori català.

14. Hi ha quatre elements que afavoreixen decididament l'eficàcia de les intervencions comunitàries i de sensibilització per part dels diferents SIADs: a) la seva ubicació dins l'organigrama local; b) la sensibilitat local en matèria de gènere; c) la funcionalitat de la xarxa local d'abordatge de la violència masclista; d) el rol i les capacitats de la coordinadora.

- a. Ubicació dins l'organigrama local: quan el SIAD pertany a una regidoria de Polítiques de dones o Igualtat, i especialment si aquesta compta amb una tècnica o agent d'igualtat que es responsabilitzi del desplegament de les polítiques de dones.
- b. Sensibilitat local en matèria de gènere: quan l'ens local considera prioritàries les polítiques de gènere dins la seva agenda política i el conjunt de regidores estan sensibilitzades en aquesta qüestió.
- c. Funcionalitat de la xarxa local d'abordatge de la violència masclista: quan la xarxa especialitzada en violència masclista és funcional i el servei no ha d'assumir aquests casos més enllà de la primera atenció.
- d. Rol i capacitats de la coordinadora: quan la coordinadora del servei té marge de maniobra i aposte a nivell personal per desenvolupar aquest eix dins el SIAD.

15. La figura professional de la coordinadora es configura com a l'ànima del servei, sent cabdal en el seu lideratge, així com en l'orientació de les activitats i el seu desenvolupament; el funcionament del servei és altament dependent del perfil d'aquesta figura, així com de la seva càrrega de feina i responsabilitats.

- La coordinadora sovint lidera el servei en tots els seus àmbits (gestió del servei, planificació d'activitats i atencions, generació i coordinació de la xarxa), la qual cosa la converteix en l'element clau del funcionament del servei.
- Sovint, les coordinadores poden encarregar-se de diverses funcions que inicialment no els pertocaria (multifunciions), com ara fer atencions psicològiques o jurídiques, o bé representar diversos càrrecs dins l'ens local (multicàrrecs).
- Les coordinadores presenten diversos perfils quant a les seves capacitats, formació, habilitats, motivacions, iniciativa, etc.; la seva iniciativa i competències afavoreixen el caràcter innovador o bé el caràcter passiu d'alguns serveis, i això té efectes en qüestions com la generació de xarxa amb els serveis i recursos locals o la iniciativa envers el desenvolupament d'activitats comunitàries.

16. Es constata que la consolidació d'un equip estable en el si dels SIADs pot afavorir la perennitat de les polítiques de gènere en el territori, en un moment com l'actual en què es veuen amenaçades.

- En l'actual context de retallades i reestructuracions administratives sovint ha desaparegut la Regidoria de Polítiques de Gènere, Dones o Igualtat de l'ens local; en alguns casos, la creació de places de funcionariat dins dels SIADs ha permès consolidar un espai en el municipi o comarca centrat en el foment de la igualtat entre homes i dones i la sensibilització de la ciutadania.

17. Destaquen un seguit d'elements que comporten una coordinació feble i millorable entre la seu territorial de l'ICD de Barcelona i els SIADs de la demarcació, la qual a dia d'avui presenta problemes i dificultats quant a la generació de xarxa entre els SIADs i la coordinació directa a nivell tècnic amb alguns dels serveis.

- En contrast amb la resta de demarcacions, es constata a Barcelona la manca d'una figura tècnica amb dedicació exclusiva a la coordinació i suport als SIADs del territori.
- Barcelona concentra més de la meitat dels SIADs de Catalunya (53 de 98), i presenta un grau de complexitat territorial molt elevat, degut a la coexistència de realitats sociodemogràfiques molt diferenciades que van des d'una gran metròpoli urbana, a ciutats metropolitanes mitjanes, així com municipis petits i comarques semirurals.

18. Les eines de registre i sistematització de les activitats realitzades pels SIADs s'adequen de forma deficient a la realitat diversa dels diferents SIADs i són alhora poc útils per a la generació de coneixement ric en termes d'avaluació.

- Les eines de registre no sempre s'adequen a la realitat de les activitats desenvolupades pels diferents serveis; això comporta que sovint aquestes eines no s'omplin correctament o bé que els criteris amb què s'omplen no siguin homogenis.
- Els ítems registrats són insuficients per realitzar evaluacions que permetin identificar els elements de millora, així com les pràctiques significatives i innovadores que puguin generar els diversos equips professionals dels serveis.

1.4. Eficiència

19. Els trams de finançament atorgats pel Contracte-Programa no són directament proporcionals al volum de població diana dels SIADs, la qual cosa afavoreix els SIADs de municipis petits i mitjans en l'accés a recursos, i pot crear un greuge comparatiu amb els SIADs de municipis grans i SIADs comarcals.

20. Bona part dels ens locals recolzen la tasca dels SIADs a través de la seva contribució en el finançament del servei i la disposició d'espais i professionals propis de l'ens.

- Els ens locals poden incrementar l'eficiència dels seus SIADs per mitjà de la corresponsabilitat pel que fa a recursos humans (conserges, personal administratiu, personal informàtic, etc.), recursos materials (concessió i optimització d'espais) o recursos econòmics (cofinançament dels serveis).

21. La desaparició de les agents d'igualtat així com de diverses regidories de dones en diferents municipis ha comportat la transferència de les seves responsabilitats als SIADs –i entre elles, el desenvolupament dels plans de polítiques de dones– que no han anat acompanyades d'una corresponent transferència de recursos, generant importants dificultats en el desplegament dels plans així com en l'eficiència del servei.

- La manca de dotació econòmica i de recursos addicionals per al desenvolupament d'aquestes noves responsabilitats comporta una major saturació de l'equip professional i una deficiència en la qualitat del propi pla de polítiques de dones.

2. Propostes pràctiques d'actuació

A continuació presentem un seguit de dinou (19) propostes pràctiques d'actuació. Aquestes propostes es desfilen directament dels resultats de l'avaluació realitzada, i segueixen un **príncipi bàsic: imprimir millors en el funcionament i en els resultats dels SIADs per mitjà de l'optimització dels recursos ja existents**. Creiem que aquest principi és, a dia d'avui, més vigent que mai, tenint en compte el llarg període d'estancament econòmic pel que està passant Catalunya i la seva gent. Els canvis per a la millora són, tanmateix, més importants que mai, atès que és precisament en moments com el present que cal esforçar-se per millorar substancialment els serveis oferts per les administracions públiques.

Vet aquí doncs, a continuació, un seguit de propostes pràctiques que perseguen trobar solucions per a l'aplicació del citat principi.

2.1. Suport en l'atenció i en les tasques pròpies dels SIADs

Els SIADs tenen tots la mateixa missió, centrant la seva tasca en l'atenció i les activitats comunitàries. Tot i així, hi ha una manca d'orientació específica i guiada de les diferents respostes i propostes a desenvolupar amb els diversos perfils atesos, així com amb les diferents possibilitats d'actuacions comunitàries a desenvolupar. Compilar i endreçar el coneixement ja experimentat pels diversos SIADs és un primer pas cap a la concreció d'eines senzilles d'orientació. La sistematització de les experiències ja desenvolupades juntament amb una actualització de les que es vagin realitzant presenta tres avantatges:

- Facilitar una millorar substancial de les tasques quotidianes dels serveis.
- Promoure un increment de la confiança dels equips professionals, i en especial de les coordinadores, en el desenvolupament de les seves obligacions.
- Posicionar l'ICD com a institució clau en el lideratge dels SIADs, a través de la generació de coneixement útil i en permanent millora.

Vegem cinc (5) propostes concretes i molt pràctiques que van en aquesta línia.

1. Desenvolupar models d'estandardització per a processos comuns en el desenvolupament de les atencions a dones dins els SIADs.

Es tracta de models que puguin recollir algunes de les distinthes situacions i perfils amb què els SIADs es poden trobar, i que puguin oferir pautes d'atenció bàsiques i òptimes que puguin guiar les professionals dels serveis en cas que en tinguin necessitat. Els models d'estandardització s'han de d'entendre com a models guia per a l'orientació, i no pas com a protocols d'actuació, atès que les casuístiques poden ser molt variades. En qualsevol cas, els models d'estandardització han de ser útils per adaptar-se a la casuística, i no a la inversa.

Alguns exemples senzills d'estandardització es refereixen sobretot a la primera atenció (nombre de sessions per a la detecció de necessitats en la primera atenció, criteris i eines útils per a la detecció, temps màxim entre la primera atenció i l'assessorament personalitzat...) i a l'assessorament especialitzat psicològic i jurídic (nombre de sessions segons tipologies de cas, criteris i eines útils per a l'assessorament...).

2. Generar un senzill banc de dades al voltant de diverses propostes per al desenvolupament d'activitats comunitàries, de sensibilització i de commemoració de diades.

Aquest ‘pool de recursos’ es pot realitzar de forma força senzilla, per mitjà d’una primera recopilació descriptiva d’experiències ja desenvolupades pels diferents SIADs al respecte, i acompanyada d’una reflexió sobre els avantatges i les dificultats del desenvolupament de cada activitat. Les experiències es poden compilar en forma de fitxes operatives, acompanyades allà on s’escaigui de plantilles gràfiques o audiovisuals ja desenvolupades amb anterioritat.

3. Desenvolupar models d'assessorament en l'atenció a homes per als SIADs.

Com hem vist, tot i no formar part de la missió inicial dels SIADs, una àmplia majoria (70) desenvolupa atencions amb aquest col·lectiu. Aquesta situació comporta que els SIADs desenvolupin aquestes actuacions sense cap mena d’orientació consensuada amb l’ICD o bé entre el conjunt dels SIADs.

Aquests models han de ser senzills i poden centrar-se en l’assessorament (principalment telefònic) per a la detecció i contenció de tres perfils d’homes:

- Homes que experimenten situacions de violència per part de la seva companya i acudeixen als SIADs perquè no saben on més acudir.
- Homes que presenten un perfil potencial d’agressor i que mostren interès en fer un treball preventiu (en alguns SIADs es treballa amb un perfil d’homes que poden acudir al treball per tal de mantenir les pensions que reben per part dels serveis socials).
- Homes que han exercit violència.

4. Cercar solucions al problema de l'atenció a filles i fills de dones en situació de violència masclista al qual fan front els SIADs.

Les filles i fills de les dones en situació de VM han de ser ateses inicialment pels SIE, tot i que a falta dels mateixos en principi se n’encarreguen serveis socials, o serveis de salut mental com els CSMIJ. En qualsevol cas, un bon nombre de SIADs es troben amb filles i fills que han de ser atesos però no poden enviar-los al SIE (bé perquè no en tenen cap d’assignat, perquè el que tenen assignat no dóna a l’abast o bé perquè la mare no té mitjans per arribar-hi). Aquests casos generen una gran tensió en el si dels equips dels SIADs, atès que si bé les professionals es poden atrevir a fer un

treball per a la recuperació de les dones, tot i que això no toqui fer-ho en el SIAD, l'atenció a filles i fills requereix d'uns coneixements específics que aquestes professionals no tenen. L'opció alternativa seria enviar-los a serveis socials o a d'altres centres com els CSMIJ, però ens trobem que sovint consideren que les persones professionals d'aquests serveis estan igual de mal preparades que elles mateixes per assumir aquest perfil d'infants, amb l'agreujant que sovint presenten una important manca de perspectiva de gènere i fins i tot de sensibilitat amb la qüestió de la violència masclista. Davant d'aquesta situació reiterada, moltes professionals experimenten una important angoixa i afirmen trobar-se en un carreró sense sortida.

Hi ha diverses opcions operatives que es poden dur a terme per tal d'oferir una solució temporal a aquest problema, mentre el municipi o comarca no compta amb els recursos necessaris o amb un SIE prou operatiu per assumir el conjunt de les situacions que emergeixen en el seu àmbit d'actuació. Vegem-ne algunes que impliquen diferents centres:

- a. **SIEs.** Sovint, els SIADs i els SIEs no es posen d'acord, atès que en el moment en què els primers volen enviar als segons una dona amb els seus filles i filles, des del SIE se'ls diu que no hi ha espai per a atendre més dones en aquells moments. S'entén que la dona i les seves filles i fills han de ser indefectiblement ateses en el mateix centre, de manera que si el SIE no pot assumir la dona, també rebuja les seves filles i fills. Entenent que l'atenció a les filles i fills no pot deixar-se de banda sota cap circumstància, caldria poder arribar a acords segons els quals els SIEs prioritzin l'atenció a filles i fills, i se'n puguin ocupar fins i tot si no atenen la mare, la qual pot ser atesa en el seu SIAD de referència.
- b. **Seus territorials de l'ICD.** Especialitzar els serveis d'atenció i assessorament a les dones presents en les seus territorials de l'ICD (a Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i Tortosa) en centres d'atenció a filles i fills de dones en situació de violència masclista.
- c. **Altres centres de la xarxa.** Mentre les actuacions anteriors no es duguin a terme, una possibilitat força operativa seria que els SIADs de cada municipi o comarca que es troben en aquesta situació, identifiquessin quins centres de la xarxa local podrien dur a terme aquesta atenció en termes de recursos i disponibilitat. A partir d'aquí, l'ICD hauria d'oferir de forma gratuïta una formació en profunditat per tal que aquests centres poguessin abordar l'atenció amb les garanties necessàries d'un coneixement adequat a la problemàtica de les filles i fills de dones en situació de violència masclista. En un moment donat, les professionals de les seus territorials de l'ICD, que ara se centren en funcionar com un SIAD més, podrien reconvertir-se també en les responsables d'aquestes formacions.

5. Organitzar una trobada anual del conjunt de la xarxa de SIADs a nivell de Catalunya.

Aquestes trobades s'haurien de desenvolupar al marge de les que es duguin a terme en el si de cada demarcació, les quals estaran liderades per cada seu territorial de l'ICD. Les trobades anuals poden incentivar l'intercanvi d'experiències entre diferents tipus de SIAD que es troben de forma transversal en les diverses demarcacions, i que comparteixen altres trets diferents als territorials: SIADs de municipis petits, SIADs comarcals, SIADs de municipis grans o molt grans.

En cas de necessitat, aquestes trobades poden organitzar-se de forma molt econòmica, tot prioritant l'exposició de les bones pràctiques desenvolupades en alguns SIADs per a la generació de reflexió i debat.

2.2. Millora de l'eficiència dels SIADs i del conjunt de la xarxa

Com hem vist, l'anàlisi fa emergir alguns desajustaments significatius en el si de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral i en la relació entre els diversos serveis de la xarxa, especialment en la relació SIADs-SIEs. És recomanable cercar fórmules de reajustament de la Xarxa per tal d'optimizar els recursos existents i desbloquejar les diverses situacions detectades en l'anàlisi. Com hem vist en l'informe i també en l'apartat de conclusions, moltes dones no poden accedir als seus SIEs respectius per diversos problemes, el primer dels quals és la manca de mobilitat fàcil. D'aquesta manera, els SIADs es troben amb la necessitat de donar resposta a un seguit de necessitats per a les quals o bé no estan preparats professionalment o bé no compten amb recursos suficients per a donar-hi resposta. Ens referim principalment a l'atenció a llarg termini per a la recuperació i a l'atenció a menors. L'objectiu d'aquesta reformulació haurà de ser doble:

- a. Formular un sistema que asseguri que totes les dones de Catalunya en situació de violència masclista, així com els seus fills i filles, poden tenir accés a un servei integral que cobreixi també la seva recuperació.
- b. Optimitzar els recursos actuals de la xarxa.

A tal efecte caldria conèixer quina és l'actual estructura de mobilitat 'real' de la ciutadania per mitjà dels transports públics, per tal d'adaptar la localització dels serveis i la dotació de recursos a la realitat territorial catalana, i no a la inversa. Més enllà, cal plantejar-se fórmules per atansar i complementar amb més profunditat les actuacions dels diversos nòduls de la xarxa (SIADs, SIEs, seus territorials de l'ICD, serveis dels ens locals...), i fer-ho sota una lògica situada en cada territori, i no tant a partir d'una lògica genèrica i generalista. El desplegament d'accions en aquest sentit pot tenir el doble efecte esperat:

- a. Millora dels resultats: una millora de l'abast de l'acció i de la qualitat de l'atenció.
- b. Millora del rendiment: un augment del rendiment de la inversió, a través d'una optimització dels recursos invertits per les diverses administracions implicades.

Vegem algunes recomanacions en aquest sentit.

6. Realitzar un estudi d'anàlisi de xarxes de mobilitat a Catalunya, i especialment a les zones que encara estan desproveïdes d'accés als diversos serveis existents de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral.

Aquest estudi ha de permetre:

- a. Determinar quins són els itineraris naturals que les dones que no compten amb vehicle propi fan de forma més senzilla entre el seu lloc de residència i les ciutats en què s'ubiquen els seus serveis de referència. Aquesta mena d'anàlisis permet de definir clústers de mobilitat (vegeu Figura 8.1.) i determinar millor quina és l'articulació òptima dels serveis en termes d'ubicació dels mateixos.
- b. Dibuixar un mapa de Catalunya que mostri quins territoris tenen circuit de violència masclista local i territorial. Comptar amb la visió global serà de gran ajuda a l'ICD a l'hora de planificar les actuacions per a cada període.

Un estudi d'aquesta mena serviria de base per a la redefinició de la xarxa en alguns dels seus punts, així com per a la definició de nous serveis i la dotació adequada de recursos. Per tant, va dirigida a produir un estalvi de recursos econòmics (a partir de l'optimització de la despesa de la Generalitat i dels municipis en edificis i personal principalment). Alhora, podria ajudar a solucionar l'actual problemàtica que emergeix del fet de fer serveis allà on les dones no hi arriben fàcilment sense el seu propi vehicle motoritzat. L'estudi, per tal de resultar més operatiu, podria fonamentar-se en la feina d'organització territorial ja desenvolupada en aquest sentit per altres departaments de la Generalitat, com la que fonamenta les xarxes d'assistència sanitària (el qual creiem que actualment pot ser el més afinat de tots els mapes d'optimització de recursos que s'utilitzen en territori català).

Els resultats de l'estudi haurien de permetre establir un pla per optimitzar el conjunt de recursos, de manera que amb menys recursos s'arribi a tot arreu, i garantir que totes les dones poden acollir-se si ho necessiten a un circuit de violència masclista que garanteixi un abordatge integral i de qualitat.

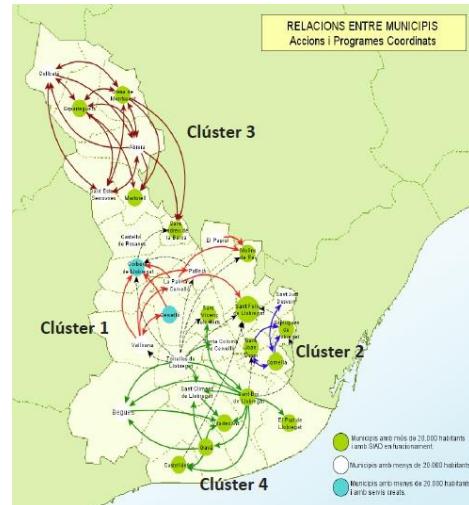

Figura 8.1. Exemple d'una anàlisi de xarxes i determinació dels clústers de mobilitat al Baix Llobregat. Estudi de l'ICD, realitzat per Spora (2010).

7. Complementar les tasques dels SIEs per tal que ofereixin serveis de suport als SIADs que depassin l'acceptació de dones derivades d'un servei a l'altre.

Concretament, alguns SIEs estarien en disposició d'ofrir dos tipus de suport als SIADs:

- a. Suport telefònic per a tota mena de necessitats vinculades a l'atenció en la recuperació.
- b. Suport itinerant per al treball amb grups de mares amb menors. En algun cas ja es duu a terme a dia d'avui i permetria optimitzar la tasca dels SIEs i sobretot descongestionar la necessitat d'atenció a menors que emergeix en els SIADs.

8. Reorientar els serveis d'informació i atenció que s'ofereixen directament a les dones en cadascuna de les cinc (5) seus territorials de l'ICD, per tal de convertir-los en centres de suport i assessorament als SIADs i als seus equips professionals.

Tot i ajudar a descompressionar els SIADs (i PIADs) situats en el mateix municipi, aquests serveis sovint s'hi troben en competència directa. Es tracta però d'un desdoblament del servei que no dóna resposta a les deficiències principals dels SIADs, que se centren principalment en tres àmbits:

- a. Suport en l'atenció a menors.
- b. Supervisió de casos.
- c. Suport en la recuperació.

Amb a priori el mateix cost econòmic que pot tenir actualment, i per tant, en un exercici d'optimització dels recursos i la inversió, es podria reconvertir aquests serveis per a què oferissin els suports que els SIADs ara tant troben a faltar en els tres àmbits citats.

Aquests serveis podrien desenvolupar diverses tasques que serien de gran utilitat per incrementar l'eficàcia dels SIADs sense malmetre l'eficiència del conjunt del sistema. En aquest sentit, podrien realitzar diverses tasques com: suport directe o via telefònica per a la supervisió de casos, compilació d'experiències i elaboració de materials, assessorament en desenvolupament de xarxa, organització d'actes replicables en el territori, desplaçament puntual a territori per al suport amb el treball amb menors, etc.

9. Reagrupament de SIADs i reinversió dels recursos envers un augment del seu abast d'actuacions.

Hi ha un bon nombre de municipis que compten amb dos SIADs (el municipal i el comarcal), sovint situats en edificis propers. Sempre a partir d'un estudi cas per cas,

una forma d'augmentar el rendiment dels SIADs passa per reagrupar-los allà on sigui possible, i invertir l'estalvi realitzat en equipaments envers altres partides, com per exemple personal especialitzat. A tal efecte, és recomanable cercar convenis de col·laboració a tres bandes, entre l'ICD, el municipi i la comarca en cada cas.

El model de fusió ja s'està desenvolupant a Vic-Osona, i els resultats són altament satisfactoris en termes d'optimització de recursos i d'abast de l'acció compartida. L'extensió d'aquest model és un element que ha de permetre potenciar allò que funciona bé en el territori, i fer-ho sense augmentar la inversió en recursos econòmics per part de l'ICD. Es tracta d'optimitzar els recursos existents, donant més valor a la inversió que s'està desenvolupant en el territori, i evitant així diluir els esforços en tasques dobles en els mateixos municipis o comarques, tal i com està succeint en aquests moments en diverses comarques i les seves capitals, deixant desatesos altres àmbits com els menors o la recuperació de les dones. La concreció del desenvolupament d'aquest model s'ha de determinar cas a cas, negociant amb els diferents ens locals implicats (municipis i consells comarcals) de manera que es reorienti la inversió i no pas que la desviïn cap a d'altres àmbits d'actuació.

A tal efecte, es pot estudiar els casos possibles. A priori, deixant de banda el cas de Barcelona (que té un sistema propi amb deu centres operatius, els PIADs), i Girona (que no coincideix amb el SIAD del Gironès, atès que aquest es troba a Salt), veiem que la resta de capitals de demarcació (Lleida, Tarragona i Tortosa) compten amb fins a tres (3!) SIADs: el municipal, el comarcal i el de la seu territorial de l'ICD. Aquests serien bons candidats per a començar a fusionar SIADs.

- Lleida/El Segrià
- Tarragona/Tarragonès
- Tortosa/Baix Ebre

Més enllà d'aquests tres, també trobem d'altres municipis candidats que alberguen dos SIADs, el municipal i el comarcal, i que en algunes ocasions poden fins i tot estar situats a pocs carrers de distància l'un de l'altre.

- Figueres/Alt Empordà
- Blanes/La Selva
- Granollers/Vallès Oriental
- Manresa/Bages
- Igualada/Anoia
- Vilafranca del Penedès/Alt Penedès
- Valls/Alt camp
- Vilanova i la Geltrú/Garraf
- El Vendrell/Baix Penedès

Finalment, trobem també d'altres casos que caldria estudiar un per un, atès que o bé no queda clar qui és el municipi que exerceix de capital real de la comarca (com Terrassa i Sabadell), o bé no queda clar si a títol de mobilitat és més fàcil i operatiu que les dones de la comarca es dirigeixin a d'altres municipis més propers però que

no són la capital de la comarca (és el cas del Baix Llobregat i del Maresme, per exemple).

En tot cas, s'ha d'estudiar el cas per cas, i explorar quina és la millor manera en cada cas per tal d'incrementar el nombre de recursos professionals i estructurals sense augmentar la inversió en recursos econòmics.

10. Cercar fòrmules conveniades entre l'ICD, el Departament de Benestar Social i Família i els ajuntaments més grans per ampliar l'abast d'atenció dels seus SIADs.

A dia d'avui els SIADs d'alguns municipis i comarques grans (com per exemple Terrassa, Sabadell, Mataró, l'Anoia, Esplugues, l'Alt Empordà, etc.) compten amb equips multidisciplinaris formats per 6, 7 o més persones, i a la pràctica operen com a SIEs municipals. A l'hora de pensar en com augmentar l'abast de l'acció de l'acció de la xarxa per mitjà d'una optimització de recursos, resulta molt més eficaç i eficient reforçar alguns centres ja existents i concentrar la creació de nous recursos allà on no n'hi hagi d'altres de referència. En aquest sentit, aquests macro-SIADs podrien augmentar les seves competències per tal de:

- a. Esdevenir centres de suport i assessorament als altres SIADs.
- b. (i/o bé) Ampliar les seves tasques de recuperació a les dones i a les seves filles i fills per a municipis adjacents o propers.

El desenvolupament d'accords conveniats amb aquests municipis pot suposar també una estratègia ràpida i econòmica de fer arribar una atenció integral a totes les dones dels diversos territoris.

11. En els casos en què l'abast dels recursos accessibles sigui més reduït, impulsar acords de col·laboració per a l'optimització dels recursos locals

Allà on no es pugui reagrupar SIADs, i l'acció dels SIEs continuï sent exigua, cal fer un pas més enllà, bo i fomentant l'optimització dels recursos actuals dels ens locals per part dels seus SIADs.

A tal efecte, cada SIAD, juntament amb les seves noves àrees responsables a nivell municipal i comarcal, hauria de determinar quins recursos de la seva xarxa local tindrien marge per augmentar les seves competències en l'abordatge de la violència masclista; fet això, caldria cercar acords amb i entre els ens local per tal de cercar fòrmules d'optimització de recursos que puguin passar també per la formació de personal ja actiu en altres serveis municipals o comarcals. Si aquest pas extra fos possible, seria bo poder oferir per part de l'ICD allà on s'escaigui un pla de formació integral per al personal seleccionat d'aquests serveis locals externs als SIADs. El pla d'optimització hauria de beneficiar els SIADs per tal que es compartissin recursos humans (administració, informàtica...), materials (locals, espais públics...) però

també professionals (derivació de casos a professionals formats en perspectiva de gènere i violència masclista, en els serveis socials, per exemple).

El reagrupament dels centres, així com la cerca d'optimització dels recursos locals, també pot contemplar actuacions concretes que a dia d'avui ja es duen a terme en alguns municipis. Concretament: es pot formar en perspectiva de gènere una persona del servei local d'orientació i inserció sociolaboral, la qual pot reservar-se un matí cada setmana (o cada dues) per atendre les dones que se li derivin des del SIAD. D'aquesta manera, ni des de l'ens local ni des de la Generalitat no s'ha de dissenyar un nou lloc de treball a tal efecte, i el SIAD –a través d'aquesta xarxa local conveniada– pot oferir una solució a una de les principals problemàtiques de les seves usuàries. I és que aquesta solució, al seu torn, també ha d'acabar revertint en una optimització de recursos de l'administració pública en el llarg termini. Recordem que treballar vol dir reduir el consum de recursos públics assistencials i cotitzar per als recursos públics. Recordem també que els resultats d'inserció de les dones que es troben en aquesta situació acostumen a ser força positius en termes d'insercions efectuades; això sí, sempre que s'ofereix el servei.

2.3. Equips professionals

Com hem vist, a dia d'avui ens trobem amb un bon nombre de SIADs conformats per equips professionals que no compten amb una formació o experiència suficient, especialment quant als seus coneixements en perspectiva de gènere i en violència masclista. En aquest sentit, és recomanable:

12. Establir mecanismes regulats que assegurin que el conjunt de l'equip professional compta amb el bagatge professional i formatiu necessari per dur a terme la seva tasca en el si del SIAD.

A dia d'avui, els perfils professionals no estan regulats, de manera que es contracta personal que no compta necessàriament amb aquest bagatge, i un cop contractat aquest personal no es duu a terme cap acció proactiva per tal de solucionar-ho. Alguns d'aquests mecanismes possibles són:

- Requisits formatius d'entrada. Establiment d'uns requisits mínims per a l'equip de professionals dels SIADs, centrats en la formació o experiència específica en dos àmbits:
 - perspectiva de gènere;
 - violència masclista.

Aquests requisits formatius s'haurien de demanar a tot l'equip, però molt especialment a les coordinadores dels serveis. La manca d'educació formal específica es podria també compensar demostrant experiència en feines en les quals aquesta perspectiva els hagi estat necessària per al desenvolupament de la mateixa.

- Formació específica transversal. Una opció complementària és oferir una formació inicial en perspectiva de gènere i violència masclista a les noves professionals que s'hagin de contractar. Aquestes formacions podrien complementar-se amb d'altres qüestions d'interès per a la coordinació d'un SIAD, com poden ser, per exemple, la construcció i dinamització de xarxes professionals locals, el coneixement de l'administració pública catalana o el desenvolupament d'activitats comunitàries i de sensibilització.

2.4. Lideratge polític de l'ICD i del Govern de Catalunya

Com hem vist, entre les persones entrevistades en el desenvolupament de la present evaluació emergeix un discurs segons el qual es creu que l'ICD hauria d'encarnar un lideratge sobre l'acció específica dels SIADs i de les polítiques de dones locals que a dia d'avui no exerceix. Des dels SIADs es parla de “desemparament” davant la institució de país que hauria de liderar el seu discurs i les seves actuacions. Per tal de respondre a aquest desemparament, però també per tal de potenciar la capacitat de l'ICD i de la Generalitat de Catalunya per aterrinar les seves polítiques en el món local cal aprofundir en aquesta demanda i en les qüestions que fomenten el prestigi de la Generalitat de Catalunya en el territori. A tal efecte, convé posicionar l'ICD com a una institució innovadora i capdavantera en dos eixos: (a) polítiques d'igualtat, i (b) polítiques de violència masclista.

Més concretament, l'ICD està en situació de desenvolupar algunes accions pràctiques que comportin el seu ràpid posicionament com a referent a Catalunya, situant les polítiques del Govern de la Generalitat de Catalunya en una situació de prestigi i amb capacitat d'aterrar i de tenir un pes determinant en el desenvolupament de les polítiques locals. Vegem a continuació algunes d'aquestes possibles accions.

13. Promoure el desenvolupament de campanyes i activitats de sensibilització unificades a nivell de tots els SIADs de Catalunya.

Una forma òptima d'optimitzar recursos invertits pels SIADs a l'hora de desenvolupar accions comunitàries i de sensibilització a nivell nacional és la col·laboració entre les diverses institucions del país. L'ICD està en disposició de centralitzar aquesta col·laboració i posicionar-se en situació de lideratge en la creació d'accions comunitàries i campanyes de sensibilització coordinades. Aquestes campanyes poden centrar-se en diverses temàtiques; entre d'altres:

- a. Desplegament d'eslògans compartits en la commemoració de les diades (8M o 25N).
- b. Desenvolupament d'estratègies nacionals de difusió dels SIADs per a col·lectius específics de dones (joves, grans, nouvingudes...), utilitzables per tots els SIADs.
- c. Campanyes focalitzades en temàtiques concretes (violència entre joves, desigualtats en les noves tecnologies, etc.), i que canviïn cada any.

Els SIADs ja tenen l'encàrrec de desenvolupar campanyes i activitats de sensibilització; tanmateix, el problema sovint és que els equips dels SIADs no compten amb prou temps ni creativitat per crear campanyes públiques que puguin llançar a la ciutadania. La creació i disseny de campanyes públiques per part de l'ICD, que siguin de baix cost i que per tant puguin ser implementades pels SIADs amb els recursos que ja tenen a tal efecte, pot tenir un doble efecte més enllà del seu objectiu principal, que és sensibilitzar la ciutadania:

- Situa l'ICD i el Govern de la Generalitat de Catalunya al capdavant de les polítiques de sensibilització arreu del país.
- Ofereix un important suport als SIADs en la sempre difícil tasca de generar continguts de sensibilització per a la seva ciutadania.

14. Fomentar i establir ponts de contacte directe a nivell polític i tècnic amb les persones responsables del desplegament de polítiques d'igualtat dels ens locals, bo i oferint un assessorament directe i personalitzat a les àrees locals corresponents.

Qualsevol acció desenvolupada en aquest sentit, col·laborarà activament en el posicionament de l'ICD en situació de lideratge institucional davant dels ens locals, en relació al seu treball en polítiques de gènere i d'igualtat, i en favor d'una estratègia nacional coordinada. Les persones responsables d'aquestes àrees, en àmbit municipal i comarcal, molt sovint ho són també d'altres àrees d'allò més heterogènies, que van des de l'atenció a la infància o a les persones nouvingudes fins a la inserció sociolaboral de la ciutadania. En aquest context, el món local sovint no compta amb persones responsables polítiques o tècniques prou formades per al desplegament de les polítiques d'igualtat. L'ICD és la institució que de forma natural hauria d'assumir aquest lideratge, que actualment poden estar assumint d'altres institucions com poden ser les diputacions provincials, però que en gran part dels casos no assumeix ningú.

L'establiment d'un suport directe a les polítiques locals d'igualtat es pot articular a través de les coordinadores territorials de l'ICD, o bé fins i tot a través d'una figura específica a tal efecte, que emergeixi de la reconversió dels serveis d'atenció i assessorament a dones que actualment es fa en aquestes seus en un servei més ampli, com hem esmentat en el punt 8 d'aquestes propostes.

15. Aprofundir les relacions institucionals i tècniques en matèria de polítiques d'igualtat i violència masclista amb les diputacions provincials.

Aquesta col·laboració es fa especialment rellevant pel que fa a la Diputació de Barcelona, que és actualment la institució que més prestigi sembla acumular en aquest àmbit a nivell del país.

2.5. Actuacions en el si de l'ICD per a la millora global de les actuacions dels SIADs

Per finalitzar, és recomanable revisar les actuacions en el si de l'ICD per a la millora global de l'eficàcia i l'eficiència dels SIADs, que ha de perseguir el disseny d'una xarxa cada cop més pertinent amb l'impacte cercat sobre la societat, i fer-ho sempre sota el principi de la màxima optimització de recursos. Més enllà de les propostes definides fins aquí, que es basen en aquest principi, convé plantejar-se d'introduir nous elements que se centren en actuacions en el si de l'ICD.

16. Creació d'una nova eina de registre de les dades, o bé adaptació en profunditat del Rudel, que sigui curosa amb la tipologia de les informacions recollides i que serveixi com a plataforma d'anàlisi i avaluació continuada de les dades amb caràcter anual.

Aquesta eina ha de ser construïda a partir d'una anàlisi qualitativa de tipus bottom-up, centrada en els ítems que conformen la realitat dels SIADs, així com en les necessitats de registre per a una avaluació propositiva, i no tan sols justificativa. En aquest sentit, l'eina ha de contenir tres característiques bàsiques:

- a. L'eina ha de ser coherent amb les dades que es demanen als SIADs per a la posterior justificació del Contracte-Programa, però alhora ha de permetre copsar de forma rigorosa la realitat de les actuacions dels diversos serveis. A dia d'avui, els ítems que es demanen no permeten registrar el conjunt d'activitats realitzades pels SIADs, així com l'heterogeneïtat de perfils de dones (així com també de menors i d'homes) que hi són ateses. En aquest sentit, a dia d'avui el Rudel no registra correctament la realitat dels SIADs, i és urgent redreçar aquesta situació.
- b. L'eina ha de registrar ítems que permetin generar coneixement significatiu per a la tasca directiva i de gestió de l'ICD, d'una banda, i per a les coordinadores dels diferents SIADs, d'una altra. En aquests moments, els ítems demanats en el Rudel no permeten avaluar qüestions bàsiques com quines són les problemàtiques sorgides en les diverses activitats, quines són les possibles solucions, quines pràctiques concretes poden ser significativament aprofitades pel conjunt dels SIADs, etc.
- c. Cal evitar en la mesura del possible l'ús de múltiples eines de registre basades en criteris diferents (Rudel, Hèstia, eines municipals...). L'eina hauria de ser consensuada entre el conjunt de programes i institucions que en aquests moments estan demandant informacions i dades als diversos SIADs: ICD, Serveis Socials, municipis grans, Diputació de Barcelona, etc.

17. Establir una estratègia d'acció anual per al conjunt dels SIADs a través de la planificació i la definició d'objectius a curt i mig termini.

Per tal de millorar l'acció de l'ICD en relació a l'optimització del funcionament dels SIADs és recomanable de dur a terme reunions de planificació estratègica a l'inici de cada període anual. La planificació ha d'actuar com a full de ruta, essent revisada i reconfigurada amb certa periodicitat –si s'escau, cada quatre o sis mesos–.

És recomanable que questa planificació s'estableixi a partir de la intervenció directa de les persones responsables de l'ICD central, juntament amb les responsables polítiques i tècniques de les diverses seus territorials, i incorporant algunes persones de la xarxa que es considerin clau per a una millor coordinació de les actuacions.

En el moment en què es compti amb una eina de registre i avaluació continuada, es podran utilitzar els punts clau de les dades analitzades per tal d'orientar la planificació anual.

18. Implementar noves estratègies en l'estructura organitzativa de l'ICD que permetin equilibrar i reajustar les seus territorials de l'ICD, i adaptar-les així a les necessitats de gestió del territori. Aquest canvi en l'estructura organitzativa és especialment important per a la gestió de la Demarcació de Barcelona.

Algunes opcions possibles a examinar en aquest sentit són:

- Dotar la Demarcació de Barcelona d'una figura tècnica pròpia amb dedicació exclusiva.
 - Tal i com ja succeeix amb la resta de demarcacions, designar una persona que s'ocupa a nivell tècnic de la demarcació i que sigui diferent a la que coordina i gestiona la xarxa de SIADs a Catalunya.
 - Possibilitat operativa: es podria dividir la demarcació en àrees operatives i designar una persona responsable de cada àrea, que comptaria amb un nombre limitat però suficient d'hores de dedicació. Per exemple:
 - Demarcació BCN sud (a definir)
 - Demarcació BCN nord (a definir)
- De forma complementària amb l'anterior, designar una figura tècnica que coordini la tasca de les coordinadores tècniques del conjunt de demarcacions, i deslligada de la gestió de cap de les demarcacions en concret.
- Establir conjuntament una llista d'objectius mínims comuns per a la coordinació dels diversos territoris. Per exemple: nombre determinat de trobades periòdiques entre SIADs de la demarcació; objectius d'aquestes trobades i resultats esperats; sessions de formació específica, etc. Aquests objectius haurien d'establir-se en la reunió de planificació anual.

Aquesta reconfiguració presenta certament alguns reptes quant a l'optimització dels recursos humans ja existents. És però una qüestió rellevant per tal de millorar el rendiment que aporta el treball en xarxa, i que actualment presenta deficiències, especialment en la demarcació de Barcelona que representa més de la meitat dels SIADs (53 sobre 98). A tal efecte, i de nou, es pot repensar la dotació de personal proposada en el punt 8 d'aquest apartat. Això és, es pot estudiar la possibilitat de reconvertir el perfil del personal de la seu de Barcelona, que actualment fa tasques d'informació i assessorament a dones (en competència amb els SIADs), envers tasques de coordinació i assessorament dels SIADs de la demarcació.

19. Creació d'un observatori capaç de generar coneixement sobre les polítiques d'igualtat i sobre la violència masclista a Catalunya

Per acabar, el trampolí definitiu de l'ICD i de la Generalitat de Catalunya envers el lideratge social i polític de les polítiques d'igualtat, a Catalunya i més enllà, vindrà de la mà de la generació d'un *Observatori de la igualtat i la violència masclista de Catalunya*. La creació d'un observatori d'aquesta mena aportarà un gran nombre d'avantatges a la gestió dels SIADs i del conjunt de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral, beneficiant també de forma directa la qualitat de la gestió dels altres serveis gestionats pel Departament de Benestar Social i Família. La generació de coneixement a gran escala i la sistematització de les experiències dutes a terme en els diferents àmbits d'actuació i en els diversos territoris és una font d'inversió també en termes de capitalització social i política.

Certament, entenem que aquesta darrera proposta s'allunya una mica del principi que hem provat d'aplicar en el conjunt de propostes exposades en aquest darrer apartat: millorar la situació actual a partir d'exercicis d'optimització màxima dels recursos ja existents. I és que un observatori com aquest s'hauria de construir *ab initio*, i això implica la inversió d'uns recursos a valorar, però potser prou rellevants en els moments actuals de semi-recessió econòmica. En qualsevol cas, no volem deixar de posar de manifest el fet que obtenir coneixement ampli alhora que detallat de la realitat social té efectes importants sobre l'impacte de les polítiques desplegades, així com sobre la qualitat de les decisions tècniques implementades. Com bé saben els països que més inverteixen en recerca i desenvolupament, l'obtenció, anàlisi i sistematització del coneixement és una inversió que presenta una molt alta rendibilitat, però no acostuma a veure's en un mig termini. En aquest sentit, creiem que la creació de l'*Observatori de la igualtat i la violència masclista de Catalunya* seria una gran oportunitat per millorar definitivament la qualitat dels SIADs, en tant que centres d'atenció directa a la ciutadania que donen servei a les dones d'aquest país i articulen respostes davant de les diverses i complexes problemàtiques a què s'han i s'hauran d'enfrontar, ara i demà.